

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

OKTAY AKBAL

**ÇAĞDAŞ
DÜNYA
EDEBİYATÇILARI
SÖZLÜĞÜ**

CAĞDAS ENDER SÖNÜCÜ ÖZAL ÖKTAY • ARBAI 42-43

ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATÇILARI SÖZLÜĞÜ

Kapak düzeni : Etem ÇALIŞKAN
Dizgi : GÜL MATBAASI
Baskı : BAHAR MATBAASI
Kapak baskısı : AR Matbaası
Basıldığı tarih : 1967 — İstanbul

Kitapçılık Ticaret Limited Şirketi Yayınları

ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATÇILARI SÖZLÜĞÜ

Hazırlayan: OKTAY AKBAL

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

**KİTAPÇILIK TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
TARAFINDAN YAYINLANAN ANSİKLOPE-
DİLER:**

- **BÜYÜK DİNLER VE MEZHEPLER
ANSİKLOPEDİSİ
(Mevcudu bitmiştir.)**
- **KADIN ANSİKLOPEDİSİ**
- **DÜNYA POLİTİKA ANSİKLOPEDİSİ**

ÖNSÖZ

ÇEYREK yüzyıldan beri Türkiye'de hızı günden güne artan bir çeviri çalışması var. Bir yandan özel yayınevleri dünyanın eski ve yeni yapıtlarını türkçede yayınlıyor, bir yandan da Milli Eğitim Bakanlığı Klasikler dizisinde dünyanın en seçme yapıtları okurlara sunuluyor. Denebilir ki, çağdaş dünya edebiyatının belli başlı hemen bütün yapıtlarının çevirilerini bulup okumak mümkündür. Romanlarını, denemelerini, şiirlerini okuduğumuz bir yazarı yakından tanımak, vazgeçilmez bir istektir. Kitapların başında yer alan önsözler bu olanağı sağlıyor. Zaman zaman çıkan yazılar, incelemeler de dünya yazarlarını tanımamıza yol açıyor. Fakat çağdaş dünya edebiyatının belli başlı şairlerini ve yazarlarını tek bir cilt içinde toplayan, bu edebiyatçılar hakkında özlü, kısa bilgiler veren bir kitap bugünedek yayınlanmamıştı. Böyle bir kitabın eksikliği duyuluyordu. Zordu böyle bir kitabı hazırlamak. Hem, büyük çaba istiyordu, hem de ortaya çıkan çalışmanın eksiksiz, tam, kusursuz olacağını iddia etmek imkân dışıydı. Ama ilk adımı atmanın, bu alanda ilk çalışmayı yapmanın, görülecek kusurları, eksiklikleri bağışlatacağı inancı elinizdeki kitabı ortaya çıkarmak gücünü bize verdi.

BU sözlükte, çağdaş dünya edebiyatının belli başlı bütün ünlü yazarlarını, şairlerini bulacaksınız. Alfabetik bir sıraya göre yirminci yüzyılda doğup ölen, yirminci yüzyıl edebiyatını etkileyen, çağımızın özelliklerini taşıyan dünya edebiyatçıları bu kitapta bir araya getirilmiştir. Konunun önemi, derinliği, belirli bir ölçüyü aşmamak zorunluğu sözlüğe aldığımız edebiyatçılarda bazı nitelikler aramamızı gerekli kılmıştır. Sözlükte, dilimizde çevirileri çıkan bütün dünya edebiyatçılarının hayatları ve yapıtları konusunda kısa, özlü bilgiler verilmiştir. Bunlardan başka, Türkiye’de henüz yapıtları yayınlanmayan, fakat yirminci yüzyıl edebiyatının vazgeçilmez kişileri olarak kendilerini kabul ettiren şairler ve yazarlara da bu sözlükte geniş yer ayrılmıştır.

«Çağdaş Dünya Edebiyatçıları Sözlüğü» aydın okurların kitaplıklarındaki bir boşluğu kapatacaktır umudundayız. Bu sözlüğü hazırlarken güttüğümüz amaç, edebiyatsever okurlara yararlı bir el kitabı sunabilmektir. Bu isteğimizi birazcık gerçekleştirebilmişsek, kendimizi mutlu sayarız.

Oktay AKBAL

ACHARD, Marcel (Fransız oyun yazarı) — 5.VII.1889'da Sainte-Foy-les Lyon (Rhône) da doğdu. Öğretmenlik, gazetecilik yaptı. Sirk hayatını anlatan «Voules-vous jouer avec moi» adlı oyunu Dullin tarafından Atelier tiyatrosunda sahneye konulunca büyük bir ün kazandı. O zamandan bu yana kırka yakın oyun, çeşitli film senaryoları yazdı. «Jean de la lune» psikolojik tahlil gücüyle önde gelen yapıtlarındandır. 1959'da Fransız Akademisine üye seçildi. Başlıca yapıtları: «Domino» (1931), «Sarışının Yanında» (1945), «Valparaiso'ya Gideceğiz» (1948), «Patate» (1956), «Aptal Kız» (1960).

ADAMOV, Arthur (Fransız oyun yazarı) — 23.VIII.1908'de Kafkasya'da Kistovotsk'ta doğdu. 1914'den önce Almanya'ya geldi. Birinci Dünya Savaşı süresinde Cenevre'de yaşadı. Savaş bittikten sonra okula gidebildi. Kırk yaşından sonra Fransa'da tiyatro dünyasına girdi. Çağdaş oyun yazarlığının önemli temsilcilerindendir. Pitoev yöneticiliğinin etkisinde kaldı. Oyunları gündelik konuşma diliyle yazılmıştır. Yalnızlık, anlamsızlık, insan hayatının boşluğu belli başlı konularıdır. Kişiler hayatlar gibi anlaşılabilir biçimlere bürünürler. Başlıca yapıtları: «İtiraf» (1946), «Cennet» (1947), «Herkes herkese karşı» (1952), «Paola Paoli» (1957). Kleist, Marlowe, Büchner ve Rilke'den çevirileri yayınlanmıştır.

ADY, Endre (Macar şairi) — 22.XI.1877'de Macaristan'da Ermszent'de doğdu, 27.1.1919'da Budapeşte'de öldü. Çağdaş Macar

şairinin en ünlü şairlerindendir. Soylu bir ailenin çocuğu olmasına rağmen, köylüler arasında büyüdü. Öğreniminden sonra gazeteciliğe başladı. 1899 ve 1903 de çıkan ilk şiir kitapları bir yenilik taşımaz. 1904 de Paris'e yaptığı geziden sonra Sembolizmin etkisinde kalarak özel bir şiir görüşüne ulaştı. «Yeni Şiirler» (1906) yalnız edebiyat dünyasını değil, bütün Macar toplumunu sarstı. «Altın ve Kan» (1908) yayınlanınca tehlikeli bir ihtilâlcı sayıldı. «Kaçan Hayat» (1912), «Kendimizin Aşkı» (1913) de politikanın etkileri kayboldu. 1918 bozgununu önceden gördü. Son yapıtı: «Ölülerin Karşısında» (1918) dır.

AGNON, Samuel Josef (İsrail yazarı) — 17.VII.1885 de Galiçya'da Buczacz'da doğdu. 1909 dan beri Kudüs'te yaşamaktadır. 1913 ile 1924 arasında Berlin'de yazarlık ve yayıncılık yaptı. 1930 da Polonya'ya gitti. Yahudilerin acılarını anlatan yapıtları on beş dile çevrilmiştir. 1934 de İsrail'in en büyük edebiyat ödülünü aldı. 1966 da Nobel Edebiyat ödülünü ırkdaşı Sachs ile bölüştü. Başlıca yapıtları: «Ve eğri doğru olur» (1919) «Sözlü» (1943), «Tılsım» (1950).

AICHINGER, Ilse (Avusturya yazarı) — 1.XI.1921 de Viyana da doğdu. Savaşta görev aldı. Beş yıl eczacılık öğrenimi yaptı. 1953 de yazar Günter Eich ile evlendi. 47'ler grubunun üyesidir. Birçok ödüller kazandı. Kafka'nın etkisinde kaldı. Gerçekle düşü birbirinden ayırmıştır. Hikâyeler ve radyo oyunları yayınladı. Başlıca yapıtları: «Büyük Umut», «Darağacının Altında» (1952), «Papaz Evini Ziyaret» (1961), «Düğmeler» (1953).

AIKEN, Conrad (Amerikan şairi) — 5.VIII.1889 da Georgia'da Savannah'da doğdu. Babası doktordu. İtalya'ya geziler yaptı. Uzun süre İngiltere'de kaldı. Ana - babasının ölümünden sonra bir kriz geçirdi. 1930 da Pulitzer ödülünü kazandı. Önceleri Poe, Keats ve Browning'in etkisinde kaldı. Sözcük ve ses oyunları ile şiirine ahenk kazandırmaya çalıştı. Hikâye ve romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Earth Triumphant» (1914), «The jig of Forslin» (1916), «Nocturne of Remembered Spring» (1917)

AHMATOVA, Anna (Rus kadın şairi) — 1888 de Odesa'da doğdu, 1966 da öldü. Petersburg ve Kiyef'de öğrenim yaptı. 1910 da N. Gumilev ile evlendi. 1919 da kocasından ayrıldı. İlk şiir kitap-

larıyla sevilen bir şair oldu. Rus kadın yazarlarının en önemlisi sayılır. Şiirleri kendi özel yaşamını yansıtır. Önceleri aşkın acılarını anlatan şiirler yazdı, sonraları şiiri yeni motifler kazandı. Mistik şiirler yazarken ihtilâlin ve savaşın etkisinde kaldı. Başlıca yapıtları: «Anna Domino» (1922), «İva» (1940).

AKURATERS, Janis (Letton yazarı) — 13.I.1876 da Dignaja'da doğdu, 25.VII.1937 de öldü. Köy hayatını anlatan «Fakir Bir Gencin Yaşadığı Yaz» (1908) ile ün kazandı. Öğretmenlik yaptı. Yeni Romantiklerin önde gelen temsilcilerindendir. Letton milliyetçi hareketlerine karıştığı için Norveç'e kaçtı. 1914 - 18 savaşında yurdunun bağımsızlığı için çarpıştı. 1919 da Bağımsız Lettonya'da milletvekili seçildi, önemli ödevler aldı.

AKUTAGAVA, Ryunosuke (Japon romancı ve denemecisi) — 1.III.1892 de Tokyo'da doğdu, 24.VII.1927 de aynı şehirde öldü. İlk hikâyelerini üniversite öğrencisiyken yayınladı. «Raşomon kapısı» (1915), «Burun» (1916) ile ün kazandı. «Bir kültürün öldürülmesi» (1918) adlı romanlaştırılmış tarih kitabında Tokugava çağında hristiyanların uğradığı zulmü anlattı. Anatole France'ın etkisinde kalan yazar, Avrupa, Çin ve Japon edebiyatlarını yakından biliyordu. Koyu bir karamsarlıkla dolu, inanılması zor konuları işleyen hikâyeleri açık bir dille yazılmıştır. Canına kıyarak öldü. Modern Japon edebiyatının kurucusu sayılır. Anısını yaşatmak için «Akutagava ödülü» konulmuştur.

ALAIN, Emile - Auguste Chartier (Fransız düşünürü ve denemecisi) — 3.III.1868 de Mortagne'da doğdu. 2.VI.1951 de Le Vesinet'de öldü. Yüksek Öğretmen Okulunu bitirince 1892 de öğretmenliğe başladı. Dreyfus olayı sırasında gazeteciliğe atıldı. 1900 de öğretmenlik yaptığı Rouen'de bir gazetede ünlü «Propos»larını yayınlamaya başladı. 1909 da Paris'de Henri IV lisesine tayin edildi. İlk dünya savaşına katıldı. Maurois, Massi gibi yazarlara öğretmenlik yaptı. 1920 den sonra yazılarını toplayan kitapları yayınlandı. Ölümünden az önce Büyük Ulusal Edebiyat ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Güzel sanatların yöntemi» (1920), «Fikirler» (1927 - 32), «Deniz Kıyısı Sohbetleri» (1929), «Tanrılar» (1934), «Felsefenin Öğeleri» (1941). **Kitaplarından bazıları dilimizde yayınlanmıştır.**

ALAIN - FOURNIER, Henri (Fransız romancısı) — 30.X.1886 da Cher'de doğdu, 22.14.1914 de Verdun yakınında bir savaşa «Kayıp» olduğu bildirildi. Öğretmenlik eden ana - babasıyla birlikte taşra hayatını tanıdı. Çocukluğu olağanüstü düşler kurmakla geçti. 1903 de Lakanal Lisesinde Jacque Riviere'le tanıştı. Yüksek Öğretmen Okulu sınavında başarısızlığa uğrayınca askere gitti, sonra gazeteciliğe atıldı. Hikâyeleri, yazılarıyla adını duyurdu. «Büyük Meaulnes» (dilimize Ataç tarafından «Adsız Köşk» adıyla çevrilmiştir.) adlı romanını yayınlayınca ünü yaygınlaştı. Bu romanın daha sonraki kuşaklar üzerinde önemli etkisi olmuştur. Başlıca yapıtları: «Büyük Meaulnes» (1913) «Mektuplar» (1936), «Mucizeler» (1924).

ANDERSON NEXO, Martin (Danimarka yazarı) — 26.6.1869 da Kristianshavn'da doğdu, 1.VI.1954 de öldü. Çok fakir bir ailenin çocuğu olarak zor bir gençlik geçirdi. 1894 de İtalya ve İspanya'yı gezdi. Bu ülkelerdeki emekçilerin yoksulluğunu görmek sınıf bilincini uyandırdı. Yurduna dönünce bir süre öğretmenlik yaptı, sonra kendini tamamen edebiyata verdi. İlk yapıtları, «Gölgeler» (1898) çok karamsardır, sonrakilerde sosyal adalete inanç belirdi. Rus ihtilâli umutlarını gerçekleştirdi. Komünist partisine yazıldı. Sovyetler Birliğine yolculuk yaptı, anılarını yazdı. Başlıca yapıtları: «Tutulmamış yerlerin Yolcuları» (1923), «Şafağa Doğru» (1923). «Kızıl Morten» (1945), «Yitik Kusak» (1948).

ANDERSON, Sherwood (Amerikan yazarı) — 13.IX.1876 da Ohio'da Camden'de doğdu, 8.III.1941 de Panama'da Colon'da öldü. Çocukluğunda babasının anlattığı öyküler onda yazarlık hevesi yarattı. Düzgün bir öğrenim göremedi. Küba savaşına katıldı, sonra bir cilâ fabrikasında, bir reklâmcılık bürosunda çalıştı. 1919 da «Winesburg-sur-Ohio»yu yayınladı. İlk hikâyeleri ününü yaydı. 1921 de Avrupa'ya geldi, sonra Yeni Orleans'a geldi, bir süre Faulkner'le birlikte yaşadı. New York'ta yerleşti. Virginie'de Marion'da bir gazetenin müdürlüğünü yaptı. Başlıca yapıtları: «Zavalı Beyaz Adam» (1920), «Yumurtanın Zaferi» (1921), «Kara Gülüş» (1925), «Bir Hikâyeci Kendini Anlatıyor» (1924).

ANDREYEV, Leonid Nikolaeviç (Rus oyun yazarı) — 9.VIII.1871 de Orta Rusya'da Orel'de doğdu, 12.IX.1919 da Finlandiya'da

Kuokkala'da öldü. Yirminci yüzyılın ilk yıllarında ün kazanan Rus yazarlarının başında gelir. İlk hikâyeleri 1898 de yayınlandı. 1902 de «Siste» ve «Uçurum»la büyük başarı kazandı. Bunlarda Rus aydınlarınca ayıp bir konu sayılan genelevleri ele almıştı. «Kızıl Gülüş» (1904) ve «Yedi Asılmışın Hikâyesi» (1908) heyecan, korku uyandıran tema'ları işler. 1905 İhtilâline yakınlık gösterdi. Oyunları Sovyetlerin iktidarı almasına kadar bütün Rusya'da başarıyla temsil edildi. Rejime uymayan yazar, Finlandiya'ya yerleşti. Başlıca eserleri: «İnsanın Hayatı» (1907), «Catherine İvanovn» (1912), «Tokat yiyen adam» (1912).

ANDRIÇ, İvo (Yugoslav romancısı) — 10.X.1892 de Bosna'da Travnik'de doğdu. 1914 de İhtilâlcı gençlik örgütüne katıldı. Felsefe öğrenimi yaptı. Zagrep, Vivana, Krakau ve Graz'da bulundu. 1924 de Dışislerine girdi. Simdi Belgrad'ta yaşamaktadır. 1961 de Nobel Edebivat Ödülünü kazandı. Bosna hayatını **yansıtan tarihî** romanlarıyla ünü genişledi. Psikolojik incelemelerle dolu hikâvelerivle gerçeği ustalıkla verdi. Romanlarının çoğu türkçeye çevrilmistir. Başlıca yapıtları: «Hikâveler» (1939), «Velî Paşanın Sevgilisi» (1960), «Travnik Kronikleri» (1945), «Küçük Hanım» (1945), «Drina Köprüsü» (1953), «Uğursuz Avlu» (1956).

ANOUILH, Jean (Fransız oyun yazarı) — 23.VI.1910 da Bordeaux'da doğdu. Küçük vasta Paris'e gelip yerleşti. Liseyi bitirdikten sonra Hukuk Fakültesine vazıldı, ama bitirmeden havata atıldı. Jouvet'nin sekreterliğini yaptı. İlk oyunları tutulmadı. Ama «Bağısız Yolcu» (1937) Pitoef tarafından sahneye konulunca ilk başarısını elde etti. Yazdığı oyunlar «Pembe» ve «Kara» başlıkları altında iki bölümde toplanır. Karamsar bir dünya görüşüne sahiptir. İnsanın arı ve temiz olmasını imkânsız görür. Dostovevski'nin romanlarına vakısan kisileri mutlu olmaktan, birseve bağlanmaktan korkarlar. Oyunlarının belkemiğini mutluluktan kaçıs, hersevi red ve inkâr edis teskil eder. Oyunlarının çoğu, vurdumuzda oynanmış, yavinlanmıştır. Başlıca yapıtları: «Vahşi Kız» (1934), «Antigone» (1942), «Senlis'de buluşma» (1937), «Leocadia» (1939), «Toreodorlar Valsi» (1952).

ANNUNZIO, Gabriele D' (İtalyan şairi) — 12.II.1863 de Abruzzes'de doğdu, 5.III.1938 de Garda gölü yakınında Vittoriale'de öl-

dü. Çocuk yaşında Carducci'nin etkisiyle şiire başladı. On altı yaşındayken yayınladığı şiirlerle yeteneğini gösterdi. «Yeni Şarkı» (1882) adlı şiir kitabıyla «Bakir Toprak» (1882) adlı nesir kitabında duygu coşkunu hissedilir. «Şehvet Çocuğu» (1889), onu ünlü kıldı. 1895 de Nietzsche'yi okuduktan sonra aşırı bireyciliğinin felsefî temelini buldu. Oyunları güzel konuşmaya dayanır. Milliyetçilik yolundan İtalya'ya kendini kabul ettirmek istedi. Borçları yüzünden hapse girmek tehlikesi karşısında 1911 de Fransa'ya sığındı. Orada «Kuğusuz Leda» (1916) ve Debussy tarafından bestelenen bir oyun yazdı. 1915 de İtalya'ya dönünce İtalya'nın Müttefikler yanında savaşa katılmasının öncülüğünü yaptı. Savaşta hava kuvvetlerinde görev aldı. 1919 da topladığı gönüllülerin başında Fiume'yi işgal etti. İtalyan hükümeti Vittoriale malikânesi ile prenslik ünvanını verdi. Sarayında herkesten uzak bir hayat yaşadı, yapıtlar yazdı. Faşist yönetimi saygı gösterdi, fakat daimî bir kontrol altında bulundurdu. Ölümünden önce genç kuşaklar onu «modası geçmiş» bir yazar sayıyorlardı. Byron gibi hayatını bir sanat yapıtı gibi işleyen bir şairdi. İtalya'nın en büyük şairlerinden biri kabul edilir. Romanlarından bazıları türkçeye çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Ölü Şehir» (1898), «Phedre» (1909), «Kahramanların, toprağın, denizin ve göğün övgüsü» (1904 - 1912), «Serüvensiz serüvenci» (1924), «Kirpiksiz Gözlü Adam» (1928).

APOLLINAIRE, Guillaume (Gerçek adı: **Wilhelm Apollinaris de Kostorovitzki**), (Fransız şairi) — 26.VIII.1880 de Roma'da doğdu. 9.XI.1918 de Paris'te öldü. Bir İtalyan babayla bir Polonyalı kadının oğludur. Çocukluğu İtalya'da ve Monako'da geçti. Öğrenimden sonra 1899 da Paris'e yerleşti. Stenografi kursunu bitirdiğinden Almanya'da özel öğretmenlik buldu. Almanya'da kaldığı bir yıl süresince büyük bir aşk yaşadı. 1902 de Paris'e döndü, savaş çıkıncaya kadar sanat çevrelerinde günden güne etkisi artan bir sanatçı kişiliği gösterdi. Salmon, Max Jacop, Picasso, Jarry ile arkadaşlık kurdu. Ressam Marie Laurencin'le aşkı 1907 den sonraki şiirlerinin ana tema'sı oldu. 1908 de ilk kitabını yüz on sayı olarak yayınladı. 1909 da Marki de Sade'in «Bütün yapıtları»nın önsözünü yazdı. 1910 da «Heresiarque ve Cie.» Goncourt ödülünde üç oy alınca ünü yaygınlaştı. Louvre'dan çalınan **La Joconde** tablosu olayında tutuklanarak

bir hafta cezaevinde kaldı. 1903 de yayınladığı «Alcools» ile çağının en önemli şairi haline geldi. Savaş çıkınca orduya gönüllü yazıldı, başından yaralandı. 1917 de «Tiresias'ın Memeleri» oyunu temsil edildi. İspanyol gribine yakalanarak Paris'te öldü. Çoğu kez en basit sözcüklerle en etkileyici şiirler yazmakla tanınmış, yüzyıl başı sanat akımlarında öncülük etmiştir. Başlıca yapıtları: «Alcools», «Caligrammes». Ölümünden sonra «İki Kıyının Avaresi» (1918), «Oturmuş kadın» (1920), «Aşkımın gölgesi» (1947), «Anılar Kadar Tatlı» (1952) adlı kitapları yayınlanmıştır.

ARAGON, Louis (Fransız şairi) — 3.X.1897 de Paris'te doğdu. Orta halli bir ailedendir. Tıp öğrenimi yaptı. 1919 da Breton'la «Edebiyat» dergisini kurdu, gerçeküstücülük şiir akımının önde gelen bir temsilcisi oldu. İlk şiirleri «Sevinç Ateşi» (1920), «Sürekli Eylem» (1926) adlı kitaplarında toplanmıştır. Rimbaud'nun, özellikle Lautreamont'un etkisindeydi. 1926 da «Paris Köylüsü» adlı kitabında «gündelik olağanüstüleri» Paris'te aradı. Gerçeküstücülük onu doyurmadı, yalnız estetik bir ihtilâl istemiyordu, siyasî ve ahlâki bir ihtilâli özlüyordu. 1927 de Komünist Partisine yazıldı, 1930 da Sovyetler Birliğine yaptığı gezi inancını daha da arttırdı. 1932 de Gerçeküstücü'lerle, Breton'la arası açıldı. 1934 de «Hurra Ural», 1935 de «Toplumcu Gerçekcilik» ile inancını iyice ortaya vurdu. Politikaya atıldı, Komünist «Ce Soir» gazetesinin müdürü oldu. 1934 de «Bâle Çanları», 1936 da «Güzel Mahalleler» romanlarıyla geniş sosyal freskler çizdi. Savaş sırasında Direnme Davranışına katıldı, eşine, yurduna, insanlarına karşı sevgisini Villon, Hugo, Peguy'u hatırlatan bir ustalık taşıyan şiirleriyle verdi. 1940 46 yıllarındaki şiirleri onu en çok sevilen ve okunan şair haline getirdi. Yazarlar Ulusal Komitesi'nin kurucularından biri oldu. Toplumsal gerçekciliğin estetiğini yazılarıyla kurdu. Başlıca yapıtları: «Creve Coeur» (1941), «Elsa'nın Gözleri» (1942), «Le Diane Française» (1945), «Komünistler» (1949 - 51), «Kutsal Hafta» (1959).

ASCH, Shalom (İbranî diliyle yazan Amerikan yazarı) — 1880 de Polonya'da Kutno'da doğdu, 10.VII.1957 de Londra'da öldü. Yüzyıl başında İbranice olarak Varşova'da çıkan yapıtlarıyla tanındı. 1909 da Birleşik Amerika'ya göç etti ,o ülkenin uyru-

ğu oldu. Kitaplarının İngilizcelerini yayınladı. Çocukluğunun acı anıları başlıca tema'sı oldu. Romanlarının en iyilerinde karamsarlık, korku havası vardır. Başlıca yapıtları: «Nezaret'li-ler» (1939), «Mary» (1949), «Üç Kent» (1933), «Musa» (1951).

ASTURIAS, Miguel Angel (Guatamala romancısı) — Paris'te geçirdiği öğrencilik yıllarından itibaren Orta Amerika'nın tarihsel kültürüyle yakından ilgilendi. 1930 da «Guatamala Ef-saneleri»ni yayınladı. «Bay Başkan» (1930) romanıyla İspanyol diliyle konuşan Amerika'nın başlıca soy yapıtını yazan bir yazar olarak ün kazandı. Bu romanda klasik geleneklere dayanan lirik bir deyişle Orta Amerika'da kurulan bir diktatörlük anlatılır. Bazı romanları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Kasırga» (1950), «Bir Melez», «Yeşil Papa» (1954).

AUDIBERTI, Jacques (Fransız oyun yazarı) — 25.III. 1899 da Antibes'de doğdu. Taşralı bir marangozun oğludur. Bütün çocukluğu Akdenizin mavi kıyılarında geçtiği için ilk şiirlerinde bunun izleri açıkça görülür. 1925 de gazetelerde yazıları yayınlanmaya başladı, uzun süre gazetecilik yaptı. Mallarme ve Valery'nin etkisinde kalmasına rağmen romantik bir yaradılıştaydı. «İnsanların Cinsi» (1937), «Her zaman» (1944) gibi şiir kitaplarını yayınladıktan sonra «Tanrısızın Dönüşü» (1950), «Marie Dubois» (1952), «Bahçeler ve ırmaklar» (1954) gibi romanlar yazdı. Oyunları da büyük başarı kazandı. Başlıca yapıtları: «Le Mal Court» (1947), «Pucelle» (1950), «L'Effet Glapion» (1959).

AUDEN, Wystan Hugh (İngiliz şairi) — Öğrenimini Oxford'da yaptı. Amerikan uyruğuna geçti, New York'ta yerleşti. Çoğunu Oxford'dan tanıdığı bir şairler grubunun öncüsü olarak ün yaptı. Spender, en yakın dostu ve sanatının izleyicisidir. Auden'in öncülük ettiği anlayış güçlü bir sosyal bilince dayanır. Toplumun bozuk yanlarına bir şair yüreğiyle karşı koyar. Amerikan baladlarının etkisinde kalan şiir dili halkın konuşmasına yakındır. Kişisel deyişi ve zekâsıyla çağdaş şairlerin önüne geçmiştir. Tiyatro yapıtları da yazdı. Başlıca yapıtları: «Ölüm Dansı» «İspanya», «Seçme Şiirler», «Başka Zaman» (1940), «Yeni Yıl Mektupları» (1941).

AVERÇENKO, Arkadiy Timofeyeviç (Rus yazarı) — 1881 de Sıvostopol'da doğdu, 1925 de Prag'da öldü. Petersburg'da ticaretle ve basımevi işletmeciliğiyle uğraştı. Hikâye kitaplarıyla kendini tanıttı. 1922 den sonra Paris'e göç etti. Sert bir mizah havası bulunan kısa hikâyeler yazmıştır. Başlıca yapıtları: «Sağlam insan mantığı», «Kadınlar da melek değildir.»

AYME, Marcel (Fransız roman ve oyun yazarı) — 28.III.1902 de Yonne da Joiny'de doğdu. Fakir bir ailenin çocuğu olduğundan öğrenim yapamadı. Çeşitli işlerde çalıştı. Sigorta memuru, sıvacı, mağaza tezgâhtarı, gazeteci oldu. 1927 de çıkan ilk romanı «Brulebois» ile eleştirmecilerin dikkatini çekti. 1929 da «Table aux crevés» ile Renaudot ödülünü kazandı. Gündelik hayatın bayağılıkları içinde olağanüstü şeyleri bulup çıkardı, anlattı. Aşağılıkları, kötülükleri, gülünç şeyleri anlattı. Güçlü bir «humour»u vardır. Romanlarından bazıları türkçeye çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Yeşil Tay» (1933), «Duvar Geçen» (1943), «Öğrencilerin Yolu» (1946), «Başkalarının Kafası» (1952).

B

BABEL, Isaac (Sovyet yazarı) — 1894 de Odessa'da doğdu. Çocukluğu geleneklerine bağlı yahudi dükkâncıların arasında geçti. Öğrenimi yarım kaldı. İlk hikâyelerini Gorki'nin «Letopis» dergisinde yayınladı. Sonra iç savaşa katıldı, Budieni ordusunda çarpıştı. 1927 de «Kızıl Atlılar» romanında serüvenlerini anlattı. Genç Sovyet edebiyatının en parlak, en çok kişilik sahibi yazarı olarak tanındı. Hayatının en büyük olayı Sovyet ihtilâli oldu. İhtilâli bütün ayrıntılarıyla anlattı. Oyunlar da yazdı. Stalin çağında 1939 da tutuklandı, 1941 de öldü. Başlıca yapıtları: «Şafak» (1928), «Odesa Öyküleri» (1932).

BACHMANN, Ingeborg (Alman kadın şairi) — 25.VI.1926 da Avusturya'da Klagenfurt'da doğdu. Innsbruck, Graz ve Viyana'da felsefe ve Alman edebiyatı öğrenimi yaptı. 1950 de Heidegger'in varlık felsefesi konusunda yazdığı tezle doktor oldu. Paris'te, Roma'da, Londra'da bir süre yaşadı. Lirik şiirler ve denemeler yazmıştır. Duygulu, dil bakımından güzel şiirler yayınlamıştır. «Grup 47» ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Satleştirilmiş Zaman» (1953), «Manhattan'ın İyi Tanrı'sı» (1958), «Otuzuncu Yıl» (1961).

BAGRIANA, Elizaveta (Bulgar kadın şairi) — 28.III.1894 de Sofya'da doğdu. Varlıklı bir ailenin kızıydı. Liseden sonra Slav dilleri ve edebiyat tarihi öğrenimi yaptı. Sofya'da öğretmen olarak bir süre çalıştı, sonra serbest yazarlığa başladı. Yaşamaya bağlılık ve iyimserlikle dolu şiirlerini üç kitapta topladı.

BARBUSSE, Henri (Fransız romancısı) — 17.V.1873 de Asnieres'de doğdu, 30.VIII.1935 de Moskova'da öldü. On altı yaşında gazeteciliğe başladı. 1889 da «Ağlayan Kadınlar» adlı ilk şiir kitabını yayınladı. 1908 de yayınladığı «Cehennem» romanı çizdiği gözlemlerinin sertliğiyle okuru şaşırttı. 1914 de gönüllü olarak savaşa katıldı, teğmen rütbesini kazandı. 1916 da «Ateş» adlı ünlü romanı çıktı. Bunda savaşı bütün vahşetiyle çizmekteydi. «Ateş» büyük tepkiler yarattı, aleyhteki yazılara rağmen 1917 Goncourt ödülünü kazandı. Lenin'in hayranı olarak barışsever bir politikaya bağlanan yazar, Rusya'ya giderek yerleşti. Başlıca yapıtları: «Ateş» (1917), «Aydınlık» (1919), «İsa'nın Judas'ı» (1927), «Bir Savaşçının Sözleri» (1921), «Dişler Arasında Bıçak» (1922), «Stalin» (1935).

BARINO, Maurice (İngiliz romancısı) — 27.IV.1874 de Londra'da doğdu, 15.XII.1945 de İskoçya'da Beaufort'da öldü. Eton ve Kembriç'de öğrenim yaptı. 1899 da Dışişlerine girdi. 1905 de gazeteciliğe atıldı. Gazeteci olarak yaptığı geziler ilk romanlarının konularını ona kazandırdı. Başlıca yapıtları: «Rus Halkı» (1911), «Daphne Adeane» (1926), «Seçme Şiirler» (1930).

BALDWIN, James (Amerikan romancısı) — 2.VIII.1924 de Harlem'de doğdu. Çeşitli işlerde çalıştı. Gerçekçi şiirler yazdı. Zencî hayatını anlattı. Başlıca yapıtları: «Giovanni'nin Odası». Bir süredir İstanbul'da yaşamaktadır.

BAROJA Y NESSI, Pio (İspanyol romancısı) — 28.XII.1872 de Vera de Bidassoa'da doğdu, 30.X.1956 da öldü. Maden mühendisi olan babasıyla birlikte İspanya'yı kent kent gezdi. Tıp doktoru olarak öğrenimini bitirdi. Basque köylerinden birinde belediye hekimliği yaptı. Ticaret hayatına atıldı. Gazeteci olarak Avrupa'da gezilere çıktı. 1920 de ilk şiir kitabıyla, üç ciltlik «Basque Toprağı» adlı romanı yayımlandı. Pikaresk tarzı başarıyla yenileştirmiştir. Politikadan, edebiyat modalarından uzakta olmasına rağmen 1936 iç savaşı günlerinde Fransa'ya göç etti. İspanya'ya ancak 1945 de geri döndü. Başlıca yapıtları: «Geçmiş» (1905-07), «Dünyanın Yolları» (1914), «Bir Eylem Adamının Anıları».

BARRES, Maurice (Fransız yazarı) — 22.IX.1862 de Vosges'da Charme'da doğdu, 4.XII.1923 de öldü. Orta halli bir taşra ailesinin çocuğuydu. 1870 bozgununun acısını küçük yaşta duydu. Nancy lisesinde okudu. 1883 de Paris'e geldi, ilk kitaplarını yayınladı: «Barbarların Gözü Önünde», «Yasaların Düşmanı» (1893). Bozgunun öcünü almak isteyenlerin başındaydı. General Boulanger hareketine karıştı, 1889 da Nancy milletvekili seçildi. Geleneklere bağlılığı savunuyordu. Dreyfus olayında Milliyetçi Parti'nin önde gelen bir kişisi olarak belirdi. Alman tehlikesini ortaya atan yazılar yazarak milliyetçi bilinci uyandırmaya çalıştı. 1906 da Fransız Akademisine seçildi. İtalya, Yunanistan ve Suriye'yi gezdi. 1896 dan ölümüne kadar tuttuğu notlar «Defterlerim» adı altında 1951 de yayınlandı. Başlıca yapıtları: «Colette Baudouche» (1909), «La Colline Inspirée» (1912), «Aydınlıktaki Esrar» (1926).

BATAÏLLE, Georges (Fransız yazarı) — Puy - de - Dome'da 10.IX.1897 de doğdu. Hayatı boyunca bütün gerçekleri geride bırakacak bir gerçeği aradı. Katolik oluşu, Tanrı inancını yitirishi, Nietzsche'ye bağlanışı, Marx ve Hegel'i benimseyişi, Komünist Demokratlar Topluluğuna katılışı, yogaya kendini kaptırışı, mistisizme bağlanışı birbirini sırasıyla izledi. Denemeler, romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Suçlu» (1944), «Nietzsche Üzerine» (1945), «Şiirden Nefret» (1947), «Edebiyat ve Kötülük» (1957), «Göğün Mavisi» (1957). Ayrıca çeşitli edebiyat ve düşün dergilerinin de (Documents, Acephale, Critique...) yöneticisi oldu.

BAUM, Vicki (Avusturya romancısı) — 24.I.1888 de Viyana'da doğdu. 29.VIII.1960 da Hollywood'da öldü. Altı yıl Viyana konservatuarında okudu. 1916 da Darmstadt'da orgculuk yaptı. 1926 da gazetecilik konusunda Berlin'de doktora verdi. 1931 de Hollywood'a gitti, orada yerleşti. Meksika, Doğu Asya, Endonezya'da gezilere çıktı. 1937 den sonraki romanlarını İngilizce yazdı. Sürükleyici romanları ve hikâyeleri okurlarca çok tutunmuştur. Konuları gündelik olaylardan alınmıştır. Romanlarının çoğu filme alındı. Başlıca yapıtları: «Günahsız Dünya» (1922), «Oteldeki İnsanlar» (1929), «Şanghay Oteli» (1937), «Paris'te Buluşma» (1951).

BAZIN, Hervé (Fransız romancısı) — 17.IV.1911 de Angers'de doğdu. Akademi üyesi René Bazin'in yeğenidir. Sorbon'da edebiyat öğrenimi yaptı. Çeşitli işlerde çalıştı. 1948 de ilk romanı «Bilekteki Yılan» la burjuva toplumunun yerleşmiş değerlerine karşı başkaldırdı. Kazandığı başarı kendini edebiyata vermesine yol açtı. 1959 da Goncourt Akademisi üyeliğine seçildi. Başlıca yapıtları: «Başını duvarlara Vurmak» (1949), «Küçük Atın Ölümü» (1950), «Ayağa Kalk ve Yürü» (1952), «Ateşe Dökülen Gaz» (1954).

BEAUVOIR, Simone de (Fransız kadın yazarı) — 9.1.1908 de Paris'te doğdu. Zengin bir ailenin kızıdır. Çevresinin dinî eğitimi aldı. Felsefe öğrenimi yaparken Sartre, Nizan gibi yazarlarla arkadaşlık etti. 1943 e kadar Paris'te ve Marsilya'da lise öğretmenliği yaptı. 1943 de «Davetli» ile edebiyat dünyasına adımını attı. «Başkalarının Kanı», «Bütün İnsanlar Ölümlüdür» ile ünü genişledi. 1955 de «Mandarin'ler» ile Goncourt ödülünü kazandı. Sartre ile birlikte «Temps Modernes» dergisini kurdu. Varoluşçu felsefeye bağlıdır. Ona göre insan yeryüzünde kendini yapıyılmaz bulmaktadır. Varlığımızın gerekli olması için başkalarının varlığına muhtacız. «Gereksiz ağızlar» (1945) gibi oyunları da başarı kazanmıştır. Başlıca yapıtları: «Pyrrhus ve Cineas» (1944), «Varoluşculuk ve Ulusların Bilgeliği» (1948), «İkinci Cins» (1949), «Düzenli Bir Genç Kızın Anıları» (1958).

BECKETT, Samuel (İrlanda yazarı) — 13.IV.1906 da Dublin'de doğdu. Oyunlarını İngilizce ve Fransızca yazmıştır. Trinity kolejinde okudu, 1928-29 yıllarında Dublin öğretmen okulunda öğretmenlik yaptı. Joyce'la arkadaşlık etti, oyunlarında bu yakınlığın etkisi görülür. İngilizce yazdığı ilk yapıtları seyircinin dikkatini çekmedi. 1938 de Fransa'ya yerleşti. 1951 den itibaren Fransızca yazdığı romanlar öncü edebiyatın en çekici yapıtları oldular. 1953 de «Godot'yu Beklerken» le tiyatrodan ilk yapıtını verdi. Bu yapıt Avrupa sahnelerinde büyük başarı kazandı. Çağdaş insanın boşuna ve anlamsız bir bekleyiş içinde kendini tüketiş konu olarak işlenmişti. «Oyunun Sonu» nda da aynı karâmsarlık vardır. Bütün değer yargılarının ortadan kalktığı bir dünyada insanın başarısızlığını gösterdi. Başlıca yapıtları: «Molloy» (1951), «Malone Ölüyor» (1951), «Godot'yu Beklerken», «Oyunun Sonu» (1956).

BENDA, Julien (Fransız yazarı) — 26.XII.1867 de Paris'de doğdu, 7.VI.1956 da Fontenay-aux-Roses'da öldü. Dreyfus olayı günlerinde edebiyat dünyasına girdi. «Revue Blanche» da, «Cahiers de la Quinzaine» dergilerinde yazı yazdı. Çağın romantiklere karşı hareketlerine katıldı, Bergson'culukla savaştı. «Bergson'culuk» (1912), «Felsefe Eğitimi İçin Melisande'a Mektuplar» (1924) gibi kitaplarını yayınladı. 1927 de «Aydınların İhaneti» şiddetli tartışmalara yol açtı. 1936 da «antifaşist» aydınlarla birlikte demokratik akılcılığı savundu. Çağdaş edebiyatı eleştiren yazılar yayınladı. Başlıca yapıtları: «Bizanslaşmış Fransa» (1945).

BENN, Gottfried (Alman şair ve denemecisi) — 2.V.1886 da Prusya'da Mansfeld'de doğdu, 9.VII.1956 da Berlin'de öldü. Tıp öğrenimini bitirince Berlin'de hekim olarak çalışmaya başladı. «Morg» (1912), «Oğul» (1913) vb. kitaplarıyla Expresionizmin iyi bir temsilcisi sayıldı. Deneme kitapları ile dikkati çekti. Kısa bir süre Naziliğe kapıldı, fakat çok geçmeden bu rejime karşı nefret duydu. 1950 de çıkan «Çifte Hayat» da bu duygularını anlattı. Başlıca yapıtları: «Yazılar» (1921), «Düz Yazılar» (1928), «Statik Şiirler» (1948).

BERGSON, Henri - Louis (Fransız filozofu) — 18.X.1859 da Paris'te doğdu, 4.I.1941 de öldü. Yüksek öğretmen okulunda Jaurès'in, Blondel'in arkadaşıydı. 1881-83 yıllarında Angers, sonra Henri IV lisesinde öğretmenlik yaptı. 1889 da «Bilinçin Doğrudan Doğruya Verileri» ni yayınlayınca adını tanıttı. Bunda geçmişteki metafizikçilerin yanılgısı zamanı ortadan kaldırmaya çalışmak olmuştur, diyordu. «Yaratıcı İlerleme» de mekanik determinizme karşı iradenin serbestliğini ortaya çıkardı. Zamanın önceden bilinemeyeceğini, öz bakımdan bilinmeyecek bir nitelikte olduğunu söyledi. 1912 de görevli olarak Amerika'ya gönderildi, 1914 de Fransız Akademisine seçildi. 1928 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. 1932 de son yapıtı olan «Din ve Ahlâkın İki Kaynağı» nı yayınladı. Valery'ye göre «Avrupa zekâsının son büyük adı» olan Bergson, çağdaş sanat akımlarını kuvvetle etkilemiştir. Başlıca yapıtları: «Energie Sprituelle», «Durée et Simultanéité», «Le Rire» v.b.

BERNARD, Tristand (Paul-Bernard) (Fransız oyun yazarı) — 7.IX.1866 da Besançon'da doğdu, 7.XII.1947 de Paris'te öldü.

Hukuk öğrenimini bitirdikten sonra Oise'da aliminyumdan eşya yapan bir fabrikayı yönetti, fakat hukukçuluk gibi, iş dünyası da onu kendine çekmedi. «Revue Blanche» da yazılar yazmaya başladı (1891). Dört yıl sonra ilk oyunu «Nikel Ayaklılar» oynandı. Bu vodvil büyük başarı kazanınca mesleğini bulmuş oldu. Yarım yüzyıl boyunca sahneye konan oyunlarının sayısı çoktur. Hafif güldürüleri yazılışındaki eğlendirici amacı gerçekleştiriyordu. Çağının sevilen bir vodvil yazarı sayıldı. Başlıca yapıtları: «Konuşulan İngilizce» (1899), «Küçük Kahve» (1911), «Kuvvetli Cins» (1917), «Düzenli Bir Genç Adamın Anıları» (1899).

BETTI, Ugo (İtalyan yazarı) — 4.II.1892 de Camerino'da doğdu, 9.VI.1953 de Roma'da öldü. Roma'da Parma'da yargıcılık yaptı. Ömrünün sonlarına doğru yabancı ülkelerde en çok tanınmış İtalyan oyun yazarı oldu. İlk oyunu «Metres» den son oyunu «Keçiler Adası» na kadar oyunlarındaki sert gerçekçilikle, yaşamdaki trajik duyguları işledi. Karamsarlığına rağmen insana olan güveni ağır basıyordu. Hikâyeler, romanlar da yazdı. Başlıca yapıtları: «Aşk Adımı» (1949), «Kumarbaz» (1951), «Yüksek Taş» (1948).

BINDING, Rudolf (Alman şair ve yazarı) — 13.VIII.1867 de Basel'de doğdu, 4.VIII.1938 de Starnberg'de öldü. Gençliği Freiburg, Strasburg, Leibzieg ve Frankfurt'ta geçti. Hukuk ve eczacılık öğrenimlerini sona erdiremedi. Birinci Dünya Savaşına katıldı. Frankfurt'ta serbest yazar olarak çalıştı. Şiirlerini ahenkli bir dille yazdı. Hikâyelerinde ince bir mizah değişti vardır. Konuları aşk, tabiat, savaş ve insan gururudur. Bireysel yaşamın anlamı üzerinde durur. Başlıca yapıtları: «Keman» (1911), «Şiirler» (1913), «Âşıklar» (1935), «Tabiat ve Sanat» (1959), «Bir Masal» (1950).

BJALİK, Chaim Nachman (İbrani dilinde yazan Rus yazarı) — 9.I.1873 de Volhynie'de Radi'de doğdu, 4.VII.1934 de Viyana'da öldü. Öğretmenlik ve tüccarlık yaptı. 1891 de Odesa'ya gitti. 1920 de Rusya'dan ayrılarak Berlin'de, daha sonra Hamburg'da yaşadı. Schiller, Cervantes ve Shakespeare'i İbraniceye çevirdi. Uhusal rönesans umuduyla dolu eserleri ilhamını dinî kaynaklardan almasına rağmen şiirleri insanca duygularla dohıdur.

Başlıca yapıtları: «Yaz Şarkısı» (1896), «İlk Yazın Adımları» (1900), «Küçük Göl» (1905). Bazı şiirleri Türkçeye çevrilmiştir.

BILLY, André (Fransız eleştirmecisi) — 13.XII.1882 de Saint Quentin'de doğdu. Genç yaşta gazeteciliğe başladı, önce «Oeuvre» dergisinde, sonra «Figaro»da yazıları çıktı. Gerçekci okulun, Flaubert'in hayranı olmasına rağmen 18. yüzyıl hikâyecilerinin de etkisi altında kaldı. «Makyajlı Kadın», «Erkeklerin Dostu» gibi romanlar da yazdı. Edebiyat tarihine ait çalışmaları kitap eleştirmeleri ile tanındı. Başlıca yapıtları: «Çağdaş Fransız Edebiyatı» (1927), «Diderot'nun Hayatı» (1927), «Balzac'ın Hayatı» (1944). Bu iki kitap Türkçeye çevrilmiştir. «Max Jacop» (1946). Goncourt Akademisi üyesidir.

BLASCO-IBANEZ, Vicente (İspanyol romancısı) — Andalusya'da Valansiya'da 28.I.1867 de doğdu, 28.I.1928 de Menton'da öldü. 16 yaşında evinden ayrılarak Madrid'de gazeteciliğe başladı. Bir ihtilâl hareketine karıştı. Paris'e sığındı, iki yıl sonra affedildi, 1891 de Madrid'e döndü. «Halk Gazetesi»ni kurdu. 1892 de milletvekili seçildi. İlk romanları «Valansiya Hikâyeleri» (1893), «Lânetlenmiş Topraklar» (1898) yayınlandı. Savaş aleyhtarı olduğundan 1898 de hapsedildi. İspanya'nın, Amerika karşısında yenilgisinden sonra hapisten çıktı. «Çapulcular» (1905), «Kanlı Meydanlar», «Hepimizin Toprağı» (1912). Daha sonra yayınladığı üç roman kısa zamanda çeşitli dillere çevrildi, dünyaca başarı kazandı: «Apocalypse'in Dört Atlısı», «Bizim Deniz» (1918), «Kadının Düşmanları» (1919), Primo de Rivera diktatörlüğüne karşı çıktığından İspanya'dan ayrılmak zorunda kaldı, bundan sonraki yıllarını Fransa'da geçirdi. Gerçekçi eğilimine rağmen hem edebiyatçı, hem de politikacı olarak romantikti. Başlıca yapıtları: «Kanlı Meydanlar» (1908), «Bizim Deniz» (1918).

BLIXEN-FINECKE, Karen Christence (Danimarkalı kadın romancı) — 17.IV.1885 de Kopenhag'da doğdu, 6.IX.1962 de aynı yerde öldü. Tanınmış bir yazarın kızıdır. 1931 e kadar Kenya'da yaşadı. Alman romantizminin etkisindeki «Yedi Gotik Hikâye» İsak Dinesen takma adı ile Amerika'da yayınlandı (1935). Sömürgelerde geçen hayatının anılarını yazdı. Başlıca yapıtları: «Afrika'daki Çiftlik» (1937), «Kısa Hikâyeleri» (1942).

BLOK, Aleksander Aleksandroviç (Rus şairi) — 28.XI.1880 de Sen Petersburg'da doğdu, 7.VIII.1921 de öldü. Babası hukuk profesörüydü. Büyük babası bir akıl hastanesinde ölmüştü. Doğumundan az sonra sinir krizleri geçiren anası ile babası boşandılar. Bahtsız bir çocukluk geçirdi. İlk şiirlerini on sekiz yaşında yayınladı. 1903 de çıkan ilk yapıtları ilgi topladı. 1907 de çıkan «Beklenmedik Sevinç» ile değerini kabul ettirdi. İhtilâlî heyecanla karşıladı, resmî görevler almaktan çekinmedi. İmparatorluk hükûmetinde görev almış eski bakanların davranışlarını inceleyen bir komitede çalıştı. İhtilâl sırasında «Scythes» ve «Douze» kitapları onu Rusya'nın en tanınmış şairi haline getirdi. Şiirleri halkın ezberindeydi. Mektupları ve Günlük'ü ölümünden sonra Leningrad'da yayınlandı. Başlıca yapıtları: «Güzel Kadının Şiirleri», «Fuardaki Baraka» (1906), «Beklenmedik Sevinç» (1907).

BÖLL, Heinrich (Alman romancısı) — 21.XII.1917 de Köln'de doğdu, İkinci Dünya Savaşına katıldı. Savaştan dönünce Germanistik öğrenimi yaptı. 1951 den beri Köln'de serbest yazar olarak çalışmaktadır. 1955 de İrlanda'ya, 1962 de Rusya'ya geziler yaptı. Hikâye ve romanlarında savaş sonrası Almanya'yı anlattı. Gündelik gerçekleri yansıttı. Başlıca yapıtları: «Adam-oğlu Neredeydin» (1951), «Kara Kuzular», «Ve O Hiçbir Şey Demedi» (1952), «İrlanda Günlüğü» (1957), «İşsizler» (1957), «Dr. Nurkes'in Tuhaf Sessizliği» (1958), «Hikâyeler» (1958).

BORCHERT, Wolfgang (Alman yazarı) — 20.V.1921 de Hamburg'da doğdu, 20.XI.1947 de Basel'de öldü. 1941 de asker oldu, savaşta ağır yara aldı. 1942 den 44 e kadar hâpiste kaldı. İdam mahkûm edilmişti. Hasta olduğu için serbest bırakıldı. Tiyatrolarda oyunculuk yaptı. Şiirler, kısa hikâyeler, oyunlar yazmıştır. Ölümünden sonra bütün yapıtları tek bir ciltte toplandı. Başlıca yapıtları: «Fenerler, Geceler ve Yıldızlar» (1946), «O Salı» (1947), «Kapıların Dışında» (1947).

BORDEAUX Henry (Fransız romancısı) — 28.I.1870 de Haute-Savoie'da Thonon-les-Bains'de doğdu. Bourget'nin aracılığıyla edebiyat dünyasına girdi. 1900 den itibaren aile, din ve taşra konularını işliyen romanlar yazdı. Yayınladığı romanlar yetmiş bulur. 1919 da Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları:

«Yün Entari» (1910), «Kar İzleri Örttü» (1912), «Yaşamak Korkusu» (1921) vb. Birçok romanları dilimize çevrilmiştir.

BORGES, Jorge (Arjantin yazarı) — 1899 da Buenos Aires'te doğdu. Gençlik yıllarını Cenevre'de, sonra da İspanya'da geçirdikten sonra yurduna döndü. Ültra'cı okulun en göze çarpan öncülerindendir. «San Martin'in Defteri» (1929) gibi ilk kitaplarında Arjantinlilerin özelliğini taşıyan temaları modernleştirmek istedi. Kendisini daha sonraki yapıtları ile kabul ettirdi. Geniş bir kültüre sahipti, edebî, felsefî denemelerde başarı gösterdi. Başlıca yapıtları: «Edebiyatın Tarihi» (1935), «Hikâyeler» (1941), «El Aleph» (1950), «Yeni Soruşturmalar» (1952).

BOSCO, Henri (Fransız romancısı) — 16.II.1888 de Avignon'da doğdu. Öğrenimini bitirdikten sonra 1912 de Floransa'da Fransızca öğretmenliği yaptı. Birinci Dünya Savaşında Balkanlarda ve Yunanistan'da bulundu. On yıl Napoli'de Fransızca öğretmenliği yaptıktan sonra 1930 da Fas'ta Rabat'a gitti. 1945 de Renaudot Roman Ödülünü kazandı. Romanlarında Alain-Fournier, Nerval etkisi görülür. Esrarlı bir hava taşıyan romanları taşra hayatının düşlü görünüşünü verir. Son romanlarında doğa üstü güçler etkili bir deyişle işlenmiştir. Başlıca yapıtları: «Çocuk ve Irmak» (1945), «Fırtına» (1947), «Denizin Kumları» (1950), «Antikacı» (1954).

BOURDET, Edouard (Fransız oyun yazarı) — 25.X.1887 de Sain-Germain-de Laye'da doğdu, 18.I.1945 de Paris'te öldü. 1910 da «Rubicon» ile ilk sahne başarısını göstermesine rağmen on yıl tiyatro dünyasından uzak kaldı. «Açık Kafes» (1920), «Zincirli Adam» (1923) gibi oyunları temsil edildi, ama başarıyı «Mahpus Kadın» (1926) ile elde etti. Paris'e vergi bir burjuva yaşamının ne kadar gereksiz olduğunu çiziyordu. 1927 de «Yeni Çıktı» da edebiyat dünyasının bozuk yanlarına değindi. Bulvar tiyatrosunun sevilen bir yazarıdır. 1936 dan 1940 a kadar Komedi Fransez'in yöneticiliğini yaptı, bu zor görevde başarı kazandı. Dullin, Copeau, Baty ve Jouvet ile işbirliği yaptı. Başlıca yapıtları: «Zayıf Cins» (1931), «Güç Zamanlar».

BOURGET, Paul Charles Joseph (Fransız romancısı) — 2.IX.1852 de Amiens'de doğdu, 25.XII.1935 de Paris'te öldü. Bir matema-

tik öğretmeninin oğluydu. Louis-le Grand lisesinde, sonra da Edebiyat Fakültesinde öğrenim yaptı. Bir şiir kitabıyla edebiyat hayatına girdi. «Çağdaş Psikoloji Üzerine Deneme» ile eleştirmeci olarak adını duyurdu. Daha sonra tahlil romanları ile ilgiyi üzerine çekti. «Yalanlar» (1887), «Andre Cornalis» (1887). Çağının yergisi olan romanlar yazdı. «Öğrenci» (1889), «Acı Bir Aşk» (1896). Katolik oldu, politikada aşırı bir tutucuydu. Barrés'le, Mauras'la yakın dostluk kurdu. Pek çok roman yazmasına rağmen denemeler de yayınlamaktan geri kalmadı. 1894 de Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Bir Boşanma» (1904), «Ölümün Anlamı» (1915), «Davranışlarımız Bizi İzler» (1927), «Modern Aşkın Psikolojisi» (1889), «Düzenin Hizmetinde» (1929).

BOWEN, Elizabeth (İrlandalı kadın romancı) — 7.VI.1899 da Dublin'de doğdu. Öğrenimini İngiltere'de yaptı. 1923 de «Rastlantılar» adlı hikâye kitabıyla adını duyurdu. Henry James biçiminde inceleyici romanlar yazdı. Bunlarda İrlandalı yaratılışının izleri hissedilir. Başlıca yapıtları: «Kuzeye Doğru» (1932), «Paris'teki Ev» (1935), «Yıkılmış Kalpler» (1938), «Şeytanla Anlaşma» (1945).

BOYE, Karin Maria (İsveçli kadın şair ve yazar) — 26.X.1900 de Göteborg'da doğdu, 24.IV.1941 de Alingsas'da öldü. Bir mühendisin kızıdır. 1921 - 26 arasında Uppsala'da öğrenim yaptı. Şiirler ve hikâyeler yayınladı. Başlıca yapıtları: «Astarte» (1931), «Gullberg» (1941).

BOZİÇ, Mirko (Hırvat asıllı Yugoslav yazarı) — 21.IX.1919 da Sinj'de doğdu. Belgrad ve Zagrep'te öğrenim yaptı. İkinci Dünya Savaşında partizanlara katıldı. Serbest yazarlık yaptı. Konularını Dalmaçya'da yaşayanların hayatlarından aldı, mizahî, psikolojik bir dili vardır. Başlıca yapıtları: «Skretnica» (1951), «Kurjani» (1951), «Hikâye» (1953).

BRAGA, Joaquim Theophilo Fernandes (Portekiz Yazarı) — 24.II.1843 de Açöres'larda doğdu, 24.I.1924 de Lizbon'da öldü. 1868 de hukuk doktorasını verince millî iktisat, daha sonra edebiyat tarihi profesörlüğü yaptı (1872). Cumhuriyetçi Partinin liderlerindendi, 1911 ve 1915 de partinin geçici başkanlığını üze-

rine aldı. «Bir Zaman Görüşü» (1864-1895) adlı kitabında çeşitli şiirlerini topladı. Başlıca yapıtları: «Portekiz Edebiyatı Tarihi» (yirmi cilt), «Portekiz Edebiyatında Çağdaş Düşünceler» (1892).

BRASILLACH, Robert (Fransız yazarı) — 31.III.1909 da Perpignan'da doğdu, 6.II.1945 de Paris'te kurşuna dizildi. Fas çarpışmalarında ölen bir subayın oğludur. 1926 da Paris'e geldi, Yüksek Öğretmen Okulunda büyük başarı gösterdi. Okuldan çıkınca gazeteciliğe başladı. Charles Maurras «Action Française» in edebiyat sütununu ona bıraktı. 1932 den 1939 a kadar en güzel yazılarını «Dört Perşembe» (1944) adıyla bir araya getirmiştir. Birçok roman yazdı. Bunlarda Giraudoux ve Alain - Fournier'nin etkileri görülür. Maurice Bardechele birlikte hazırladığı «Sinema Tarihi» 1935 de çıktı. 1934 den itibaren politika hayatına atılmıştı. Birçok gazeteci gibi o da sağcılıktan faşizme doğru kaydı, Alman işgali altındayken «İşbirlikçi» yazarların başında geliyordu. Adalet Divanı onu kurşuna dizilmeye mahkûm etti. Başlıca yapıtları: «Gecenin Çocuğu» (1934), «Kuş Satıcısı» (1936), «Zaman Nasıl Geçiyor» (1937).

BRECHT, Bertolt (Alman şair ve oyun yazarı) — 10.II.1898 de Bavyera'da Augsburg'da doğdu, 14.VIII.1956 da Doğu Berlin'de öldü. Tıp öğrenimini yarıda bırakarak hastabakıcı olarak ilk dünya savaşına katıldı. 1919 da Münih'e dönünce başarısızlığa uğrayan demokrat ihtilâlinde yer aldı. 1927 de çıkan ilk şiir kitabında ve «Gecede Davullar» oyununda (Kleist Ödülü, 1922) savaş sonrasının huzursuzluğu hissedilir. Berlin'de Max Reinhardt ve Piscator'a asistanlık etti. Politik tiyatro çalışmalarına başladı, Kurt Weill'le birlikte müzikli oyunlar yazdı. Bunların en ünlüsü «Beş Paralık Opera» (1928) dir. Marksizme kendini kaptırdı, «Öğretici Oyunlar» ını yazdı. Karısı Helene Weigel'le birlikte kurduğu tiyatro kumpanyasında yazar, rejisör ve öğretici yönlerinin sentezini yapan örnekler verdi. Nazi rejimine karşı olduğu için yurdundan ayrılıp önce Fransa'ya sonra Danimarka'ya, Finlandiya'ya gitti. Finlandiyadayken «Puntila ve Uşağı Matti» yi (1940) yazdı. Sovyetler Birliği'ne, daha sonra da Amerika'ya gitti. 1946 ya kadar Amerika'da kaldı. «Sezuan'ın İyi İnsanı» (1939), «Galileo Galilei» (1939) sahneye kondu. 1948 de Doğu Berlin'e gelip yerleşti. Ölünceye ka-

dar «Berliner Ensemble» tiyatrosunda eşi ve dostlarıyla birlikte yeni oyunlarını sahneye koydu. Ana düşüncesi Marksizm'e dayanan, burjuva ahlâkındaki çelişmeleri ve kurnazlıkları ortaya seren, geleneksel tiyatroya hiç benzemeyen bir anlatışı vardı. Yönetmen olarak oyuncu, dekorcu, ışıkçı, müzikçi arasında tam bir işbirliği kurardı. Oyunlarının içinde şiirler, türküler yer alır. Epik tiyatro anlayışı tiyatro alanında yeni bir ufuk açmış, bir yeni hava getirmiştir. Başlıca yapıtları: «Cesaret Ana» (1941), «Kafkas Tebeşir Dairesi» (1945), «III. Reich'in Büyük Korkusu ve Yoksulluğu» (1945), «Arturo Ui'nin Yükselişi» (1941), «Carar Ananın Silâhları» (1937), «Ana», «Mahagonny Kentinin Yükselişi ve Batışı» (1929).

BRETON, André (Fransız yazarı) — 18.II.1896 da Orne'da Tinchebray'da doğdu, 1966 da Paris'te öldü. Liseyi Paris'te bitirince tıp fakültesine girdi. Öğrenimden sonra 1915 de savaşa doktor olarak katıldı, nöro-psikiyatri kliniğinde çalıştı, Freud'ün etkisinde kaldı. 1917 de Aragon ve Soupault ile birlikte Dada eylemini yarattı. 1919 da «Edebiyat» dergisini kurdu. Aynı yılda «Mont de Pieté» adlı ilk şiir kitabını yayınladı. Hipnotizma ile uyutulanlar ve medyumlar üzerindeki araştırmalarından sonra «Manyetik Alanlar» kitabını yazdı (1921). Eluard, Perret, Desnos, Crevel, Artaud, Vitrac gibi arkadaşlarıyla birlikte bütün geleneksel değerleri alt üst edecek, «hayatı kökünden değiştirecek» bir ihtilâlcî çalışmaya girişti. 1924 de «Sürrealizm manifesti»nde bütün bunları anlattı. Bu ihtilâlcî tutumu onu bir siyasî partiye yazılmaya sürükledi. 1927 de Komünist Partisine girdiyse de az zaman sonra hayal kırıklığıyla ayrıldı. Troçkizm'den 1949 daki İhtilâlcî Demokratlar Birliği'ne kadar bir inanç dayanağı aradı. Faşizme, Cezayir savaşına cephe aldı. 1943 de Amerika'ya gitti, Amerikanın Sesinde Fransızca spikerliği yaptı. 1946 da Fransa'ya döndü, sürrealizm okulunu sürdürmek istedi, bu akımı geçmişte kalan bir şey saymadı. Yazdığı şiirlerin, yazıların edebî değeri tartışma konusudur. Fakat edebiyat ve düşünce tarihindeki yerini yadsımak imkânsızdır. Aşkın, beklenmedik rastlantıların, düşlerdeki gücün ve özgürlüğün şairiydi. Düzyazıları da üstün bir güzellik taşır. Başlıca yapıtları: «Şiirin Sefaleti» (1932), «Sürrealizmin Siyasî Tutumu» (1936), «Çılgın Aşk» (1937), «Arcane 17» (1944), «Tarlaların Anahtarı» (1953), «Büyülü Sanat» (1957).

BROCH, Hermann (Avusturya yazarı) — I.XI.1886 da Viyana'da doğdu. 31.V.1951 de New Haven'de öldü. Tekstil fabrikası sahibiydi. Kırk yaşındayken edebiyat dünyasına bir triloji ile girdi. «Uyurgezerler» (1931 32), «Bilinmeyen Yücelik» (1933), ününü artırdı. 1938 de Birleşik Amerika'ya göç etti, uzun yıllar büyük romanına çalıştı. Romanları mistik, felsefî bir özle yüklüdür. Başlıca yapıtları: «Virgil'in Ölümü» (1945).

BROD, Max (Çek yazarı) — 27.V.1884 de Prag'da doğdu. Hukuk öğrenimi yaparak doktora verdi. Memurluklarda bulundu. Gazetelerde tiyatro, müzik eleştirmeleri yazdı. Franz Welvel ile Franz Kafka'nın yakın arkadaşı olduğu için ölümlerinden sonra kitaplarını bastırdı, tanınmaları için elinden geleni yaptı. 1939 da Filistin'e yerleşti. Romanlar, denemeler, anılar yazdı. Kafka'yı tanıtan yazıları ile dünyaca ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Aşkın Büyüsü» (1928), «Stefan Rott» (1931), «Henri Heine» (1934), «Bohemya Hikâyeleri» (1936), «Franz Kafka» (1937), «Mira» (1958) vb.

BROOKE, Rupert (İngiliz şairi) — 3.VIII.1887 de Warwick'de doğdu, 23.IV.1915 de Yunanistan'ın Skiros adasında öldü. Sevimliliği, yakışıklılığı ile İngiliz şiirinin unutulmaz bir kişisidir. Kembriç'de okudu. 1915 de Çanakkale savaşına katıldı. Başlıca yapıtları: «Şiirler» (1911), «Amerika Mektupları» (1915) «Bütün Şiirleri» (1932).

BROMFIELD, Louis (Amerikan romancısı) — 27.XII.1896 da Ohio'da Mansfield'de doğdu, 18.III.1956 da Ohio'da Colombus'da öldü. Cornell ve Columbia Üniversitelerinde edebiyat ve felsefe öğrenimi yaptı. Gazetelerde çalıştı. Uzun süre Fransa'da yaşadı. Ohio'daki çiftliğinde romanlar yazdı. 1927 de «Güz Erken Geldi» romanıyla Pulitzer Ödülünü kazandı. Geniş okur yığını tarafından tutulan romanlarının pek çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Yağmurlar Geline» (1937), «Bombay'da Gece» (1940), «Mrs. Parkington» (1942).

BUBER, Martin (Avusturyalı musevî filozof) — 8.II.1878 de Viyana'da doğdu. Büyük babasının evinde «hasidim»ler (ahlâkça, ruhça yüksek düzeyde bir musevî mezhebi) arasında geçen çocukluğunun düşüncesinde büyük etkisi oldu. Aşırı bir sionist

olarak bu akımın en büyük organı olan «Die Welt» gazetesinin 1901 den sonra yöneticiliğini yaptı. 1916 ile 1924 arasında Darmstadt'da «Der Jude» adlı bir dergi çıkardı. 1924 - 1933 arası Frankfurt Üniversitesinde din bilimleri ve etiği profesörlüğü yaptı. 1938 de Almanya'dan ayrıldı, Filistin'e gitti. Kudüs Üniversitesinde ordinaryüs profesör olarak ders verdi. Başlıca yapıtları: «Rahmi Rahman'ın Hikâyeleri» (1906), «Hasidizme Doğru Yolum» (1918), «Ben ve Sen» (1923).

BUCK, Pearl (Amerikan romancısı) — 26.VI.1892 de Hillsboro'da doğdu. Kundaktayken Çin'e götürüldü. Çin toplumunun içinde bir misyoner kızı olarak büyüdü. İlk öğrenimini annesinden aldı, Amerika'ya gelerek öğrenimini bitirdi, tekrar Çin'e döndü. Bir misyonerle evlenerek beş yıl Kuzey Çin'de dolaştı. Çin halkını yakından tanıdı ve sevdi. Çin toplumunu anlatan romanlarıyla ün sağladı. «Dost Toprak» adlı romanıyla 1931 Pulitzer Ödülünü, 1938 de de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Romanlarının pek çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Doğu Rüzgârı, Batı Rüzgârı» (1923), «Çin Toprağı» (1931), «Ana» (1934), «Canavar Tohumu» (1941), «Kadınlar Pavyonu» (1946).

BULATOVİÇ, Miodrag (Sırp asıllı Yugoslav yazarı) — 20.II.1930 da Karadağ'da Okladi'de doğdu. Belgrad'da felsefe öğrenimi yaptı. Serbest yazarlıkla geçinmektedir. Romanlarında fantazist bir hava vardır. Genç Yugoslav edebiyatının en gözde romancılarından biridir. Başlıca yapıtları: «Kurt ve Çingirak» (1962), «Kırmızı Horoz» (1960), «Sevenler» (1962).

BUNIN, İvan (Rus yazarı) — 22.X.1870 da Voronej'de doğdu, 8.II.1953 de Paris'te öldü. 1889 - 95 arasında Harkov'da gazetecilik, Poltava'da kütüphanecilik yaptı. 1909 da Rus Edebiyat Akademisine seçildi. Yunanistan, Türkiye, Filistin, Mısır, Hindistan'ı gezdi. İhtilâlden sonra 1919 da Fransa'ya yerleşti. 1933 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Rus gerçekçiliğinin güçlü ve güçsüz yanları eserlerinde kendini gösterir. Aydınlık bir anlatışı, mistik bir havası vardır. Kitaplarının çoğu batı dillerine çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Köy» (1910), «San Francisco'lu Bey» (1917), «Mitya'nın Aşkı» (1925), «Günler Kuyusu» (1939), «Aşk'ın Dilbilgisi» (1935), «Genç Kız» (1936).

BUTOR, Michel (Fransız romancısı) — 14.IX.1926 da Lille'de doğdu. Paris'te felsefe ve filoloji öğrenimi yaptı. Dış ülkelerde Fransızca öğretmenliğinde bulundu, Paris'te Gallimard kitabevinde edebiyat müşaviridir. Joyce ve Proust'un etkisinde edebiyat çalışmalarına başladı. Robbe-Grillet ve Nathalie Sarraute ile birlikte «yeni roman» akımının öncülerindendir. Romanları önce ilgisizlikle karşılandı. Ayrıntıları ön plâna alan bir deyişi vardır. Başlıca yapıtları: «Milano Geçiti» (1954), «Zamanı Kullanmak» (1956), «Yönelişler» (1957), «Repertuvar» (1960), «İnanılmaz Hikâyeler» (1961), «Mobile» (1962).

BUZZATİ, Dino (İtalyan şairi) — 16.X.1906 da Belluno'da doğdu, hukuk öğrenimi yaptı. İkinci Dünya Savaşına deniz subayı olarak katıldı. «Corriere della Sera»nın yöneticiliğinde bulundu. Milano'da yaşadı. Sürrealizmin etkisinde kalan şiirler yazdı. Başlıca yapıtları: «Ayıların Krallığı» (1945), «Tanrıyı Gören Köpek» (1956).

C

CALDWELL, Erskine Preston (Amerikan romancısı) —

17.XII.1903 de Georgia'da White Oak'da doğdu. Çocukluğu Mississippi kıyılarında geçti. Serüven dolu bir gençlik yaşadı, sırasıyla tiyatro makinisti, denizci, profesyonel futbolcu, kahve garsonu, gazeteci, yayıncı oldu. «Tütün Yolu» (1932) adlı romanıyla kendini tanıttı. Birleşik Amerika Devletinin güney bölgelerindeki yoksulluğu, bilgisiz, ilkel insanlarını, cinsel hırslarını, kaba yaşamlarını anlattı. Güçlü natüralizmi ile yer yer tepkiler yaratan romanları dünya dillerine çevrildi. Roman ve hikâyelerinin hemen hepsi dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Allaha Adanan Toprak» (1933), «Din Ticareti» (1935), «Temmuz Vakası» (1940), «Bayırdaki Ev» (1946), «Toprak Hasreti» (1948), «Penceredeki Işık» (1952), «Bütün Hikâyeleri» (1953)

CAMUS, Albert (Fransız yazarı) — 7.II.1913 de Cezayir'de Mon-

dovi'de doğdu, 4.I.1960 da Yonne'da Villeblevin'de bir otomobil kazasında öldü. Fakir bir ailenin çocuğuydu. Felsefe öğrenimi yaptı, fakat bütün lisansları almadı. Tiyatro ve gazetecilikle ilgilendi. «Alger Republicain» gazetesine Cezayir halkının yoksulluğu konusunda röportajlar yazdı. 1940 da direnme hareketine katıldı, «Combat» dergisinin yöneticiliğini yaptı. 1942 de çıkan «Yabancı» adlı romanı anlamsız bir dünyada yaşam süren, anlamsız bir cinayet işliyen bir adamın öyküsüdür. Bu romanla ün kazandı. Savaş sonrası gençliğinin Sartre ile birlikte en çok saydığı, sevdiği bir yazarı oldu. Yeni bir hüma-

nizma kurmak istedi. Romanları ve denemeleriyle yüzyılın en önemli değerlerinden biri kabul edildi. 1957 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Yapıtlarının çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Sisyphe Efsanesi» (1942), «Veba» (1947), «Caligula» (1947), «Les Justes» (1950), «Düşüş» (1956), Faulkner ve Dostoyevski'nin birer romanını oyun haline sokmuştur.

CARAGIALE, Ion Luca (Romen oyun yazarı) — Kendi kendini yetiştirdi, 1875 de tarihî bir dramla «Yenilmez Roma» ile edebiyat dünyasına girdi. Birçok sevilen güldürüler yazdı. 1890 da «İftira» adlı dramı çok beğenildi, Romen Akademisine aday gösterildi, fakat oyunları ahlâk dışı sayıldığı için seçilemedi. Romen toplumunda yönetici sınıfın modern yaşama koşullarını benimsemesine rağmen derebeylik anlayışını sürdürmesini yeriordu. Berlin'e yerleşti, son yıllarını bu şehirde geçirdi. Başlıca yapıtları: «Fırtınalı Bir Gece» (1879), «Kaybedilmiş Bir Mektup» (1885).

CARCO, Francis (François-Maie Alexandre Carcopina-Tusoli) (Fransız yazarı) — Genç yaşta edebiyat dünyasına vırkaç ince şiir kitabıyla girdi: «Bohem ve Kalbim» (1912), «Acılı Tatlılı Şarkı» (1913). Ününü «Jésus-la-Caille» (1914) romanıyla sağladı. Romanlarında apaş kahvelerini, canileri, orospuları, batakhaneleri anlattı. Başlıca yapıtları: «İzlenen Adam» (1922), «Yalnızca Bir Kadın» (1924), «Karanlıklar» (1935), «Ressamların Dostu» (1944), «Isırık» (1949), «Gerard de Nerval» (1955).

CAROSSA, Hans (Alman yazarı) — 15.XII.1878 de Yukarı Bavyera'da Tölz'de doğdu. Tıp öğrenimini bitirdikten sonra Passau ve Münih'de doktorluk yaptı. 1916-18 de savaşa doktor olarak katıldı. Tıp deneylerine sıkı sıkı bağlı ayrıntılı bir deyişi vardır. Yapıtları kendi hayatından alınmış anılara dayanır. Başlıca yapıtları: «Bir Çocukluk» (1922), «Bir Gençliğin Değişimi» (1928), «Şiirler» (1932).

CARY, Joyce (İrlanda asıllı İngiliz yazarı) — 7.XII.1888 de Londonderry'de doğdu. Paris ve Edimburg'da öğrenimini yaptı. 1912 de Balkan savaşını izledi. 1914 de Alman Kamerun'undaki askerî hareketlere katıldı. 1918 de sömürgelerde memurluk etti, Afrika'da önemli görevler aldı. Denizaşırı ülkeler-

deki gözlemleri ilk romanlarının konusu oldu. Bunların en ünlüsü «Mr. Johnson» (1939) dur. Çağdaş tarihin olaylarını, İngiliz hayatının gerçeklerini çizdi. Başlıca yapıtları: «Charley Sevgilimdir» (1940), «Bir Çocuk Evi» (1941), «Büyük Yol» (1951), «Atın Ağzı» (1953).

CASTRO, José Maria Ferreira de (Portekiz romancısı) — 24.V.1898 de Salgueros'da doğdu. Yoksul bir çocukluk geçirdi, on ikisindeyken göçmen olarak Brezilya'ya gitti, Amazon'daki kauçuk tarlalarında ve balta kesmez ormanlarda işçilik etti. Brezilya'nın her yanını gezdi. Gazeteciliğe atıldı. Portekiz'e dönünce romanlarını yayınladı. En iyi romanları, «Göçmenler» (1928), «Bakir Orman» (1930) kişisel serüvenlerinin ürünüdür. Cendrars, romanlarını Fransızcaya çevirince dünyaca tanındı. Başlıca yapıtları: «Ebedilik» (1933), «Fırtına» (1940), «Dünya Turu» (1944).

CATHER, Villa (Amerikan kadın yazarı) — 7.XII.1873 de Virginia'da Winchester'de doğdu, 24.IV.1947 de New York'ta öldü. Nebraska Üniversitesinde gazetecilik öğrenimi yaptı (1895). Katolikliğe geçti. Roman ve hikâyelerinde Henry James, E. Whar-tons'un etkisi görülür. 1923 de «One of Ours» la Pulitzer Ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Alexander Köprüsü» (1912), «O Pioners» (1913), «Benim Antonia'm» (1918), «Yitik Kadın» (1923), «Kayanın Gölgesi» (1931), «Karanlık Kaderler» (1923) vb.

CAYROL, Jean (Fransız şair ve yazarı) — 6.VI.1911 de Bordeaux'da doğdu. Hukuk ve felsefe öğrenimi yaptı. 1937 de kütüphaneci oldu. 1942-45 arasını Mathausen tecrit kampında geçirdi. 1945 de Paris'e döndü. Şiirlerinde Rimbaud'nun etkisi sezilir, Claudel gibi incil mısraını kullanır. Yeni roman akımına katılmıştır. Başlıca yapıtları: «Sonuncu Adam» (1939), «Gecenin ve Sis Şiirleri» (1945), «İnsanın ve Kuşların Eğlencesi» (1947), «Hayat Yanıtlıyor» (1948), «Anı Rüzgârı» (1952), «Yabancı Vücutlar» (1959).

CELINE, Louis-Ferdinand (Gerçek adı: Louis Destouche (Fransız yazarı)) — 27.V.1894 de Courbevoi'da doğdu, 1.III.1961 de Meu-

don'da öldü. Yirmi yaşında savaşta ağır şekilde yaralandı, bu deneyin anısı bütün ömrünce içinde yaşadı. Savaştan dönünce tıp öğrenimini bitirdi, 1924 den sonra yoksul mahallelerde doktorluk yapmaya başladı. «Gecenin Ucuna Gezi» (1932) adlı ilk kitabının çıkması büyük bir olay oldu. Bu romanda bütün yerleşmiş değerler yeniden ele alınıyordu. Dili de, konusu da aşırı bir umursamazlığı yansıtıyordu. Yaklaşan savaş başlıca endişesini teşkil etti. Yahudi düşmanlığını gösteren «Cesetler Okulu» (1938) gibi kitaplar yazdı. 1940 bozgununu önceden gördü. Vichy politikasını savunan yazarların başındaydı. Fransa'nın kurtuluşundan sonra Rhen'in ötesine kaçtı. Almanya'daki hayatını «Bir Şatodan Ötekine» (1957) de anlattı. Oradan Danimarka'ya geçti. Bir süre hapsedildi, özgürlüğüne kavuşunca yeniden doktorluğa ve yazarlığa başladı. Başlıca yapıtları: «Krediy-le Ölüm» (1936), «Casse-Pipe» (1949), «Başka Bir Çağ İçin Peri Rüyası» (1952), «Kuzey» (1960).

CENDRARS, Blaise (Frédéric - Louis Sauser), (Fransızca yazar İsviçreli yazar) — On beş yaşındayken ailesini bırakıp dünyayı gezmeye çıktı: Çin'i, Moğolistan'ı, Siberya'yı, İran'ı gördü. Paris'e geri dönünce bakaloryasını verdi (1907). 1912 de Birleşik Amerika'ya gitti. «New York'ta Paskalya»yı yazdı. Modern şiirin Apollinaire'den önceki öncüsü oldu. İlk kitabını «Transiberien Düzyazısı», «Fransa'nın küçük Jehanne'ı» izledi (1913). Savaş çıkınca Yabancılar Lejyonuna yazıldı. 1915 de yaralandı, sağ kolunu kaybetti. 1917 - 1923 arası sinema sanatıyla yakından ilgilendi. Abel Gance'la birlikte «Tekerlek» (1921) filmi çevirdi. Bu arada şiir kitaplarını da üstüste yayınladı. 1924 den sonra yeniden yolculuklara çıktı, Güney Amerika'yı gezdi. Biyografik romanlar da yazdı. 1939 da İngiliz kıtalarının yanında harp muhabirliği yaptı. İşgal sırasında Güney Fransa'da yaşadı, anılarını üç ciltte topladı: 1950 de radyoda yaptığı konuşmalarla geniş okur yığına kendini tanıttı. Serüvenleri, yolculukları, modern hayatın her yönüyle yakından ilgileniyordu. Bir aksiyon adamı olmaktan çok, yaşadıklarını yazan bir kimseydi. Başlıca yapıtları: «Panama veya yedi amcanın serüvenleri» (1918), «Kodak» (1924), «Dan Yack'ın itirafları» (1929), «Altın» (1929), «Rhum» (1930), «Kesik El» (1946), «Bourlinger» (1949).

CESAIRE, Aimé (Fransız yazarı) — 25.VI.1913 de Martinit adasında Basse - Pointe'da doğdu. Yüksek Öğretmen Okulundan sonra öğretmenlik yaptı, 1945 de Martinikten Milletvekili seçildi. Fort de France'ın komünist Belediye Başkanlığını da yaptı. 1956 da Komünist Partisi genel sekreteri Thorez'e açık bir mektup yayınladı, partiden ayrıldı. 1958 de Martinik İlerici Partisi'nden yeniden milletvekili seçildi. 1946 da «Mucize yaratan silâhlar»la şiir dünyasına girdi. Zenci yazarların en başarılılarından biridir. 1951 de çıkan «Sömürgecilik üzerine söylev»de proleterya ve sömürgecilik sorunlarını bir türlü çözümleyemeyen batı uygarlığını sert şekilde eleştirdi. Başlıca yapıtları: «Anayurda dönüş günlüğü» (1947), «Boynu vurulmuş güneş» (1947), v.b.

CHAMSON, André (Fransız romancısı) — 6.VI.1900 de Nimes'de doğdu. Sorbon'da okudu. Arşivcilik yaptı. İlk romanlarıyla bölgecilikten sıyrılıp, çağının sosyal ve siyasî sorunlarını ele aldı. Faşizme karşı aydınlar komitesinde, sonra Direnme hareketinde rol oynadı. 1944 de Malraux'nun Alsace Lorraine kıtasında çarpıştı. Fransanın kurtuluşundan bu yana Küçük Saray'ın yöneticisidir. 1956 da Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Yolun adamları» (1927), «Doğruların işlediği suç» (1928), «Yeniliklerin Yılı» (1934), «Mucizeler Kuyusu» (1945), «Sonuncu Köy» (1946), «Kar ve Çiçek» (1951).

CHAR, René (Fransız şairi) — 1907 de Isle-sur-Sorgue'da doğdu. Avignon lisesini, Aix-en-Provence üniversitesini bitirdi. 1940 da Paris'e gelince sürealistlerin arasına katıldı. 1930'da «Çalışmaları Yavaşlatmak» adlı şiir kitabını yayınladı. Sonraki şiir kitapları sürrealist'lerin «Automatisme»ini, düş zenginliğini taşırsa da kısa, açık, duru yanlarıyla onlardan ayrılır. «İlk değirmen» (1936), «Dışarda gece yönetiliyor» (1938). İkinci Dünya Savaşında direnme hareketlerinde yüzbaşı olarak katıldı. Bu serüven ona «Hypnos'un Yaprakları» adlı yapıtını yazmaya yol açtı. Bu yapıtıyla, sürrealist şiirin rastlantıya, kaçışa dayanan yapısını bıraktı, kendi yaşamının en derin, en yoğun yönlerini şiiriyle duyurmaya çalıştı. Kan, vücut, insanların umudu gibi ilkel güçleri yazdı. Başlıca yapıtları: «Kızgınlık ve esrar» (1948), «Duru» (1949), «Lettera Amorosa» (1953), «Otuz üç parçada» (1956), «Düzeyi ve Doruğu arayış» (1956), «Seçme şiirler ve düzyazılar» (1957).

CHARDONNE, Jacques Boutelleau (Fransız yazarı) — 2.I.1884 de Charente'da Barbezieux'de doğdu. Zengin bir ailenin çocuğudur. Paris'te Hukuk öğrenimi yaptıktan sonra Stock yayınevinde müdür yardımcısı olarak çalıştı, (1920 - 1943). Edebiyata ileri bir yaşta, otuz yedi yaşındayken başladı. «Evlilik Şiiri»nde yirmi yıllık evli bir çiftin hayatını, mutsuzluklarını, mutluluk yerine buldukları sağlam beraberlik duygusunu yazdı. «Çok mutlunun şarkısı» (1927), «Eva ya da yarıda kalan günlük» (1930), «Claire» (1931) de aynı temayı işledi. Fransız taşra hayatını anlatan romanlarıyla dikkati çekti. 1940 dan sonra bu zengin yazarın Nasyonal Sosyalizm'den yana olduğu görüldü. «Yüzlerini Görmek» (1942) kitabında bu eğilim ağır basar. Başlıca yapıtları: «Duygusal Yazgılar» (1934 - 36), «Barbezieux de Mutluluk» (1935), «Madera'da Yaşamak» (1953).

CHRISTIE, Agatha (Mary Westmaott, A. Mary Clarissa Miller). İngiliz kadın romancısı) — 15.IX.1891 de Torquay'da doğdu. 1914 de evlendiği Archibald Christie'den 1930 da ayrıldı, aynı yıl başkasıyla evlendi. İlk kocasının soy adını kullanmaya devam etti. Paris'te müzik öğrenimi yapmıştır. I. Dünya Savaşında Kızılhaç'da çalıştı. Arkeolog olan ikinci eşiyle Doğu ülkelerini gezdi. Dedektif romanlarıyla dünyaca ün kazandı. Dedektif Hercule Poirot'nun baş kahramanı olduğu roman serisi hemen her dile çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Büyük Dörtler» (1927), «Cinayetin A.B.C.si» (1936), «On küçük zenci» (1940), «Aynalı Katil» (1952), «Ölüme çok adım var» (1955), «Fare Kapanı» (1956).

CLAUDEL, Paul (Fransız şairi) — 6.VIII.1868 de Aisne'de Villeneuve sur-Féré'de doğdu, 23.II.1955 de Paris'te öldü. Champagne'da geçen çocukluğundan sonra Paris'e geldi. Zayıf bir din eğitimi görmüş olmasına rağmen Renan'ın kitapları üzerinde kötü bir etki bıraktı, hristiyanlığın övgücüsü oldu. 1886 da Rimbaud'nun şiirlerini okudu Notre Dame'da bir ayini izlerken Tanrı ve Din aşkını bütün gücüyle ruhunda duydu. Bu izlenim yaşamı süresince onu etkisinde tutacaktır. «Altın Kafa» (1890), «Kent» (1893) adlı ilk kitaplarıyla tanındı. 1890 da Dışişleri sınavını kazandı, New York'da görevlendirildi. Sonra Çin'de, Prag'da, Hamburg'da görevler aldı. Büyük elçi olarak da 1917 de Rio'da, 1922 de Tokyo'da, 1924 de Washington'da

bulundu. Brüksel elçisi iken emekliye ayrıldı. Sayısız yapıtları ile çağdaş Fransız edebiyatının en güçlü kişilerinden biridir. Rimbaud'nun dışında hiçbir Fransız edebiyatçısını sevmeyi, etkisinde kalmadı. Etkileyen yapıtlar «İncil» ile Aishiklos'un yapıtları oldu. Ayrıca Lope de Vega, Calderon'un oyunlarını sevdi. En güçlü yapıtları olan oyunlarında bütün bu etkileri, kendi güçlü kişiliğinden gelen niteliklerle birleştirdi. «Meryem'e gelen haber» (1912), «Rehin tutulan adam» (1914), «Sert Ekme» (1918), «Saten terlik» (1919 - 24), dünya sahnelerinde başarıyla oynanmış ve oynanmaktadır. İncil mısralarına benzeyen mısralarla dolu şiirleri metafizik, mistik bir hava taşır. «Ver-set» dediği bu mısralar zengin bir şiir özünü kapsamaktadır. 1930 dan sonra edebî çalışmalarını bıraktı, İncil'in yorumunu yapmaya başladı. «Bir şair Haç'a bakıyor» (1935), «Kılıç ve Ayna» (1939), «Emmaüs» (1950), gibi kitaplar yazdı. Rasyonalizmin en güçlü olduğu bir çağda din inancını yansıtan şiirleri, oyunları ile kupkuru bir alana itilen şiire bir genişlik, bir ferahlık kazandırmıştır. Başlıca yapıtları: «Beş büyük şarkı» (1904 - 1910), «Üç Sesli Kantat» (1913), «Şiir Sanatı» (1907).

COCCIOLİ, Carlo (İtalyan yazarı) — 15.V.1920 de Livorno'da doğdu. Çocukluğu Afrika'da geçti, sonra Roma'da, Napoli'de yaşadı. Floransa'da serbest yazarlık yapmaktadır. İkinci dünya savaşından sonraki yıllarda romanlarıyla tanındı. Savaş sonrası kaosunun ruhlardaki kargaşalıklarını anlattı. Başlıca yapıtları: «Zor Unut» (1947), «Meksikalı Manuel» (1956), 1956 dan beri romanlarını Fransız dilinde yazmaktadır.

COCTEAU, Jean (Fransız şair ve yazarı) — 5.VII.1889 da Seine - et - Oise'da Maison Lafitte'de doğdu, 1963 de Paris'te öldü. Zengin bir ailenin çocuğuydu. Condorcet lisesinde okudu, sonra gazeteciliğe başladı. «Alâattin'in Lâmbası» (1909) ve «Sofokles'in dansı» (1912) adlı kitaplarıyla dikkati çekti. Öncü sanat hareketlerine katıldı. Fütürist, dadaist, sürrealist tarzlarda şiirler yazdı. Radiguet'nin tanınmasına yardım etti. Daha sonra taşkın bir zekânın ürünleri olan romanlar, oyunlar, denemeler yayınladı. Bale tema'ları, opera livre'leri, sinema senaryoları, palyaço oyunları da yazdı. 1929 da çıkan «Müthiş Çocuklar» romanıyla ünü genişledi. Fantezist oyunları ile tiyatro

dünyasında dikkati kendi üzerine çekti. Her zaman bir yenilik öncüsü oldu. 1955 de Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Damin üstünde öküz» (1920), «Eyfel Kulesi evlileri» (1924), «Orfe» (1927), «Cehennem Makinesi» (1935), «İki başlı Kartal» (1946), «Var olmak güçlüğü» (1947). Oyunlarından bazıları memleketimizde oynanmıştır.

COLETTE, Gabrielle Sidonie (Fransız kadın romancısı) — 28.I. 1873 de Yonne'da, Saint-Sauveur en Puisaye'da doğdu, 3.VII. 1954 de Paris'te öldü. Marignan'da yaralanmış, bir bacağı kesik bir yüzbaşının kızıydı. Din duygusundan uzak yetiştirildi, anesi Sido'nun etkisinde kalarak, bitkileri, hayvanları, ev yaşamını sevmeyi öğrendi. Yirmi yaşındayken kendinden 14 yaş büyük bir edebiyatçı ile, evlendi. Kolay şeyler yazan bir edebiyatçı olan Willie karısının edebiyata olan yeteneğini keşfetti. 1900 ile 1903 arasında birlikte yazdıkları «Claudine» dizisi «Willie» adıyla yayınlandı. Karı - kocanın arası açıldı, 1906 da ayrıldılar. «Hayvanların Konuşması» 1904 de «Colette» adıyla yayınlanmıştı. Bir süre müzikhollerde çalıştı, pantomimlerde oynadı. «Duygusal Köşe», «Avare Kadın» romanları 1908 - 1913 yıllarında onu tanıttı. Bir politikacı olan De Jouvenel ile evlenerek yalnızlığına son verdi. 1913 de «Güzel Gazou» adını verdiği bir kızı oldu. Bu yıllarda gazete yazıları, röportajlar yayınladı. «Uzun saatler»de savaşı anlattı. Kendi yaşamından, ya da yakınlarının yaşam deneylerinden topladığı konuları işleyen ünlü romanlarını ardı ardına yayınladı. «Cicim» ve «Cicim'in Sonu», «Dişi Kedi» romanlarıyla dünya ölçüsünde tanındı. Romanlardan çok nüvel adını verebileceğimiz bir tarzda yazdı. 1935 de üçüncü kez evlendi. 1936 da Belçika Akademisine, 1945 de Goncourt Akademisine üye seçildi. Palais Royal'deki dairesinde öldü. Romanlarının kişileri, çağımızın dışında gibidir. Bizim sıkıntılarımızı, umutlarımızı yaşamazlar. Bu dünyada zevk arındadılar, ama hepsi bu konuşmadan bezginlikle dönerler. Tanrı yoksa da, «Tanrısız insanın ıstırabı» çizilmiştir. Doğanın bütün zenginliğini, en içten duyularla yansıtan romancının kendine vergi bir deyişi romalarının kalıcı niteliğini arttırır. Başlıca yapıtları: «Mitsou» (1919), «Yeşillenmiş Buğday» (1923) «Günün Doğuşu» (1928), «Duo» (1934), «Penceremden Paris» (1945), «Gigi» (1945), Romanlarının çoğu dilimize çevrilmiştir.

CONRAD, Joseph (Téodor Jozef Konrad Korzeniowski), (İngiliz romancısı) — 3.XII.1857 de Polonya'da Tereşhova'da doğdu, 3.VIII. 1924 de İngiltere'de Bishopsbourne'da öldü. Dram yazarı olan, Fransızcadan çeviriler yapan babası Rus düşmanı bir Polonya yurtseveri olduğundan sürgüne gönderilmişti. Amcası tarafından büyütüldü. On yedi yaşındayken denizci olmak istedi. Marsilya'ya geldi, çeşitli ticaret gemilerinde çalıştı. Yirmi bir yaşında tek kelimne İngilizce bilmediği halde Fransa'dan İngiltere'ye geldi. Hindistan'a sefer yapan bir gemiye girdi. 1886 da İngiliz uyruğuna geçti. Aynı yıl bir derginin açtığı yarışmaya «Kara Tayfa» adlı öyküsüyle katıldı. Tehlikeli deniz yolculuklarıyla dolu yaşamını sürdürdü. Yukarı Kongo'da bir buharlı geminin kaptanlığını yaptı. Romatizma hastalığına tutulunca kaptanlıktan ayrıldı, İngiltere yerleşerek kendini edebiyata verdi. Derin bir tahlil gücü taşıyan egzotik serüven romanlarıyla dünyaca ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Adaların Paryası» (1896), «Narcisse'deki zenci» (1897), «Tayfun» (1903), «Nostromo» (1904), «Karanlıkların Kalbi» (1906), «Bir Zafer» (1915), «Altın Ok» (1918 - 1920).

COMFORT, Alexandre (İngiliz şairi) — 10.II.1920 de Londra'da doğdu. Tıp ve Tabii Bilimler öğrenimi yaptı. Serbest yazar olarak çalışmaktadır. Oyunlar, romanlar, şiirler yazdı. Camus'nün etkisi görülür. Şiirlerinde Rilke'nin havası hâkimdir. Başlıca yapıtları: «Gümüş Nehir» (1937), «Elejiler» (1944), «Lazarusun Şarkısı» (1945), «Hikâye ve çağımız» (1948).

COŞBUC, Gheorge (Romen şairi) — 8.VIII.1866 da Hordou'da doğdu, 26.IV.1918 de Bükreş'de öldü. Bir köy papazının oğluydu. Şiirlerinde köyü, köylüleri halkın kolayca anlayabileceği bir dille anlatmıştır. Felsefe öğrenimi yaptıktan sonra «Tribuna» ve «Familia» gazetelerinde çalıştı. Goethe, Schiller, Dante'den çeviriler yaptı.

COURTELINE, Georges (Georges Moineaux), (Fransız yazarı) — 25.VI.1858 de Tours'da doğdu. 25.VI.1929 da Paris'de öldü. 1881 de «Modern Paris» dergisini kurarak yazı hayatına girdi. Aynı yıl askerlik görevini yapmak için Bar-le-Duc'e gitti. Askerlikteki yılları ona eğlenceli romanlar yazmasına yol açtı. Bu kitaplarla ünü arttı. Bürokrasiyle eğlenen oyunları da başarı kazan-

dı. Komedi ile fars arası bir türdeki oyunlarında burjuvaziyle eğlenir. Burjuva dünyasını büyültücü bir aynadan bütün gü-lünçlüğü ile yansıtır. Bugün ortadan kalkmış olan o burjuva dünyası bu yapıtlarda yaşamaktadır. Gözlemci ustalığı, ince mi-zahcılığı özelliklerinin başında gelir. Başlıca yapıtları: «8.47 Treni» (1888), «Boubouroche» (1892), «Ciddi bir müşteri» (1896) «Komiser iyi çocuktur» (1899), «Evdeki Huzur» (1903), «Hor-tense, yatsana» (1897), «Su testisi» (1909).

COWARD, Noel (İngiliz oyun yazarı) — 16.XII.1899 da Tedding-ton'da doğdu. Çok çocuklu bir müzisyenin oğludur. On yaşın-da ilk defa sahneye çıkmıştır. Oyuncu, müzisyen ve oyun ya-zarı olarak kendini tanıtmıştır. Başarılı tekniği, usta buluşları vardır. Film senaryoları yazdı. Filmlerde, tiyatrolarda oynadı. Başlıca yapıtları: «Zamanımızın Barışı» (1947), «Kadril» (1952), «Kemanlı Çıplak» (1957).

CRANE, Harold Hart (Amerikan şairi) — 21.VII.1899 da Ohio'da doğdu, 27.IV.1932 de Küba açıklarında öldü. Rimbaud, Whit-mann, Laforgue etkisinde şiirler yazdı. 1917 de Cleveland'da bir mühimmat fabrikasında çalıştı. Babası ticaret işlerine alış-tırmak istediye de bunu başaramadı. Bohem hayatının alkol krizleri içinde ömrünü geçirdi. Amerikan makine uygarlığını yazmak istiyordu. «Köprü» şiirinde bunu gerçekleştirdi. Umutsuzluğu, hastalığı artınca Meksika'ya gitti, yeni izlenimler ara-dı. Küba açıklarında kendini denize atarak kayboldu. Baş-lıca yapıtları: «Şiirler.»

CUMMINGS, Edward Estlin (Amerikan şairi) — 14.X.1894 de Massachusetts'de Cambridge'de doğdu. Şiir ve resimleriyle adı-nı duyurdu. «Ortak oda» adlı anı kitabıyla ilk dünya savaşın-dan izlenimlerini yazdı. «Lâleler ve Şömineler» (1923) adlı şiir kitabıyla öncü Amerikan şairleri arasında yer aldı. Bütün yer-leşik değerlere meydan okuyor, yalnız aşkı kabul ediyordu. Baş-lıca yapıtları: «41 Şiir» (1925), «Vi Va» (1931), «Teşekkür Yok» (1935), «Elli Şiir» (1941), «Bir artı Bir» (1944).

ÇAPEK, Karel (Çek yazarı) — 9.I.1890 da Male Statonovice'de doğdu, 25.XII.1938 de Prag'da öldü. Felsefe öğrenimi yaptı. Pragtizm konusunda doktora verdi. «Ulusal Yaprak» ve «Halk Gazetesi»nde çalıştı (1917 - 20). Prag Belediye Tiyatrosunda yazar ve yönetici olarak görev aldı. İlk öykülerini kardeşi Joseph'le birlikte yazdı. Bunlarda hayatın ve dünyanın esrarlı yönleri aydınlatılmak isteniyordu. «Çarmıh» (1917), «Güç Öyküleri» (1921) gibi. Yazdığı romanlarla dünyaca bir ün kazandı. Çağımızın teknik ve sosyal dünyasını acı bir dille yerd. Roman ve hikâyelerinden çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Hordubal» (1933), «Zavallı bir Hayat» (1934), «Makropulos Olayı» (1922). Birçok roman ve hikâyeleri dilimize çevrilmiş, oyunları temsil edilmiştir.

ÇEHOV, Anton Pavloviç (Rus hikâye ve oyun yazarı) — 17.I.1860 da Kırım'da Taganrog'da doğdu. 15.VII.1904 de Almanya'da Badenweiler'de öldü. Basit bir dükkâncının oğluydu. Moskova'da Tıp öğrenimi yaparak doktor oldu. İlk öykülerini 1886 da «Çeşitli Öyküler» adı altında yayınladı. Ertesi yıl «İvanov» adlı oyunu başarıyla oynandı. Moskova yakınında Melikhova'daki evinde yaşadı. Vereme yakalanınca Kırım'a gitti. Sağlığı bozulmadan önce Siberya'ya, Almanya'ya, Fransa'ya yolculuklar yapmıştı. Yüzyıl sonlarına doğru sosyalizme yaklaştı, Gorki'nin seçilmesi Çar tarafından iptal edildiği için Rus Akademisinden ayrıldı. Stanislavski tarafından sahneye konulan «Martı»nın kazandığı başarıdan güçlenerek yeni oyunlar yazdı: «Üç Kızkardeş», «Vanya Dayı», «Vişne Bahçesi». Öykülerinin ve oyunlarının bambaşka bir atmosferi vardı. Mutlulukla hüznün birbirine karıştığı bu yapıtları dünyaca sevildi tutuldu. Sağlığında Tolstoy ve Gorki ona büyük değer verdiler. Ölümünden sonra dünyanın en büyük öykücülerinden biri kabul edildi. Rusya sınırları dışında, Mansfield gibi yazarları etkiledi. Oyunlarının hemen hepsi Türk tiyatrolarında oynanmış, öyküleri de çeşitli yayınevleri, özellikle Millî Eğitim Bakanlığı Klâsikleri serisinde yayınlanmıştır. Başlıca yapıtları: «Bozkır» (1888), «6. No. lu Koğuş» (1892), (yukarıda anılan oyunları).

D

DABIT, Eugene (Fransız yazarı) — 21.IX.1898 de Paris'te doğdu, 23.VIII.1936 da Kırım'da Sivastopol'da öldü. İlkokul öğreniminden sonra demirci çıraklığıyla hayata atıldı. 1916'da asker oldu, savaş bitene kadar çarpışmalara katıldı. Bir süre ressam olarak kendini kabul ettirmek istedi, 1926 da edebiyat alanında çalışmalara başladı. «Kuzey Oteli» (1929) adlı romanıyla büyük ün kazandı. Kuşağının önde gelen bir yazarı sayılıyordu. Sovyet Rusya'ya Gide ile birlikte gitti. Sivastopol'da kızıl hastalığına yakalanarak öldü. Başlıca yapıtları: «Küçük Louis» (1930), «Oasis Villası, ya da Sahte Burjuvalar» (1931), «Yepyeni bir Ölüm» (1934), «Günce» (1939).

DANIEL - ROPS, Henry (Fransız yazarı) — 19.1.1901 de Epinal'de doğdu. Romancı, denemeci ve tarihçidir. Bir süre tarih öğretmenliği yaptı. «Kuşkumuz» (1926) adlı bir incelemesiyle edebiyat dünyasına girdi. Tanrıya inanmazlığını «Karanlık Ruhlar» (1929) da anlattı. Katolik inancına dönünce «Ölüm, zaferin nerde?» (1934) de bir genç adamın komünizmden, sürrealizmden katolikliğe nasıl ulaştığını belirtir. 1955 den beri Fransız Akademisi üyesidir. Başlıca yapıtları: «Ruhsuz Dünya» (1931) «Kutsal Tarih» (1945), «Çağındaki İsa» (1946), «Kilise Tarihi» (1946).

DANINOS, Pierre (Fransız yazarı) — 26.V.1913 de Paris'de doğdu. Liseyi bitirdikten sonra gazeteciliğe girdi. «Figaro»da çalıştı. 2. Dünya savaşında subaylık yaptı. Romanlar ve denemeler yazdı. Çağdaş edebiyatın güçlü mizah yazarlarından.

Başlıca yapıtları: «Gece için pasaport, ya da uyku kral» (1946), «Tanrının not defteri» (1947), «Sonia, başkaları ve ben» (1952), «Binbaşı Thompson» (1954), «M. Blot adında biri» (1960).

DARİO, Rubén Felix (Nikaragua şairi) — 18.I.1867 de Metapa'da doğdu, 6.II.1916 da Léon'da öldü. Küçük yaşta gazeteciliğe atıldı. Muhabir olarak Güney ve Orta Amerika'yı gezdi. Deneme ve şiirleriyle kendini tanıttı. «Dikenler», «Kafiyeler» adlı kitapları ona geniş ün kazandı. 1898 de Avrupa'ya geldi. İspanya konusunda yazılar yazdı. Durmaksızın gezmeyi, yeni yerler insanlar görmeyi seviyordu. İspanyol şiirini yenileştiren yapıtları modern şiirin örnekleri sayılır. Başlıca yapıtları: «Çağdaş İspanya» (1901), «Parisiana» (1902), «Umudun ve Hayatın Şarkısı» (1905), «Sonbahar Şiirleri» (1910), «Mayorka Altını» (1914), «Ruben Dario'nun kendisi tarafından yazılmış hayatı» (1916).

DAUDET, Léon (Fransız yazarı) — 16.XI.1867 de Paris'te doğdu. 30.VI.1942 de Rémy de Provence'da öldü. Alphonse Daudet'nin oğlu olduğu için küçük yaşta edebiyat çevrelerine girdi. Gençlik yıllarını 16 cilt tutan «Anılarında» anlatır. Tıp Öğrenimini yarıda bıraktı. Tıp çevrelerini alaya alan bir roman yazarak ün kazandı. Politik bakımdan uyuştugu Charles Maurras ile 1908 de sağcı bir gazete olan «Action Française»i kurdu. Otuz yıl bu gazetede şiddetli tenkitler, makaleler yayınladı. Gide'i, Bernanos'yu, Celine'i, Proust'u öven yazıları etkili oldu. Goncourt Akademisinde üyeydi. Başlıca yapıtları: «Yaşanmış Paris» (1930), «III. Cumhuriyetin panoraması» (1936), «Clemenceau'nun fırtınalı hayatı» (1938), «Estetik Düşüncelerim» (1939).

DAVİCO, Oscar (Yugoslav şairi) — 18.I.1909 da Sabac'da doğdu. Edebiyat öğrenimi yaptı. 1932 de Komünist Partisine girdi, hapislerde yattı. 2. Dünya Savaşında partizanlara katıldı. «Delo» gazetesinin müdürlüğünü yaptı. Sürrealist şiirler yazdı, Thomas Mann'ın «Buddenbrooks'»larını Sırpçaya çevirdi. Başlıca yapıtları: «Hana» (1951), «Flora» (1955).

DAY LEWIS, Cecil (Nicholas Blake), (İngiliz şairi) — 27.IV.1904 de Ballintogher'de doğdu. Çocukluğu Nottinghamshire'da geçti. Öğrenimini Oxford'da yaptı. 1935 de öğretmenliğe başladı.

sa da meslekten ayrıldı, serbest yazarlığa başladı. Auden okulu-
luna bağlı bir şair olarak tanındı. Savaştan sonraki yıllarda
kişiliğini buldu, çeşitli tema'ları işleyen şiirler yazdı. Başlıca
yapıtları: «Seçme Şiirler» (1929 - 33), «Dans Zamanı», «Şiir
için bir umut» (1935), «Oxford'un Anatomisi» (1938), «Seçme
Şiirler» (1954), «Pegasus» (1957).

DEEPING, Warwick (İngiliz romancısı) — 28.V.1877 de Essex'de
doğdu, 24.IV.1950 de Surrey'de Weybridge'de öldü. Bir taşra
doktorunun oğluydu. Tıp öğrenimi yaptı. Bir yıl doktor olarak
çalıştı, sonra serbest yazarlığa başladı. Çağının sorunlarını ele
alan romanlar yazdı. İyinişer, duygulu havası geniş okurlarca
sevilmesine yol açtı. Başlıca yapıtları: «Arzu Köprüsü» (1916),
«Üç Oda» (1924), «Kitty» (1928), «Yol» (1931), «Beyaz Atlı
Adamı» (1934), «Karanlık Oda» (1941).

DEHMEL, Richard (Alman şairi) — 18.II.1863 de Spreewald'de
doğdu, 8.II.1920 de Hamburg'da öldü. Tabiat bilimi, sosyoloji
ve felsefe öğrenimi yaptı. 1895 den sonra kendini edebiyata
verdi. Şiirlerinde aşkın maddi ve manevi sentezini yapmaya ça-
lıştı. Başlıca yapıtları: «Fakat Aşk» (1893), «İki İnsan» (1903),
«Güzel vahşi dünya» (1913), «Hayatım» (1922).

DEKOBRA, Maurice (Fransız romancısı) — 25.V.1885 de Paris'te
doğdu. Gazeteciliğe atıldı. I. Dünya Savaşında İngiltere'de ir-
tibat subayı olarak görev aldı. Kozmopolit, modern şehir ha-
yatını çizen romanlarıyla geniş okur topladı. Başlıca yapıtları:
«Bay Tommies'ler» (1917), «Yataklı Vagonun Madonnası» (1925)
«Sfenks Konuştu» (1930), «Kokulu Kaplan» (1930).

DELEDDA, Grazia (İtalyan kadın romancısı) — 27.IX.1871 de Sar-
dunya'da doğdu, 16.VIII.1936 da Roma'da öldü. Öğretimi yarım
kaldı. İlk öykülerinde çevresini anlatmakla yetindi (1888). Ön-
celeri renksiz ruh tahlilleriyle dolu hikâyeler yazdı. Zamanla
kendine vergi bir kişilik kurdu. İnatçı çalışması, hatalarını
açıkça benimsemekten korkmaması eleştirmecilerin takdirini
topladı. 1927 de Nobel Ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Dü-
rüst Ruhlar» (1895), «Ana» (1920), «Küller» (1924).

DERY, Tibor (Macar yazarı) — 23.X.1894 de Budapeşte'de doğdu.
Öğreniminden sonra fabrikalarda çalıştı. Komünist Partisine

girdi. Horthy çağında 15 yıl yurt dışında yaşadı. 1945 de yurduna geri döndü. 1956 da Revizyonist olarak ortaya çıktı. Naturalizmin etkisinde kaldı. Bazı yapıtlarında da sürrealizm belirtileri görülür. Başlıca yapıtları: «Bir çocukluğun yanıtı» (1952), «Dev» (1958), «Niki» (1958), «Portekizli kral kızı» (1959).

DESNOS, Robert (Fransız şairi) — 4.VII.1900 de Paris’de doğdu, 8.VI.1945 de Çekoslovakya’da bir tecrit kampında öldü. Çocukluğu Paris’in Haller mahallesinde geçti. İyi bir öğrenim yapamadı. İlk şiirlerinde Rimbaud ve Apollanaire’in etkisi görülür. 1924 de sürrealistlere katıldı. «Özgürlük ya da Aşk» kitabı yüzünden mahkemeye verildi. Daha yaygın, daha insanî bir şiir kurmak istedi, kişiliğinden birşey kaybetmeden geniş bir okura ulaştı. Gazetecilik yaptı, bir süre radyoda çalıştı. 1939 da asker oldu, Almanlar tarafından tutsak edildi. Fransa’ya dönünce Direnme örgütüne katıldı. 1944 de Gestapo tarafından tutuklandı. Buchenwald’e, sonra Çekoslovakya’da Terezina kampına götürüldü. Kurtuluştan bir ay sonra öldü. Başlıca yapıtları: «Yasa Yas» (1924), «Boyunsuz Kişiler» (1934), «Andromede ile yıkanmak» (1944), «Yıldızın Yeri» (1945), «Seçme Şiirler» (1945).

DEVAL, Jacques (J.Boullaran), (Fransız oyun yazarı) — 27.VI. 1894 de Paris’te doğdu. Genç yaşta komedileriyle tanındı. Çağınin töreleriyle eğlenen oyunlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Zayıf bir kadın» (1920), «Yaşayanlar için dua» (1933), «Tovariç» (1934), «Bu akşam Semarkant’da» (1950).

DÖBLIN, Alfred (Alman romancısı) — 10.VIII.1878 de Stettin’de doğdu, 28.VI.1957 de Freiburg’da öldü. Berlin ve Freiburg’da Tıp öğrenimi yaptı. 1905 de hekim, 1911 de sinir uzmanı oldu. 1910 dan itibaren Expressioniste’lerle birlikte çalışmaya başladı. 1914 de askerî doktor oldu. 1936 da Alman uyruğuncan çıktı, Fransa’da görev aldı. 1940 da Amerika’ya gitti. Savaş bitince Almanya’ya döndü. Romanlarında Jôyce ve Dos Passos’un etkisi görülür. İç konuşmalarla yüklü romanlarında büyük şehir hayatını çizer. Oyunlar, denemeler de yayınladı. «Berlin Alexander Meydanı» romanıyla dünyaca ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Wallenstein» (1920), «Ölümsüz Ülke» (1937 - 48), «Kasım 1918», (1948 - 50), «Hamlet» (1956).

DORGELES, Roland Lecav    (Fransız romancısı) — 15.VI.1886 da Amiens'de doğdu. Gençliğinde Montmartre'de tam bir bohem hayatı yaşıadı. « lkem Montmartre» (1928) bu gençlik anılarını verir. 1914 de savaşıa g n     olarak katıldı.    dünyasında b    k bir değişme oldu. Savaş romanlarının en önemlilerinden biri sayılan «Tahta Haçlılar» (1919) ı yazdı. 1929 da Goncourt Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Güzel Kadın Meyhanesi» (1919), «    lerin Uyanışı» (1919), «Devesiz Kervan» (1928), «Ben Montmartre'lı iken» (1936).

DOS PASSOS, John Rodrigo (Amerikan romancısı) — 14.I.1896 da şikago'da doğdu. Portekiz asıllı bir ailedendir. Harward'da öğrenim yaptı. 1917 de asker olarak savaşıa katıldı, sağlık örgütünde görev aldı. Savaş anılarını iki önemli kitapta yazdı: «Bir erkeğin yetişmesi» (1917), «   asker». Savaşın duygulu insanları, özellikle sanatçıları k rleştiren korkunç bir makine olduğunu söyledi. Amerikan toplumunun sosyal durumu onu Marxisme'e götürdü. 1925 de çıkan «Manhattan Transfer» roman dünyasına yeni bir teknik getiriyordu. «Kamera G z » adı verilen bu teknikle b    k şehir hayatının çeşitli yönlerini kuşbakışı ele almak, incelemek mümkün oluyordu.  ki savaş arasında Amerikan toplumunun durumunu karamsar bir gözle inceledi. İnsanca olmayan bir zenginliğin, toplumsal adaletsizliğin k t   klerini çizdi. Romanlarının etkisi Amerika'da, hatta Avrupa'da b    k oldu. Sartre'ı bile etkisinde bıraktı. Başlıca yapıtları: «42. Paralel» (1930), «1919» (1932), «B    k Para» (1938), «Genç adamın serüvenleri» (1939), «Bir Ulusun Bil n osu» (1944), «Se tiğin iz   ke» (1952).

DOYLE, Sir Arthur Conan (İngiliz romancısı) — 22.V.1859 da Edimbourg'da doğdu, 7.VII.1930 da Sussex'de öldü. Tıp öğrenimini yaptı. Gemi doktoru olarak Kuzey denizini, bütün Afrika kıyılarını gezdi, Sudan, Boer savaşlarına katıldı. 1887 de çıkan «Kızıl Mektup» romanıyla başarı kazandı, doktorluğu bırakıp kendini tamamen edebiyata verdi. Birçok romanlarının kahramanı olan şarlok Holmes tipini yarattı. «şarlok Holmes'in Serüvenleri» 1891 den 1927 ye kadar yayınlandı. Çoğu beyaz perdede canlandırıldı. Ayrıca tarih romanları da yazdı. Başlıca yapıtları: «Baskervillerin Köpeği» (1902), «Micah Clarke» (1889).

DREISER, Théodore (Amerikan romancısı) — 27.VIII.1871 de Indiana'da doğdu, 28.XII.1945 de Holivut'da öldü. Çocukluğu yoksulluk içinde Şikago'da geçti. Küçük yaştan hayata atıldı. Çıraklık, şoförlük yaptı. Gazeteciliğe başladı. İlk romanı: «Kızkardeş Carrie» (1900), basılınca yayıncı «ahlâksızlık»la suçlandırılmaktan korkarak kitabı piyasadan toplattı. Bu başarısızlığı izleyen birkaç yılı yoksullukla geçirdi, halk dergilerinin yöneticiliğini alınca malî durumu biraz düzeldi. Büyük romanlarını ardı ardına yayınladı. Hepsinde kendi hayatının âkisleri bulunan bu romanlar geniş bir ilgiyle karşılandı. Bazı romanlarının kovuşturmayaya uğranması ününü daha da artırdı. Sosyal gerçekleri güçlü bir deyişle romanlarında yansıttı. Natüralist Amerikan romanının öncüsü sayıldı. Başlıca yapıtları: «Jennie Gerhardt» (1911), «Dahi» (1915), «Bir Amerikan Tragedyası» (1925).

DRIEU LA ROCHELLE, Pierre (Fransız yazarı) — 3.I.1893 de Paris'te doğdu, 15.II.1945 de canına kıydı. 1914 - 1918 savaşına katıldı, yaralandı. Uzun nekahet devrinde şiirler yazdı. «Sorular» (1917) savaşçıları, kahramanları yüceltti. 1920 den sonra bütün aşırı siyasal akımlara karıştı, komünizmle, sürrealizmle, Action Française akımıyla ilgilendi. Kitaplarında çağdaş toplumu şiddetle yerdı. «Cenevre ya da Moskova» (1928) adlı kitabında materyalist olmayan, güçlü, otoriter yeni bir partinin kurulmasını savundu. Doriot'nun etkisinde kalarak Franko hareketini destekledi. Fransa'nın işgal altında kaldığı yıllarda Almanlarla işbirliği yaptı. Fransa'nın kurtuluşunda tutuklanacağını anlayınca canına kıydı. Başlıca yapıtları: «Fransa'nın Ölçüsü» (1924), «Kadınlarla Örtülü Erkek» (1925), «Penceresinde Bir Kadın» (1930), «Düşü Burjuvazi» (1937).

DU BOS, Charles (Fransız eleştirmecisi) — 27.X.1882 de Paris'te doğdu, 5.VIII.1939 da St. Cloud'da öldü. Paris'te başlayan öğrenimini Berlin'de, Oxford'da, Floransa'da sürdürdü. Yaşamı boyunca İngiliz, Alman, İtalyan kültürlerini durmaksızın derinleştirdi. 1908 den itibaren tuttuğu «Günce»si Avrupa düşüncesinin seçkinleriyle, Gide, James, Bergson, Valery, Mauriac ile ilişkilerini gösterir. 1919 da ilk eleştirme yapıtını yayınladı, «Merimée üzerine düşünceler». Eleştirme yazılarını, konuşmalarını, denemelerini yedi ciltlik bir seride bir araya getirdi.

Başlıca yapıtları: «Byron» (1929), «Gide'le Konuşmalar» (1929), «Goethe» (1932), «François Mauriac ve Katolik Romancının Sorunu» (1933) «Benjamin Constant'ın büyüklüğü ve yoksulluğu» (1946).

DUDİNCEV, Vladimir Dimitriyeviç (Sovyet romancısı) — 1918 de Ukrayna'da doğdu. Moskova'da hukuk öğrenimi yaptıktan sonra çeşitli işlerde çalıştı. İlk hikâyesini 1938 de yayınladı. 1956 da «İnsan yalnız ekmekle yaşamaz» adlı romanıyla geniş ün kazandı. Bu romanında Sovyetler'deki bürokrasiyi yermişti. Kısa zamanda bu roman yabancı ülkelerde tanındı. Başlıca yapıtları «Bir yeni yıl masalı» (1960), «Karanlıktaki Sözler» (1960).

DÜRRENMATT, Friedrich (İsviçreli oyun yazarı) — 5.I.1921 de Bern'de doğdu. Felsefe, İlâhiyat ve Germanistik öğrenimi yaptı. Çeşitli işlerde çalıştı. «Weltwoche» gazetesinin tiyatro eleştirmecisi oldu. Oyunlarında düşle yoğurduğu gerçekleri anlatır, yergi gücü özellikle kendini gösterir. Umutla umutsuzluğu, acı ile eğlenceyi birbirine karıştırır. Başlıca yapıtları: «Bay Mississippi'nin evliliği» (1952), «Yargıç ve Cellâdı» (1952), «Babil'e bir melek geliyor» (1954), «Yaşlı Hanımın ziyareti» (1956), «Fizikçiler» (1962).

DUHAMEL, Georges (Dennis Thévenin), (Fransız romancısı) — 1884 de Paris'te doğdu, 1966 da Paris'te öldü. Geçkin yaşta doktorluk sınavı veren bir hekimin oğluydu. O da hekim oldu. 1906 da Abbaye grubunu kurarak edebiyat dünyasına girdi. Romain's'in etkisiyle Unanimisme akımına katıldı. Hekim olarak katıldığı 1914 - 18 savaşının acı izlenimlerini «Kurbanların Hayatı» (1917) ve «Uygarlık» (1918) adlı kitaplarda anlattı. Goncourt ödülünü kazandı. İnsanlığı kurtaracak olan gücün kalplerdeki sevgide bulunduğunu anlattı. Hümanist kültürün savunucusu olarak totaliter politikacılığı, mekanik uygarlığın gelişmesini yerdı. «Moskova'ya Yolculuk» (1927), «Gelecekteki Hayatın Sahneleri» (1930) adlı gezi kitaplarıyla Sovyet Rusya ile Birleşik Amerika'ya ait izlenimlerini anlattı. «Salavinler» ve «Pasquier'ler» adlı iki nehir - romaniyle dünyaca ün kazandı. 1935 de Fransız Akademisine üye seçildi. Romanları, denemeleri, konferanslarıyla insancılığın önde gelen bir yazarı bilindi.

Romanlarının çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Gece Yarısı İtirafı» (1920), «Salavin'in Güncesi» (1927), «Lyonlular Klübü» (1929), «Havr Noteri» (1933), «Üstatlar» (1937), «Gölgelerle Savaş» (1939), «Hayatıma Tutulan Işık» (1945 - 53), «Derinliğin Çılgılığı» (1951).

DU MAURIER, Daphne (İngiliz kadın romancısı) — 13.V.1907 de Londra'da doğdu. Ataları Fransızdı. «Rebeka» adlı romanıyla adını duyurdu. Geniş okur yığınının sevdiği, çoğu beyaz perdeye aktarılan romanlar yayınladı. Romanlarının çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Bir daha hiç genç olmayacağım» (1932), «Jamaika Hanı» (1936), «Kralın Generali» (1946) «Kuzenim Raşel» (1951), «Elma Ağacı» (1952), «Mary Ann» (1945).

DURAS, Marguerite (Fransız kadın romancısı) — 1914 de Saygon'da doğdu, 1932 de Fransa'ya döndü. Hukuk ve matematik öğrenimi yaptı. Direnme davranışına katıldığı için yakalanıp sürüldü. Hemingway ve Steinbeck'in etkisinde kaldı. «Pasiğe karşı bir baraj» (1950) romanıyla ünü genişledi. «Sevgilim Hiroşima» filminin senaryosunu yazdıktan sonra dünyaca tanındı. Başlıca yapıtları: «Sakin Hayat» (1944), «Cebelitarıklı Denizci» (1950), «Tarquina'nın Küçük Atları» (1953), «Bütün gün Ağaçlarda» (1954), «Moderato Cantabile» (1957), Bazı yapıtları dilimize çevrilmiştir.

DURREL, Lawrence (İngiliz yazarı) — 27.II.1912 de Hindistan'da doğdu. Öğrenimini Canterbury'de yaptı. Çeşitli işlerde çalıştı. Yunanistan'da Korfu Adasına yerleşti. Savaştan sonra Rodos, İskenderiye, Kıbrıs gibi Akdeniz ülkelerinde yaşadı. Şiirlerinde, romanlarında bu yerlerin izlenimleri, havası vardır. Şair olarak ünü geniş değildi. Fakat 1957 de «Justine» adlı romanı çıkınca dünyaca tanındı. Kısa zamanda günümüzün adı en çok anılan ve beğenilen bir yazarı oldu. Başlıca yapıtları: «Kefalu» (1947), «Safo» (1950), «Modern Şiirin Anahtarı» (1952), Seçilmiş Şiirler» (1956), «Baltasar» (1958), «Mountolive» (1958), «Clea» (1960).

DUUN, Olav (Norveç şairi) — 22.XI.1866 Fosnes'de doğdu, 13.IX.1939 da Namdalen'de öldü. Öğretmenlik yaptı. Roman ve şiirlerinin konusu insanın iç ve dışındaki yok edici güçlerdir. Norveç'in en tanınmış şairidir. Başlıca yapıtları: «Gecenin içinde yürüyüş» (1932), «Tanrının Gülüşü» (1935), «İnsanlar ve Güçleri» (1938).

DUVERNOIS, Henri (Fransız yazarı) — 4.III.1875 de Paris'de doğdu, 30.I.1937 de gene aynı şehirde öldü. Gazetecilik yaptı. Roman, hikâye ve oyunları ile Paris hayatını, Montmartre havasını yansıttı. Maupassant'ın etkisi hissedilir. Psikolojik tahlillerde başarı gösterdi. Başlıca yapıtları: «Nane veya Evlilik Yatağı» (1904), «Konuşan Köpek» (1911), «Gisele» (1920), «Hortensia kızkardeşler» (1931).

E

EICH, Günter (Alman yazarı) — 1907 de Oder'de Lebus'da doğdu. Gençliği Branderburg'da geçti. Leipzig, Paris ve Berlin'de Hukuk ve Çin edebiyatı öğrenimi yaptı. 1932 den beri serbest yazardır. 1939 - 45 yıllarını savaş alanında geçirdi. Gündelik olayları konu olarak işledi, gündelik konuşmayı öykülerinde kullandı. Almanya'nın en önemli radyo oyunu yazarı sayılır. Radyo oyununa şiir havasını kazandırdı. Öykü ve oyunları düş dünyasının gerçekler karşısında yıkılışını anlatır. Başlıca yapıtları: «Şiirler» (1930), «Bayram Yılı» (1936), «Katherine (1936), «Tanrının yüz adı var» (1948), «Sesler» (1958), «Seçilmiş şiirler» (1960).

EHRENBURG, İly Grigoryeviç (Sovyet yazarı) — 27.I.1891 de Kiyef'de doğdu. 1908 de devrime karıştığı için Fransa'ya göç etti. 1917 ye kadar Paris'te yaşadı. Komünist ihtilâlini önce iyi karşılamadı, sonra Moskova'ya dönerek rejimin sözcüsü yazarlardan biri oldu. Romanlarında ideolojik yön ağır basar. Herşeyden önce gazete yazarıdır. Savaş sırasında halkın maneviyatını yükseltici seri yazılar, röportajlarla ününü arttırdı. Dünyanın pek çok ülkelerini gezdi. Stalin'in ölümünden sonra edebiyatta yenileşmenin öncüsü oldu. Başlıca yapıtları: «Soluk Almaksızın» (1935), «Paris'in Düşmesi» (1941), «Fırtına» (1948).

EKELUND, Vilhelm (İsveç şair ve düşünürü) — 14.X.1880 de Stehag'da doğdu, 3.IX.1949 da Saltsjöbaden'de öldü. Fransız sem-

bolistlerinin etkisinde İsveç şiirine «serbest nazmı» getirdi. İsveç şiirinin gelişmesinde büyük rol oynadı. Felsefî denemelerinde Nietzsche'nin coşkunu görür. Anlaşılması zor bir yazar, İsveç «uslûpçu»larının en önde gelenidir. Başlıca yapıtları: «Antik Ülkü» (1909), «Şiirler» (1921).

ELIN - PELIN, (Dimitur İvanov Yotov), (Bulgar yazarı) — 18. VII.1878 de Sofya'da doğdu, 3.XII.1949 da Sofya'da öldü. Köy öğretmenliği yaptı. 1899 dan sonra Sofya'da gazeteciliğe atıldı. 1906 da Paris'e geldi. Sofya Millî Kitaplığında memurluk etti. 1895 de ilk hikâyelerini yayınladı. Turgenyev'in etkisindeki hikâyelerinde gerçekçi ve ruh çözümleyici bir hava vardır. Kısa hikâyelerinde başarı gösterdi. Poe'yu Bulgarca'ya çevirdi. Başlıca yapıtları: «Karşılaşma» (1937).

ELIOT, Thomas Stearns (İngiliz şairi, oyun yazarı ve denemecisi) — 26.IX.1888 de Missouri'de Saint Louis'de doğdu. Harvard'da öğrenim gördü. Sorbonne'da, Oxford'da öğrenimini tamamladı. 1927 de İngiliz uyruğuna geçerek Londra'ya yerleşti. Metafizik türde şiirin öncülerindendir. «Çorak Ülke» (1922) ile bu türün en başarılı yapıtını verdi. Eliot yapıtlarıyla Amerikan ve İngiliz edebiyatını etkiledi. Kökü heyecana, duygulanmaya dayanmayan bir şiir yapısı kurdu. Manzum oyunları ile de büyük başarı kazandı. Çağdaş şiire yeni bir estetik kazandırdı. Yüzyılın en büyük şairlerinden biri sayılır. Başlıca yapıtları: «Prufrock ve başka gözlemler» (1917), «Şiirler» (1919), «Eski ve çağdaş denemeler» (1936), «Katedralde Cinayet» (1939), «Aile Toplantısı» (1939), «Kokteyl Partisi» (1949) «Şiir ve Dram» (1951), «Seçilmiş Şiirler» (1954), «Şiire ve Şaire Dair» (1957), «Seçme Oyunlar» (1962).

ELUARD, Paul (Eugene Grindel), (Fransız şairi) — 14.XII.1895 Saint Denis'de doğdu, 18.XII.1952 de Charenton - le - Pont'da öldü. Öğrenimini Colbert lisesinde yaptı. 1914 de asker oldu. Bir kaç ay sonra sağlık nedeniyle çürüğe çıkarıldı. 1918 de Breton, Aragon, Soupault ile tanıştı, sürrealist akıma katıldı. 1917 de uzak doğuda geziye çıktı. Dada ve Sürrealist akımları içinde de o herşeyden önce «gerçek bir şair» olarak kendini gösterdi.

1924 de dünya gezisine çıktı. Üstüste yayınladığı kitaplarla geniş ün kazandı. İkinci dünya savaşında Komünist Partisine girerek direnme davranışına katıldı. Yurt sevgisini duyuran şiirleri elden ele geziyordu. Savaştan sonra siyasî ve sosyal konuları işleyen şiirler yayınladı. Başlıca yapıtları: «Ölmemenin Ölümü» (1924), «Aşk, Şiir» (1929), «Halk Gülü» (1934); «Şiir ve Gerçek» (1942), «Alman Buluşmasında» (1944), «Siyasî Şiirler» (1948), «Bir Ahlâk Dersi» (1949), «Phenix» (1952).

EMMANUEL, Pierre (Noel Mathieu), (Fransız şairi) — 3.V.1916 da aşağı Pireneler'de Pau'da doğdu. Baudelaire ve Mallarmé'nin etkisinde şiirlerle edebiyata girdi. «Özgürlük adımlarımızın Rehberidir» şiiriyle ün kazandı. Katolik inançların şiirini yazdı. Başlıca yapıtları: «Orfe'nin Mezarı» (1940), «Şiir ve İsa'sı» (1942), «Fransa'ya Şarkı» (1944), «Hüzün, ey benim yurdum» (1946), «On birinci saatin işçisi» (1953), «Bulut Yüz» (1955).

ENZENSBERGER, Hans Magnus (Alman şairi) — 11.IX.1929 da Allgau'da doğdu. Hamburg ve Freiburg'da germanistik ve edebiyat öğrenimi yaptı. 1955 de Filoloji doktoru oldu. Stuttgart radyosunda redaktörlük yaptı. Norveç'e, İtalya'ya, Türkiye'ye gitti. Kuşağının önde gelen bir şairidir. Başlıca yapıtları: «Kurtların Savunması» (1957), «Ayrıntılar» (1962), «Bir şiir nasıl ortaya çıkar» (1962).

ESSENİN, Sergey Aleksandroviç (Rus şairi) — 4.X.1895 de Riazan'da Konstantinovo'da doğdu, 28.XII.1925 de Leningrad'da öldü. Fakir bir köylünün oğluydu, kötü bir öğrenim gördü. İlk şiirlerini on altı yaşında yazdı. Petersburg'a geldi. Sembolist şairlerle tanıştı, ilk şiirlerini yayınladı. 1915 de ilk kitabı çıktı. 1916 da asker oldu. İhtilâli coşkunun bir sevinçle karşıladı, «İnonia» (1918) şiirini yazdı. Fakat yeni rejimin iktisadî bir sanayileşmeye doğru gidişi romantik düşlere hiç uymadığı için onu hayal kırıklığına uğrattı. Dansöz İsidora Duncan ile evlendi, bir süre yabancı ülkelerde yaşadı. Rusya'ya geri döndüğünde Mayakovski'den daha ünlü bir şairdi. Bağnaz Marksistler Essen'in temsil ettiği akımı «karşı ihtilâl» olarak nitelendirdiler. Tutuklanmak ihtimaliyle karşılaştığını hissedince ca-

nına kıydı. Başlıca yapıtları: «Bir haylazın itirafları» (1920), «Pugacev» (1922), «Sovyet Rusya» (1924).

ESTANG, Luc (Lucien Bastard), (Fransız yazarı) — 12.XI.1911 de Paris'te doğdu. Ataları Breton'dur. 1934 den 1951 e kadar edebiyat eleştirmeleri yazdı. Şiirleriyle Peguy'un etkisini sürdürdü. Romanlar da yazdı. Başlıca yapıtları: «Sabahın Gücü» (1941), «Aşk Zamanı» (1947), «İnandığım» (1956), «Sorgu yeri» (1957), «Saint Exupery» (1958).

F

FADAYEV, Aleksandr Aleksandroviç (Sovyet romancısı) — 24. XII.1901 de Tver'de doğdu, 13.V.1956 da Moskova'da öldü. On yedi yaşında Komünist Partisine yazıldı. İç savaşa katıldı. Gençliğini geçirdiği Sibiry'a ilk romanının konusu oldu, «Bozgun» (1927). Proleterya'dan yana bir edebiyatın önde gelen bir temsilcisi bilindi. Bu romanda, bütün kahramanlarının psikolojik dünyalarını ayrı ayrı işliyordu. Tolstoy geleneğine bağlı kalarak birçok romanlar yazdı. Sovyetler Birliğinin en ünlü yazarlarından biri oldu. Yazarlar Birliğinin Genel sekreterliğini yaptı. Şolohov'un sert tenkitlerine uğramasından birkaç hafta sonra canına kıydı. Başlıca yapıtları: «Udegayan'ların Sonuncusu» (1928 - 41), «Genç Muhafız» (1945).

FALLADA, Hans (Rudolf Ditzen), (Alman romancısı) — 27.VII 1893 de Greifswald'de doğdu, 5.II.1947 de Berlin'de öldü. Berlin'de gazetecilik yaptı. Savaşa katıldı. 1945 de tekrar Berlin'e döndü. Küçük insanın yaşamını, anılarını yansıtan romanları ile ün kazandı. Sosyal sorunları iyimser bir dille ele aldı. Başlıca yapıtları: «Küçük adam ne oldu sana» (1932), «Bir çocuğumuz vardı» (1934), «Yaşlı kalp geziye çıkıyor» (1936), «Demirden Gustav» (1938), «Herkes kendisi için ölür» (1947), «Bir adam yükseliyor» (1953).

FARGUE, Léon - Paul (Fransız şairi) — 4.III.1876 da Paris'te doğdu. 24.XI.1947'de aynı şehirde öldü. Henri IV lisesini bitirdikten sonra edebiyat dünyasına girdi. İlk şiirlerini beğenen Regniér, onu Mallarme ile tanıştırdı. 1895 de «Tancrede» adlı lirik romanı çıktı. 1896 dan beri yazdığı şiirleri 1914 de «Müzik İçin»

adlı kitapta topladı. Bohem bir hayat yaşadı. Savaş yıllarında hastalığından ötürü evinden dışarı çıkmadı. Paris yaşamının en duygulu şiirlerini yazmıştır. Başlıca yapıtları: «Lâmbanın Altında» (1930), «Parisli bir Yaya» (1939), «Yüksek Yalnızlık» (1942), «Sihirli Fener» (1944), «Aile Portreleri» (1947).

FARREL, James Thomas (Amerikan romancısı) — 27.II.1904 de Şikago'da doğdu. Proleterya natüralizminin edebiyattaki temsilcisidir. «Studs Lonigan» adlı trilojisi ile tanındı (1932 - 34). Şikago'daki İrlandalılar mahallesindeki yoksulluğu gerçekçi bir dille yazdı. Daha sonraki romanlarında bu karamsar gerçekçilikten kurtulmayı başardı. Marksizme yakın olduğu halde her türlü dogmatik edebiyat görüşünden uzak kalabildi. Başlıca yapıtları: «Edebiyat eleştirmesi üzerine» (1936), «Baba ile Oğul» (1940), «Bernard Clare» (1946), «Edebiyat ve Ahlâk» (1947), «Küçük Hikâyeler» (1956).

FARRERE, Claude (Frédéric - Charles - Pierre Bargone), (Fransız romancısı) — 27.IV.1876 da Lyon'da doğdu, 21.VI.1957 de Paris'te öldü. Uzun yıllar deniz subaylığı yaptı. 1935 de Fransız Akademisine üye seçildi. Loti'nin etkisinde romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Yaşayan Adamların Evi» (1911), «Son Tanrıca» (1920), «Yolculuklarım» (1924 - 26), «Yalnız Adam» (1942), «İkinci Kapı» (1945), «Anılar» (1953).

FAST, Howard Melvin (Amerikan yazarı) — II.XI.1914 de New York'da doğdu. Gençliğini avare bir yaşam geçirerek yaşadı, 1957 de Komünist Partisine girdi. Yazdığı romanlarla adını duyurdu. Başlıca yapıtları: «Son Sınır» (1941), «Yurttaş Tom Paine» (1943), «Özgürlük Yolu» (1944), «Spartaküs» (1952).

FAULKNER, William (Amerikan romancısı) — 25.IX.1897 de Mississippi'de New Albany'de doğdu, 6.VII.1962 de Mississippi'de Oxford'da öldü. Güney eyaletlerinin geleneklerine bağlı bir ailenin çocuğu olarak büyüdü. İlk Dünya Savaşında öğrenimi bırakıp Kanada Hava Kuvvetlerine gönüllü yazıldı. Savaştan sonra öğrenimine devam etti, bir yandan da çalışmaya başladı. Sherwood Anderson'la dostluk kurdu, gazetelere yazılar yazdı. İlk romanları «Para günü» (1926), «Sivrisinekler» (1926), Amerika'da dikkati çekmedi. Daha sonraki romanları, iç ko-

nuşmaların yoğunluğu, zamanın parçalanması, alışılmış hikâye etme biçiminin alt üst edilmesiyle yepyeni bir teknik gösterdi. Üne kavuştuktan sonra da edebiyat çevrelerinin dışında yaşadı. Güneyin yoksulluğunu, eski ihtişamını, tutkularını, çöküşünü anlattı. Romanlarında Jefferson adlı düşsel bir kenti de canlandırdı. Kendine vergi deyişi ile yepyeni bir roman tekniği yarattı. 1949 da Nobel ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Gürültü ve kızgınlık» (1929), «Ağustos Işığı» (1932), «Absalon, absalon» (1936), Bazı romanları dilimize çevrilmiştir.

FEDİN, Konstantin Aleksandroviç (Rus yazarı) — 24.II.1892 de Saratov'da doğdu. Çehov'varî hikâyeler yazarak edebiyata girdi. Fakat tema'larını ihtilâlcî konulardan seçiyordu. «Şehirler ve Yıllar» (1924) romanı ihtilâl karşısında aydınların durumunu çizer. Rus edebiyatında psikolojik çözümlemeyi yenileştirdi. Beş yıllık plânın propagandasını yapan yazılar yazdı. Romanlarında 1905 - 10 yılları arasındaki Rus taşra hayatının başarılı bir görüntüsünü çizdi. Başlıca yapıtları: «İlk Sevinçler» (1946) «Başka Türlü bir Yaz» (1950).

FEYDEAU, Georges (Fransız oyun yazarı) — 8.XII.1862 de Paris'de doğdu, 6.VI.1921 de Rueuil'de öldü. İlk denemelerin hemen ardından «Bay Avlanıyor» (1892) ile başarıya ulaştı. Mükemmel işleyen birer saati andıran sağlam vodviller yazdı. Bütün amacı seyircileri güldürmektir. İlk dünya savaşından sonra yazdığı bir perdelik oyunlarda hem güldürmek, hem de Fransız küçük burjuvazisini yermek amacını güttü. Başlıca yapıtları: «Zorakî Mantar» (1892), «Maxim'deki Kadın» (1898), «Amelie ile İlgilen» (1908), «Bayanın Ölü Anası» (1908), «Çırlıçıplak dolaşmasana» (1912).

FITZGERALD, Francis Scott (Amerikan romancısı) — 24.IX.1896 da Minnesota'da St. Paul'de doğdu, 21.XII.1940 da Holivut'ta öldü. Princeton'da öğrenim yaptıysa da, tamamlamadı. İlk dünya savaşına katıldı. Geri dönünce gazeteciliğe atıldı. «Cennetin Bu Yanı» (1920) romanı ile adını duyurdu. Ardarda yazdığı romanlar, büyük kazanç sağladı. Zengin ve eğlenceli bir hayata kendini kaptırdı, sağlığı bozuldu ruhî krizler geçirdi. Tamamiyle unutulmuş olarak öldü. 1950 den sonra yeni kuşaklar romanlarını moda haline getirdiler. Başlıca yapıtları: «Caz

Çağının Masalları» (1912), «Güzel ve Lânetlenmiş» (1922), «Büyük Gatsby» (1925), «Geceler Tatlıdır» (1934), «Hikâyeler» (1951).

FOGAZZARO, Antonio (İtalyan şair ve yazarı) — 25.III.1842 de Vicenza'da doğdu, 16.II.1911 de aynı şehirde öldü. Hukuk öğrenimini bitirip avukat olduysa da kısa zaman sonra kendini edebiyata verdi. Kadın ruhunu en iyi anlatan romanlar yazdı. Papa 10. Pie, onu «modernizm»le suçlandırdı. Yapıtları aforoz edildi. Sonunda kiliseyle barıştı, öyle öldü. Başlıca yapıtları: «Miranda» (1871), «Daniel Cortiz» (1885), «Şairin Esrarı» (1888) «Dünün küçük dünyası» (1895), «Bugünün küçük dünyası» (1901).

FORSTER, Edward Morgan (İngiliz romancısı) — 1.I.1879 da Londra'da doğdu. Kembriç'te öğrenim yaptı. Zekâsı, kültürüyle çağının dikkati çeken bir aydını oldu. Çağdaş İngiliz romanının usta bir kalemi olarak ün yaptı. Viktorya çağının aydın çevrelerini yansıtan romanları birer belge gibidir. Çözümleyici deyişi, septik dünya görüşü, bireyciliği, özellikleri arasındadır. Uzun yıllardanberi yeni bir eser yayınlamadı. İngiliz dilinin en çok okunan yazarlarından. Başlıca yapıtları: «Yolculukların en uzununu» (1907), «Arno'ya Bakan Oda» (1908), «Hindistan Yolu» (1924), «Sonsuz Dakika» (1928), «İnandığımı» (1939).

FORT, Paul (Fransız şairi) — 1.II.1872 de Reims'de doğdu. 21. IV.1960 da Paris'te öldü. Harpokuluna girmek üzereyken Gide ve P. Louis'le tanışması, on yedi yaşında edebiyat dünyasına katılmasına yol açtı. 1896 da şiirlerini «Fransız Baladları» adı altında topladı. 1905 de Paul Valery ile birlikte yönettiği bir dergi çıkardı. 1912 de Şairler Prensi seçildi. Konularını aşktan, halkın gündelik yaşamından, köy hayatından aldı. Başlıca yapıtları: «Garip bir adam, XI. Louis «Ysabeau» (1924), «Güzel Philipe'in bir sabahı» (1927).

FRANCE, Anatole (Jacques Anatole Thibaud), (Fransız romancısı) — 16.IV.1884 de Paris'te doğdu, 12.X.1924 de Tours'da öldü. Bir kitapçının oğluydu. Edebiyat, kitap sevgisiyle yetişti. Senato kitaplığına memur olarak girdi. 1887 den 1893 e kadar «Temps» gazetesinde yazılar yazdı. Yazdığı şiirlerde Parnasse'cılarının etkisi vardı. Açık, aydınlık bir düz yazı dili kurdu. 1890

da çıkan «Thais» ile ünü genişledi. 1897 de Fransa'yı ikiye bölen Dreyfus davasına karıştı. Adalet'e karşı duyduğu sevgiyle Dreyfus'tan yana yazılar yazdı. Romanlarında politik ve sosyal hava zamanla sosyalizme döndü. Sağcılarının ağır saldırısına uğramıştı, ölümünden sonra da sürrealistler «Bir ceset» adlı broşürde anısına saldırdılar. Yaşamı boyunca özgür düşünceli, bağınazlıklara düşman, zorbalıklara karşı bir yazar olmasını bağışlamıyorlardı. Başlıca yapıtları: «Slyvestre Bonnard'ın Suçu» (1881), «Kızıl Zambak» (1894), «Bay Bergeret Paris'te» (1901), «Penguenler Adası» (1908), «Tanrılar Susamışlardı» (1912), «Meleklerin İsyanı» (1914). Romanlarının pek çoğu, dilimize çevrilmiştir.

FRAPİE, Léon (Fransız romancısı) — 27.I.1863 de Paris'de doğdu. 29.IX.1949 da Paris'te öldü. Memurluk etti. Natüralist okul romancısıdır. 1904 de «La Maternelle» romanıyla Goncourt ödülünü aldı. Başlıca yapıtları: «Figüran kız» (1908), «Kaybolmuş Çocuk» (1913) «Savaş Hikâyeleri» (1915), «Okulun Yıldızı» (1946).

FROST, Robert Lee (Amerikan şairi) — 26.III.1876 da San Francisco'da doğdu. Yeni İngiltere'de çocukluğunu geçirdi. Harvard'da okuduktan sonra çeşitli işlerde bulundu. New Hampshire'de çiftçiliğe başladı. «Bir çocuğun iradesi» (1913) adlı şiir kitabıyla dikkati çekti. İlk İngiltere'de tanındı. Amherst İngiliz okulunda 1938 e kadar öğretmenlik yaptı. Çocukluğunu geçirdiği toprakları öven, yaşatan şiirler yazdı. Ölüm, yalnızlık karşısında duyulan derin hisleri işledi. Uluslararası bir ün kazandı. Modern tekniklere kendini hiç kaptırmadı. Amerikan edebiyatının klasik bir şairi olarak kaldı. Başlıca yapıtları: «Boston'un Kuzeyinde» (1914), «Tanık Ağaç» (1942), «Bütün Şiirleri» (1949).

FRY, Christopher (İngiliz oyun yazarı) — 18.XII.1907 de Gloucestershire'de doğdu. Öğretmenlik, tiyatro yöneticiliği, aktörlük yaptı. Shakespeare'in Elisabeth çağı edebiyatının, özellikle Eliot'un etkisinde kaldı. Oyunlarında din sorunlarını işledi. Musa'nın hayatını anlatan «İlk Doğan» (1946) ile ünü genişledi. Fakat tek perdeli komedileri geniş başarı sağladı. Başlıca yapıtları: «Bayan Yanmayacak» (1949), «Zenitte Venüs» (1950), «Sahte Gün» (1954), Anouilh ve Giradou'dan çeviriler de yapmıştır.

G

GALLEGOS, Romulo (Venezuela'lı romancı) — 2.VIII.1884 de Caracas'da doğdu. Diktatör Gomez'e karşı olduğundan uzun yıllarını yurt dışında geçirdi. 1921 de ilk romanını yayınlarak kendini tanıttı. Çizdiği karakterlerdeki açıklıkla dikkati çekti. Gomes'den sonra Venezuela Cumhurbaşkanı seçildi, fakat 1948 de iktidardan düşürüldü. Politikadan ayrılıp kendini edebiyata verdi. Lâtin Amerika'nın en çok okunan yazarlarından. Başlıca yapıtları: «Tırmanan Bitki» (1926), «Zavallı Zenci» (1935), «Aynı toprak üstünde» (1947), «İsyân ve başka hikâyeler» (1947).

GALSWORTHY, John (İngiliz romancısı) — 14.VIII.1867 de Surrey'de doğdu, 31.1.1933 de Londra'da öldü. 1890 da avukatlığa başladıysa da az zaman sonra bu işten ayrıldı, dünyayı gezme-ye çıktı. İlk romanlarını John Sinjohn takma adıyla yayınladı. 1904 den sonra gerçek adıyla zengin sınıfları acımasızca yeren «Fariziyenler adası»nı bastırdı. İngiliz ceza sistemini eleştiren oyunlar yazdı. En önemli yapıtı olan «Forsyte'ların destanı» ile ünü genişledi. 1932 Nobel edebiyat ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Gümüş Kutu» (1906), «Köy Evi» (1907), «Karanlık Çiçek» (1913), «Bir Ermişin İlerleyişi» (1919), «Nehrin Ötesi» (1933), «Kış Bahçesi» (1935), «Seçme Küçük Hikâyeler» (1935).

GALVEZ, Manuel (Arjantin yazarı.) 18.VII.1882 de Parana'da doğdu. Çağdaş İspanyol Amerikasının en büyük yazarıdır. Gerçekçi olduğu kadar ülkücü bir yazar olarak sosyal yoksulluk-

ları konu seçti. Verlaine etkisinde şiirler yazdı. Arjantin hayatını çizen geniş birer freske benzeyen romanlarıyla ün kazandı. Özentisiz deyişinden ötürü eleştirildi. Zola, Rolland etkisinde köklü sosyal sorunları, modern hayatta kadının durumunu, tutucu güçlerle savaşıyan aydınları, fuhşun açtığı yaraları konu olarak işledi. Başlıca yapıtları: «Paraguay savaşından sahneler» (1928 - 30), «Cerriloslu Goşo» (1931), «General Quiroga» (1932).

GARCIA LORCA, Federico (İspanyol şairi) — 15.VI.1899 da Endülüs'te doğdu, 19.VIII. 1936 da Granada'da öldü. Çocukluğu köyde geçti. Granada Üniversitesinde hukuk ve edebiyat öğrenimi yaptı. Besteci de Falla ile tanıştı, ona folklordan yararlanma öğütünü verdi. On sekiz yaşında ilk kitabı «İzlenimler ve görüşler» (1918) i yayınladı. 1919 da Madrid'e yerleşti. Dali, Bunuel, Bergamin ile arkadaşlık kurdu. Şiirle ve tiyatro ile ilgileniyordu. 1921 «Şiirler Kitabı» ile edebiyatseverlerin dikkatini çekti. Geniş üne ancak 1927 de «Şarkılar» kitabıyla, «Mariana Pineda» adlı oyunuyla ulaştı. 1928 de çıkan «Çingene Romanceroları» en geniş ilgi toplayan kitabıdır. 1930 da konferanslar vermek için Amerika'ya gitti. Gezi anılarını bir kitapta topladı. Üniversite Tiyatrosu «Baracca»nın klasik İspanyol oyunlarını yurt içinde temsil etme çalışmalarına katıldı. Son yıllarında önemli oyunlar yazdı. İç Savaş sırasında Madrid'teydi. Hiç bir siyasî eyleme karışmadığı halde Granada'da yakalandı, Faşistler tarafından kurşuna dizildi. Çağdaş İspanyol şiirinin en büyük şairlerinden biri olarak tanınır. Başlıca yapıtları: «İgnacia Sanches Mejias için ölüm şarkısı» (1935), «Kanlı Düğün» (1933), «Yerma» (1934), «Bernarda Alba'nın Evi» (1936).

GARDONYİ, Géza (Macar yazarı) — 3.VIII.1863 de Agard'da doğdu, Köy öğretmenliği yaptı. Tarihî, ülkücü romanlar yazdı. Macaristan'daki Türk egemenliğini anlattı. Macar edebiyatının klasik sayılan bir yazarı oldu.

GARY, Romain (Romain Kacev), (Fransız romancısı) — 8.V.1914 de Wilna'da doğdu. Babası gürcü, annesi Fransızdır. 1914 den beri Fransa'da yaşamaktadır. Hukuk Öğrenimi yaptı, İkinci Dünya savaşında pilot olarak savaşa katıldı. Los Angeles, Gü-

ney Amerika'da konsolosluk görevlerinde bulundu. İlk romanı «Avrupalı Eğitimi» (1945) savaş günlerinde bir Polonyalı çocuğun serüvenini anlatır. İlgi toplayan romanlarla kendini tanıttı. Başlıca yapıtları: «Günün renkleri» (1952), «Gökyüzünün kökleri» (1956), «Lady L» (1959)..

GAUTIER, Jean - Jacques (Fransız romancısı) — 4.XI.1908 de Aisne'de doğdu. Paris'te öğrenim yaptı, gazeteciliğe atıldı. 1939 da «Echo de Paris»nin yazı işleri müdürü oldu. Figaro'da tiyatro ve film eleştirmeleri yazdı. Goncourtların geleneğine bağlı bir roman yazarıdır. 1946 da «Bir polis olayının hikâyesi» ile Goncourt ödülünü kazandı. Film senaryoları, gazete yazıları yazdı. Başlıca yapıtları: «Kulak» (1945), «İnsanların sonu» (1948), «Beni Mahkûm Eder miydiniz?» (1952), «Orkestrada iki koltuk» (1962).

GENET, Jean (Fransız yazarı) — 19.XII.1910 da Paris'te doğdu. Babası bilinmemektedir. 15 yıl ıslahevinde kaldı. Sonra yabancılar lejyonuna yazıldı. İlginç bir yaşam serüveni geçirdi. Kendi kendini yetiştirdi. Oyunlarında bir «suçluluk felsefesi» kurmaya çalıştı. Kişileri alinyazılarının suç işlemek değil, cezalandırılmak olduğuna inanırlar. Savaştan sonra oyunları ile büyük ün kazandı. Sartre'ın «Ermiş Genet» incelemesi bu ünü daha da artırdı. Oyunları dünyanın her yanında büyük başarıyla sahneye konmaktadır. Başlıca yapıtları: «Gizli Şarkılar» (1944), «Hizmetçiler» (1947), «Şiirler» (1948), «Hırsızın Güncesi» (1949), «Ölüm Mahkûmu» (1951), «Balkon» (1956), «Zenciler» (1958), «Paravanalar» (1961).

GENEVOIX, Maurice (Fransız yazarı) — 29.XI.1890 da Nievre'de doğdu, yüksek öğretmen okulunu bitirdi, ilk dünya savaşına subay olarak katıldı. Gezilere çıktı. Savaşı, köy, taşra hayatını konu olarak aldı. Başlıca yapıtları: «Savaş Geceleri» (1917), «Komşu Orman» (1931), «İlkbaharı getiren kırlangıç» (1941), «Serüven içimizdedir» (1952), «Küçük Kedi» (1957).

GEORGE, Stefan (Alman şairi) — 12.VII.1868 de Rhenanie'de doğdu, 4.XII.1933 de Locarno'da öldü. Genç yaşta Avrupa dillerini öğrendi, bütün kıt'ayı dolaştı. Paris'in etkisinde kaldı. Berline döndüğünde Natüralizm'le çatıştı. İlk yapıtları tam bir

kayıtsızlıkla karşılaştı. Sanat sanat içindir görüşünü savunu-yordu. Zamanla bu estetik görüş daha insanî bir derinlik ka-zandı. Baudelaire, Verlaine, Mallarme v.b. şairleri Almancaya çevirdi. Alman şiirinin en başarılı antolojilerini hazırladı. Çev-resine toplanan gençlere estetik bir yol gösterici oldu. Başlıca yapıtları: «Hayatın halısı» (1900), «Yedinci Yüzük» (1907), «Ye-ni Almanya» (1928).

GERALDY, Paul (Paul Lefevre), (Fransız şair ve oyun yazarı) — 6.III.1885 de Paris'te doğdu. Aşk şairi olarak geniş ün kazan-dı. Melankolik oyunları ilgi topladı. Başlıca yapıtları: «Sen ve Ben» (1913), «Sevmek» (1921), «Prelüd» (1923), «Kocası» (1927), «Erkek ve Aşk» (1951), «Hafif Tragedyalar» (1949 - 52).

GHELDERODE, Michel de (Belçika oyun yazarı) — 3.IV.1898 de Elsene'de doğdu, 1.IV.1962 de Brüksel'de öldü. Oyunlarını Fran-sız dilinde yazdı. İlk oyunları Strindberg, Annunzio etkisindey-di. Kukla tiyatrosunun kurallarını oyunlarında uyguladı. Ex-pressinonist Alman tiyatrosuna uygun oyunlar yazdı. Mistisizm, kan, katoliklikteki suçluluk duygusu bu oyunlarda tema olarak işlenmiştir. Elli oyun yazdıktan sonra tanınmaya başladı. Baş-lıca yapıtları: «Hop Signor!» (1947), «Escorial» (1948), «Ba-rabbas» (1950), «Kızıl Büyü» (1951).

GHEORGHIU, Konstantin Virgil (Romen yazarı) — 15.IX.1916 da doğdu. Bükreş'te felsefe öğrenimi yaptı. Dış İşleri Bakan-lığında görev aldı. Cannes'da yaşıyor. «Fransız dilinde yazdığı için ünü arttı. «Yirmi beşinci saat» (1941) ile değerini kabul ettirdi. Başlıca yapıtları: «İkinci Şans» (1952), «Mucize Dilen-cileri» (1958), «Kamçı» (1960).

GIDE, André Paul Guillaume (Fransız yazarı) — 22.XI.1869 da Paris'te doğdu, 19.II.1951 de aynı şehirde öldü. Anası katolik, babası protestandı. Din eğitimi altında büyüdü. Okulda başa-rılı bir öğrenci olmadı, duygulu, düşsever bir çocuktı. İlk yapıtı «André Walter'in Defterleri» (1891) de o anıları anlatır. P. Louis ve P. Valery ile arkadaş oldu, Mallarmé'nin evindeki toplantılara katıldı. Kuşağının başka yazarları gibi, Mallarmé'nin estetik beğenisi altında etkilendi. Afrika'da yaptığı gezi ona yeni izlenimler, duygulamalar kazandırdı. Topluma söylenme-mesi gereken şeyleri, o, çekinmeden söyledi. Türölü saldırılara

uğradı. Düşünce özgürlüğünü hiç bir zıman yitirmedi. Olayları, konuları, insanları tam bir açıklıkla, yan tutmadan görmesini, incelemesini bildi. Yaşanan «an»ın değerini anlattı. Çağının gençliğini büyük ölçüde etkisi altında bıraktı. «Dünya Nimetleri» (1897) ile büyük ün kazandı. Bunu uzun hikâyeler, denemeler, günceler izledi. 1909 da iki yakın arkadaşıyla birlikte kurduğu «La Nouvelle Revue Française» dergisi yirminci yüzyıl sanatının oluşmasında büyük etkileri görülen bir okul oldu. Yüzyıl Fransız edebiyatının en büyük yazarlarından biri olarak kendini dünyaya kabul ettirdi. 1947 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Yapıtlarından pek çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Saul» (1898), «İmmoralist» (1902), «Dar Kapı» (1909), «Tohum Ölmeyince» (1919), «Pastoral Senfoni» (1919), «Kadınlar Okulu» (1929), «Dostoyevski» (1923), «Yeni Nimetler» (1935), «Rusya Dönüşü» (1936), «Sonbahar Yaprakları» (1949), «Gönüllü Edebiyat» (1950) «Günce» (1942).

GIONO, Jean (Fransız romancı) — 30.III.1895 de Aşağı Alplerde Monasque'da doğdu. Bir İtalyan işçisinin oğluydu. Küçük yaşta hayatını kazanmaya başladı. Kendi kendini yetiştirdi. İncilden Homeros'a kadar eline ne geçtiyse okudu. 1914 savaşına katıldı, savaştan iğrenerek döndü, ömrü boyunca sürüp gelen barışçılığının izleri silinmedi. Bir bankada çalışmaya ve yazmaya başladı. «Tepe» (1929) romanıyla ünü genişledi. Büyük şehirlerin baştan çıkarıcı havasından kurtulmuş insanın açıkavada, köylerde, doğanın kucağında mutlu olacağını yazıyordu. Doğanın güzelliklerini öven bir şair olarak romanlar yazdı. 1939 da «Hemen Barış» broşüründen ötürü adli kovuşturmaya uğradı. Vichy rejimine karşı duyduğu sevgiden ötürü kurtuluştan sonra «kara liste»ye alındı. Her türlü süsten, bezekten kurtulmuş bir deyişle bireyin mutluluğunu arayan yapıtlar ortaya koydu. 1954 de Goncourt Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Odyssee'nin Doğuşu» (1930), «Acımanın Yalnızlığı» (1932), «Dünya Şarkısı» (1934), «Gerçek Zenginlikler» (1936), «Dağlarda Savaşlar», (1937), «Yolun Ucu» (1942), «Eğlencesiz Bir Kral» (1947), «Nuh» (1947), «Güçlü Ruhlar» (1949) «Deli Mutluluk» (1957).

GIRAUDOUX, Jean (Andouard Maurice Cordelier), (Fransız yazarı) — 29.X.1882 de Bellac'da doğdu, 31.I.1944 de Paris'de öldü.

Babası mühendisti, Yüksek Öğretmen okulunu bitirdi. 1907 de «Matin» gazetesine girdi. Hikâyeler yazdı, edebiyat sayfasını düzenledi. Yayıncı, Grasset ile dostluk kurdu. Sınav vererek 1910 da Dışişleri Bakanlığına girdi. Birinci Dünya Savaşında asker oldu, iki defa yaralandı. «Bir Gölge için» (1917) ve «Tanınılacak Cleo» (1920) da bu yılların anılarını yazdı. 1918 de Yabancı ülkelerdeki Fransız eserleri servisinin müdürlüğüne getirildi, sonra Basın servisinin şefi oldu (1924). Romanlarında hareket, konu önemli değildir. Kişiler zarif gölgeler gibidirler. Sanat ve fantezi kurallarına uyarak yapıtlar yazdı. 1928 de Jouvett ile tanışması tiyatro ile ilgilenmesine yol açtı. Düşlü dünyasını sahnede de başarıyla canlandırdı: «Siegfried» (1928), «Troya Savaşı Olmayacak» (1935) gibi oyunları tiyatrodan yeni bir hava varattı. Bazı romanları ile oyunları dilimize çevrilmiştir. Renkli iç dünyası ve değişik uslûbuyla çağımızın değerli oyun yazarlarından biri sayılır. Başlıca yapıtları: «Suzanne ve Pasifik» (1921), «Juliette Erkeklerin Ülkesinde» (1924), «Bella» (1926), «Intermezzo» (1933), «Ondine» (1939), «Chaillot'daki Deli» (1945), «Lucrece İçin» (1953).

GLADKOV, Fedor Vasilveviç (Rus yazarı) — 21.VI.1883 de Carnavka'da doğdu, 20.XII.1958 de Moskova'da öldü. Bir köylü çocuğudur. İlk hikâvesini 1899 da yayınladı. Öğretmen Okulunu bitirdi. 1905 ihtilâline katıldığı için Sibirya'ya sürüldü. Kuban'da 1917 ye kadar öğretmenlik yaptı. Hikâye ve romanlarında Gorki'nin etkisi görülür. İhtilâlden sonra rejimin öngördüğü konularda romanlar yazdı. Fabrikaları, işçileri, kalkınma hamlelerini övdü. Başlıca yapıtları: «Çimento» (1925), «Yeni Toprak» (1932), «Enerji» (1935).

GLAESER, Ernest (Alman yazarı) — 29.VII.1902 de Butzbach'da doğdu. Freiburg ve Münih'te öğrenim gördü. Frankfurt Yeni Tiyatrosunda dramaturglük, «Frankfurter Zeitung»da yazarlık yaptı. 1933 de Almanya'dan kaçtı, Zürih ve Locarno'da yerleşti. 1939 da Almanya'ya döndü, 1941 de Cephe Gazetesinin redaktörü oldu. Wiesbaden'de yaşamaktadır. Oyunlar, denemeler, romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «1902 Kısası» (1928), «Alzas'daki Çiftlik» (1932), «Son Sivil» (1935), «Yüzler ve Profiller» (1952), «Kiraz Bayramı» (1953).

GLASGOW, Ellen (Amerikan kadın romancısı) — 22.IV.1874 de Richmond'da doğdu, 21.XI.1945 de aynı şehirde öldü. Soylu bir ailenin kızıydı. İç savaşın bıraktığı anıları, duygulu roman geleneğine uygun biçimde yazdı. Güney devletlerindeki edebiyat dirilişinin parlak temsilcilerinden biri oldu. Başlıca yapıtları: «Virginia» (1918), «Hayat ve Gabriella» (1916), «Romantik Oyuncular» (1926), «Bu Bizim Hayatımız» (1932).

GOES, Albrecht (Alman yazarı) — 23.III.1908 de Württemberg'de doğdu. Tübingen ve Berlin'de ilâhiyat öğrenimi yaptı. Rahip olarak savaşa katıldı. Klasik biçimde romanlar, şiirler yazdı. «Komşu» (1940), «Herman Hesse» (1946), «Huzursuz Gece» (1950), «Şiiri Sevmek» (1952).

GOMBROVIÇ, Witold (Polonya yazarı) — 4.VIII.1904 Opatov'da doğdu. Varşova ve Paris'te öğrenim gördü. 1939 da Arjantin'e göç etti. Freud, Kafka, Proust etkisinde satirik hikâyeler yazdı. Varoluşçu bir eğilimi vardır. Polonya gençliğini geniş ölçüde etkiledi. Oyunlar, düşünceler yayınladı. Başlıca yapıtları: «Transatlantik» (1907), «Günce» (1961).

GOMEZ DE LA SERNA (İspanyol yazarı) — 3.VII.1888 de Madrit'de doğdu. Hukuk öğrenimi yaptı. İlk romanını on altı yaşında yayınladı. «Ateşe girerken». Edebiyat çeşitlerinin hepsinde yapıt verdi. Yerleşmiş görenek ve gelenekleri yıkan bir çok romanlar yazdı. Madrit hayatını, kahveleri, insanları kısa kısa notlar halinde çizen «Greguarias» (1918) amlı kitabıyla yepyeni bir edebiyat çeşiti yarattı. Başlıca yapıtları: «Güllü Köşk» (1923), «Torero Caracho» (1927), «Çağdaş Portreler» (1942).

GORKİ, Maksim (Aleksi Peşkov), (Rus yazarı) — 28.III.1868 de Nijni Novgorod'da doğdu. 18.VI.1936 da Moskova'da öldü. Fakir bir ailenin çocuğuydu, öğrenim görmedi, kendi kendini yetiştirdi. 1875 den 1893 e kadar fırıncı çıraklığı, bulaşıkçılık, bekçilik gibi çeşitli işlerde çalıştı. Hayatının bu çağını «Çocukluk», «Benim Üniversitelerim» adlı kitaplarında anlatmıştır. Saint Petersburg'daki Marksistlerle tanıştı. Bu yüzden yapıtları sansür edildi. 1902 de Bilimler Akademisine onur üyesi seçilince hükümet bu seçimi bozdu. Çehov ve Korelenko bu kararı protesto etmek için Akademi'den ayrıldılar. 1905 ihtilâ-

linde büyük etkileri oldu. Tutuklanması dünya ölçüsünde bir olay yarattı. Serbest bırakılınca Capri'de yerleşti. **Daha o yıllarda** romanları, hikâyeleri dünya dillerinde yayınlanmıştır. Kısa bir çekiniserlikten sonra 1917 de Komünist İhtilâline katıldı. Yaptıkları yeni rejimin sembolleri haline gelmişti. 1928 de Sovyetler Birliğine döndü. Rejimi destekleyen yazılar yazdı. Doğduğu şehre «Gorki» adı verildi. Romanları, hikâyeleri, oyunları gerçekciliğe yeni bir anlam, yeni bir tad getirmiştir. Romanlarının hemen hepsi dilimizde yayınlanmış, oyunların çoğu sahnelerimizde oynanmıştır. Başlıca yapıtları: «Makar Çudra» (1892), «Stepde» (1897), «Varenka Oluesova» (1898), «Thomas Gerdeyev» (1899), «Ana» (1907), «Ekmeğimi Kazanırken» (1923), «Artamanof'lar» (1925), «Klim Sâmguin'in Hayatı» (1927), «Edebiyat Üzerine» (1937).

GOUDGE, Elizabeth (de Beauchamp), (İngiliz kadın romancısı) — 24.IV.1900 da Wells'de doğdu. Anası Fransız, babası Teoloji profesörüydü. Duygulu romanlar, çocuk hikâyeleriyle ün kazandı. Bazı romanları bestseller oldu. Başlıca yapıtları: «Sihirli Ada» (1932), «Üç Oyun» (1937), «Yeşil Dolphin Ülkesi» (1944) «Küçük Beyaz At» (1953), «Şarkı Vadisi» (1951).

GOYTİSOLO, Juan (İspanyol romancısı) — 5.I.1931 de Barselon'da doğdu. Barselon ve Madrit'te hukuk öğrenimi yaptı. Genç İspanyol yazarları arasında kısa zamanda parladı. Romanlarında iç savaşın anılarını yazdı. Başlıca yapıtları: «Cennette Yas» (1955), «Fiesta» (1956), «Sirk» (1957), «Fiesta'nın Sonu» (1962).

GRACQ, Julien (Fransız yazarı) — 27.VII.1910 da St. Florent le Vieil'de doğdu. Paris'te tarih ve coğrafya öğretmenliği yaptı. Sürrealistlerin, Junger'in etkisinde kaldı. Çağın sorunlarını romanlarında sembolik bir biçimde ele aldı. 1951 de «Syrtes Kıyıları» romanıyla kazandığı Goncourt ödülünü kabul etmedi. Başlıca yapıtları: «Argol Şatosu» (1938), «Mermer Kayalıklar» (1942), «Balıkçı Kral» (1949), «Mide İçin Edebiyat» (1950).

GRASS, Günter (Alman yazarı) — 16.X.1927 de Dantzig'de doğdu. Polonyalı - Alman karışımı bir ailenin çocuğudur. Berlin ve Düsseldorf'da sanat tarihi öğrenimi yaptı. 1956'dan beri serbest yazardır. «Grup 47» nin bir üyesidir. İkinci Dünya savaşı ku-

şagının izlenimlerini yazdı. İroni gücü yüksek romanlarıyla dikkati çekti. Günümüz Alman edebiyatının en ünlü yazarlarından sayılır. Başlıca yapıtları: «Amca» (1957), «Buffalo'ya on dakika kala» (1957), «Kedi ve Fare» (1961).

GREEN, Julien (Fransız romancısı) — 9.IX.1900 de Paris'de doğdu. Anası, babası Amerikalıdır. Fransa'da öğrenimini yaptı. Protestan doğduğu halde katolik oldu. Doğa-üstü gerçeklerin etkisinin duyulduğu romanlar yazdı. Mauriac'ın etkisi hissedilirse de sosyal gerçeklerin ayrıntısına daha çok girmiştir. Mezhep değiştirmesinin krizleri romanlarında yansıtılmıştır. Romanları karanlık havası, çılgınlık, ihtiras fırtınaları ile okuru ayrı bir dünyaya götürür. Bazı romanları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Mont-Cinere» (1926), «Adrienne Mesurat» (1927), «Geceyarısı» (1936), «Günce» (1938), «Moire» (1950), «Her İnsan Kendi Karanlığında» (1960).

GREENE, Graham (İngiliz romancısı) — 2.X.1904 de Berkhamstead'de doğdu. Cambridge'de öğrenini yaptı. 1926 - 30 arasında «Times»de çalıştı, «Spectator»a film eleştirmeleri yazdı. 1941 den savaşın sonuna kadar Dışişleri Bakanlığında görev aldı. Amerika'yı, Afrika'yı, Uzak-Doğu'yu dolaşarak röportajlar yayınladı. Sayıları hayli kabarık olan romanlarıyla geniş bir ün kazandı. Polis romanı çeşidine edebî bir nitelik kazandırdı. Romanlarında şiddetli ihtiraslar, iç dünyaları yıkılmış insanların çarpışmaları, hızlı bir tempoyla geçer. Konuşmalardaki tabîlik, değişindeki klasik biçim çağdaş romanın seçkin bir temsilcisi olduğunu göstermiştir. Bazı romanları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Kiralık Katil» (1936), «Brighton Kayalığı» (1937), «Gizli Ajan» (1938), «Kudret ve Zafer» (1940), «Sorunun Özü» (1948), «Bir İlişkinin Sonu», (1950), «Havana'daki Adamımız» (1958), «Yağmur Mevsimi» (1961).

GREGH, Fernand (Fransız şairi) — 14.X.1873 de Paris'de doğdu. 16.I.1960 da aynı şehirde öldü. Bir bestecinin oğluydu. «Çocukluk Evi» (1896) adlı bir şiir kitabıyla edebiyata girdi. Bu kitap Akademi ödülünü alınca ünü arttı. 1902 de şiir konusunda bir bildiri yayınladı. Sembolizme ve «sanatçı» deyişine karşı çıktı. 1953 de Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Hugo Üzerine İnceleme» (1904), «Yaşamının Güzelliği» (1900),

«İnsanca Aydınlıklar» (1904), «Dakikaların Altını» (1905), «Hayatın Rengi» (1927), «Altın Çağ» (1948).

GROSSMAN, Vasili, Semenoviç (Sovyet yazarı) — 12.XII.1905 de Berdicev'de doğdu. Babası mühendis, annesi öğretmendi. Kiyef ve Moskova'da tabiat ilimleri ve kinya öğrenimi yaptı. İlk romanı 1834'de yayımlandı. Savaşa katıldı. Stalingrad savaşını yazdı. Başlıca yapıtları: «Stepan Kolcugin» (1937 - 40).

GUARESCHI, Giovannino (İtalyan romancısı) — 1.V.1908 de Parma'da doğdu. Karikatüristlik, dekorasyon ressamlığı, gazetecilik yaptı. «Bertoldo» mizah dergisini yönetti. 1945 den sonra Milano'da «Candido» gazetesinin müdürü oldu. Çağdaş edebiyatın en ünlü mizah yazarlarından biridir. «Don Camillo» (1948), roman dizisi dünya ölçüsünde başarı kazandı. Bu romanlarda katolik bir köy papazı ile komünist bir köy Belediye Başkanının eğlenceli çatışması anlatılır. Başlıca yapıtları: «Carlotta ve Aşk» (1944), «Don Camillo'nun Küçük Dünyası» (1948), «Peppone» (1950).

GUEHENNO, Jean (Fransız yazarı) — 25.III.1890 da Fougères'de doğdu. Breton isimli bir işçi babanın oğludur. Çocukluğunda çıraklık etti. Yüksek Öğretmen Okuluna girdi. Uzun yıllar öğretmenlik yaptı. 1945 de Eğitim Bakanlığı baş müfettişi oldu. 1929 da sosyalist eğilimle «L'Europe» dergisinde, sonra «Cuina» dergisinde müdürlük etti. İçinden çıktığı halkın eğilimleri ile öğrenim yoluyla katıldığı yüksek sınıfların kültürü arasında bir seçme yapmanın acısını çekti. Marxisme'den uzaklaştı. Kendini edebiyat tarihi incelemelerine verdi. Başlıca yapıtları: «Caliban Konuşuyor» (1928), «Ebedî İnvil» (1928), «Jean - Jacques» (1948 - 52), «Fransa'nın Gençliği» (1935), «Kırk Yaşında Bir Erkeğin Güncesi» (1944), «Kara Yılların Güncesi» (1946).

GUILLEN, Nicolas (Küba şairi) — 10.VII.1902 de Camaguey'de doğdu. Memurluk, gazetecilik yaptı. İspanya iç savaşına katıldı. Zenci olarak, renkdaşlarının yoksullukları ve acılarını dile getiren şiirler yazdı. Amerika'nın kapitalist ve zenci düşmanı politikasını yerdi. Başlıca yapıtları: «West - Indies» (1934), «Cantos» (1937), «El Son Entero» (1947).

GUILLEVIC, Eugene (Serpieres), (Fransız şairi) — 5.VIII.1907 de Carnac'da doğdu. Genç yaşta Eluard ve Aragon'ın etkisinde şiirler yazdı. Sıkıntı, anlamsız bir yaşamın acısı şiirlerinin temasıdır. Başlıca yapıtları: «Eleji'ler» (1946), «Kazanmak» (1949), «Barışın Tadı» (1951), «Mutluluğa Yer» (1952), «31. Şiir» (1954).

GUILLOUX, Louis (Fransız romancısı) — 15.I.1899 da Saint - Brieu'de doğdu. Fakir bir ailenin çocuğu olarak küçük yaşta hayata atıldı, çeşitli işlerde çalıştıktan sonra gazeteci oldu. Halkçı ve natüralist eğilimde kitaplar yazdı. Acı çekenlere sonsuz bir acıma duygusu romanlarının ilginç yönüdür. Başlıca yapıtları: «Halkın Evi» (1927), «Okur, yazıyor» (1933), «Angelina» (1934), «Hayaldeki Ekmek» (1942), «Sabır Oyunu» (1949), «Yitirilmiş Savaş» (1960).

GUI TRY, Sacha (Alexandre Pierre Georges), (Fransız dram yazarı ve oyuncusu) — 21.II.1885 de St. Petersburg'da doğdu, 24. VII.1957 de Paris'te öldü. Büyük aktör Lucien Guitry'nin oğludur. Babası gibi o da küçük yaşta sahne hayatına atıldı. Renkli hayatı, beş kez evlenmesi, serüvenleri, yazdığı oyunlarla Paris sanat hayatının ilginç kişilerinden biri oldu. Bulvar komedileri, biyografiler yazdı. Sanat değeri açısından çoğu güçsüz sayılan oyunları arasında bazıları değerlidir. 1939 da Goncourt Akademisine seçildiyse de 1948 de bu Akademi den ayrıldı. Başlıca yapıtları: «Kıskançlık» (1915), «Bir Düş Kuralım» (1916), «Babamın Hakkı Varmış» (1919), «Desiré» (1927).

H

HABE, Hans (Macar yazarı) — 12.II.1911 de Budapeşte'de doğdu. Viyana'da öğrenimini yaptı. 1929 da gazeteciliğe atıldı. 1945 den beri Münih'te «Neuen Zeitung»un müdürlüğünü yapıyor. Dört yıl Holivut'ta çalıştı. Konusunu aileden alan romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Şeytanın Adına» (1956), «İlona» (1960) «Tarnovska» (1962).

HABECK, Fritz (Avusturya yazarı) — 8.IX.1916 da Neulengbach'ta doğdu. Viyana'da hukuk öğrenimi yaptı. 1937 den 46 ya kadar askerlik görevinde bulundu. Dramtürglükte, radyo yöneticiliğinde çalıştı. Oyunlar, romanlar, senaryolar yazdı. Cocteau, Anouilh, Salacrou v.b. Fransız yazarlarını Almancaya çevirdi. Başlıca yapıtları: «İki kere iki dört eder» (1948), «Yedi Şeytan Dansı» (1950), «Geceyarısı Bir Geni Gelecek» (1951), «Mareşal Ney» (1954),

HAMMET, Dashiell (Amerikan yazarı) — 27.V.1894 de Maryland'da doğdu. 10.I.1961 de New York'ta öldü. Cinayet hikâyeleri yazarak tanındı. Psikolojik derinliği olan polis romanları ile büyük okur topladı. Film senaryoları da yazdı. Başlıca yapıtları: «Malta Kartalı» (1930), «Cam Anahtar» (1931), «Suska Adam» (1932), «Bütün Romanları» (1942).

HAMP, Pierre (Henri Bourillon), (Fransız yazarı) — 23.IV.1876 da Nis'te doğdu. Bir aşcının oğludur. Öğrenim görmeden kendi kendini yetiştirdi. Romancı ve sosyolog olarak tanındı. Çalışan insanları, üretim araçlarını, işçi sınıfını yazdı. Başlıca yapıtları: «İnsanların Yükü» adlı roman dizisi 27 cilttir. Bir-

kaçının adları: «Ray» (1912), «Sanatlar» (1930), «En Büyük Tanrı» (1932), «Altının Ölümü» (1933), «Günlük Ekmeğimiz» (1937), «Gönül İnsanları» (1941).

HAMSUN, Knut (Knut Pedersen), (Norveç romancısı) — 4.VIII. 1859 da Lom'da doğdu, 19.II.1952 de Gudbrandsdal'de öldü. Fakir bir aile çocuğu olduğundan gerektiği gibi öğrenim yapamadı. Küçük yaşta hayata atıldı, çeşitli işlerde çalıştı. Amerika'ya gitti, orada da birçok işlere girdi. Norveç'e dönünce Amerika izlenimlerini «Modern Amerika'nın entellektüel hayatı» (1889) adlı bir kitapta topladı. Bu kitapla edebiyat dünyasına girdi. İlk romanı olan «Açlık» (1890) ona ün kazandırdı. Tabiata âşık bir avarenin gözüyle görülen apavru bir vaşanı ve dünyavî edebiyata mal etti. Cermen ırkının üstünlüğüne olan inancı, İkinci Dünya Savaşında Nazizme yakınlık göstermesine yol açtı. Norveç'in kurtuluşundan sonra mahkeme verildi, ağır para cezasına çarptırıldı, yaşlı olması dolayısıyla hapis cezasından kurtuldu. 1920 de Nobel Ödülünü almıştır. Romanlarından pek çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Pan» (1894), «Sonbahar Yıldızları Altında» (1894), «Victoria» (1898), «Dünya Nime-ti» (1917), «Hikâyeler» (1942), «Mektuplar» (1957).

HARDY, Thomas (Higher Bockhampton), (İngiliz yazarı) — 2.VI.1840 da Dorchester'de doğdu, 11.I.1928 de aynı şehirde öldü. On altı yaşında mimarlık öğrenimine başladıysa da edebiyata olan sevgisi bunu önledi. Meredith'in etkisine uyarak «Umutsuz Çareler» (1871) romanını yazdı. Kişiliğini daha sonra buldu: «Yeşil Yapraklar Altında» (1872) ve «İki Mavi Göz» (1873) de daha sonra evleneceği Lavinia'yı anlattı. Bu iki aşk romanıyla tanındı. Ardı ardına, ününü artıran romanlar verdi. Avrupa'ya kısa geziler dışında ömrünü Dorchester'de yaşadı. Son yıllarını hep iç dünyanın şiirsel anlatım yollarını aramakla geçirdi. Başlıca yapıtları: «Bir Kulede İki Kişi» (1882), «Tes D'Uberville» (1891), «Değişmiş Bir Adam ve Başka Hikâyeler» (1913), «Zamanın Oyuncağı» (1909), «Kış Sözleri» (1928).

HARRIS, Frank (İngiliz yazarı) — 14.II.1856 da İrlanda'da Galway'de doğdu, 26.VIII.1931 de Nis'de öldü. Hukuk öğrenimi yaptı. Shaw'la, Wilde'le yakın arkadaşlık etti. Dergilerde yöneticilik yaptı. Romanlar, kısa hikâyeler, biyografiler yazdı. Baş-

lıcaları: «Matador, Montez» (1900), «Bay ve Bayan Daventry» (1900), «İnsan Shakespeare» (1909), «Shakespeare ve Aşk» (1910), «Oscar Wilde» (1920), «Hayatım ve Aşklarım» (1923 - 26). «Shaw'un Hayatı» (1931).

HARTE, Bret (Amerikan yazarı) — 25.VIII.1836 da Albany'de doğdu. 5.V.1902 de Camberley'de öldü. 1854 de Kaliforniya'ya geldi, öğretmenlik ve gazetecilik yaptı. Mark Twain ile arkadaşlık etti. Altın arayıcılarının öykülerini anlattı. 1871 de New York'a döndü. İki yıl Almanya'da Krefeld'de, İngiltere'de Glasgow'da konsolosluk görevinde bulundu. İnsan malzemesi ve bölgesel renkleri vermek bakımından başarılı hikâyeler yazdı. Başlıca yapıtları: «Sierra hikâyeleri» (1872), «Bayan Skag's'ın Kocası» (1873), «Arganot Masalları» (1875).

HARTOG, Jan de (F.R. Eckmar), (Hollanda yazarı) — 22.IV.1914 de Harlem'de doğdu. Bir İlâhiyat profesörünün oğludur. Küçük yaşta ailesinden ayrılarak denizci oldu. Dünyayı gezdi. Bir süre tiyatrolarda çalıştı. 1946 da İngiliz yazarı Priestley'in kızı ile evlendi. 1950 de Paris'teydi. Şimdi Amerika'da yaşıyor. Oyunlar, cinayet romanları, senaryolar yazdı. Başlıca yapıtları: «Limansız Gemi» (1949), «Yitik Deniz» (1951), «Stelle» (1951), «Bir denizcinin hayatı» (1956).

HASEK, Yaroslav (Çek yazarı) — 24.IV.1883 de Prag'da doğdu. 3.I.1923 de Lidice'de öldü. Prag Sanat Akademisinde okudu. İçindeki hürriyet aşkı onu 1904 den 1906 ya kadar bütün anarşist akımlara katılmaya sürükledi. 1916 da Avusturya ordusunda askerken Rusya'ya kaçtı, yurdunun özgürlüğü için karşı cephede çarpıştı. Kiyev'de bir gazetenin müdürlüğünü yaptı. Çekoslovakya bağımsızlığa kavuşunca 1920 de Prag'a döndü. «Aslan Asker Şvayk» (1920 - 23) ile adını duyurdu. Hikâve ve romanlarından bazıları dilimize çevrilmiştir.

HAUPTMANN, Gerhart (Alman oyun yazarı) — 15.XI.1862 de Silezya'da doğdu, 6.VI.1946 da gene aynı yerde öldü. Önce heykeltıraş olmak istedi, 1885 den sonra Natüralist çevrelerde tanındı. «Güneşin doğmasından önce» (1889), ile dram alanında kendine has niteliklerini gösterdi. Halk topluluklarının, gerçekçi bir gözle işlemesi, entrikanın geri plânda tutulması, psikolojik

ağırlık daha sonraki oyunlarında da önemini korudu. «Dokumacılar» (1892), «Florian Geyer» (1895) de işçi başkaldırışlarını işlemekten çekinmedi. Natüralist eğilimi yanında sembolist ve fantastik öğeler de ağır basıyordu. 1910 dan sonra özellikle romanlarında Wagner ve Tolstoy etkisi görüldü. Weimar Cumhuriyeti onu «resmî bir yazar» saydı, Hitler çağında da saygı gördü. 1912 de Nobel edebiyat ödülünü kazandı. Yapıtlarının pek çoğu eskimişse de, çağdaş Alman tiyatro sanatının öncülerinden biridir. Birçok oyunları dilimize çevrilmiş ve sahnelerimizde oynanmıştır. Başlıca yapıtları: «Arabacı Henschel» (1898), «Rose Bernd» (1903), «Büyükanne Adası» (1924), «Till Eulenspiegel» (1927), «Büyük Düş» (1942).

HEDAYAT, Sadık (İran yazarı) — 17.IX.1903 de Tahran'da doğdu, 12.IV.1951 de Paris'te öldü. Öğrenimini Paris'te yaptı. Yurda dönünce önemsiz işlerde bulundu, sönük bir hayat geçirdi. 1936 da Hindistan'a yaptığı bir gezi onu etkisi altında bıraktı. Hikâyelerle büyük ün kazandı. Şiirli bir gerçekle İran halkının yaşantısını çizdi. Tahran'lı genç aydınlar üzerinde büyük etkisi oldu. Başlıca yapıtları: «Diri Gömülen» (1930), «Uç damla kan» (1932), «Kör Baykuş» (1936).

HELLENS, Franz (Belçika yazarı) — 8.IX.1891 de Brüksel'de doğdu. 1912 den itibaren Belçika parlamentosunda kitaplık memuru olarak çalıştı. 1920 de adını duyurdu. İlk şiirlerindeki sembolizmden zamanla kendini sıyırdı, psikolojik ve sosyal sorunları işledi. Bu eğilim düzyazı kitaplarında daha çok görülür. Başlıca yapıtları: «Fantastik Gerçekler» (1923), «Saf Adam» (1926), «Arzunun Kızı» (1930), «Frederic» (1935), «Doğmak ve Ölmek» (1949), «Altmış Yaşındaki Adam» (1951), «Elseneur'ün Anıları» (1956).

HEMINGWAY, Ernest (Amerikan romancısı) — 21.VII.1898 de Illinois'de Oak Park'da doğdu, 2.VII.1961 de Idaho'da Sun Valley'de öldü. Doktor olan babası onu küçük yaşta hasta ziyaretlerine birlikte götürerek hayatın ilk deneylerini öğretti. 1917 de gönüllü olarak İtalyan cephesinde savaşa katıldı. Ağır yaralanınca Amerika'ya döndü. Savaşın sonra gazeteci olarak Paris'e geldi, 1920 yıllarının Montparnasse havasında yaşadı. Amerikalı yazarlarla, Pound ve G. Stein'le dost oldu. «Çağı-

mızda» (1924), «On Hikâye» (1924) adlı kitaplarıyla dikkati çekti. «Güneş Doğar» da (1926) ve «Silâhlara Veda» (1929) adlı romanlarıyla kendini kabul ettirdi. İspanya İç savaşına katıldı, bu serüven ona insanların işbirliğini, dostluğunu öğretti. Hayatı boyunca serüveni, avcılığı, yolculukları sevdi. Deyiş özelliği, akıcı konuşmaları, ilginç kişiliğiyle çağdaş edebiyatın önemli yazarlarından biri oldu. 1954 de Nobel Edebiyat ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Öğleden Sonra Ölmek» (1932), «Çanlar Kiinin İçin Çalıyor?» (1940), «Nehrin ve Ormanın Ötesinde» (1950), «Deniz ve İhtiyar Balıkçı» (1952).

HEMON, Louis (Fransız yazarı) — 12.X.1880 de Kanada'da Ontario'da doğdu, 8.VII.1912 de Kanada'da öldü. İngiltere'de sekiz yıl bir avarelik hayatından sonra Kanada'ya yerleşti. Peribonka ormanlarında oduncu aileleriyle birlikte yaşadı. 1921 de, bir tren altında ezilerek ölmesinden sekiz yıl sonra romanları ün kazandı. Romanlarının çoğu ölümünden sonra yayımlandı. Başlıca yapıtları: «Maria Chapdelaine» (1916), «Battling Malone» (1926), «Boksör ve Hanım.» (1927).

HENRIOT, Emile (Fransız eleştirmecisi) — 3.III.1889 da Paris'de doğdu, 15.IV.1961 de aynı şehirde öldü. Tanınmış bir gazete ressamının oğlu olduğundan genç yaşta gazeteciliğe atıldı. 1911 de «Temps» gazetesine girdi, 1941 e kadar aynı yerde çalıştı, kurtuluştan sonra «Le Monde»un edebiyat eleştirmelerini yazmaya başladı. Derin kültürü, klasik geleneklere bağlılığı, ile dikkati çekti. Romanlar da yazdı. 1946 da Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Edebiyat Postası» (1922 - 1953), «Yitik Fırsatlar» (1931), «Bratislava Gülü» (1947), «Herşey Bizsiz Başlayacak» (1951).

HERIAT, Philippe (Fransız romancısı) — 15.IX.1898 de Paris'te doğdu. Bir yargıcın oğluydu, 1916 da savaşa gönüllü olarak gitti. Savaştan sonra sinema alanında L'Herbier ve Delluc'la birlikte çalıştı. 1931 de bir erkeğin kızkardeşine beslediği bilinçaltı sevgisini anlatan «Suçsuz» adlı romanıyla ün kazandı. Bu romanıyla Renaudot ödülünü, «Şımarık Çocuklar» adlı kitabıyla da 1939 da Goncourt ödülünü aldı. 1947 de Akademi roman

ödülünü de kazandı. 1949 da Goncourt Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Uzatılan El» (1933), «Sabah Örümceği» (1933), «Aynalar» (1936), «Boussardel Ailesi» (1946).

HESSE, Herman (Emil Sinclair), (Alman yazarı) — 2.VII.1877 de Wurtemberg'de Calw'da doğdu, 9.VIII.1962 de İsviçre'de Montagnola'da öldü. Dindar bir ailenin çocuğuydu. Bu yüzden önce kuşkuya, sonra da isyana sürüklendi. Onbeş yaşında papaz olmamak için evden kaçtı. Önce bir saatçi dükkânında çıraklık etti, sonra Tübingen'de bir kitapçının yanına girdi. Kendi kendini yetiştirdi. Ailenin baskısına karşı çocuğun karşı koynmasını anlatan «Peter Camenzind» (1904), «Tekerlek İzi» (1905), romanlarıyla ün kazandı... Constance Gölü kıyılarına yerleşti ve evlendi, fakat mutluluğu bulamadı. Bu krizleri romanlarında işledi. 1911 de Hindistan'a gitti. 1919 da ailesini terketti. 1946 da Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Gertrud» (1910), «Siddharta» (1922), «Bozkırların Kurdu» (1927), «Narcisse ve Goldmund» (1931), «Cam Boncukların Oyunu» (1942).

HILTON, James (İngiliz romancısı) — 9.IX.1900 da Lancashire'de doğdu, 20.XII.1954 de Holivut'ta öldü. Cambridge'de öğrenimi gördü. «Manchester Guardian»da çalıştı. Romanlarıyla ün kazandı. Son yıllarını Holivut'ta geçirdi. Best-seller olan romanlarının çoğu filme alındı, dünya dillerine çevrildi. Başlıca yapıtları: «Şimdi Allahısmarladık» (1931), «Okulda Cinayet» (1932), «Yitik Ufuklar» (1932), «Allahısmarladık, Mr. Chipss» (1934), «Random Harvest» (1941), «Heyecanlı Yıl» (1949).

HLASKO, Marek (Polonya yazarı) — 14.I.1934 de Varşova'da doğdu. Gazetecilik yaptı. 1957 de bir edebiyat ödülü kazandı. Aynı yıl bütün Avrupa'yı gezdi. Batı Alınanya'ya sığındı, oradan İsrail'e geldi. Film artisti Sonia Ziemann'la evlidir. Hemingway'in açık etkisini taşıyan romanları, hikâyeleri çağın havasını yansıtır. Başlıca yapıtları: «Haftanın sekizinci günü» (1958), «Cennette» (1960).

HORI, Tatsuo (Japon yazarı) — 28.XII.1904 de Tokyo'da doğdu. 28.V.1953 de aynı şehirde öldü. Edebiyat öğrenimi yaptı. Av-

rupa edebiyatından Stendhal'den, Gide'deri, Proust'tan, Rilke'den çevirileri, Japon edebiyatı üzerine incelemeleri vardır.

HOWELLS, William Dean (Amerikan yazarı) — 1.III.1837 de Ohio'da doğdu, 11.V.1920 de New York'ta öldü. Öğrenim görmedi, Lâtinceyi, Yunancayı, üç Avrupa dilini kendi çabasıyla öğrendi. Gazetecilik yaptı. Lincoln biyografisi ile adını duyurdu. Venedik'te beş yıl konsolosluk görevinde bulundu. «Venedik Hayatı» (1866), «İtalya'da Geziler» (1867) i yazdı. Boston'a geri dönünce, «Atlantic Monthly» dergisinin yöneticisi oldu. 1909 da Amerikan Sanat ve Edebiyat Akademisinin ilk Başkanlığına seçildi. Amerikan gerçekciliğinin ilk öncülerindendir. Başlıca yapıtları: «Rastgele Bir Tanışma» (1873), «Keşfedilmemiş Toprak» (1880), «Kızılderili Yazı» (1885).

HUGHES, Langston (Amerikan zenci şairi) — 1.II.1902 de Missouri'de Joplin'de doğdu, Columbia Üniversitesinde okudu. İki yıl denizcilik yaptı. Paris ve Washington'da geçici işlerde çalıştı. 1932 de Sovyetler Birliğinde, İspanya İç savaşında gazete muhabiri olarak bulundu. Harlem'deki zenci tiyatrosunda görev aldı. Yoksulluk içindeki zenci kalabalıklarının acısını dile getiren şiirleriyle ün kazandı. Oyunlar da yazdı. Başlıca yapıtları: «Sevgili Ölüm» (1931), «Büyük Deniz», (1940), «Gidiş Bileti» (1949), «Engel» (1950), «Ağlamayı durduran gülüş» (1952), «Seçilmiş Şiirler» (1959).

HUXLEY, Aldous Leonard (İngiliz yazarı) — 26.VII.1894 de Godalming'de doğdu, 1965 de öldü. Fizyoloji bilgini Thomas Huxley'in oğlu, biyolojist Julien Huxley'in kardeşidir. Eton ve Oxford'da öğrenim gördü. Gençliğinde Hindistan'a, Avrupa'ya, Amerika'ya geziler yaptı. Proust, France gibi Fransız yazarlarının etkisinde kaldı. Zeki, kuşkucu, paradoksal romanlarıyla kendini tanıttı. Bu çağının en başarılı yapıtı «Krom Sarısı» (1921) dir. İngiliz aydın çevrelerini çizen «Contrepoint» (1928) iç dünyasındaki değişimin ürünüdür. Aradığı «moral» anlamı Budizm'de bulduğunu sandı. Modern çağın makineleşmesine karşı yeni bir mistisizmle çıkmak istedi. Çağdaş İngiliz edebiyatının en önemli yazarlarından biri sayılır. Başlıca yapıtla-

rı: «Jokond'un Gülüşü» (1924), «Seçme Şiirler» (1925), «Edebiyatta Bayağılık» (1930), «Cesur Yeni Dünya» (1932), «Nice Yazarlardan Sonra» (1939), «Zamanın Bir Sonu Olmalı» (1944), «Bilim, Özgürlük ve Barış» (1946), «Cennet ve Cehennem» (1956), «Seçilmiş Yazılar» (1959), «Ada» (1962).

I

ICAZA, Jorge (Ekuador romancısı) — 10.VII.1902 de Quito'da doğdu. Kızıl derili yerlileri anlatan romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Öteki» (1933), «Flagelo» (1936), «Romero ve Florez» (1958).

INGE, William (Amerikan oyun yazarı) — 3.V.1913 de Independence'de doğdu. Öğretmenlik, gazetecilik yaptı. Duygulu bir gerçekçi olarak yazdığı oyunlar başarı kazandı. «Geri Dön Küçük Saba» (1950), ve «Piknik» (1953) oyunları dünyaca ün kazandı. Birçok oyunları beyaz perdeye aktarılmıştır. Başlıca yapıtları: «Otobüs Durağı» (1955), «Dört Oyun» (1959).

IONESCO, Eugene (Romen asıllı Fransız oyun yazarı) — 26.II.1912 de Romanya'da doğdu ve öğrenim yılları Fransa'da geçti. 1936 da Bükreş lisesinde Fransızca öğretmenliği yaptı. Sonra Paris'e döndü, Sorbon'da doktora çalışmalarına başladı. 1938 de öğrenimden vazgeçti, kesin olarak Paris'e yerleşti. Uzun süren bir deneme çağından sonra tanınmış bir oyun yazarı oldu. Usdışı tiyatro, Karşıt - tiyatro deyimlerinin tanımladığı bir oyun türünün yaratıcısı olarak dünya ölçüsünde ün kazandı. Oyunlarından bazıları yurdumuzda sahneye konmuştur. Başlıca yapıtları: «Kel Şarkıcı» (1948), «Ders» (1950), «Sandalyeler» (1951), «Gelecek Yumurtalardadır» (1951), «Yeni Kiracı» (1953), «Gelinlik Kız» (1953), «Gergedanlar» (1959), «Krallar» (1961), «Havada Yürüyenler» (1962).

İKBAL, Muhammed (Pakistan şairi) — 22.II.1873 de Batı Pakistan'da doğdu, 21.IV.1938 de Lahor'da öldü. Önce felsefe, sonra

da Cambridge'de hukuk öğrenimi yaptı. 1908 de Lahor'a yerleşti, avukatlık yapmaya başladı. 1922 de «Sir» unvanı verildi. Müslüman halkın Hintlilerden ayrı bir devlet kurması fikrini savunan yazılar yazdı. Şiirleriyle geniş bir ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Varlığın Sırları» (1915), «Sınai Gülü» (1923), «Nutuklar» (1944), «Cinnah'a Mektuplar» (1943).

ISHERWOOD, Christopher William (İngiliz yazarı) — 26.VIII. 1904 de Cheshire'de doğdu. Amerikan uyruğundan çıkıp İngiliz uyruğuna geçti. Cambridge'de öğrenim gördü. 1930 - 933 yıllarında Berlin'de İngilizce öğretmenliği yaptı. Weimar cumhuriyeti yıllarının romanını yazdı. Gazetelerde çalıştı. Auden'le birlikte oyunlar, senaryolar hazırladı. Ayrıca denemeler, incelemeler de yayınladı. Başlıca yapıtları: «Mr. Norris Tren değiştiriyor» (1935), «Berlin'e Veda» (1939), «Prater Violet» (1945), «Ben bir Fotoğraf Makinesiyim» (1952).

ISTRATI, Panait (Romen yazarı) — 11.VIII.1884 de Braia'da doğdu. 16.IV.1935 de Bükreş'de öldü. Bir Yunanlı'nın oğluydu. Çeşitli işlerde çalıştı, yoksul bir gençlik yaşadı. 1904 de gazeteci ve sosyalist oldu. 1913 den 1931 e kadar Akdeniz ülkelerinde gezdi, birçok işlerde çalıştı. 1927 de Sovyetler Birliğine yaptığı bir geziden komünist düşmanı olarak döndü. 1921 de Nis'de canına kıydı, fakat ölmedi. Romain Rolland'ın yardımıyla ilk kitabını yayınlattı. Kozmopolit Yakın Doğu dünyasını işleyen romanlarında yakından tanıdığı tipler boldur. Balkanların Gorki'si olarak tanındı. Romanlarını Fransız dilinde yazması çabuk ün kazanmasını sağladı. Hemen bütün romanları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Kira Kiralin» (1924), «Angel Dayı» (1925), «Kodin» (1926), «Mihail» (1927), «Perlmutter Ailesi» (1927), «Baraganın Dikenleri» (1928), «Sünger Avcıları» (1930), «Minka Teyze» (1931).

J

JACOP, Max (Fransız şairi) — 11.VII.1876 da Quimper'de doğdu, 5.III.1944 de Drancy tecrit kampında öldü. Antikacılık yapan bir musevi ailesinin çocuğuydu. Çeşitli işlerde çalıştı. 1909 da «Saint Matorel»in yayınlanmasından sonra kendini edebiyata verdi. 1901 de Picasso ile, 1903 den sonra Apollinaire'le yakın arkadaşlık kurdu. Montmartre bohem hayatının ilginç kişilerinden biri oldu. İsa'nın kendisine göründüğünü iddia etti, bu yüzden katolik oldu. 1921 de Saint - Benoit - sur - Loire'da bir manastıra kapandı, altı yıl buradan çıkmadı. Paris'e dönünce yeniden sanat çevrelerinde yaşadı. Nazi'ler tarafından tutuklanarak Drancy kampına sürüldü, orada öldü. Başlıca yapıtları: «Tartuffe'ün Savunması» (1919), «Filibuth ya da Altın Saat» (1922), «Burjuvazinin Görünüşü» (1930), «Balladlar» (1938), «Son manzum ve mensur şiirler» (1945).

JALOUX, Edmond (Fransız yazarı) — 19.VI.1878 de Marsilya'da doğdu. 15.VII.1949 da Lausanne'de öldü. Gazetecilik, eleştirmecilik ve romancılık alanında ürün verdi. «Altın Merdiven» (1922) ile adını duyurdu. Psikolojik durumları ve töreleri yansıtan romanları İngiliz romancılarının etkisini taşır. 1924 den 1940 a kadar «Nouvelles Litteraires» dergisinde kitap eleştirmeleri yazdı. Bu yazılarında sanatçı özgürlüğüne aşırı ölçüde düşkünlük gösterdi. 1936 da Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Geriye kalan yalnız sessizlik» (1909), «Denizin Derinlikleri» (1922), «Kitapların Ruhu» (1923 - 31), «Düşten Gerçeğe» (1932), «Rüzgâr Alevi Körüklüyor» (1940), «Eşil'den Giraudoux'ya» (1946), «Edebiyat Mevsimleri» (1950).

JAMES, Henry (Amerikan romancısı) — 15.IV.1843 de New York’da doğdu, 28.II.1916 da Londra’da öldü. Filozof William James’in kardeşidir. Hukuk öğrenimi yaptı. Önce resim yapmak istedi, sonra Balzac’a olan sevgisi onu edebiyata çekti. Avrupa’da yerleşti. Amerikan hayatının ayrı özellikleri romanlarının konusu oldu. Başarısız oyunlar da yazdı. Romanları içinde «Güvercin Kanatları» (1902), «Elçiler» (1903), «Altın Kupa» (1904), en büyük yapıtlarıdır. Bu romanlarının önemi, yazarın ölümünden kırk yıl sonra anlaşıldı. Otuz beş cilt tutan romanları güçlü tahlilleri yönlerinden ötürü çabuk sevilmedi. Anglo Sakson edebiyatının Proust’u sayılır. Başlıca yapıtları: «Avrupalılar» (1878), «Daisy Miller» (1878), «Washington Meydanı» (1880), «Nankör Yaş» (1899).

JAMMES, Francis (Fransız şairi) — 2.XII.1868 de Tournay’de doğdu, 1.XI.1938 de Haparren’de öldü. Bir süre Orthez’de Nöter yanında çalıştı. Ömrünü hep bu yerde geçirdi. İlk «Şiirler» kitabı Mallarmé’nin sevgisini kazandı, kısa zamanda sembolistler çevresinde adını duyurdu. Paris’e gelince Gide, Samain, Schwob ile tanıştı. İncelikle, derin bir duyarlılıkla dolu şiirleri, büyük ilgi topladı. Başlıca yapıtları: «Sabah duasından akşam duasına» (1898), «Clara D’Ellebeuse» (1899), «Dörtlükler» (1923) «Benim Şiirli Fransam» (1926), Gide’le, Colette’le, Samain’le, Claudel’le Mektuplaşmaları 1950 den sonra ayrı ciltler halinde yayınlandı.

JARRY, Alfred (Fransız yazarı) — 8.IX.1873 de Laval’de doğdu, 1.IX.1907 de Paris’te öldü. Yüksek Öğretmen okulunda Bergson’un öğrencisi oldu. Arkadaşı Fargues ile birlikte edebiyat çevrelerine girdiler. Şiirleri ile «dekadan» şairlerden sayıldı. Lugné Poe’nun «Odeon»da sahneye koyduğu «Kral Ubu» (1897) ile en kalıcı yapıtını verdi. Bu oyunun ilk temsili olaylara yol açtı. Ubu, başka yapıtlarında da görülür. Bütün yaşamınca kendini Ubu’ye benzetmeye çalıştı. Yoksulluk içinde, kendini alkole kaptırmış bir şekilde yaşadı. Şiirleri ve Ubu’su daha sonraki kuşaklara, özellikle «gerçeküstü»cülere etkisini duyurdu. Başlıca yapıtları: «İsa Düşmanı César» (1895), «Mutlak Aşk» (1899), «Zincire Vurulmuş Ubu» (1900), «Messalina» (1901) «Gecenin Öcü» (1949).

JEFFERS, Robinson (Amerikan şairi) — 10.I.1887 de Pittsburgh’da doğdu, 20.I.1962 de Carmel’de öldü. Çocuk yaşta Avrupa’ya geldi, İsviçre’de öğrenim gördü. Nietzches ve Freud’ün etkisinde kaldı. Whitmann’inkine benzer serbest mısralarıyla dikkati çekti. Şiirlerinde felsefe payı ağır basar. Oyunlar da yazdı. Başlıca yapıtları: «Kaliforniya’lılar» (1916), «Sevgili Judas» (1929), «Kötü bir düşe övgü» (1930), «Seçme şiirler» (1938), «Güneşe Kızmak» (1941), «Medea» (1946).

JIMENEZ, Juan Ramon (İspanyol şairi) — 24.XII.1881 de Huelva’da doğdu, 29.V.1958 de Porto Riko’da öldü. 14 yaşında şiirlerini yayınlamaya başladı. 1900 de ilk kitabını, «Menekşe Ruhları»ı çıkardı. Avrupa’da gezilere çıktı. Sembolizmin etkisine rağmen kişiliği ağır basıyordu. Düşünceyi kesin olarak veremeyen çalışan şiirleriyle sembolizmden kendini tamamen kurtardı. Şiir onun için kendi gerçeklerini anlamak, duyurmak için bir araçtı. Bu yüzden Lorca, hatta Machado kadar geniş bir okura seslenemedi. 1936 da Amerika’ya yerleşti, sonra Porto Riko’ya gitti. 1956 Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Hüzünlü Havalılar» (1903), «Uzak Bahçeler» (1905), «Sesli Yalnızlık» (1908), «Yeni Evlenmiş bir şairin güncesi» (1917), «Taş ve Gökyüzü» (1919).

JOHNSON, Uwe (Alman romancısı) — 20.VII.1934 de Pomeranya’da doğdu. Rostock ve Leipzig’de Germanistik öğrenimi yaptı. 1959 da Batı Berlin’e geçti. Faulkner etkisini taşıyan romanlarıyla adını duyurdu. Genç kuşağın önde gelen yazarlarından sayılır. Başlıca yapıtları: «Achim için üçüncü kitap» (1961).

JONES, James (Amerikan romancısı) — 6.XI.1921 de Illinois’de doğdu. Pasifik savaşına katıldı. Pearl Harbour baskını anlatan «Buradan Ebediyete Kadar» (1951) romanıyla tanındı. Başlıca yapıtları: «Tabanca» (1958), «Kızıl Çizgi» (1962).

JOUHENDEAU, Marcel (Marcel Provence), (Fransız yazarı) — 26.VII.1888 de Creuse’de doğdu. 1912 den 1949 a kadar matematik öğretmenliği yaptı. Denemeleri ile tanındı. Deyişinin güzelliği, fikirlerindeki sağlamlık başlıca özelliklerindendir. Anılar, romanlar da yazdı. Çağdaş düzyazının ustalarındandır. Başlıca yapıtları: «Theophile’in Gençliği» (1921), «Berberin

Günceſi» (1931), «Elise» (1933), «Benimkiler» (1942), «Kendi Üzerime Deneme» (1947), «Evlilik Hayatının Sahneleri» (1948), «Bir Dünya» (1950), «İhtiyarlık ve ölüm üzerine düşünceler» (1956), «Yazarın Defteri» (1957).

JOUBE, Pierre Jean (Fransız ſairi) — 11.X.1887 de Arras'da doğdu. Hastalıklı geçen çocukluğu onu yalnızlığa alıſtırdı. İlk şiirlerinde Unanimiste eğilim görülür. 1924 de katolik olunca eski şiirlerini reddetti, kendine vergi bir havaya büründü. Başlıca yapıtları: «Gecenin Kitabı» (1919), «Kanlı Ter» (1933), «Paris Bakiresi» (1946), «Hymne» (1947), «Ode» (1951), «Dil» (1952), «Aynada» (1954), «Baudelaire'in Mezarı» (1958).

JOYCE, James Augustine Aloysius (İrlanda romancıſı) — 2.II. 1882 de Dublin'de doğdu, 13.I.1941 de Zürih'de öldü. Soylu, fakat yoksul bir ailenin çocuğuydu. Belvedere Kolejinde klasik kültürü edindikten sonra 1898 de Üniversiteye girdi. Milliyetçi hareketlere katılmadı, bütün hayatı boyunca politik gösterilerden uzakta kaldı. Ibsen'i okuyunca bütün hayatı değıſti, din öğretimine cephe aldı. Üniversite öğrenimini yaparken bir yandan da fransızca, italyanca, almanca, hatta norveçceyi öğrendi. Dublin gazetelerinde edebiyat eleſtirmeleri yayınladı. Öğrenimine Paris'te devam etmek istedi. Tıp öğrenimini bırakıp estetik'e geçti. 1903 de Dublin'e döndü. 1904 de evlendi, Trieste'de yaşamaya başladı. Savaş çıkınca İsviçre'ye geçti, sonra tekrar Trieste'ye döndü. Kendi hesabına bastırdığı «Dublinliler» romanını, meçhul biri olduğu gibi satın alarak yaktırdı. 1920 de Paris'e geldi, Larbaud ve Ezra Pound onu büyük bir yazar olarak övdüler. 1922 de «Ulysses»in yayınlanması olaylar yarattı. New York'da bir mahkeme «açık saçık» suçlandırmasıyle romanını yakılmaya mahkûm etti. Roman kısa zamanda dünyanın hemen bütün dillerine çevrildi. 1924 den sonra gözleri kör oldu. Savaş yıllarında Zürih'de yaşadı ve orada öldü. Çağdaş romanın büyük bir ustası sayılır. İç konuşmaların derinliği, zenginliği romanlarının özelliklerindendir. Geniş bilgisi, seziſi, duyusu, deyişindeki ustalık onu roman çeşitinin unutulmaz br öncüsü haline sokmuştur. Başlıca yapıtları: «Oda Müziği» (1907), «Dublinliler» (1914), «Genç Bir Adam Olarak Sanatçının Portresi» (1916), «Ulysses» (1922), «Seçme Şiirler» (1939), «Finnegan'ın Uyanışı» (1923).

JOZSEF, Attila (Macar şairi) — 11.IV.1905 de Budapeşte'de doğdu, 3.XII.1937 de Balaton gölü yakınında öldü. Yoksul bir çocukluk geçirdi, gazete satarak annesinin ve kendisinin yaşamını sağladı. Bir burs elde ederek öğrenim yapabildi. 17 yaşında ilk şiir kitabını «Güzellik Dilencisi»ni (1922) yayınladı. Bu kitap yüzünden adalete verildi. Toplum düzenine karşı çıkışı, kişiliğinin apayrı havasını duyuran şiirleriyle çağın öncü şairi haline geldi. Üniversiteden kovuldu, önce Viyana'ya, sonra Paris'e gitti. Budapeşte'ye dönünce yeniden sosyal düzene karşı davranışlara girişti. Geçirmekte olduğu sinir krizleri günden güne artıyordu. Kendini bir trenin altına atarak canına kıydı. Gerçek bir insancılığın doğmasını, istismara dayanan düzenin ortadan kalkmasını isteyen şiirleriyle Macaristan'da büyük sevgi kazandı. Başlıca yapıtları: «Bağırın Ben Değilim» (1925), «Ne anam, ne babam var» (1929), «Ağlayacağına Çalış» (1932), «Bağışlamak Yok» (1936).

JUNGER, Ernest (Alman yazarı) — 29.III.1895 de Heidelberg'de doğdu. Bir eczacının oğluydu. Küçük yaşta serüven hayatına atıldı, yabancılar lejyonuna girdi. İlk Dünya Savaşına gönüllü olarak katıldı. On dört kez yaralandı, en yüksek nişanları kazandı. Milliyetçi hareketlerde rol oynadı. Nazi'lerin iş başına gelmesinden sonra rejimle arası açıldı. İkinci Dünya Savaşında işgal altındaki Paris'te görev aldı. Çağdaş Alman edebiyatının güçlü bir yazarıdır. Alman halkının iç dünyasındaki çarpışmaları başarıyla vermiştir. Başlıca yapıtları: «Afrika Oyunları» (1936), «Anamız Savaş» (1922), «İşçi» (1931), «Taşlar ve Yapraklar» (1934), «Serüvenci Kalp» (1938), «Barış» (1945), «Kördüğüm» (1953).

K

KAFKA, Franz (Çek yazarı) — 3.VII.1883 de Prag'da doğdu, 3.VI. 1924 de Kierling'de öldü. Bir musevi tüccarın oğluydu. Çocukluğu Prag'da geçti. Slav, Alman, Musevi kültürleri ile büyüdü. Hukuk doktorası yaptı. Kendini Alman ve Slav etkisinden sıyırdı. 1913 de «Görüş Açısı» adlı kitabını yayınladıysa, kimse-nin dikkatini çekmedi. Dar bir çevre dışında yazarlık gücünü kabul ettiremedi. İki kez nişanlandı, fakat bu girişimleri mut-lu bir sonuca ulaşamadı. Yaşamı boyunca bir sigorta şirketin-de memurluk etti. «Bir köy doktoru» (1919) adlı kitapda hi-kâyeleri yayınlandı. Sanatoryuma girdi, ölümsüz yapıtlarını burada yazdı. Romanlarını ölümünden sonra arkadaşları ya-yınladılar. Çağımız edebiyatında büyük etkileri görülen yazar-ların başında gelir. Romanları dünya dillerine çevrildi. Oyun-lara, filmlere konu oldu. Kitaplarının çoğu dilimize çevrilmiş-tir. Başlıca yapıtları: «Dava» (1925), «Şato» (1926), «Amerika» (1927), «Milena'ya Mektuplar» (1952), «Brod'a Mektuplar» (1958).

KAGAWA, Toyohiko (Japon yazarı) — 12.VII.1888 de Kobe'de doğdu. Bir Samurai'n oğluydu. Princeton'de bioloji öğrenimi yaptı. Şiirler, oyunlar yazdı. Yeni bir İdealizmin öncüsü oldu. Sosyal sorunları ele aldı. Başlıca yapıtları: «Hayatın yasası, aşk» (1929), «İki Krallık» (1941).

KALEB, Vyekoslav (Hırvat yazarı) — 1905 de Sibenik'de doğdu. Zagreb'de öğretmenlik yaptı. Savaşta partizanlara katıldı. Ro-manlar, hikâyeler yazdı. Başlıca yapıtları: «Hikâyeler» (1946), «Tugay» (1947).

KASACK, Hermann (Alman yazarı) — 24.VII.1896 da Postdam'da doğdu. İktisat öğrenimi yaptı. Yayınevlerinde redaktör olarak çalıştı. 1953 de Şiir ve Dil Akademisi başkanı seçildi. 1956 da profesör oldu. Kafka ve gerçeküstücülerin etkisi altında şiirler, hikâyeler yazdı. Başlıca yapıtları: «İnsanlar» (1918), «Ada» (1920), «Kızkardeş» (1920), «Vincent Van Gogh» (1924), «Yankı» (1933).

KATAYEV, Valentin Petroviç (Rus yazarı) — 28.I.1897 de Odesa'da doğdu. Orta halli bir ailenin çocuğudur. Ukrayna'daki savaşlar sırasında Kızılordu'da çarpıştı. 1922 den sonra Moskova'da gazetecilik yapmaya başladı. «Rastrışiki» romanıyla yergici ve gözlemci niteliklerini gösterdi. «Beyaz Yelkenli» (1926) de 1905 ihtilâli Rusya'sını anlattı. Bu romanı filme de alındı. 19 yüzyıl sonu Rus romancılarına benzeyen bir havası vardır. Rejimin gerektirdiği çeşitten romanlar da yazdı: «Ey zaman! İleri!» (1932), Başlıca yapıtları: «Komedyâ» (1934), «Zena» (1943), «Taburun Oğlu» (1945).

KAVAFİS, Konstantinos (Yunan şairi) — 17.IV.1863 de İskenderiye'de doğdu, 29.IV.1933 de gene aynı yerde öldü. Çocukluğu Londra'da, İstanbul'da geçti, 22 yıl İskenderiye'de yaşadı ve orada öldü. Ömrünün çoğunu Yunanistan dışında geçirdi. Eski Bizans çağını anlatan şiirler yazdı. Ölmekte olan bir uygarlığın özlemini çekiyordu. İç yaşantısının zenginliği yazdığı şiirleri üstün başarıya ulaştırdı. Başlıca yapıtları: «Şiirler» (1933).

KAZANCAKİS, Nikos (Yunan yazarı) — 18.II.1882 de Girit'te doğdu, 26.X.1957 de Fribourg'da öldü. Atina'da Hukuk, Paris'te Felsefe öğrenimi yaptı. Politikaya atıldı, Sosyalist Partisinde görev aldı, 1945 - 46 da bakanlık etti, sol ve sağ aşırı uçları uzlaştırmaya çalıştı. Şiirler, felsefe yazıları yazdıysa da ününü romanlarıyla sağladı. «Aleksi Zorba» (1954) ile dünya ölçüsünde tanındı. Bir süre Unesco'da çalıştı. Başlıca yapıtları: «Odyssee» (1938), «Yeniden Haça Gerilen İsa» (1955), «Özgürlük ya da Ölüm» (1958), «Greco'ya Mektup» (1961).

KEROUAC, Jack (Amerikan yazarı) — 13.III.1922 de Lowell'de doğdu. Columbia'da okudu. Ginsberg'le birlikte «Beat Gene-

ration» adı verilen kuşak üzerinde büyük etkisi oldu. Romanlarında tam bir özgürlük, cinsel istekler, yaşama boşluğu tema'ları işlenir. Başlıca yapıtları: «Yolda» (1957), «Meksico City Blues» (1959), «Doktor Sax» (1959).

KESSEL, Joseph (Fransız romancısı) — 10.II.1898 de Arjantin'de Clara'da doğdu. Rus asıllıdır. Tıp öğrenimi yaptı. 1918 den sonra Sibirya'daki Fransız askeri heyetinde görev aldı. 1927 de Akademi Büyük Roman ödülünü kazandı. 2. Dünya Savaşı konusunda yazdığı romanlarla ünü genişledi. Başlıca yapıtları: «Tutsaklar» (1926), «Prenseslerin Geceleri» (1927), «Gündüz Sefası» (1929), «Gölgeler Ordusu» (1943), «Aslan» (1958), «Mucizenin Eli» (1960).

KESTEN, Hermann (Alman yazarı) — 28.I.1900 de Nürnberg'de doğdu. Hukuk öğrenimi yaptı. 1933 de Paris'e gitti. Londra'da, Amsterdam'da bir süre yaşadı. 1940 da Amerika'da, savaştan sonra Roma'da yerleşti. Romanlar, biyografiler, oyunlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Mutlu İnsanlar» (1931), «Şarlatan» (1932), «Ferdinand ve İsabella» (1936), «Nürnbergli İkizler» (1947), «Casanova» (1952), «Bir Ahlâkçının Serüvenleri» (1961).

KEYSERLING, Herman Von (Alman yazarı) — 20.VII.1880 de Könno'da doğdu, 26.IV.1946 da Tiroller'de Aurach'da öldü. Tıbbat Bilimleri öğrenimi yaptı. Bir düelloda ağırca yaralandı, bu kişiliğinin değişmesine sebep oldu. Kendini felsefeye verdi. «Dünyanın yapısı» (1907), «Ölümsüzlük» (1908), gibi incelemelerle dikkati çekti. Rus ihtilâlinde sonra servetini kaybetti, Almanya'ya yerleşti. Bismarck'ın bir kızıyla evlendi. «Amerika'nın Psikanalizi» (1930) gibi büyük yapıtlarıyla ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Bir Filozofun Gezi Güncesi» (1919), «Dünya İhtilâli ve Zekânın Sorumluluğu» (1934).

KIPLING, Rudyard (İngiliz yazarı) — 30.XII.1865 de Bombay'da doğdu, 18.I.1936 da Londra'da öldü. Devonshire'da öğrenim yaptıktan sonra yeniden Bombay'a döndü. Gazetecilik yaptı, bölgesel gerçekleri veren hikâyeler, romanlar yazdı. Avustralya'ya, Amerika'ya, Japonya'ya gezilere çıktı. «Yedi Deniz» (1896), gibi kitapları, şiirleri onu Britanya emperyalizminin şa-

iri yapmıştı. 1896 dan sonra İngiltere’de yerleşti. 1907 de Nobel Edebiyat ödülünü kazandı. Romanları özellikle gözlemlerinin gücüyle dikkati çeker. Başlıca yapıtları: «Üç Asker» (1888) «Ak ve Kara» (1899), «Cengel Kitabı» (1893 - 95), «Yürekli Kaptan» (1897), «Kim» (1901), «Puck» (1906).

KINGSLEY, Sidney (Amerikan oyun yazarı) — 18.X.1906 da New York’da doğdu. Cornell Üniversitesinde öğrenim yaptı. Oyunlarıyla Broadway’de ün kazandı. 1934 de Pulitzer Ödülünü aldı. Bazı oyunları yûrduñuzda da sahneye konulmuştur. Başlıca yapıtları: «Beyazlı Adam» (1933), «Çıkmaz» (1935), «Milyonlarca Hayalet» (1936), «Kurduğumuz Dünya» (1939), «Yurtseverler» (1942), «Karakolda» (1949).

KIRST, Hans Hellmut (Alman yazarı) — 5.XII.1914 de Osterode’da doğdu. Savaşa subay olarak katıldı. Çeşitli işlerde çalıştı. Gezilere çıktı. Romanlar, oyunlarla adını duyurdu. Başlıca yapıtları: «Triloji» (1954), «Subay Fabrikası» (1960), «Arkadaşlık» (1961), «Generalin Gecesi» (1962).

KNITTEL, John (Hermann Knittel), (İsviçre yazarı) — 24.III. 1891 de Hindistan’da Dharvar’da doğdu. Basel’li bir misyonerin oğluydu. Öğrenimden sonra ticaret hayatına atıldı. Afrika’da, Mısır’da bulundu. 1933 den beri kendini yazarlığa verdi. Romanlar, oyunlar yazdı. Geniş okur yığınlarını ilgilendiren konuları işledi. Başlıca yapıtları: «Aaron West’in Gezileri» (1920), «Bir Gece Yolcusu» (1924), «Thérese Etienne» (1927), «Komutan» (1933), «Via Mala» (1936), «Arietta» (1959).

KOESTLER, Arthur (Macar asıllı İngiliz yazarı) — 5.IX.1905 de Budapeşte’de doğdu. Musevi bir ailenin çocuğuydu. Bela Kun ihtilâli günlerinde Viyana’ya kaçtı, öğrenimini burada yaptı. 1926 da Filistin’e gelerek bir deney çiftliğinde çalıştı. Gazeteci olarak Berlin’deyken 1931 de Alman Komünist Partisine yazıldı. Bir süre Sovyetler Birliğinde yaşadı. İspanyol İç Savaşına katıldı, tutsak düştü, kurşuna dizilmekten zor kurtuldu. 1938 de Komünist Partisinden ayrıldı. Fransa’da Tecrit Kampında kaldı. Sonra Yabancılar Lejyonuna katıldı. Romanlarını kendi hayat deneylerinden almıştır. Komünizme yaklaşması ve uzaklaşması derinliğine işlenmiştir. Serüven dolu hayatından

çıkardığı romanları dünyaca ilgi uyandırdı. Başlıca yapıtları: «İspanyol Vasiyetnamesi» (1938), «Gladyatörler» (1939), «Güpegündüz Karanlık» (1940). «Yogi ve Komiser» (1945), «Uykuda Gezenler» (1959), «Lotus ve Robot» (1960).

KORNEYÇUK, Oleksander (Ukrayna yazarı) — 25.V.1915 de Kristinavka'da doğdu. Kiyev'de edebiyat öğrenimi yaptı. Kornünist Partisine girdi. Milletvekili seçildi. Partinin çizgisine oyunlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Cephe» (1942), «Makar Dibrova» (1948), «Kryla» (1954).

KRLEZA, Miroşlav (Hırvat yazarı) — 7.VII.1893 de Zagrep'de doğdu. Budapeşte Askerî Akademisini bitirdi. Savaşa katıldı. 1919 dan sonra yazılarını yayınlamaya başladı. Şiirler, romanlar yazdı. Hırvat edebiyatını etkisi altında bıraktı. Başlıca yapıtları: «Pan» (1917), «Üç Senfoni» (1917), «Hikâye» (1923), «Bensiz» (1938), «Ey Roterdamlı Erasmus» (1953).

KUPRİN, Aleksander İvanoviç (Rus yazarı) — 1870 de Narovcat'ta doğdu. 15.III.1938 de Moskova'da öldü. Askerî okullarda öğrenim yaptı. İhtilâlden sonra Paris'e gitti, 1937 de Sovyetler Birliğine döndü. Tolstoy, Çehov havasında hikâyeler yazdı. Öğrenci dünyası, sirk hayatı, subaylar çevresi romanlarının konusudur. Genellikle kendi yaşamını şiirli bir anlatımla işledi. Başlıca yapıtları: «Moloş» (1896), «Olesya» (1898), «Düello» (1905).

L

LACRETELLE, Jacques de (Fransız romancısı) — 14.VII.1888 de Cormantin'de doğdu. Zengin ve soylu bir ailenin çocuğudur. Öğreniminin bir bölümünü Cambridge'de yaptı. Gide'in etkisinde kalarak duyguların klasik bir anlatımla çözümlemesini yaptı. «Jean Hermelin'in Vehimlerle Dolu Hayatı» (1920) da kendi iç yaşantılarını verdi. 1936 da Fransız Akademisine seçildi. Çağdaş Fransız romanının kişiliği olan yazarlarındandır. Başlıca yapıtları: «Silberman» (1912), «Güzel Gün» (1925), «Dört İtalyan Hikâyesi» (1928), «Gizlenmiş Ruh» (1928), «Silberman'ın Dönüşü» (1929), «Parisli Hayalci» (1930), «Umut Yılları» (1935), «Kurtuluş» (1945), «Yazda Bir Ziyaret» (1953), «Gizli Çekmece» (1959).

LAGERKVIST, Par Fabian (İsveç şair ve yazarı) — 23.V.1891 de Vaxjö'de doğdu. Upsala'da Filoloji öğrenimi yaptı. 1913 de Paris'de bulundu. 1940'da İsveç Akademisine seçildi. 1951 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. I. Dünya Savaşının yarattığı sıkıntıları anlatan hikâyelerle tanındı. Yaşamın ana nedenlerini ve değerlerini arayan romanlarıyla üzü arttı. Başlıca yapıtları: «Demir ve İnsanlar» (1915), «Korku» (1916), «Son İnsan» (1917) «Koroyla Şarkı» (1926), «Vatan ve Yıldız» (1942), «Karanlıklara Karşı Zafer» (1939), «Cüce» (1947), «Barabbas» (1950).

LAGERLÖF, Selma Ottiliana Lovisa (İsveç kadın romancısı) — 20.IX.1858 de Morback'da doğdu, 16.III.1940 da aynı yerde öldü. Öğrenimini bitirdikten sonra 1895 e kadar Stockholm'de öğretmenlik yaptı. Sonra kendini edebiyata verdi. Varmland bölgesindeki masallar, öyküler romanlarının ana malzemesini

sağladı. «Gösta Berling» (1891) ile adını duyurdu. İtalya'ya ve Orta Doğuya yaptığı geziler ona yeni izlenimler getirdi. Birçok romanlar, anı kitapları yazdı. 1909 da Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. 1914 de İsveç Akademisi üyeliğine seçildi. Başlıca yapıtları: «Kudüs» (1901), «Nils Holgersonn'un Harikulâde Gezisi» (1901), «Meli» (1909), «Portekizli Kız» (1914), «Anna Svard» (1928), «Çocukluk Günlerim» (1930).

LANZA DEL VASTO (Fransızca yazan İtalyan şairi) — 29.IX.1901 de Sicilya'da doğdu. Soylu bir aileden geldiği için çocukluğunda bir kaç dil öğrendi, felsefe öğrenimi yaptı. Avrupa'nın, Asya'nın birçok kentlerini gördü, Gandhi'yle tanıştı, onun etkisinde kaldı. Şiirleri ile ününü duyurdu. Başlıca yapıtları: «Nesnelerin Sayısı» (1942), «Kralların Yürüyüşü, Dostluk Dialogları» (1946).

LARBAUD, Valery (Fransız şairi) — 29.VIII.1881 de Vichy'de doğdu, 2.XI.1957 de aynı şehirde öldü. Zengin bir eczacının oğlu olarak rahat bir çocukluk geçirdi. Yabancı aile çocuklarının okuduğu bir kolejde öğrenim yaptı. Yirmi yaşında gezilere çıktı, şiirler yazmaya başladı. 1913 de «A.O. Barnabooth» adlı kitabıyla ün kazandı. 1919 da Joyce'la dost oldu, onun etkisinde kaldı. Denemeler, romanlar da yazdı. Butler ve Joyce'u Fransızca'ya çevirdi. Geniş okurun tuttuğu bir yazar olamadı. Fakat edebiyat çevrelerinde etkisi çok oldu. Başlıca yapıtları: «Fermina Marquez» (1911), «Çocukça» (1918), «Güzellik, Benim Güzel Endişem» (1921), «Sevgililer, Mutlu Sevgililer» (1923), «Sarı, mavi, beyaz» (1927), «Thésée'nin Gemisi» (1946), «Günce» (1912 - 35), Gide'e, Jammes'e Yazdığı Mektuplar da ayrı ciltler halinde yayınlanmıştır.

LARDNER, Ring (Amerikan yazarı) — 6.III.1885 de Michigan'da doğdu, 25.IX.1933 de East Hampton'da öldü. Şikago'da spor muhabiri olarak gazeteciliğe atıldı. Melankolik ve karamsar bir hava taşıyan kısa hikâyeleriyle ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Hepiniz Tanırsınız Beni» (1916), «Kısa Hikâye Nasıl Yazılır?» (1924), «Haziranda Ay» (1929), «İlk ve Son» (1934), «Seçme Küçük Hikâyeler» (1941).

LARRETA, Enrique (Arjantin yazarı) — 4.III.1875 de Buenos Aires'te doğdu, Haziran 1961 de aynı şehirde öldü. Hukuk öğre-

nimi yaptı ve doktorasını verdi. Dışişlerinde görev aldı. Çeşitli ülkelerde bulundu. Şiirler, romanlar, oyunlar, denemeler yazdı. İspanyol edebiyatında etkileri oldu. Ruben Dario'nun şiirde yaptığı yenilikleri, o da roman alanında gerçekleştirdi. Başlıca yapıtları: «Artemis» (1896), «Don Ramiro» (1908), «Pampa'da» (1955).

LA TOUR DU PIN, Patrice de (Fransız şairi) — 16.III.1911 de Paris'de doğdu. Soylu bir ailenin çocuğudur. Politeknik okulu-nu bitirerek subay oldu. 1939 da savaşa katıldı. Lirik şiirleri ile tanındı. Tabiat, metafizik sorunlar şiirlerinin tema'ları arasındadır. Başlıca yapıtları: «Cehennem» (1935), «Melekler» (1939), «Yaratılış» (1945), «Yalnızın Oyunu» (1946), «İkinci Oyun» (1959).

LAWRENCE, David Herbert (İngiliz romancısı) — 11.IX.1885 de East-wood'da doğdu, 2.II.1930 da Fransa'da Vence'de öldü. Teknik ilerlemeyle, sanayileşmeyle, toplumun dar kalıplara girme-sinden yakınıyor, tabiata dönüşle, cinsiyet içgüdülerinin serbest bırakılmasıyla hayatın anlam kazanacağına inanıyordu. İlkel koşullara dönüldükçe insanların daha iyi anlaşılabileceğini seziyordu. Romanlarında bu tema'yı başarıyla işledi. Bazı romanlarının ahlâk dışı ilân edilmesi, yasaklanması ününü daha da arttırdı. Dünyanın birçok ülkelerini gezdi. Şiirler, oyunlar da yazdı, dünya ölçüsündeki ününü romanlarının «kendince» havasına borçludur. Başlıca yapıtları: «Oğullar ve Sevgililer» (1913), «Ebemkuşağı» (1915), «Seven Kadınlar» (1920), «Bilinç-altı Fantezisi» (1922), «Lady Chatterley'in Aşığı» (1928), «Kaçan Kadın» (1928), «Ölmüş Adam» (1931).

LAWRENCE, Thomas Edward (İngiliz yazarı) — 15.VIII.1888 de Tremadoc'de doğdu, 19.VI.1935 de Dorset'de öldü. Oxford'da klasik diller ve arkeoloji öğrenimi yaptı. 1910-14 arasında Mezopotamya'da arkeolojik araştırmalarda bulundu, Arapların yaşayışını, dillerini öğrendi. I. Dünya Savaşında Faysal'ın yanında çalıştı. Arapların bağımsızlık kazanmaları için büyük çaba gösterdi. Versay konferansında Araplara verilen söz tutulmayınca askerlikten ayrıldı, Albaylık aylığını reddetti. 1935 de bir motosiklet kazasında öldü. Casus olarak kazandığı ün, yazarlığını gölgelemiştir. Başlıca yapıtları: «Çölde İsyan»

«1927), «Defter» (1937), «Arabistanlı Lawrence» (1938), «Çöle İnanmak» (1951), «Hayatımın Mozaikleri» (1952).

LAXNESS, Halldor (İzlanda yazarı) — 23.IV.1902 de Reykjavik’de doğdu. Avrupa, Amerika ve Sovyetler Birliğine geziler yaptı. Katolik oldu. Kendine vergi konuları vardır. Şiirler, romanlar yazdı. 1955 de Nobel Edebiyat ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Salka Valka» (1931 - 32), «Atom İstasyonu» (1948), «Gerpla» (1952).

LEAUTAUD, Paul (Fransız yazarı) — 18.I.1872 de Paris’te doğdu, 22.XI.1956 da Robinson - Seine’de öldü. Yoksul bir ailenin çocuğuydu, mutsuz bir hayat geçirdi. On yıl avukat kâtipliği yaptı. Sonra «Mercure de France» dergisinde çalışmaya başladı. Edebiyat, tiyatro eleştirmeleri yazdı. Maurice Boissard takma adıyla yazdığı yazıları iki cilt halinde basıldı. Ömrünün son yıllarında radyoda yayınlanan «Konuşmalar»ı ile büyük ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Küçük Dost» (1903), «Vakit Geçirmek İçin» (1928), «Edebiyat Günlüğü» (1954 - 60), «Anneme Mektuplar» (1956).

LEHMANN, Rosamund Nina (İngiliz kadın romancısı) — 13.VII. 1903 de Londra’da doğdu. Cambridge’de öğrenim yaptı. Virginia Woolf ve Henry James’in etkisinde kaldı. Genç kızlığın sorunlarını işledi. Hikâyeler ve oyunlar da yazdı. Başlıca yapıtları: «Müzikte bir nota» (1930), «Valsa Davet» (1932), «Artık Müzik Yok» (1939), «Ballad ve Kaynak» (1944), «Çingene Çocukluğu» (1946).

LENORMAND, Henri - René (Fransız oyun yazarı) — 3.V.1882 de Paris’te doğdu, 16.II.1951 de aynı şehirde öldü. Bir bestecinin oğludur. İsviçre’de sanatoryumda tedavi gördü. 1919 da Pitoef’le tanıştı. Oyunları ile kendini tanıttı. Freud, Strindberg ve Pirandello’nun etkisini taşıyan oyunları «psiko - patolojik» tema’ları işler. Savaş öncesi Fransa’sının en çok sevilen oyun yazarıydı. Başlıca yapıtları: «Toz» (1914), «Zaman bir rüyadır» (1919), «Tutunamayanlar» (1920), «Düş Yiyiciler» (1922), «Üç oda» (1931), «Bir oyun yazarının itirafları» (1949 - 52).

LEONOV, Leonid Maksimoviç (Sovyet oyun yazarı) — 31.V.1899 da Polukino'da doğdu. Dostoyevski'nin etkisinde kaldı, oyunlarında aynı havayı sürdürdü. İhtilâl çağının yol açtığı sorunları işledi. Partinin direktiflerine uyarak romanlar da yazdı. Alman istilâsını konu olarak işleyen oyunları Stalin ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «İşe Yaramaz bir Adamın Sonu» (1924), «Hırsız» (1926), «Sot Nehri» (1931), «Skotarevski» (1932), «İstilâ» (1943).

LEWIS, Sinclair (Amerikan romancısı) — 7.II.1885 de Minnnesota'da Sauk Centre'de doğdu, 10.I.1951 de Roma'da öldü. Yale Kolejini bitirdi. 1907 de gazeteciliğe atıldı. New York, San Fransisco, Washington'da çalıştı. «Main Street» (1920), romanıyla geniş bir ün kazandı. Amerika'nın tipik kentlerini, iş adamları çevresini anlattı. Sert yergileri tepkiler yarattı. Pulitzer ödülünü kazandığı halde kabul etmedi. 1930 da Nobel Edebiyat Ödülünü aldı. Başlıca yapıtları: «Bizim Mr. Wrenn» (1914), «Suçsuzlar» (1917), «İş» (1917), «Babbitt» (1922), «Arrowsmith» (1925), «Elmer Gantry» (1927), «Dodsworth» (1929), Seçme Şiirler» (1935), «Cass Timberlane» (1945).

LONDON, Jack (John Griffith), (Amerikan yazarı) — 12.I.1876 da San Francisco'da doğdu, 22.IX.1916 da Kaliforniya'da Glenn Ellen'de öldü. Yoksul bir çocukluktan sonra bütün işlere girip çıktı. Küçük yaşta okumaya merak sardı. 19 yaşında Oakland okuluna, sonra Kaliforniya Üniversitesine girdi. Marx ve Engels'i inceledi. 1896 da altın arayıcılarına katıldı. Birçok hikâyelerinin konusunu bu hayat deneylerinden çıkardı. Gemilerde çalıştı, dünyayı gezdi. Yayınladığı hikâyelerle adını duyurdu. Çağının en zengin ve en ünlü bir yazarı oldu. Yoksul halkın savunucusu olarak sosyal düzene karşıydı. Dünyanın, hayatın sertliğine karşı kurtuluşu canına kıymakta buldu. Hikâye ve romanlarının çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Ormanın Çağırışı» (1903), «Hayatı Sevmek» (1907), «Demir Ökçe» (1907), «Martin Eden» (1909), «Güney Denizi Hikâyeleri» (1911) «Son Şans Kabaresi» (1913), «Elsinore'deki İsyan» (1914), «Büyük Evin Küçük Hanımı» (1916), «Adaların Jerry'si» (1917).

LOTİ, Pierre (Julien Viaud), (Fransız romancısı) — 14.I.1850 de Rochefort'da doğdu, 10.VI.1923 de Hendaye'da öldü. Küçük

yaşta denizci olmak istedi. 1869 da, Jean Bart gemisiyle Tonkin'den Arabistan'a, Japonya'dan Okyanusya'ya kadar her yanı gezdi. İstanbul'da geçirdiği bir serüvenin anısı olan «Aziyade» (1879) ile roman alanında ün kazandı. 1906 da gemi kaptanı oldu, bir kaç yıl sonra emekliye ayrıldı. Otuz altı yaşında edebiyat dünyasında kazandığı ünü ölünceye kadar yitirmedi. Düzeyde kalan bir duyarlık, yabancı ülke izlenimleri, ekzotizm romanlarının geniş bir okur yığınınca seslenmesini sağladı. Bu yüzden de modası çabuk geçti. Dünya dillerine çevrildi. Romanlarının çoğu dilimizde yayınlanmıştır. Başlıca yapıtları: «Bir Sipahinin Romanı» (1881), «Islanda Balıkçısı» (1886), «Bayan Krizantem» (1887), «Denizci» (1893), «Ramunço» (1897), «Bezginler» (1906), «İlk Gençlik» (1919), «Günce» (1893 - 1911).

LOUYS, Pierre (Pierre - Felix Louis), (Fransız yazarı) — 10.XII. 1870 de Gand'da doğdu, 6.VI.1925 de Paris'de öldü. Janson de Saily lisesinde okudu. Henri IV. Lisesinde okuyan Gide'le, daha sonra da Valery ile arkadaş oldu. Mallarmé, Héredia ile tanıştı. Sembolistlerin arasına katıldı. «Bilitis'in Şarkıları» (1894), ile adını duyurdu. 1896 da çıkan «Afrodit» romanı ile kendini kabul ettirdi. Otuz beş yaşından sonra gözleri görmez oldu, bir daha da yazı yazamadı. Başlıca yapıtları: «Astarte» (1891), «Kadın ve Kukla» (1898), «Kral Pausale'un Serüvenleri» (1901), «Psyché» (1927), «Şiirler» (1927), «Özel Günce» (1929).

LOWRY, Malcolm (İngiliz yazarı) — 28.VII.1909 da Cheshire'de doğdu, 29.VI.1957 de Sussex'de öldü. On yedi yaşında denizci olarak Uzak Doğuya gitti, sonra dönüp Cambridge'de öğrenimini tamamladı. Sonra gene denizciliğe başladı. Amerika'ya gitmeden önce «Ultramarine» (1932) adlı romanını yayınladı. Holivut'ta senaristlik yaptı. Bir süre Meksika'da, Britanya Kolombiya'sında yaşadı. Kendini içkiye vermişti. Burada en önemli yapıtı olan «Volkanın Üstünde» (1947) yi yazdı. Anlaşılması zor, fakat son derece ilginç bu romanla büyük ün kazandı.

M

MC CULLERS, Carson (Amerikan kadın romancı) — 19.II.1917 de Columbus'da doğdu. On yedi yaşında New York'a geldi. Duyarlığı, psikolojik derinliği güçlü hikâyeler ve romanlar yazdı. «Kalp münzevi bir avcıdır» (1940), romanıyla ün yaptı. Başlıca yapıtları: «Altın bir gözde yansımalar» (1941), «Nuveller ve Hikâyeler» (1951).

MACHADO, Antonio (İspanyol şairi) — 26.VII.1875 de Sevilla'da doğdu, 19.II.1939 da Collioure'da öldü. Öğrenimini Madrid'te yaptı. Paris'e bir geziden sonra 1907 de Soria lisesinde öğretmen oldu. 1903 de «Yalnızlıklar» adlı şiir kitabını yayınladı. Endülüs halk motifleriyle yazılmış bu şiirlerde ölüm, zaman, hüznün tema'larını işliyordu. Karısının ölümünden sonra Baeza'da yerleşti. 1919 da Segovya'da yaşamaya başladı. 1927 de İspanya Krallık Akademisine seçildi. «El Sol» gazetesine yazılar yazıyordu. İç savaşta Cumhuriyetçiler kaybedince Fransa'ya sığındı, orada öldü. Başlıca yapıtları: «Yalnızlıklar ve başka şiirler» (1907), «Yeni Şarkılar» (1924), «Juan de Mairena» (1936).

MACLEISH, Archibald (Amerikan şairi) — 7.V.1892 de Illinois'da doğdu. Yale ve Harvard'da Hukuk öğrenimi yaptı. İlk Dünya savaşına katıldı. 1923 - 28 arası Paris'te yaşadı. Washington'da Kongre Kitaplığı, Savaş Haberleri Bürosu Müdürlüğünde bulundu. 1949 da Harvard'da retorik profesörü oldu. 1933 ve 1952 de Pulitzer Ödülünü kazandı. Şiirlerinde Pound ve Eliot etkileri görülür. Başlıca yapıtları: «Fildişi Kule» (1917), «Mut-

lu Evlilik» (1924), «Ay Sokağı» (1926), «Toplu Şiirler» (1917 . 1952), «Havva için Şarkı» (1954).

MAC ORLAN, Pierre (Pierre Dumarchey), (Fransız yazarı) — 26.II.1882 de Peronne'da doğdu. Paris'e on yedi yaşında geldi. Bir süre ressam olmaya çalıştı. Avare bir hayat sürdü: Rouen, Havre, Brest, Londra'da yaşadı. 1910 Montmartre'da Carco, Dorgeles, Picasso ile arkadaşlık etti. 1917 de «Tayfaların Şarkısı» ile ilk kitabını yayınladı. Şiirler, anılar, romanlar yazdı. Çağdaş serüven romanlarının en başarılılarını verdi. Serüven adındaki denizcileri, askerleri, kızları şiirli bir dünya içinde yaşattı. Başlıca yapıtları: «Bir Serüvencinin El Kitabı» (1919), «Uluslararası Venüs» (1923), «Sisler Rıhtımı» (1927), «Avrupa Kentleri ve Limanları» (1932), «Picardie» (1943), «Sağır Lâmba» (1953).

MAETERLINCK, Maurice (Belçika şairi) — 29.VIII.1862 de Gand'da doğdu, 5.V.1949 da Nice'de öldü. Soylu bir Flaman ailesindendir. Bir çizvit okulunda öğrenim gördü. Kendini edebiyata verdi, genç Belçika şairleriyle dostluk kurdu. 1889 da «Sıcak Serler» adlı şiir kitabını yayınladı. Oyunlarıyla sembolist akımın baş temsilcisi oldu. «Prenses Maleine» (1889), «Körler» ile tiyatro dünyasında adını duyurdu. 1911 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. İlk Dünya Savaşından sonra Metafizik incelemelere girişti, Katolik dogmatizme aykırı düşüncelerinden ötürü kilise yapıtlarını yasakladı. 1932 de Kral, kendisine «Kontluk» verdi, 1937 de Fransız Bilimler Akademisine üye seçildi. İkinci Dünya Savaşı yıllarında Amerika'da yaşadı. Başlıca yapıtları: «Pelleas ve Melisande» (1892), «Evin İçi» (1894), «Bilgelik ve Alinyazısı» (1898), «Arıların Hayatı» (1901), «Monna Vanna» (1902), «Mavi Kuş» (1908), «Ölüm» (1913), «Karıncaların Hayatı» (1930).

MALAPARTE, Curzio (Kurt Erich Suckert), (İtalyan yazarı) — 9.VI.1898 de Toskana'da Prato'da doğdu, 19.VII.1957 de Roma'da öldü. 1914 de on altı yaşında Fransız ordusuna gönüllü yazıldı. Savaş tecrübelerini «Lânetli Ermişlerin Başkaldırması» (1921) nda anlatı. 1922 de Faşist Partisini övdü, destekledi. «İtalya Avrupa'ya Karşı» (1923) yı yazdı. 1929 dan sonra «Don Cameleo» adlı bir broşüründe Mussolini'yle eğlendi, 1931 de

Faşist Partisinden gürültüyle ayrıldı. Paris'e gelip yerleşti. 1933 de İtalya'ya döndü, «Antifaşist» davranışlarından ötürü tutuklandı, beş yıl Lipari adasında gözhapsinde tutuldu. 1941 de savaş muhabiri olarak Rus cephesinde bulundu. «Kaputt» adlı ünlü kitabı, 1944 de yayınlanınca büyük bir başarı kazandı. Savaştan sonra yayınladığı kitaplarla dünya ölçüsünde tanındı. Çağdaş edebiyatın en güçlü kalemlerinden biridir. Başlıca yapıtları: «Hükûmet Darbesi Tekniği» (1931), «Babacan Lenin» (1932), «Kan» (1937), «Güneş Kördür» (1941), «Proust'un Semtinden» (1948), «Das Kapital» (1949), «Deri» (1949).

MALLET-JORIS, Françoise (Fransız kadın romancı) — 6.VII. 1930 da Anvers'de doğdu. Çözümleyici konuları işleyen romanlarıyla tanındı. Başlıca yapıtları: «Kızıl Oda» (1955), «Yalanlar» (1956), «Cordelia» (1956).

MALRAUX, André (Fransız yazarı) — 3.XI.1901 de Paris'te doğdu. Condorcet lisesinde okudu. Arkeoloji öğrenimi yaptı. 1921'de «Kâğıttan Aylar»la edebiyata ilk adımını attı. 1923 de Annanı'da bir bilim kuruluna katıldı, Genç Annamlılar Derneğini kurarak politikaya atıldı. Sonra Çin'e geçti. İç savaşı yakından gördü. 1926 da Paris'e dönünce «Batının baştan çıkarıcılığı» adlı kitabını yayınladı. 1928 de «Fatihler» romanıyla ünü genişledi. Uzak doğudaki ihtilâl havasını yansıtan romanları geniş bir okur yığınının malı oldu. 1933 de «İnsanlığın Hali» ile Goncourt ödülünü kazandı. Bu romanda Çan Kay Şek'in Çin Komünist ihtilâlini ezişi anlatılır. Komünistten çok faşizme düşman bir yazar kişiliğiyle İspanya İç savaşına katıldı. Hava kuvvetlerinde çarpıştı. 1939 da Komünist Partisiyle arası açıldı. 1940 da savaşta yaralandı, tutsak düştü. Tutsaklar kampından kaçtı, «Berger» takma adıyla direnme hareketinin başlıca kahramanlarından biri olarak Almanlara karşı savaştı. De Gaulle ile yakınlık kurdu. 1945 - 46 da İstihbarat Bakanı oldu. De Gaulle'ün komünizme karşı tutumunu destekledi. 1958 de De Gaulle'ün yeniden iktidara gelmesinden sonra İstihbarat Bakanlığına, çok geçmeden de Kültür işleriyle görevli Devlet Bakanlığına getirildi. Halen bu görevdedir. Sanat tarihi ve estetik konusunda yazdığı yapıtlar da büyük önem taşır. Serüvenleri, romanları, kişiliği, kındince deyişi, havası ile çağdaş edebiyatının en önemli yazarlarından biridir. Başlıca yapıtları:

«Krallar Yolu» (1930), «Nefret Çağı» (1935), «Umut» (1937), «Sanat Psikolojisi» (1947), «Çağdaş heykelciliğin düşsel müzesi» (1952), «Tanrıların Değişimi» (1957).

MANN, Heinrich (Alman romancısı) — 27.III.1871 de Lubeck'de doğdu. 12.III.1950 de Kaliforniya'da Santa Monica'da öldü. Annunzio etkisinde edebiyata ilk adımını attı. «Profesör Unrat» (1905) ile büyük ün kazandı. Bu romanı «Mavi Melek» adıyla bir kaç kez filme alındı. İmparatorluk rejimine karşı çıktı, fakat Weimar Cumhuriyeti onu umut kırıklığına düşürdü. Hitler'in iktidara gelmesinden sonra önce Fransa'ya, sonra Amerika'ya gitti. Romanlarıyla dünyaca tanındı. Başlıca yapıtları: «Tanrıcalar» (1902), «Yoksullar» (1907), «Kin» (1933), «IV. Henri'nin Gençliği ve Olgun Çağı» (1935 - 38).

MANN, Thomas (Alman romancısı) — 6.VI.1875 de Lubeck'de doğdu. 12.VIII.1955 de Zürih'te öldü. Heinrich Mann'ın kardeşidir. Portekizli ana ile Alman babanın çelişik karakterlerini kişiliğinde birleştirdi. Münih'te öğrenim gördü. Bir sigorta şirketinde çalıştı, hikâyeler yayınladı. 1897 de İtalya'ya yaptığı bir gezide ilk önemli romanını yazdı: «Buddenbrokk'lar» Dünya savaşında Almanya'nın davasını savunan yazılar yazdı. 1924 de «Sihirli Dağ» ile dünya ölçüsünde ün sağladı. 1929 da Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Hitler rejimiyle anlaşamayarak yurdunu terketti. 1940 - 52 yıllarını Kaliforniya'da geçirdi. Nazizme kişiliğiyle karşı koydu. Savaştan sonra Zürih'e yerleşti. Çağdaş Alman edebiyatının en büyük yazarlarından. Derinliği, deyiş sağlamlığı, derin bilgisiyle «klasik» bir yazar sayılır. Başlıca yapıtları: «Venedik'te Ölüm» (1893), «Tonio Kröger» (1903), «Jozef ve kardeşleri» (1933 - 43), «Charlotte Weimar'da» (1939), «Değişen Kafalar» (1940), «Doktor Faustus» (1943), «Serap» (1953).

MANSFIELD, Katherine (Katleen Beaudhamp - Murry), (Yeni Zelânda kadın yazar) — 14.X.1888 de Yeni Zelânda'da Wellington'da doğdu, 9.I.1923 de Fontainbleau'da öldü. On dört yaşında öğrenim yapmak için Londra'ya geldi, bir daha yurduna dönmedi. 1909 ve 1918 de iki kez evlendi, ikincisinde mutlu oldu. Yayınladığı kısa hikâyelerle tanındı. Hastalıklı bir bünyesi vardı. Çehov etkisindeki hikâyeleri yirminci yüzyıl edebiyatının en

kalıcı yapıtlarından sayılır. Kadın ruhunu derinliğine işleyen kısa hikâyeleri dünya dillerine çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Bir Alman Pansiyonunda» (1911), «Prelüd» (1918), «Fransızca Konuşmuyorum» (1919), «Garden Parti» (1922), «Çocukça Bir Şey» (1924), «Cüce» (1927), «Mektuplar» (1927).

MARCEL, Gabriel (Fransız düşünürü ve oyun yazarı) — 7.XII.1889 da Paris'te doğdu. Babası katolik, annesi yahudiydi. Önce protestan olmak istedi, fakat katolik olarak kaldı. Sens lisesinde öğretmenlik yaptı. Felsefe incelemelerinin yanı sıra tiyatro ile de ilgilendi. Oyunlar, denemeler yayınladı. 1949 da Fransız Akademisi ödülünü, 1956 da Goethe ödülünü, 1958 de Büyük Edebiyat ödülünü kazandı. 1952 de Enstitüye üye seçildi. «Metafizik Günce» (1927), «Varlık ve Ölümsüzlük» (1959) adlı yapıtlarında felsefe anlayışını ortaya koydu. Oyunları ile ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Kumdan Şato» (1913), «Başkalarının Kalbi» (1921), «Fa Diezli Kuatuor» (1925), «Susuzluk» (1934), «Homo Viator» (1945), «Roma Roma'da değil» (1951), «Tiyatro Vakti» (1959).

MARINETTİ, Filippo Tommaso (İtalyan şairi) — 22.XII.1876 da Mısır'da İskenderiye'de doğdu, 2.XII.1944 de Bellagio'da öldü. Gençliği Paris'te geçti. 1905 de Milano'da «Futurisme» akımının ilk örneklerini yayınladı. 1909 da bu akımın manifestini yazdı. Yepyeni bir havadaki şiirlerle ilgi topladı. Mallarmé'yi İtalyancaya çevirmiştir. Başlıca yapıtları: «Yıldızların Fethi» (1902), «Fütürizm» (1911), «Fütürizm ve Faşizm» (1924), «Fütürist Şiirler» (1933), «Oyunlar» (1960).

MARQUAND, John Philips (Amerikan romancısı) — 10.XI.1893 de Delaware'de doğdu, 16.VII.1960 da Newbury'de öldü. Yeni İngiltere'nin eski bir ailesindendir. Harward'da gazetecilik öğrenimi yaptı. Mr. Moto adlı Japon dedektifinin serüvenlerini anlatan romanlarıyla tanındı. 1938 de «Ölü George Apley» ile Pulitzer Ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «H.M. Pulham» (1941) «Azıcık Zaman» (1943), «Melville Goddwin» (1951), «Mr. Moto'nun Üç Ası» (1956).

MARTIN DU GARD, Roger (Fransız romancısı) — 23.III.1881 de Neuilly'de doğdu, 22.VIII.1958 de Orne'da Belleme'de öldü. Tols-

toy'un «Savaş ve Barış»ını okuduktan sonra içinde edebiyat aşkı uyandı. 1906 da evlenir evlenmez, «Bir Ermişin Hayatı»nı yazmaya başladı. Bu romanı bitiremeyince kendine güveni sarıldı. 1908 de «Olmak» romanını yayınladı. 1913 de «Jean Barois» ile kendini tanıttı. 1937 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Taşrada sürdürdüğü sessiz hayatı bırakarak Avrupa'da gezilere çıktı. Sosyolojik ve psikolojik gerçeklere inceden inceye bağlı romanları bilimselliğin eşiğine varır. Romanları ustasa kurulmuş, sağlam yapıdadır. Başlıca yapıtları: «Thibault'lar» (1922 - 40), «Kurşunî Defter» (1922), «Güzel Mevsim» (1923), «La Sorrellina» (1928), «Babanın Ölümü» (1929), «İhtiyar Fransa» (1933), «Andre Gide Üzerine Notlar» (1951).

MASEFIELD, John (İngiliz şairi) — 1.VI.1878 de Ledbury'de doğdu. Bir ayukatın oğluydu, küçük yaşta öksüz kaldı. Tayfa olarak denizleri dolaştı. Üç yıl Amerika'da çalıştı. 1897 de İngiltere'ye dönünce ilk şiirlerini yayınladı. Egzotik bir lirizm taşıyan şiirleri ilgi uyandırdı. Uzak ülkeleri, korsanların serüvenlerini anlatan şiir tarzını bırakarak daha durgun tema'ları işledi. Romanlar da yazdı. Başlıca yapıtları: «Tuzlu Su Balladı» (1902), «Balladlar ve Şiirler» (1910), «Kutsal Cuma» (1917), «İsa'nın Duruşması» (1930).

MAUGHAM, Somerset (İngiliz romancısı) — 25.I.1874 de Paris'te doğdu, 1965 de Londra'da öldü. Canterbury Kings kolejinde, sonra Heidelberg Üniversitesinde Tıp Öğrenimi yaptı. Londra'da Saint Thomas hastahanesinde hekim olarak çalıştı. En önemli yapıtlarından biri olan «İnsanlığın Köleliği» (1915) nde bu hekimlik çağını anlattı. Edebiyatta kazandığı başarı hekimliği bırakmasına sebep oldu. Bütün dünyayı gezdi. Sayısı pek çok olan romanları, oyunları ile çağdaş edebiyatın en yaygın adlarından biri haline geldi. Çağdaş sorunları, duygulanmaktan kaçınan bir kişilikle, bir deyişle anlattı. Roman ve oyunları beyaz perdeye aktarıldı. Yapıtlarının çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Sihirbaz» (1907), «Lady Frederik» (1912), «Bayan Dot» (1912), «Ay ve Beş Kuruş» (1919), «Sadie Thompson» (1921), «Süveyş'in Doğusunda» (1922), «Kutsal Alev» (1928), «Ustura Ağzı» (1944), «Catalina» (1948), «Bir Yazarın Not Defteri» (1949).

MAURIAC, François (Fransız romancısı) — 11.X.1885 de Bordeaux'da doğdu. Dindar bir ailenin çocuğudur. Çocukluğu din eğitimiyle geçti. Liseden sonra Edebiyat Fakültesine girdi, Racine, Pascal, Baudelaire ve Rimbaud'yu çok sevdi. 1906 da Chartres okulunda öğretmenliğe başladı. Bir kaç ay sonra öğretmenlikten ayrıldı, kendini edebiyata verdi. «Dua eden eller» (1906) adlı bir şiir kitabı çıkardı. Barres'in dikkatini çekerek edebiyatta yerini sağlamlaştırdı. 1912 de «Zincirlerle sarılı çocuk»la ilk romanını yazdı. İlk Dünya Savaşına katıldı. Savaş sonrası yayınladığı başarılı romanlarıyla edebiyat dünyasında adını duyurdu. Edebiyattan başka bir şeyle ilgilenmediği halde 1936 dan sonra Avrupa'yı saran totaliter rejimlere saldıran yazılar yazdı. Alman işgalinde takma adla romanlar yayınlarak direnme gücünü destekledi. Gazetelerde sürekli yazdığı yazılarda sağduyunun gerektirdiği düşünceleri duyurdu. 1952 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Romanlarında gündelik gerçekleri hıristiyanca bir açıdan gördü ve gösterdi. Çağdaş roman sanatının sayılı ustalarından biridir. Birçok romanları dilimizde yayınlanmıştır. Başlıca yapıtları: «Cüzzamlı Öpüşü» (1922), «Ateşten Nehir» (1923), «Fırtınalar» (1925), «Therese Desqueyroux» (1927), «Engerek Düğümü» (1932), «Romancı ve Kişileri» (1933) «Günce» (1934 - 53), «Topraktaki Ateş» (1951), «Galigai» (1952), «İç Anılar» (1959).

MAUROIS, André (Emile Herzog), (Fransız romancısı) — Zengin bir musevi ailesinin çocuğudur. Rouen lisesinde okudu, Alain'in öğrencisi oldu. I. Dünya Savaşında İngiliz kıtalarında tercüman olarak görev aldı. «Cephe Sohbetleri» (1918), ve «Doktor O'Grady'nin gevezelikleri» (1919), adlı kitaplarında savaş yılları izlenimlerini yazdı. Elbeuf'deki babasından kalan fabrikanın yönetimiyle uğraştı. «Shelley'in Hayatı» (1923) adlı biyografisiyle bu alanda bir yenilik yarattı. Büyük okur yığını tarafından sevilen romanlar yazdı. Ayrıca anılar, biyografiler, günceler de yayınladı. Romanları birçok dillere çevrildi. 1938 de Fransız Akademisine seçildi. Yapıtlarının çoğu dilimizde yayınlanmıştır. Başlıca yapıtları: «Disraelinin Hayatı» (1927), «İklimler» (1928), «Byron» (1930), «Aile Çemberi» (1932), «Mutluluk İçgüdüsü» (1934), «Bir Yaşama Sanatı» (1939), «Vaadedilmiş Toprak» (1946), «Günce» (1946 - 47), «Anılar» (1948), «Birleşik Amerika Devletleri Tarihi» (1947).

MAURRAS, Charles Marie Photius (Fransız düşünür ve yazarı) — 20.IV.1858 de Martigues'de doğdu, 16.IX.1952 de Saint - Symphorien les Tours'da öldü. Küçük yaşta kulakları işitmez oldu. Her türlü dinî inancını da kaybetti. Paris'e gelerek gazeteciliğe atıldı. Klasik Helen çağının değerlerine bağlıydı. Edebiyat-ta her çeşit romantizme karşı çıktı. Dreyfus olayında sağcılarının safında yer aldı. Kralcılık taraftarlarına önderlik etti. Parlamenter demokrasinin azılı bir düşmanıydı. 1908 de L.Daudet ile birlikte kurduğu «Action Française» gazetesinin müdürlüğünü yaptı. Kiliseye karşı şiddetli saldırıları yüzünden lânetlendi. Almanların işgali sırasında takındığı tavır ve yazdığı yazılar yüzünden 1945 de Lyon'da adalet önüne çağrıldı. Ölünceye kadar hapse mahkûm edildi. Düşünce alanında etkileri geniş oldu. Massis, Montherlant, Drieu Lă Rochelle, Br-sillach gibi yazarlar, hayatlarının belirli bir süresinde onun fikirlerini savundular. 1938 de Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Zekânın Geleceği» (1900), «Anthinea» (1901), «Monarşi üzerine soruşturma» (1901), «Romantizm üzerinde tartışma» (1928), «Siyasal Fikirlerim» (1937), «Saturne Tepesi» (1950).

MAY, Karl (Karl Hohenthal), (Alman yazarı) — 25.II.1842 de Hohenstein'de doğdu. 31.II.1912 de Dresden'de öldü. Yoksul bir ailenin çocuğuydu. Serüvenlerle dolu bir hayat yaşadı. Yedi yıl hapiste yattı. Hayali romanlarıyla geniş ün kazandı. Kızılde-rililer, Asya'daki insanlar, sürükleyici konular romanlarının dünya ölçüsünde ilgi toplamasını sağladı. Romanlarının çoğu filme alındı. Başlıca yapıtları: «Vahşi Batı» (1880), «Ayı Av-cısı», (1891), «Bağdat'tan İstanbul'a» (1892), «Winnetou» (1892 - 1910).

MAYAKOVSKİ, Vladimir Vladimiroviç (Rus şairi) — 7.VII.1894 de Gürcistan'da Bağdadî'de doğdu, 14.IV.1930 da Moskova'da öldü. Babasının ölümü üzerine annesiyle başkente geldi. Yoksul bir çocukluk geçirdi. Sosyalist Partiye girdiği için 1908 de tutuklandı. Serbest bırakıldıysa da tekrar yakalandı, bir yıl hapse mahkûm oldu. 1910 da hapisten çıkınca politika ile uğraşmaktan vazgeçti, kültürünü arttırıcı çalışmalara başladı. Rusya'daki Fütürist sanatçılar grubuna girdi. Klepnikov'la tanışması hayatında bir dönüm noktası oldu. 1912 de yayınlanan

ilk şiirleri Fütüristlerin açık etkisini taşır. 1913 de «Halkın beğenisine bir tokat» adlı manifestini yayınlayınca, eleştirmecilerin sert saldırılarına uğradı. İhtilâlden sonra şiirini rejimin emrine verdi. Birçok gezilere çıktı, Paris'e geldi. Sovyet gençliğinin en çok sevdiği şairdi. Genç yaşta canına kıymasının nedeni bir türlü anlaşılamadı. Rus şiirine yepyeni bir soluk, taptaze bir hava getirdi. Başlıca yapıtları: «Pantalonda Bulut» (1915), «İnsan» (1917), «Yüz Elli Milyon» (1920), «Tahta Kuruşu» (1929), «Banyo» (1930), «Şiirler» (1959).

MEREJKOVSKI, Dimitri Sergeyeviç (Rus yazarı) — 2.VIII.1865 de Sen Petersburg'da doğdu, 7.XII.1941 de Paris'de öldü. Baude-
laire ve Poe etkisinde bir şiir estetiği kurdu. İncelemeler, romanlar, yayınladı. İhtilâlden sonra Paris'e yerleşti. Rus hayatına ait kitaplar, ayrıca ünlü kişilerin biyografileri konusunda çalışmalarını yayınladı. Başlıca yapıtları: «Rus edebiyatında çöküşün nedenleri» (1893), «Leonard de Vinci'nin Hayatı» (1902) «I. Paul» (1908), «14 Aralık» (1920).

MICHAUD, Henri (Fransız şairi) — 24.V.1899 da Namur'da doğdu. Belçikalı bir ailenin çocuğudur. Yalnız bir çocukluk geçirdi. Cizvit'lerde okudu. Tayfa olarak gemiye girdi (1920). Lautre-
amont'nu okuyunca, içinde şiirler yazmak hevesi uyandı. 1924 de Paris'e yerleşti. Hem öyküye, hem şiire, hem destana, hem felsefeye yaklaşan bir «şiir» biçimi kurdu. Kendi deyimiyle «içindeki boşluğu» vermekte başarı kazandı. Günümüz Fransız şiirinin en önemli şairlerinden sayılır. Başlıca yapıtları: «Uzak İçler» (1937), «Hareketler» (1951), «Yoksul Mucize» (1956).

MILLER, Henry (Amerikan yazarı) — 26.XI.1891 de Brooklyn'de doğdu. Yoksul bir terzinin çocuğudur, Amerikan yazarlarının çoğu gibi avare bir hayat yaşadı, çeşitli işlerde hayatını kazandı. Piyanist, boksör, otel garsonu, müzahhah, kolej hâdeme-
mesi oldu. Evlenip kendine düzenli bir hayat kurdu. Fakat yeniden serüvenlere atılmadan duramadı. Paris'e geldi. Mont-
parnasse'ın vazgeçilmez bir kişisi oldu. 1930 - 40 arasını Fransa'da geçirdi. İlk kitaplarını bu yıllarda yayınladı. «Tropic of Cancer» romanıyla (1934), de ün kazandı. Romanları uzun zaman Amerika'da yayınlanamadı. Kişisel serüvenlerini fan-

tastik bir hava içinde, cüretli bir dille yazdı. Cinsel konuları ayrıntılarıyla işledi. Başlıca yapıtları: «Kara İlkbahar» (1934), «Max ve Fagositler» (1936), «Kozmolojik Göz» (1939), «Anılar Anılar» (1947), «Sexus» (1949), «Plexus» (1952).

MILLER, Arthur (Amerikan oyun yazarı) — 7.X.1915 de New York'ta doğdu. Michigan Üniversitesinde öğrenim yaptı. Gazeteciliğe atıldı. 1945 de «Focus» adlı romanıyla adını duyurdu. Sürrealizmle natüralizmin karışımı sayılabilecek oyunları ile çağdaş tiyatronun en ünlü bir yazarı oldu. Sinema yıldızı Marilyn Monroe ile evlenmesi (1961) dünya ölçüsünde olay sayıldı. Oyunlarının çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Bütün Oğullarım» (1947), «Saticının Ölümü» (1949), «Cadı Kazanı» (1953), «Köprüden Görünüş» (1955), «İşe yaramazlar» (1961).

MILOSZ, Oscar Venceslas de Lubicz (Fransızca yazan Litvanyalı şair) — 28.V.1877 de Mohilev'de doğdu, 2.III.1939 da Fontainebleau'da öldü. Genç yaşta Paris'e geldi. Bütün Avrupa'yı dolaştı. 1914 den sonra Litvanya'nın bağımsızlığı için kampanyaya girişti. 1921 den sonra Litvanya'nın Paris maslahatgüzarı oldu. 1925 de inzivaya çekildi. Önceleri sembolizmin etkisinde, sonra da mistik eğilim taşıyan şiirler yazdı. Ölümünden sonra ünü yaygınlaştı. Başlıca yapıtları: «Yedi Yalnızlık» (1906), «Ögeler» (1911), «Miguel Manara» (1912), «Ars Magna» (1924).

MIRBEAU, Octave (Fransız yazarı) — 16.II.1850 de Calvados'da doğdu, 16.II.1917 de Paris'te öldü. Hukuk öğrenimi yaptı. 1872 de gazeteciliğe atıldı. Manet, Monet ve Cezanne'ın savunmasını yaptı. Empresyonizm akımını tuttu. Düellolarla dolu hareketli bir hayat geçirdi. Oyunlar, romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Rahip Jules» (1888), «İşkenceler Bahçesi» (1899), «Bir Hizmetçinin Güncesi» (1900), «İş-İştir» (1903), «Dingo» (1913).

MOLNAR, Ferenc (Macar yazarı) — 12.I.1878 de Budapeşte'de doğdu. 1.IV.1952 de New York'ta öldü. «Sokak Çocukları» (1907), romaniyle dikkati çekti. Oyunlarıyla kısa zamanda geniş ün kazandı. Natüralizmi, şiirli bir duygululukla, bir kuşku-culukla zenginleştirmiştir. Başlıca yapıtları: «Şeytan» (1907), «Liliom» (1909), «Kurt» (1912), «Erkek Modası» (1917), «Pan'ın Flütü» (1911), «Andre Andor» (1918).

MONTHERLANT, Henri Millon de (Fransız romancısı) — 21.IV.

1896 da Paris'te doğdu. 16. yüzyılda Katalonya'dan gelip Pikar-di'ye yerleşmiş bir ailenin çocuğudur. Dokuz yaşında edebî yazılara başladı. 1916 da savaşa katıldı, ağır yaralandı. İlk kitabı «Sabah Uyanışı» (1920) okul anılarını yansıtır. Spora düşküncü, yüz metre koşuculuğu, futbol oyunculuğu, boğa güreşçiliği yaptı. «Düş»le (1922) dikkati çekti. 1927 - 29 arasında gezilere çıktı. Her çeşit bağlardan kurtulmuş insanı coşkun bir lirizmli gerçekçilikle anlattı. Kişisel kahramanlıkları, dinsel gücü, taşkın duyguları dile getirdi. «Bekârlar» (1934), romanıyla ve «Genç Kızlar» dizisiyle büyük ün kazandı. Oyunları ile de çağın üstün yazarlarından biri sayıldı. Büyük Edebiyat ödülünü kazandı. 1960 da Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Arzu Çeşmesinde» (1927), «Castille'in Infante'ı» (1929), «Gereksiz Hizmetler» (1935), «Genç Kızlar: Kadınlara Acıyın» (1936), «İyilik Şeytanı» (1937), «Cüzzamlılar» (1939), «İşgal Yazıları» (1940 - 44), «Ölü Kraliçe» (1942), «Santiago Şövalyesi» (1948), «Malatesta» (1950), «Port - Royal» (1954), «Don Juan» (1958), «Kollarımıza Aldıklarımız» (1950).

MORAND, Paul (Fransız yazarı) — 13.III.1888 de Paris'te doğ-

du. Siyasal Bilimler'de ve Oxford'da okudu. 1913 de Dışişlerine girdi. Londra'da, Bükreş'te, Bern'de görev aldı. 1920 «Çılgın Yılları»nın kozmopolit havasını duyuran kitaplar yazdı. Kaçış isteği, hıza karşı duyulan düşkünlük, hızlı ihtiraslar başlıca tema'larıdır. Büyük kentlerin havasını başarıyla çizdi. İki savaş arasının ilginç romancılarındandır. Başlıca yapıtları: «Geceleri açık» (1922), «Geceleri Kapalı» (1923), «Lewis ve Irene» (1924), «Çapkın Avrupa» (1925), «New York» (1930), «Londra» (1933), «Yüzyılın Sonu» (1957).

MORAVIA, Alberto (Alberto Pincherle), (İtalyan romancısı) —

Bir mimarın oğludur. İtalya ve İsviçre sanatoryumlarında kaldığı süreler içinde kitaplar okuyarak kendini yetiştirdi. 1929 da «Kayıtsızlar» ile roman dünyasında parladı. Bütün değerleri inkâr etmiş bir toplumun iğrençliğini, kayıtsızlığını bir ah-lâkçı gözüyle inceler. 1938 de «Maskeli Balo»da bir diktatörün yergisini yaptığı için Mussolini rejimiyle arası açıldı. Savaştan sonra, romanlarının cinsel bakımdan açıklığı yüzünden kilisenin «ayıplamasına» uğradı. Çağdaş İtalyan edebiyatının en ba-

şarılı romancılarından biri sayılır. Yapıtlarının çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Kırık İhtiraslar» (1935), «Agostino» (1944), «Umut» (1944), «Romalı Kadın» (1947), «Evlilik Aşkı» (1949), «Ciociora» (1957), «Tiyatro» (1958), «Sıkıntı» (1960).

MORGAN, Charles (İngiliz romancısı) — 21.I.1894 de Kent'de doğdu, 6.II.1958 de Londra'da öldü. Osbornes ve Dartmouth denizcilik okullarını bitirdi I. Dünya Savaşında deniz subayı olarak Çin ve Atlantik'te bulundu. Hollanda'da dört yıl enterne edildi. Times'de tiyatro eleştirmeleri yazdı. 1945 de Glasgow, 1948 de Oxford Üniversitelerinde doçentlik yaptı. 1953 de PEN Klüp başkanlığına, Krallık Edebiyat Derneği üyeliğine seçildi. Yeni bir romantizm havası taşıyan romanlarında aşkla, özgürlüğün çatışmasını anlattı. Başarılı romanlarıyla geniş bir ün kazandı. Bazı romanları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Aynadaki Portre» (1929), «Kaynak» (1932), «Yolculuk» (1940), «Boş Oda» (1941), «Sabah Ayazı» (1951), «Venüs'e Meydan Okumak» (1957).

MUNTHE, Axel Martin Fredrik (İsveç yazarı) — 31.X.1857 de Kalmar'da doğdu, 11.II.1949 da Stockholm'de öldü. Upsala ve Paris'te Tıp öğrenimi yaptı. Paris'te ve Roma'da hekim olarak çalıştı. Capri'deki San Michele villasında yaşadı. 1942 de İsveç'e döndü. Anılarını yazdı. Capri'deki villası şimdi müzedir. «San Michele'in Öyküsü» (1929) kitabıyla dünyaca ün kazandı. Bu ilginç anı kitabı belli başlı bütün dillere çevrildi.

MURDOCH, Iris (İrlandalı kadın yazar) — 15.VII.1919 da Dublin'de doğdu. Oxford'da klasik diller, Cambridge'de felsefe öğrenimi yaptı. Felsefe doçentidir. Romanları, incelemeler ile kendini tanıttı. Başlıca yapıtları: «Sartre» (1954), «Kumdan Şato» (1957), «Çan» (1958).

MUSIL, Robert (Avusturya yazarı) — 6.IX.1880 de Klagenfurt'da doğdu, 15.IV.1942 de Cenevre'de öldü. Bir üniversite profesörünün oğluydu. Asker olmak üzereyken vazgeçti. Deneysel psikoloji ve felsefe öğrenimi yaptı. İlk kitaplarında gençlik anılarını, cinsel sorunları ele aldı. Kısa hikâyeleriyle değişik bir ki-

şilik gösterdi. «Özelliğı olmayan insanlar» adlı roman dizisiyle (1930 - 32) en önemli yapıtını verdi. Almanların Avusturya'ya girmelerinden sonra İsviçre'ye sığındı. Tanınmazlık içinde öldü. 1950 den sonra değeri kabul edildi. Başlıca yapıtları: «Öğrenci Törles'in Perişanlığı» (1906), «Üç Kadın» (1924), «Rilke Üzerine» (1927).

N

NABOKOV, Vladimir Vladimiroviç (Rus asıllı Amerikan romancı) — 23.IV.1899 da Petersburg'da doğdu. 1919 da yurdundan kaçtı. Cambridge'de edebiyat, öğrenimi yaptı. Fransa'da, Amerika'da öğretmen olarak çalıştı. 1948 - 56 arasında Cornell Üniversitesinde Rus edebiyatı profesörlüğünde bulundu. Şiirler, romanlar yazdı. Proust, Kafka etkisinde kaldı. On iki yaşında bir kızı anlatan «Lolita» (1955) ile büyük başarı kazandı. Bu roman cinsel konuların ayrıntısına giren havasıyla hem ilgiyi çekti, hem saldırılara uğradı. Ayrıca oyunlar da yazdı. Başlıca yapıtları: «Kral, Hanım, Uşak» (1928), «Karanlık Kamera» (1934), «Sebastien Knigh'in Gerçek Hayatı» (1941), «Dokuz Hikâye» (1947), «Şiirler» (1959),

NAGAI, Kafu (Japon yazarı) — 3.II.1879 da Tokyo'da doğdu, 1959 da aynı yerde öldü. Aktör, flüt çalgıcısı, dansör olarak çalıştı. 1899 da ilk yazılarını yayınladı. 1902 de «Cehennem Çiçeği» romanıyla büyük olaylar yarattı. 1903 de Amerika'ya geldi, Avrupa'da geziler yaptı. Tokyo'da Keio Üniversitesinde Fransız dili profesörlüğünde bulundu. Natüralist eğilim taşıyan romanlarıyla ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Sumid Nehri» (1909), «Shimbashi Geceleri» (1912), «Yağmur mevsiminden Önce ve Sonra» (1931), «Gölge Çiçeği» (1934).

NEGRI, Ada (İtalyan kadın şairi) — 3.II.1870 de Lodi'de doğdu, 11.I.1945 de Milano'da öldü. Öğretmenlik yaptı. Eşiyle birlikte bir süre İsveç'te yaşadı. Aşk motifini derinliğine işleyen şiirleriyle tanındı. Hikâyeler de yayınladı. Başlıca yapıtları: «Alın Yazısı» (1892), «Fırtına» (1894), «Yalnız» (1917).

NERUDA, Pablo (Şili şairi) — 12.VII.1904 de Güney Şili'de Parral'de doğdu. Bir tren makinistinin oğludur. Dışişlerine girdi, Birmanya, Çin, Siam, Japonya ve Hindistan'da görev aldı. İspanyol iç savaşında Cumhuriyetçileri destekledi. 1945 de Şili'ye döndü. Komünist Partisi milletvekilliğine seçildi. Gerici bir iktidar onu Meclisten atınca Avrupa'ya geldi. İlk şiirlerinde bireysel duyguları işlerken sonraları politik ülküler ağır bastı. Çeşitli baskılar altında acı çeken insanların şiirini yazdı. İspanyol dilinin en büyük şairlerinden biri sayılır. Başlıca yapıtları: «Yirmi Aşk Şiiri ve bir Umutsuzluk Şarkısı» (1924 - 32), «Kalpteki İspanya» (1937), «Yerüstünde Konaklama» (1947), «Genel Şarkı» (1950), «Bağ ve Rüzgâr» (1954).

NEZVAL, Vítězslav (Çek yazarı) — 26.V.1900 da Trebič'te doğdu, 6.IV.1958 de Prag'da öldü. Felsefe öğrenimi yaptı. Avangart Fransız edebiyatının etkisinde kaldı. Şiirleri biçim yönünden çok sağlamdır. 1934 de Komünizmi benimsediğinden Breton okulunun etkisinden kendini kurtardı. Savaştan sonra rejimin baş şairi haline geldi. Haberleşme örgütünde önemli bir göreve getirildi. Rimbaud ve Mallarmé'nin şiirlerini Çek diline çevirdi. Başlıca yapıtları: «Tarih Tabloları» (1940), «Stalin» (1949), «Barış Şarkısı» (1950).

NIZAN, Paul (Fransız yazarı) — 7.II.1905 de Tours'da doğdu, 23.V.1940 da Dünkerk'te savaşta öldü. Yüksek öğretmen okuluna girdiyse de bitiremedi. Aden'e yaptığı bir geziden dönüşte, «Arabistan'da Aden» (1932) i yayınladı. Komünist Partisine girdi, «Bekçi Köpekleri» (1934) ile ünü genişledi. «Humanité» ve «Ce Soir» gazetelerinde sorumlu görevler aldı. Alman - Rus paktı üzerine partiden ayrıldı. Savaşa katıldı, Dünkerk çekilmesinde vurularak öldü. Sağcı ve solcu bağnazlıklara karşı çıkması, iki tarafın da kendisine cephe almasına yol açtı. Gerçek bir hümanist kişiliği taşıyan bir yazar olarak tanındı. Başlıca yapıtları: «Antoine Bloyé» (1936), «Fesat» (1936), «Troya Atı» (1939).

NOAILLES, Anna (Fransız kadın şairi) — 15.I.1876 da Paris'te doğdu, 30.IV.1933 de aynı şehirde öldü. On üç yaşında şiir yazmaya başladı, sırasıyla Musset, Hugo'nun etkileri altında kaldı. 1897 de evlendi, edebiyat ve toplum hayatına karıştı. «Sa-

yısız kalp» (1901) şiir kitabı büyük ilgi uyandırdı. Tabiat sevgisi, gençliğe, kahramanlığa övgü, temalarını işledi. **Romanlar**, anılar da yazdı. 1921 de Fransız Akademisinin büyük ödülünü aldı. 1922 de Belçika Krallığı Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Günlerin Gölgesi» (1902), «Yaşayanlar ve Ölüler» (1913), «Ebedî Güçler» (1920), «Çocukluk Şiirleri» (1928), «Seçme Şiirler» (1930), «Hayatımın Kitabı» (1932), «Son Şiirler» (1934).

NOUVEAU, Germain Marie Bernard (Fransız şairi) — 31.VII. 1851 de Var'da doğdu, 4.IV.1920 de öldü. İlk rahip olmaya kalktı, sonra Paris'e gelerek (1872) kendini edebiyata verdi. Verlaine ve Rimbaud ile arkadaş oldu, onlarla Londra'ya gitti. Kendini toparlayarak bohem hayatını bıraktı. Eğitim Bakanlığında bir işe girdi (1878), 1883 de memurluktan ayrıldı, Beyrut'a bir yolculuktan sonra Paris'te Valentine adlı bir kadınla yaşamaya başladı. 1886 dan sonra yeniden düzenli bir hayata dönmek istedi, bir lisede resim öğretmeni oldu. 1891 de yeni bir krizle, tekrar eski bohem hayatına döndü. Ölünceye kadar yoksulluk içinde yaşadı. Yürüyerek İspanyaya, Belçika'ya İtalya'ya geziler yaptı. Başlıca yapıtları: «Aşk Doktrini» (1904) «Valentine ve Öteki Şiirler» (1922), «Dilencinin Not Defteri» (1949).

O

OBEY, André (Fransız oyun yazarı) — 8.V.1893 de Douai'de doğdu. 1946-47 de Komedi Fransez'in yönetmenliğini yaptı. Klasik tragedyaların ve Claudel'in etkisinde kaldı. Oyunlarıyla iki savaş arası yıllarında ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Lücrece'in Baştan Çıkarılması» (1931), «Nuh» (1931), «Marne Savaşı» (1932), «Yıldızdan Dönen» (1939), «Külden Adam» (1950), «Rüzgâr gibi Kız» (1952), «Geceyarısının Üç Vuruşu» (1958), «Pencere» (1961).

O.CASEY, Sean (İrlanda oyun yazarı) — 31.III.1884 de Dublin'de doğdu. Öğrenim görmedi. Synge'den beri yetiçen en güçlü İrlanda tiyatro yazarıdır. İrlanda'nın bağımsızlığı için savaştı. İhtilâlciler sendikalarında görev aldı. İlk oyunlarında Dublin'in yoksul mahallelerindeki hayatı işledi. Güçlü karakterler çizdi. 1828 den sonra Yeats ile arası açıldı. Deneysel bir tiyatroya doğru gitti, hayatın gerçekleriyle düşlerini, acı tatlı yanlarını, şiirli ve bayağı yönlerini sahnede canlandırdı. Başlıca yapıtları: «Bir Savaşçının Gölgesi» (1925), «Junon ve Tavuskuşu» (1925), «Araba ve Yıldızlar» (1926), «Kapıların İçinde» (1934), «Kırmızı Güller Benim için» (1942).

O'FLAHERTY, Liam (İrlandalı romancı) — 19.III.1897 de Aran Adalarında doğdu. Dublin'de Cizvit kolejinde okudu. I. Dünya Savaşında Belçika'da savaştı. 1930 da Rusya'ya gitti. Komünizme yakınlık gösterdi. İngiltere, Birleşik Amerika'da yaşadı. Kısa hikâyeler, romanlar yazdı. Sosyal eğilimli bir hava taşıyan romanları ilgi topladı. Başlıca yapıtları: «Karanlık» (1926) «Katil» (1928), «Altın Yuvası» (1929), «İki Yıl» (1930), «Holivut Mezarlığı» (1935), «Açlık» (1937), «Ayaklanma» (1950).

O'HENRY, (William Sidney Porter), (Amerikan yazarı) — 11. IX.1862 de Greensboro'da doğdu, 5.VI.1910 da New York'ta öldü. On yaşında okulu bırakıp bir dükkânda çıraklık etmeye başladı. 1882 de Teksas'a gitti, veznedarlık, desinatörlük, banka kasadarlığı yaptı. Ufak bir hırsızlık suçlandırmasıyle korkarak kaçtığı için, 1898 de beş yıl hapse mahkûm edildi. Hapiste yazdığı hikâyelerle ün kazandı. 1903 de New York'taki «World» gazetesinin pazar sayılarına sürekli hikâyeler yazdı. Bu hikâyeler her yıl bir iki kitap halinde yayınlanıyor, büyük bir okur yığını bu kitapları kapışıyordu. 1918 de Sanat ve Bilim Derneği «O'Henry» adına bir kısa hikâye ödülü kurmuştur. Birçok hikâyeleri dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Dört Milyon» (1899), «İnsan Avı» (1902), «Far-West'in Göbeğinde» (1912), «Yuvarlanan Taşlar» (1913).

O'NEILL, Eugen Gladstone (Amerikan oyun yazarı) — 6.X.1888 de New York'da doğdu, 27.XII.1953 de Boston'da öldü. Tiyatro sanatçısı bir ailenin çocuğudur. Princeton'da okudu. Serüvenle dolu bir gençlik yaşadı, altın arayıcısı, denizci, aktör, gazeteci oldu. 1913 de tüberküloz geçirerek bir süre sanatoryumda yatı. Bir perdeli oyunlarla edebiyat ve tiyatro hayatına girdi. Bu ilk oyunlarında Shaw ve Synge'in etkisi görülür. İlk uzun oyunu «Ufukların Ötesinde» (1920) ona başarı kazandırdı. O yıl ekspresyonist eğilimde «İmparator Jones» ve «Kıllı Maymun» oyunlarını yazdı. Freudisme'in etkisinde kalan deneysel oyunları da çok beğenildi. Büyük tragedyelerinin başarısından sonra Amerika'nın en büyük oyun yazarı sayıldı. Dram öğelerini şiirle parçaladı. Trajik anlamla yüklü konuları, işleyişindeki şiirle çağdaş tiyatronun en önemli yapıtlarıdır. Başlıca yapıtları: «Anna Christie» (1921), «Karaağaçlar Altında Arzu» (1925) «Büyük Tanrı Brown» (1926), «Araya Giren Garip Oyun» (1928) «Elekra'ya Yas Yaraşır» (1931), «Sonsuz Günler» (1934), «Geceye doğru uzun yolculuk» (1956).

ORTEGA Y GASSET, José (İspanyol düşünürü ve yazarı) — 8.V.1883 de Madrit'de doğdu, 10.X.1955 de aynı şehirde öldü. Felsefe öğrenimi yaptı. 1911 den 36 ya kadar Madrid Üniversitesinde profesörlük görevinde bulundu. Fransa'da, Hollanda'da, Portekiz'de, Amerika'da yaşadı. Profesör ve Konferansçı olarak dünya ölçüsünde ün kazandı. İnsan hayatını «Radikal

bir gerçek» sayar, sağduyusuz bir hayatı imkânsız bulur. Yazılarındaki açıklık, fikirlerini yaymada gösterdiği deyiş üstünlüğü ile usta bir yazar olduğunu kabul ettirmiştir. Başlıca yapıtları: «Seyirci» (1916 - 34), «Çağımızın Tema'sı» (1923), «Sistem olarak tarih» «Yığınların ayaklanması» (1930).

ORWELL, George (Eric Arthur Blair), (İngiliz romancısı) — 23.I.1903 de Bengal'de doğdu, 21.I.1950 de Londra'da öldü. Eton kolejinde görev aldı. Altı yıl sonra istifasını verdi, edebiyat çalışmalarına koyuldu. Avrupa'ya dönünce yoksul bir hayat geçirdi. 1936 da gazeteciliğe atıldı. İspanyol iç savaşında çarpıştı. Hucsa'da yaralandı. Komünistlerin davranışını görerek umudu kırıldı. Komünizme cephe alan yazılar, kitaplar yazdı. Başlıca yapıtları: «Katalonya'ya Saygı» (1938), «Vigan Rıhtım Yolu» (1938), «Hayvanlar Çiftliği» (1943), «Bin Dokuz Yüz Seksen Dört» (1949).

OSBORNE, John James (İngiliz oyun yazarı) — 12.XII.1929 da Londra'da doğdu. Belmont kolejinde okudu. Özel öğretmenlik, rejî asistanlığı, oyunculuk, gazetecilik yaptı. Sanatçı Mary Ure ile evlendi. «Öfke» (1957) ile ün kazandı. Çağdaş İngiliz oyun yazarları arasında en çok umut verenlerdendir. Başlıca yapıtları: «İçteki Şeytan» (1947), «Eğlendirici» (1957), «George Dillon için yazıt» (1957), «Paul Slickey'in Dünyası» (1959), «Luther» (1961), «Bamberg Soyusu» (1962).

OSTROVSKİ, Nikola (Rus romancısı) — 29.IX.1904 de Ukrayna'da doğdu, 22.XII.1936 da Moskova'da öldü. On beş yaşında Kızıl Orduya yazıldı, kahramanlıklar göstererek madalya kazandı. 1924 de partiye girdi, gençlik örgütlerinde görev aldı. 1935 de «Ve Çelik Dövülmüştü» romanıyla gençlik anılarını anlattı. Başlıca yapıtları: «Fırtınadan Doğanlar» (1936).

P

PAGNOL, Marcel (Fransız oyun yazarı) — 28.II.1895 de Marsilya'da doğdu. Condorcet lisesinde öğretmenlik yaptı. 1924'de «Şeref Satıcıları» ile tiyatro alanında adını duyurdu. «Topaz» (1928) büyük başarı kazandı. Bu oyunda politikacıların, basının kötü etkilerini belirtti. Marsilya'nın eski limanında geçen oyunlarıyla ünü genişledi. Sinema alanında yararlı çalışmalar yaptı. 1946 da Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Marius» (1928), «Fanny» (1929), «César» (1931), «Kara Gözlü Kız» (1933), «Ekmekçinin Karısı» (1946), «Judas» (1955), «Çocukluk Anıları» (1957), «Annemin Şatosu» (1958).

PALAMAS, Kostis (Yunan Şairi) — 8.I.1859 da Patras'da doğdu, 28.II.1943 de Atina'da öldü. Otuz yıl Atina Üniversitesinde genel sekreterlik görevinde bulundu. Yarım yüzyıl boyunca şiirleriyle, bilgisiyle, ağır basan kişiliğiyle modern Yunanistan'ın kültür dünyasını etkiledi. Başlıca yapıtları: «Iampes'lar» (1897) «Mezar» (1898), «Çingenenin on iki sözü» (1907), «Palıkaryanın Ölümü» (1901).

PAPINI, Giovanni (İtalyan yazarı) — 9.I.1881 de Floransa'da doğdu, 8.VII.1956 da aynı şehirde öldü. Öğrenim görmedi. Gazetecilik yaptı, şiirler yazdı. Fakat «İsa'nın Tarihi» (1921) ile kendini tanıtabildi. 1954 de bir kitabı «dinsizlik propagandası» yapıyor gerekçesiyle Papalık tarafından lânetlendi. Çağdaş İtalyan düzyazısının ustalarından sayılır. Başlıca yapıtları: «Yüz sayfa şiir» (1915), «Papa Celestin'in Mektupları» (1946), «Michelangelo'nun Hayatı» (1949), «Kara Defter» (1951), «Uzak Geçmiş» (1948).

PASTERNAK, Boris Leonidoviç (Rus şairi) — 10.II.1890 da Moskova'da doğdu, 30.V.1960 da aynı şehirde öldü. Tanınmış bir ressamın oğluydu. Moskova'da edebiyat, Marburg'da felsefe öğrenimi yaptı. İlk şiir kitabını 1914 de çıkardı. Mayakovski ve fütüristlerin çevresinde tanındı. Fakat hiçbir akıma, gruba bağlanmadı. Gerçeğe yepyeni bir bakışla, kendine vergi bir duyarlılıkla şiirler yazdı. Lirik gerçekleri başarıyla verdi. Rus dilinin en üstün şairlerinden biri sayılır. Düzyazıda da sevilen yapıtlar yazdı. «Doktor Jivago» (1957) nun ilk kez Milano'da yayınlanması dünya ölçüsünde olaylar yarattı. 1958 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı, fakat Sovyetler Birliğindeki kötü tepkilerinden çekinerek ödülü kabul etmedi. Shakespeare'den «Hamlet», «Otello» v.b. oyunları Rusçaya çevirmiştir. Başlıca yapıtları: «Luvers'in Çocukluğu» (1917), «Kızkardeşim Hayat» (1922), «Hikâye» (1925), «Havai Yollar» (1925), «Yıl 1905» (1927), «Teğmen Schmith» (1927).

PAULHAN, Jean (Fransız yazarı) — 2.XII.1884 de Nimes'de doğdu. Sorbonne'de felsefe öğrenimi yaptı. 1907 de Madagaskar'da Tananariv lisesinde Lâtince öğretmeni oldu, sonra altın aramaya başladı. Yerli şiirlerini derledi. 1914 savaşına katıldı. 1922 den sonra gerçeküstücülerle yakınlık kurdu. «Nouvelle Revue Française» dergisinin baş yöneticisi oldu (1925). Bu dergi Breton, Eluard, Aragon, Green, Malraux kuşağını tanıtmakta büyük rol oynadı. Bu dergide yayınladığı denemeleriyle tanındı. İşgal yıllarında direnme hareketlerine katıldı, J. Decour ile birlikte «Les Létres Françaises» gazetesini çıkardı. 1953 de aşırı sol dostlarıyla arası açıldı. 1945 de Fransız Akademisinin büyük ödülünü kazandı. 1953 den beri Marcel Arland ile birlikte yeniden çıkan «Nouvelle Revue Française» dergisini yönetiyor. Başlıca yapıtları: «Korsan Jacop Cow» (1921), «Tarbes Çiçekleri» (1941), «Şiirin Anahtarı» (1944), «Samana ve Ekmeğe Dair» (1948), «Her türlü eleştirmeye küçük önsöz» (1951).

PAUSTOVSKİ, Konstantin Gorgiyeviç (Rus romancısı) — 10.V. 1892 de doğdu. Kiyef ve Moskova'da sürdürdüğü öğrenimini bitiremedi. Kiyef, Moskova, Batum, Tiflis'te gazetecilik yaptı. İlk hikâyelerini 1911 de yayınladı. Denizcilerin hayatını, büyük limanları anlattı. Romanları ile geniş bir ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Karaboğaz» (1932), «Kuzey Hikâyeleri» (1949), «Huzursuz Gençlik» (1955).

PAVESE, Cesare (İtalyan yazarı) — 9.IX.1908 de Stefano Belbo'da doğdu, 27.VIII.1950 de Torino'da öldü. Edebiyat öğrenimi yaptı. Defoe, Melville, Joyce, Faulkner v.b. İtalyancaya çevirdi. 1935 de rejimin muhalifi olarak Kalabriya'ya sürüldü. Kısa romanlarıyla tanındı. Karamsar bir dünya görüşü vardır. Başlıca yapıtları: «Arkadaş» (1947), «Üç Yalnız Kadın» (1949), «Genç Ay» (1950), «Bayram Gecesi» (1953).

PEGUY, Charles (Fransız şairi) — 7.I.1873 de Orleans'da doğdu, 5.IX.1914 de Marn savaşında öldü. Babasız, yoksul bir çocukluk yaşadı. Loiret öğretmen okulundan sonra, Orleans lisesinde öğrenim gördü. Katolik inancının yanı sıra sağlam bir sosyalist oldu. Bu sosyalizm, Marx'la ilgisiz bir toplumculuktu. «Sosyalist Kitaplık» ı kurdu. Dreyfus olayı patlak verince davanın yeniden açılmasından yana olanların safında hararetli bir fikir savaşına atıldı. Usta bir yazar olarak bu tartışma yazılarıyla kendini gösterdi. Deyişi kendine vergi özellikler gösterir, ağır başlayan bir tempo, tekrarlarla hızlanır, gücünü artırır. 1900 da «Cahiers de la quinzaine» dergisini kurdu. Bergson'un etkisinde kaldı, şiirleri, yazılarında Bergsoncu özgürlük ve umut fikirleri görülür. Katolik olarak İsa'nın insanın ta kendisi olduğuna inanıyordu. Fransız edebiyatının kişiliği olan bir şairi, güçlü bir yazarıdır. Başlıca yapıtları: «Yurdumuz» (1905), «Clio» (1909), «Gençliğimiz» (1910), «Havva» (1914), «Chartres Yolu» (1916).

PERET, Benjamin (Fransız yazarı) — 4.VII. 1899 da Rezé'de doğdu, 17.IV.1959 da Paris'te öldü. Breton arkadaşı olarak gerçeküstücülük akımına katıldı. İspanya iç savaşında görev aldı. Büyük bir ün kazanamadı, toplumun gereklerine karşı koymakta direnen bir sanatçı kişiliği gösterdi. Başlıca yapıtları: «Transatlantik Yolcusu» (1921), «Uyumak, Taşlarda Uyumak» (1927), «Büyük Oyun» (1928), «Ben bu Ekmekten Yemcin» (1936), «Meksika Havası» (1952).

PEREZ DE AYALA, Ramon (İspanyol şair ve yazarı) — Fransa İngiltere, Almanya'yı gezdi, çağdaş İspanya'nın toplumsal hayatının bozuk yanlarını böylece daha iyi gördü. İlk dünya savaşında cephelerde muhabirlik yaptı. Cumhuriyet rejiminde Londra'da elçilik yaptı. Franko rejimiyle de anlaştı, Arjantininde

kültür ateşesi oldu. Çağımızın güçlü düşünürlerindendir. De-
yişinin inceliği, sağlam bir sağduyuya sahip oluşuyla dikkati
çekti. Romanlar, şiirler, denemeler yazdı. Başlıca yapıtları:
«Yükseklerdeki Karanlık» (1907), «A.M.D.G.» (1910), «Bal Ayı»
(1923), «Şerefini Kurtaran» (1926).

PETRESCU, Cezar (Romen yazarı) — 1.XII.1892 de Cotrani'de
doğdu, 9.III.1961 de Bükreş'te öldü. Hukuk öğrenimi yaptı.
1936 da Eğitim Bakanlığı genel sekreteri oldu. Balzak gibi
Romen toplumundaki «İnsanlık Komedyasını» yansıtan roman-
lar yazdı. Başlıca yapıtları: «Fantastik Senfoni» (1929), «Meka-
nik Bale» (1931), «Bükreş'te Pazar» (1934).

PEYREFITTE, Roger (Fransız romancısı) — 17.III.1907 de Cast-
re'de doğdu. Cizvit kolejinde, siyasal Bilimlerde öğrenim gör-
dü. 1933 - 38 arası Dışişlerinde çalıştı, Atina'da sekreterlik yap-
tı. Yazdığı romanlarda kendi hayatını anlattı. Romanları bü-
yük olaylar yarattı. Başlıca yapıtları: «Özel Dostluklar» (1944)
«Matmazel de Murville» (1947), «Fırtına» (1948), «Elçilikler»
(1951), «Elçiliklerin Sonu» (1953), «Saint Pierre'in Anahtarla-
rı» (1955), «Malta Şövalyeleri» (1957), «Capri» (1959).

PHAM VAN KY (Vietnam yazarı) — 1916 da Orta Vietnam'da
doğdu. Paris'te edebiyat öğrenimi yaptı (1938). Afyonla savaşı
anlatan romanıyla tanındı. Başlıca yapıtları: «Kızgın Gözler»
(1958).

PILNIAK, Boris Andreyeviç), (Rus romancısı) — 29.IX.1894 de
Mojaisk'de doğdu. İhtilâl savaşlarına katıldı. 1920 yıllarında
«Çıplak Yıl» (1922), gibi romanlarıyla rejimin ilkelerine uyan
yazarların başındaydı. Sağduyu ile içgüdü arasındaki çarpış-
mayı, Sovyet ihtilâliyle ilkel Rusya'nın kalkınışını anlattı. Fa-
kat rejimin gözünden düştü, 1929 da Rusya Yazarlar Birliğin-
den çekilmek zorunda kaldı. 1938 de son kitabını yayınladıktan
sonra bir daha sesi çıkmadı. Başlıca yapıtları: «Makineler ve
Kurtlar» (1926), «Volga Hazere Dökülür» (1930), «O.K.» (1935).

PINTER, Harold (İngiliz oyun yazarı) — 10.X.1930 da Hackney'-
de doğdu. Televizyona, radyoya oyunlar yazmakla edebiyata
girdi. Karamsar, yaşamın saçmalığını belirten, anlamsızlığını

gösteren oyunlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Gece Okulu» (1960) «Doğum günü partisi» (1960), «Oda» (1960), «Koleksiyon» (1962).

PIONTEK, Heinz (Alman yazarı) — 15.X.1925 de Öberschlesien'-de doğdu. Sanat tarihi, felsefe öğrenimi yaptı. Şiirler, deneme yazılarıyla tanındı. Başlıca yapıtları: «Göz İçin» (1955), «Beyaz Panter» (1962).

PIOVENE, Guido (İtalyan romancısı) — 27.VII.1907 de Vicenza'-da doğdu. 1934 de önemli bir dergi olan Pan'ın yöneticiliğini yaptı. 1935 den beri «Corriere della Sera» yazı ailesindendir. İlk kitabını 1931 de yayınladı: «Şen Dul». Çağımızın en tarafsız bir tanığı olan yapıtlarıyla 18. yüzyıl Fransız ustalarına benzer. Bütün değerleri boş olan bir dünyada insanoğlu karamsarlıktan kendini kurtaramaz tema'sını işledi. Başlıca yapıtları: «Kara Gazete» (1943), «Acımaya Karşı Acıma» (1946), «Amerika Üzerine» (1953).

PIRANDELLO, Luigi (İtalyan oyun yazarı) — 28.VII.1867 de Sicilya'da doğdu, 10.XII.1939 da Roma'da öldü. Roma ve Bonn'da öğrenim gördü, 1891 de doktorasını verdi. Roma'ya yerleşti, edebiyat çevrelerine girdi, aynı zamanda 1922 ye kadar Enstitü'de İtalyan dili ve edebiyatı profesörlüğü yaptı. Bir iktisadî krizle servetini kaybetti. Karısının akıl hastalığına tutulması aile mutluluğunu ortadan kaldırdı. Kısa hikâye alanında da başarılı yapıtlar verdi. Yazdığı hikâyelerin sayısı 246 yı bulur. Kısa hikâyenin en büyük ustalarından biri sayılır. Oyunlarından çoğu hikâyelerinin konusundan alınmıştır. Oyunları «tiyatro içinde tiyatro» adı verilebilecek bir biçim taşır. Kırk beş oyunuyla Avrupa tiyatrosuna yeni bir hava, yeni bir derinlik getirmiştir. Oyunlarının çoğu tiyatrolarımızda oynanmış, hikâye ve romanları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Ölü Mathias Pascal» (1904), «Liola» (1916), «Herkes göre Ayrı Gerçek» (1916), «Herşey en iyisi için» (1919), «Altı Kişi Yazarını Arıyor» (1921), «IV. Henri» (1921), «Çıplakları Giydirmek» (1922), «Bu Akşam Oynanıyor» (1930).

PLISNIER, Charles — 13.X.1896 da Mons'da doğdu, 17.VII.1952 de Brüksel'de öldü. Hukuk öğrenimi yaptı. 1917 Rus ihtilâli

üzerine komünizme eğilim gösterdi. 1928 deki Rusya gezisinden hayal kırıklığıyla döndü, Troçki'ye karşı sevgisi yüzünden partiden çıkarıldı. Şiirler, romanlar yazdı. 1937 «Sahte Pasaport» adlı hikâyeler kitabıyla Goncourt Ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Yedi Yüzlü Havva» (1919), «Canlı Yanmak» (1923), «Çölün Münbitliği» (1933), «Evlilikler» (1936), «Cinayetler» (1939), «Anneler» (1946 - 948).

POLITZER, Georges (Fransız yazarı) — 1903 de doğdu, 30.V.1942 de öldü. Felsefe öğrenimi yaptı. İşçi Üniversitesinde felsefe öğretmenliği yaptı. «Yirminci yüzyılda ihtilâller ve karşı ihtilâller» (1941) ile tanındı. İşgal yıllarında Komünist partisine girdi. 1942 de Almanlar tarafından yakalanarak kurşuna dizildi. Fransız direnme hareketinin unutulmaz kahramanlarından. Başlıca yapıtları: «Bergsonizm» (1947), «Felsefenin Temel İlkeleri» (1948).

PONGE, Francis (Fransız şairi) — 27.III.1899 da Montpellier'de doğdu. Yüksek Öğretmen Okulunu bitirdi. Direnme hareketlerine katıldı. 1947 ye kadar komünist partisinin üyesiydi. Şiirleriyle geniş ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Yöntem üzerine on ders» (1946), «Braque» (1947), «Şiirler» (1947), «Örümcek Ağı» (1952).

PORTER, Katherine Anne (Amerikan kadın yazarı) — 15.VI.1894 de Teksas'da doğdu. Kısa hikâye alanında büyük ün kazandı. Yaşamın dramlı, psikolojik anlarını işledi. Başlıca yapıtları: «Hacienda» (1934), «Soluk at, soluk binici» (1939), «Geçmiş Günler» (1952).

PORTO - RICHE, George de (Fransız oyun yazarı) — 20.VI.1849 da Bordeaux'da doğdu, 5.IX.1930 da Paris'te öldü. Gerçek hayatın psikolojik yönlerini oyunlarında ele aldı. «Seven Kadın» (1891), ile adını duyurdu. Yüzyıl başlarında oyunları çok tutulan bir tiyatro yazarı oldu. Başlıca yapıtları: «Baş Dönmesi» (1873), «Aldatan Kadın» (1890), «Geçmiş» (1898), «Bir Aşkın Anatomisi» (1920).

POUND, Ezra Loomis (Amerikan şairi) — 30.X.1885 de Idaho'da Hailey'de doğdu. Pensylvania Üniversitesinde okudu. 1908 de

İtalya'da, 1909 - 20 yıllarında Londra'da yaşadı. 1924 ile 1945 arasında İtalya'da Rapollo'da yerleşti. Faşizme sevgisi yüzünden Roma Radyosunun İngilizce servisinde görev aldı. 1945 de Pisa'da yakalandı, Amerika'ya götürüldü. Bir süre tutuklandıktan sonra, akıl hastahanesine yatırıldı. 1958 de serbest bırakıldı, gene İtalya'ya dönüp Merano'ya yerleşti. İsyançı, huzursuz bir sanatçı olarak değişik tema'ları, türleri işledi. Genç Anglo - Sakson ozanları üzerindeki etkisi büyük oldu. Açtığı çığıra «İmgeci» akım adı verilir. Roma ve doğu kültürlerinin köklerine kadar inerek araştırmalar yaptı, Çin şiirlerini çevirdi. İnsanlığın kültür mirasını tanımak istedi. Şiir dilini yenileştiren en büyük devrimcilerden biri sayılır. Çağdaş şiire yeni olanaklar açan yapıtlarıyla etkisi derin oldu. Başlıca yapıtları: «Roma Dünyasının Zekâsı» (1910), «Canzoni» (1911), «Cathay» (1915), «Şiirler» (1918 - 21), «Personae» (1926), «Nasıl Okumalı?» (1931), «Yeniye Yapmak» (1934), «Patria Mia» (1950), «Cantos» (1940), «Şiir Öğretisi» (1957). (1949) da Bollingen şiir ödülünü kazandı.

PRATOLINI, Vasco (İtalyan romancısı) — 9.X.1913 de Floransa'da doğdu. Yoksulluk içinde büyüdü, öğrenim görmedi. Hayatı ve yoksulluk içindeki insanları yakından tanıdı. Yeni Gerçekçilik akımının öncüsü sayılan romanlarında Floransa sokaklarındaki yoksul insanları anlattı. Kişilerin iç dünyalarının tahlilleri ile başarı kazandı. Başlıca yapıtları: «Mağazalar Sokağı» (1942), «Mahalle» (1944), «Yoksul Aşıkların Hikâyesi» (1947) «Çağımızın Bir Kahramanı» (1949), «San Fredionalı Kız» (1952).

PREVERT, Jacques (Fransız Şairi) — 4.II.1900 de Neuilly sur Seine'de doğdu. Gerçeküstücülüğün etkisi altında kaldı. Ünlü filmlere «Sisli Rıhtım», «Cennet Çocukları» diyalogları yazarak edebiyata girdi. Şair olarak ancak Fransa'nın kurtuluşundan sonra tanınabildi. 1946 da çıkan «Sözler» kitabıyla ünü genişledi. Gündelik duyguları, herkesin anlayabileceği bir havada yazdı. Şiire bir tazelik getirdi. Birçok şiirlerini Kozma besledi. Başlıca yapıtları: «Hikâyeler» (1948), «Temsil» (1951).

PREVOST, Marcel (Fransız romancısı) — I.V.1862 de Vianne'da doğdu, 8.IV.1941 de Lot-et-Garonne'da öldü. Politeknik okulu-

nu bitirdi. Kadın ruhunu anlatan romanlarıyla ün kazandı. Bugün yapıtları eskimişse de yüzyıl başındaki büyük başarısı hâlâ unutulmamıştır. 1909 da Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Bir Kadının Güzü» (1893), «Yarım Bakireler» (1894), «Kadın Mektupları» (1897).

PREVOST, Jean (Fransız yazarı) — 13.VI.1901 de Saint Pierre les Nemours'da doğdu, 1944 de Vercors'da öldü. 1924 de «Oeuvre» de gazeteciliğe başladı. Yabancı üniversitelerde Fransız dili lektörü olarak çalıştı. 1926 da «Montaigne'ın Hayatı» ile tanındı. 1944 de Vercors'daki çete savaşında öldü. Başlıca yapıtları: «On sekizinci yaş» (1928), «Yardaki Tuz» (1934), «Stendhal'de Yaratma Gücü» (1942), «Baudelaire» (1952).

PRIESTLEY, John Boyton (İngiliz yazarı) — 13.IX.1894 de Yorkshire'da doğdu. 1922 de İngiliz edebiyatı üzerine denemeleriyle tanınmaya başladı. Komünist olmayan bir toplumcu olarak bütün yapıtlarıyla sosyal hayatın eleştirisini yaptı. Romanlarında ve oyunlarında sosyal yergi tema'ları görülür. Bazı oyunları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «İyi arkadaşlıklar» (1929), «Melek Sokağı» (1929), «Tehlikeli Geçit» (1932), «Bir Müfettiş Geldi» (1949).

PROKOSCH, Frederick (Amerikan Şair ve Romancısı) — 17.V. 1908 de Madison'da doğdu, Yale Üniversitesinde profesör olan bir baba ile ünlü bir piyano virtüozunun oğluydu. Fransa'da, Almanya'da iyi bir öğrenim gördükten sonra Yale'de ve New York'ta İngilizce profesörü oldu. Asya'da yaptığı bir geziden sonra «Asyalılar» (1935), romanıyla tanındı. Amerikan önyargılarına karşı çıkan, gözlemleri güçlü bir yazar olarak ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Katil» (1936), «Denizde Ölmek» (1940), «Avrupa Gökleri» (1941).

PROUST, Marcel (Fransız romancısı) — 10.VII.1871 de Paris'te doğdu, 18.XI.1922 de aynı şehirde öldü. Babası katolik, annesi museviydi. Çok sağlıksız bir bünyesi vardı. Dokuz yaşında bir astım krizi ile nerdeyse ölecekti. Ömrü boyunca hastalıklı bir insan olarak yaşadı. Küçük yaşta üstün bir zekânın belirtilerini gösterdi. Öğrenim yıllarında başarılar kazandı. 1889 da yaptığı askerlik görevinden sonra Hukuk ve Siyasal Bilgiler

okullarının derslerini izledi. 1892 de F. Gregh ile «Banquet» dergisini kurdu. Zengin salonlara gidiyor, ünü gittikçe yayılıyordu. 1896 da «Zevkler ve Günler»i yayınladıysa da bu kitabı dikkati çekmedi. 1895 den 1905 e kadar çeviriler yaptı. «Jean Santeuil» romanını yazdı, fakat beğenmediği için yayınlamadı. 1909 dan sonra en büyük yapıtı olan «Geçmiş Zamanı Ararken» in ilk ciltlerini yazmaya başladı. 1913 de «Svanların Semtinden» yayınlandı. Annesinin ölümünden beri tam bir yalnızlık içinde çalışıyordu. 1919 da Goncourt ödülünü kazanması ününü yaygınlaştırdı. Bundan sonra bütün gücünü büyük yapıtını tamamlamaya verdi. Hafızasının gücüyle, ayrıntıları tahlil ediş yeteneğiyle, çizdiği karakterlerin sağlamlığı ile dünya edebiyatının ölmez yapıtlarından birini yarattı. Çağdaş edebiyat üzerinde büyük etkisi oldu. Başlıca yapıtları: «Ressamların Portreleri» (1896), «Geçmiş Zamanı Ararken: Svanların Semtinden» (1913), «Çiçeklenmiş genç kızların gölgesinde» (1919), «Guermentas'ların Semtinden» (1920), «Sodom ve Gomorha» (1921), «Tutsak Kız» (1924), «Albertine'in Kayboluşu» (1925), Bulunan Zaman» (1927), «Kronikler» (1927), «Jean Senteuil» (1952).

PUTRAMENT, Jerzy (Polonya yazarı) — 1911 de Minsk'de doğdu. Vilna'da edebiyat öğrenimi yaptı. 2. Dünya Savaşından sonra politikaya atıldı. 1953 - 56 arasında Polonya Yazarlar Birliği genel sekreterliğini yaptı.

Q

QUASIMODO, Salvatore (İtalyan şairi) — 20.VIII.1901 de Sicilya'da doğdu. Edebiyat öğrenimi yaptı. 1940 da Milano'da doçent olarak görev aldı. Yunan şiirini İtalyancaya çevirdi. Panteist bir anlayışla tabiatı, denizi, mevsimleri övdü. Giderek insanlığın büyük gerçeklerine, savaşa şiirlerinde yer verdi. Almanlara karşı direnme hareketlerine katıldı. 1959 da Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Su ve Toprak» (1930), «Gece Birdenbire Gelir» (1942), «Bir Gün Bir Gün Daha» (1947), «Hayat Bir Düş Değil» (1949).

QUEFFELEC, Henri (Fransız yazarı) — 1910 da Brest'de doğdu. Upsala'da Fransızca lektörlüğü, Marsilya'da öğretmenlik yaptı. «Denizin Altındaki Ülke» (1957) Akademi roman ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Bir şatonun sonu» (1944), «Yerin Yolları» (1948), «Dünyanın Ucuna» (1949), «Sisin Kardeşleri» (1960).

QUENEAU, Raymond (Fransız yazarı) — 21.II.1903 de Le Havre'da doğdu. Cezayir ve Fas'ta askerlik yaptı. Önce Gerçeküstücülerle beraberdi, 1929 da onlardan ayrıldı. Varoluşcuların ve Yeni Roman akımı yazarlarının ilerde ortaya atacakları temaları önceden işledi. Çağın büyük sorunlarını kayıtsız bir hava içinde ele **alması** romanlarını okura yakın kıldı. Başlıca yapıtları: «Son günler» (1936), «Odile» (1937), «Çetin bir kış» (1939), «Rueil'den Uzak» (1945), «Hayatın Pazarı» (1952), «Zazie Metro'da» (1959), «Sonnet'ler» (1958).

R

RADIGUET, Raymond (Fransız yazarı) — 18.VI.1903 de Sein'de Saint Maure'da doğdu, 2.XII.1923 de Paris'te öldü. Charlemagne lisesinde okudu. 17. ve 18. yüzyıl yazarlarını, Stendhal, Mallarmé, Proust'u ardı ardına okudu. On beş yaşında şiirler yazmaya başladı. Küçük yaşta bir aşk serüveni bütün yaşamını etkiledi. Bu olaydan çıkardığı «İçimizdeki Şeytan» (1923), romanıyla edebiyat çevrelerinde tanındı. Max Jacop, J. Cocteau kabiliyetini takdir ettiler. Bir tifo salgınında öldü. Fransız edebiyatının «dâhi» çocuklarından biri sayılır. Romanları ölümünden sonra basıldı. Genç yaşına rağmen ardında bıraktığı iki romanı «klasik» bir düzeye erişmiş sayılır. «İçimizdeki Şeytan» dilimizde yayınlanmıştır. Başlıca yapıtları: «Tatil Ödevi» (1921), «İçimizdeki Şeytan» (1923), «Kont Orgel'in Balosu» (1924), «Ateşli Yanaklar» (1925).

RAMUZ, Charles Ferdinand (İsviçre romancısı) — 24.IX.1878 de Lausanne'da doğdu, 23.V.1947 de aynı yerde öldü. Lozan Üniversitesinde edebiyat öğrenimi yaptı. Öğretmenlik yaptı. 24 yaşında Paris'e geldi. «Köy» adlı ilk romanını burada yazdı (1904), Vaud'daki evine çekildi, kendi ülkesinin hikâyelerini yazmaya başladı. 1924 den sonra Fransız okuru romanlarını sevdi, yabancı ülkelerde adı tanındı. Fransız diliyle konuşan İsviçre'nin en büyük yazarı sayılır. Başlıca yapıtları: «Hastalıkların Tedavisi» (1917), «Büyük İlkbahar» (1917), «Köylü Selâmı» (1921), «Göklerdeki Sevinç» (1921), «Bağcıların Bayramı» (1929), «Dağdaki Büyük Korku» (1926), «Güneş Bir Daha Doğmazsa» (1937).

RATTIGAN, Terence Merwyn (İngiliz oyun yazarı) — 10.VI.1911 de Londra'da doğdu. Oxford'da okudu. 2. Dünya Savaşında hava kuvvetlerinde savaştı. İlgi çekici oyunları ile tanındı. Başlıca yapıtları: «Danstan sonra» (1939), «Derin Mavi Deniz» (1952), «Ayrı Masalar» (1954) «Prens ve Dansöz» (1957), «Babi Gibi» (1960), «Oğul Gibi» (1960).

READ, Sir Herbert (İngiliz Sanat eleştirmecisi) — 4.XII.1893 de Yorkshire'da doğdu. Leeds'de öğrenim yaptı. Victoria ve Albert müzesinde yöneticilik görevinde bulundu. Edinburg sanat tarihi profesörü oldu. Sanat eleştirmeleri, denemeleri ve şiirleriyle tanındı. Başlıca yapıtları: «Sağduyu ve Romantizm» (1926), «Modern Şiirde Biçim» (1932), «Suçsuz Göz» (1933), «Şiir ve Anarşizm» (1938), «Toplu Şiirler» (1946), «Modern Sanatın Felsefesi» (1952).

REBREANU, Liviu (Romen romancısı) — 27.XI.1885 de Tarlisi-na'da doğdu, 1.IX.1944 de Ploesti'de öldü. Viyana ve Budapeşte'de edebiyat öğrenimi yaptı. Fakat köy hayatını sevdi, hep taşrada yaşadı. «Rumen İçin» (1920) adlı romanı çağdaş Romen edebiyatının en başarılı bir yapıtı sayılır. Romen köylülerini, onların toprağa olan sevgilerini işleyen romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Asılmışlar Ormanı» (1922), «İsyan» (1932).

REGNIER, Henri François Joseph de (Fransız şair ve yazarı) — 28.XII.1864 de Honfleur'de doğdu, 23.V.1936 da Paris'te öldü. Hukuk öğrenimi yaptı. Önce Parnascıların, sonra Mallarmé'nin etkisinde şiirler yayınladı. Yeni bir klasisizme dönüşten yana oldu. Modern endişeleri işleyen sembolist bir şair olarak şiirler, romantizmle sombolizmin karışımı romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Saatlerin aynası» (1911), «Geceyarısı Evliliği» (1903), «Günahkâr Kadın» (1920).

REMARQUE, Eric Maria (Erich Paul Remark), (Alman romancısı) — 22.VI.1898 de Hanover'de Osnabruck'de doğdu. 1947 de Amerikan uyruğuna geçti. Öğretmen okulunda okudu. 1916 da savaşa katıldı. «Batı Cephesinde Bir Şey Yok» (1928) romanıyla dünyaca ün kazandı. Bu roman yalnız Almanya'da üç milyon satıldı. 1933 de Almanya'dan kaçtı. Amerika'ya yerleşti. Almanya'ya, Hitler çağına ait romanlar yazdı. Romanlarının

çoğu filme alınmıştır. Hemen bütün romanları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Dönüş Yolu» (1931), «Üç Arkadaş» (1937), «İnsanları Seveceksin» (1941), «Zafer Anıtı» (1945), «Yaşamak ve Ölmek Zamanı» (1954), «Lizbon Gecesi» (1963).

RENARD, Jules (Fransız yazarı) — 22.II.1864 de Whalons-sur-Mayenne'de doğdu, 22.V.1910 da Paris'te öldü. Öğrenim için Paris'e geldi, fakat okumaktan vazgeçerek edebiyat dünyasına girdi. Paris'te yoksul bir hayat sürerek üst üste romanlar yazdı. Chitry Belediye Başkanı seçildi. 1907 de Goncourt Akademisine girdi. Güçlü bir gözlemciydi. Ayrıntıları «humour»la işleyen bir deyişi vardı. Birçok romanlarından bugüne ancak «Poil de Carotte» (1894), kalmıştır. Başlıca yapıtları: «Güller», (1886), «Bağda Bağcılar» (1894), «Ev Ekmegi» (1899), «Günce» (1926).

RENN, Ludvig (Alman romancısı) — 22.IV.1889 da Dresden'de doğdu. 1911 de subay oldu. Savaşa katıldı. 1928 de Komünist Partisine girdi. 1930 da Sovyetler Birliğine gitti. 1936 da İsviçre'ye kaçtı. 1947 de Doğu Almanya'da yerleşti. Başlıca yapıtları: «Savaş» (1928), «Savaş Dönüşü» (1930), «İki İnsan» (1952), «İspanya Savaşı» (1955), «Çocukluğum ve Gençliğim» (1957).

REVERDY, Pierre (Fransız şairi) — 13.XI.1889 da Narbonne'da doğdu, 21.VI.1960 da Solesmes'de öldü. 1910 da Paris'e geldi, Montmartre'da Apollinaire, Jacop, Picasso ile arkadaşlık etti. İlk şiirlerinde Kübizmin etkisinde kaldı. Savaşa katıldı. «Nord-Sud» dergisini çıkardı.

RIBEIRO, Aquilino (Portekiz yazarı) — 13.IX.1885 de Carregal de Tabosa'da doğdu. Lizbon'da ilâhiyat ve felsefe öğrenimi yaptı. Üniversitede profesör olarak görev aldı. Ulusal kütüphanede müdürlükte bulundu. Portekiz edebiyatında bölgesel romanlarıyla, denemeleriyle tanındı. Başlıca yapıtları: «Tormentas Bahçeleri» (1913), «Maria Benigna» (1931), «Savaş» (1934), «Louis de Camoens» (1950).

RILKE, Rainer Maria (Alman şairi) — 1.XII.1875 de Prag'da doğdu, 29.XII.1926 da Montreux'de öldü. Askerî okullarda okudu, sonra bakalorya sınavını verip Münih Üniversitesine geç-

ti (1896). 1897 de Nietzsche'nin eski dostu madam Lou ile tanıştı. Birlikte iki kez Rusya'ya gittiler. 1899 - 1900 yıllarında Lou'nun etkisi altında kaldı. İlk şiirlerini bu sıralarda yazmaya başladı. 1900 de Rodin'in öğrencisi bir heykeltanrı ile tanıştı. 1901 de onunla evlendi. 1902 de ailesiyle birlikte Paris'e geldi, Rodin'le tanıştı. 1903 de karısından ayrıldı. Uzun zaman Roma'da, İsveç'te ve Danimarka'da yaşadı. 1906 da Rodin'in sekreteri oldu. 1907 de Cezanne'in tablolarının etkisinde kaldı. 1910 - 12 yıllarını Dalmaçya kıyılarında, Venedik'te geçirdi. 1919 da Almanya'dan tamamen ayrıldı .1923 de sağlık durumu bozuldu. Valmont kliniğine yattı. Ağır bir lösemi krizi hayatına son verdi. Alman edebiyatının yirminci yüzyıldaki en büyük şairi sayılır. Eşsiz güzellikte şiirler yazdı. Düzyazıları da çok başarılıdır. Çağdaş şiirin önde gelen bir kaç adından biridir. Şiirlerinden bazıları ile birkaç kitabı dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Auguste Rodin» (1903), «Saatlerin Kitabı» (1905), «Yeni Şiirler» (1907), «Requiem» (1909), «Malte Lauritz Brigge'nin Notları» (1910), «Pencereler» (1927), «Rodin'e Mektuplar» (1928), «Genç bir Şaire Mektuplar» (1929).

RIVIERE, Jacques (Fransız yazarı) — 15.VII.1886 da Bordeaux'da doğdu, 14.II.1925 de Paris'te öldü. 1903 de Alain Fournier ile tanıştı. Stanislas okuluna öğretmen oldu. «La Nouvelle Revue Française» dergisine sekreter olarak girdi. Tutsaklık yıllarına ait «Alman» (1918) kitabıyla tanındı. Denemeler yazdı. Alain - Fournier'in kızkardeşi Isabelle ile evliydi. Başlıca yapıtları: «Freud ve Proust» (1927), «Savaş Güncesi» (1929), «Ahlâk ve Edebiyat» (1932), Claudel ve Alain Fournier ile mektuplaşmaları ayrı ciltler halinde basılmıştır.

ROBBE - GRILLET, Alain (Fransız romancısı) — 18.VIII.1922 de Brest'de doğdu. Paris'te Tarım Mühendisliği öğrenimi yaptı. Tropikal Meyveler yetiştirme enstitüsünde çalıştı. Fas'ı, Martinik'i, Gine'yi gezdi. Paris'te bir yayınevinde redaktör olarak çalıştı. Fransa'daki «Yeni Roman» akımının en ünlü temsilcisidir. Romanları belli başlı bütün dünya dillerine çevrilmiştir. Romanları beyaz perdeye de aktarılmıştır. Dünyaya gözlerden başka bir araçla, bir güçle bakmaz. Nesneleri oldukları

gibi alır. Yeni bir teknik, yeni bir anlatım biçimi, yeni bir kişilik getirdi. Başlıca yapıtları: «Silgiler» (1953), «Kıskançlık» (1957), «Labirentte» (1959), «Geçen yıl Marienbad'da» (1961).

ROBLES, Emmanuel (Fransız yazarı) — 4.V.1914 de Oran'da doğdu, Öğretmenlik, gazetecilik yaptı. İspanya'ya, Rusya'ya gitti. Kuzey Afrika PEN Klübü başkanı oldu. Camus, Malraux etkisinde kaldı. Romanlar, oyunlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Cennet Vadisi» (1943), «Dünya Üstünde Gece» (1946), «Garcia Lorca» (1950), «Gerçek, Öldü» (1952), «Bıçaklar» (1956), «Nisan'ın Adamı» (1959).

ROLLAND, Romain (Fransız yazarı) — 29.I.1866 da Yonne'da Clamecy'de doğdu, 30.XII.1944 de Vezelay'da öldü. Protestan ve Cumhuriyetçi bir ailenin çocuğuydu. Yüksek Öğretmen okulunda okudu. 23 yaşında okuldan çıkınca Roma'ya gitti. Müzikle de yakından ilgilenili. «Lulli ve Scarlati'den önce Avrupa'da operanın tarihi» (1895) ni yazdı. Fransa ihtilâli konusunda üç oyunla ilgiyi üzerine çekti. 1914 savaşında barışçılığı savundu, İsviçre'ye yerleşti. 1927 de Komünist Partisine girdi. Nietzsche ile Tolstoy'a bağlıydı. Hayatı hem ihtilâlcı bir açıdan, hem de ülkücü bir gözle görüyordu. «Jean Christophe» roman dizisiyle Fransa'da «Nehir-Roman» çığrını açtı. Çağdaş edebiyatın en güçlü yazarlarından biri sayılır. Romanları, oyunları, denemeleriyle yüzyıl edebiyatına etkisini duyurdu. Başlıca yapıtları: «Kurtlar» (1898), «Danton» (1900), «14 Temmuz» (1902), «Beethoven'in Hayatı» (1908), «Tolstoy'un Hayatı» (1911) «Colas Breugnon» (1919), «Robespierre» (1939). «Jean Cristophe» dizisi 1904 den 1912 ye kadar on cilt olarak yayınlanmıştır.

ROMAINS, Jules (Louis Farigoule), (Fransız romancısı) — 26. VIII.1885 de Yukarı Loire'da Saint Julien - Capreuil'de doğdu. Yüksek öğretmen okulunda öğrenim gördü. Taşrada öğretmenlik yaptı. 1908 de edebiyat dünyasına «Unanimisme» akımının öncüsü olarak girdi. Topluluk halindeki insanları şiirle ve düzyazıyla anlatmak istiyordu. «Bir Adam Öldü» (1911), ve «İyi Niyetli İnsanlar» (1932 - 1946) adlı romanlarıyla geniş bir ün kazandı. Bu uzun nehir romanında 1908 den 1933 e kadar süren bir çağı, çeşitli yönleri, kalabalık kahramanlarıyla anlat-

maya çalıştı. Oyunlar, denemeler de yazdı. 1946 da Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Ordu Şehirde» (1911), «Ahbablar» (1913), «Sevgililerin Yolculuğu» (1920), «Knock» (1923), «Evler» (1957).

ROSTAND, Edmond (Fransız şairi) — 1.IV.1868 de Marsilya'da doğdu, 2.XII.1918 de Paris'te öldü. Şiirlerle edebiyata girdi. Otuz yaşında yazdığı «Cyrano de Bergerac» (1897) ile büyük ün kazandı. Manzum romantik oyunlarla Hugo çağını yeniden yaşatmak istedi. Oyunları yüzyıl başında büyük başarı kazandı. Düzeyde bir duygululuk, parlak sözler, gözalıcı renkler, oyunlarının özelliğidir. 1901 de Fransız Akademisine seçildi. Oğlu Maurice Rostand'da (doğ. 1891) edebiyat alanında tanınmıştır. Başlıca yapıtları: «Uzaktaki Prenses» (1895), «Kartal Yavrusu» (1900), «Chantecler» (1910), «Don Juan'ın son gecesi» (1921).

ROTH, Joseph (Avusturya romancısı) — 2.VI.1894 de Schwabendorf'da doğdu, 29.V.1939 da Paris'te öldü. İlk dünya savaşında Avusturya ordusunda subay olarak çarpıştı. 1924 de Paris'e yerleşti. Yoksulluk içinde yaşadı ve öldü. François Joseph devrindeki İmparatorluğu çizen romanlar yazdı. «Eyüp» romanı dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Savoy Otel» (1924), «Nisan» (1925), «Sonsuz Kaçış» (1927), «Radetzki Marşı» (1934) «Gece» (1939).

ROUSSIN, André (Fransız oyun yazarı) — 22.I.1911 de Marsilya'da doğdu. Bulvar komedileriyle geniş ün kazandı. Oyunları çeşitli dillere çevrildi, çoğu beyaz perdeye aktarıldı. Başlıca yapıtları: «Küçük kulübe» (1947), «Tavuskuşu Yumurtaları» (1948), «Nina» (1949), «Çılgın Aşk» (1955),

RUNYON, Damon (Amerikan yazarı) — 4.X.1884 de Kansas'da doğdu. 10.XII.1946 da New York'ta öldü. 14 yaşında İspanya - Amerika savaşına katıldı. Gazeteciliğe atıldı. Kısa hikâyeleri ile New York'taki insanların gündelik hayatını anlattı. Başlıca yapıtları: «Oğlanlar ve Kızlar» (1932), «Karım Ethel» (1939) «Şehrimizde» (1946), «Broadway Hikâyeleri» (1957).

RUSSEL, Bertrand (İngiliz felsefecisi ve yazarı) — 18.V.1872 de Ravenscroft'da doğdu. Matematik ve Felsefe öğrenimi yaptı. Londra üniversitesinde profesörlük görevinde bulundu. Mate-

matik ve felsefe alanında büyük değeri olan çalışmalar, yapıtlar ortaya koydu. Bilimsel kitaplarının yanı sıra usta bir yazar olduğunu kanıtlayan birçok deneme yapıtları da yazdı. Yüzyıl düşünüşünü yazıları kadar siyasal davranışlarıyla de etkilemiştir. 1950 Nobel Edebiyat Ödülünü almıştır. Başlıca yapıtları: «Batı Felsefesinin Tarihi» (1945), «Siyaset ve Felsefe» (1947), «Otorite ve Birey» (1949), «Şeytan Kenar Mahallelerde» (1952).

S

SACHS, Maurice (Maurice Ettinghausen), (Fransız yazarı) — 16.IX.1906 da Paris'te doğdu, 14.IV.1945 de Hamburg'da öldü. Maritain'in katolik anlayışının etkisinde kaldı. Eleştirmeler, denemeler yazdı. Başlıca yapıtları: «Sabbat» (1946), «Beş parmaklığın arkasında» (1952), «Abrakadabra» (1953), «Veronique' in Peçesi» (1959).

SACHS, Nelly (İsrail kadın yazarı) — 10.XII.1891 de Berlin'de doğdu. 1940 da İsveç'e kaçtı, orada yaşıyor. Duyarlığı güçlü bir şair olarak tanındı. Oyunlar da yazdı. 1966 Nobel ödülünü Agnon'la paylaştı.

SADOVEANU, Mihail (Romen romancısı) — 5.I.1880 de Paskani'de doğdu, 1961 de Bükreş'de öldü. Jassy'de öğrenimini tamamladı. Ulusal Tiyatro müdürü (1900 - 10), senatör (1926), senato başkanı (1931) oldu. 1921 de Roman Akademisine seçilmişti. 1924 de Ulusal Edebiyat Ödülünü kazandı. 1945 de Komünist Partisine girdi, Lenin ödülünü aldı. 1960 da Cumhurbaşkanı seçildi. Romanlarıyla geniş ün kazanmıştır. 120 yi bulan yapıtlarıyla çağdaş Romen edebiyatının en güçlü bir yazarı sayılır. Başlıca yapıtları: «Duduia Margareta» (1908), «Baltagul» (1930) «Büyük Stefan'ın Hayatı» (1934), «Mitrea Cocor» (1951), «Savaş Hikâyeleri» (1953).

SAGAN, Françoise (Françoise Quoirez), (Fransız kadın romancısı) — 21.VI.1935 de Cajarc'da doğdu. Bir sanayicinin kızıdır. 1935 - 39 arasında Paris'te, sonra Lyon'da yaşadı. 1944 de tekrar Paris'e döndü. 1953 Temmuz ayında üç hafta içinde yazdığı «Günaydın Hüzün»le adını duyurdu. 1954 Eleştirmeciler Ödülünü

aldı. Amerika'ya iki kez yolculuk yaptı. 1957 de bir taşıt kazası geçirdi. İki kez evlendi. Dünya ölçüsünde ün kazandı. Romanlar, oyunlar yazdı. Romanlarının çoğu beyaz perdeye aktarıldı. Dünyanın birçok ülkesinde en çok satan kitaplar arasına geçti. Varoluşçuluğun etkisinde kalan, kolay okunur romanları geniş okura seslendi. Başlıca yapıtları: «Acı Gülümseme» (1955), «Bir Ayda Bir Yılda» (1956), «Kaçırılmış Buluşma» (1958), «Brahms'ı Sever misiniz?» (1959), «İsveç'te Şato» (1960), «Bazan Kemanlar» (1961).

SAINT - EXUPERY, Antoine - Marie-Roger de (Fransız romancısı)

— 29.VI.1900 de Lyon'da doğdu. 31.VII.1944 de Korsika'da öldü. Babası öldüğünde dört yaşındaydı. 1917 de liseyi bitirdi, iki yıl Mimarlık öğrenimi yaptı. 1921 de havacılık okuluna girdi. Sivil hava yollarında çalıştı. 1927 - 29 da Rio de Oro'da hava alanı müdürlüğü yaptı. 1931 de Buenos Aires'te görev aldı. «Gece Uçuşu»yla 1934 de Femina Ödülünü kazandı. 1939 da savaş pilotu oldu. Kuzey Afrika'da çarpışmalara katıldı. 1940 da bir uçuştan geri dönmedi. Serüveni, eylemi seven yaratılışı romanlarında bütün ayrıntılarıyla yaşar. Güçlü bir şiirle yüklü romanları insanlığa bırakılmış birer bildiri gibidir. Yepyeni izlenimler, duygulanımlar getirdi. Çağdaş Fransız edebiyatının büyük yazarlarından sayılır. Bazı romanları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Güney Postası» (1929), «Savaş Pilotu» (1942), «Küçük Prens» (1943), «Kale» (1948), «Defterler» (1953).

SAINT-JOHN PERSE (Marie - René - Alexis Saint Legér), (Fransız Şairi)

— 31.V.1887 de Guadeloupe'da doğdu, çocukluğu Antiller'de geçti. 1898 de Fransa'ya geldi. Pau lisesinde okudu, Bordeaux'da hukuk öğrenimi yaptı. 1914 de Dışişleri mesleğine girdi. Pekin, Kore, Japonya, Mongolistan'da görev aldı. 1929 da dışişleri bakanlığı siyasal işler müdürü, 1933 de elçi, 1933 - 40 arasında bakanlık genel sekreteri oldu. 1940 da İngiltere'ye, sonra Amerika'ya gitti. Georgia'da, Yeni Meksiko'da yaşadı. Fransa'ya dönünce, Büyük Edebiyat ödülü ile uluslararası büyük şiir ödülünü aldı. 1960 da da Nobel Edebiyat ödülünü kazandı. Şiirleri yüksek bir kültüre, güçlü bir belleğe dayanır. Zengin bir şiir dili vardır. Evreni yöneten büyük güçlerin, alinyazısının, insanoğluna etkisinin şiirini yazdı. Geniş okur yığını

tarafından anlaşılmamış, fakat şiir sever azınlığın gözünde dünyanın en büyük şairlerinden biri sayılmıştır. Başlıca yapıtları: «Sürgün» (1942), «Dört Şiir» (1944), «Rüzgârlar» (1946), «Acılıklar» (1957).

SAINT-PAUL-ROUX (Paul Roux), (Fransız şairi) — 15.I.1861 de Saint-Henri'de doğdu, 18.X.1940 da Brest'de öldü. Şiire sembolistlerin etkisinde başladı, «Mercure de France'da yazdı. Şiirleriyle apayrı bir kişilik gösterdi. 1900 de «Luise» operasının livresini yazdı. Genç gerçeküstücüler tarafından modern sanatın bir ustası sayıldı. Gene de büyük bir ün kazanamadı. 1940 da Alman askerleri tarafından köşkünde öldürüldü. Şiirlerinde derin bir hayal gücü vardır. Başlıca yapıtları: «Lazare» (1886), «Bireyin kişilikleri» (1894), «Yolun gülü ve dikenleri» (1901), «İç Bayramlar» (1907), «Bretagne Evrendir» (1941).

SALACROU, Armand (Fransız oyun yazarı) — 9.VIII.1899 da Rouen'de doğdu. Paris'de önce Tıp, sonra Edebiyat ve felsefe öğrenimi yaptı. Atelier tiyatrosunda Dullin'in sekreteri «Humanité»de gazeteciliğe atıldı. Gerçeküstücülüğün etkisinde ilk oyunlarını yazdı. Sosyal yergi taşıyan oyunları ile ünü yayıldı. «Dünya Yuvarlaktır» (1938), ile Avrupa'da tanındı. Oyunlarında burjuva hayatını inceler, eleştirir. Burjuvazi kişilerinin kendi dünyalarının içinde hapis olduklarını söyler. 1949 da Goncourt Akademisine seçildi. Bazı oyunları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Avrupa Köprüsü» (1927), «Atlas Otel» (1931), «Serbest bir kadın» (1934), «Başkaları Gibi bir Erkek» (1936), «Kızgınlık Geceleri» (1946), «Havr Nişanlıları» (1948), «Poof» (1950), «Niye Ben Olmayayım» (1951).

SALMON, André (Fransız şairi) — 4.X.1881 de Paris'te doğdu. Gerçeküstücülerle dostluk kurdu. Picasso, Apollinaire v.b. çevresinde yaşadı. Şiirler, denemeler yazdı. Başlıca yapıtları: «Şiirler» (1905), «Seçilmiş Canavarlar» (1912 - 18), «Şiirin Koku-su» (1944), «Hokkadaki Yıldızlar» (1952). Cezanne, Derain ve Modigliani konusunda kitaplar yazmıştır.

SALOMON, Ernst von (Alman romancısı) — 25.IX.1902 de Kiel'de doğdu. Askerî okullarda öğrenim gördü. 1918 - 20 yıllarında tedhişçi bir teşkilâtta görev aldı. Uzun yıllar hapiste yattı. Ro-

manlarında kendi yaşamını yansıtmıştır. Başlıca yapıtları: «Şehir» (1932), «Öğrenciler» (1933), «Fransa'da bir Alman» (1950).

SANDBURG, Carl (Amerikan şairi) — 6.I.1878 de Illinois'de Galesburg'da doğdu. Amerika - İspanya savaşına gönüllü yazıldı. 1902 de gazeteci oldu, 1911 - 12 de Sosyalist Partinin örgütlerini kurmakla görevlendirildi. Sonra Flat Rock'daki çiftliğine çekildi, serbest yazarlıkla hayatını kazandı. Whitman etkisinde bir şair olarak halkı, demokrasiyi öven şiirler yazdı. Şikago gibi büyük şehirleri, uçsuz bucaksız kırları, insanın tabiatla, sosyal olaylarla savaşmasını anlattı. 1940 ve 1950 de Pulitzer ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Şikago Şiirleri» (1916), «Seçilmiş Şiirler» (1926), «Abraham Lincoln» (1926 - 39), «Günaydın Amerika» (1928).

SANTAYANA, George (İspanyol şair ve filozofu) — 16.XII.1863 de Madrit'de doğdu, 26.IX.1952 de Roma'da öldü. Gençliği Boston'da geçti, ama yeni dünyaya alışmadı. İki yıl Berlin'de felsefe öğrenimi yaptı. 1889 dan 1912 ye kadar Harward'da felsefe profesörlüğünde bulundu. Aynı yıl Roma'da Santo Stefano manastırına kapanarak dünyayla ilgisini kesti. Şiirleri, felsefî denemeleri ile geniş ün kazandı. Düzyazılarında da şiir dozu ağır basar. Deyişinin güzelliği felsefe konusundaki yapıtlarına bir edebiyat değeri kazandırmıştır. Başlıca yapıtları: «Güzelliğin anlanı» (1896), «Aklın Hayatı» (1905), «Üç Şair Filozof: Lucrētius, Dante, Goethe» (1910), «Alman Felsefesindeki Bencillik» (1916), «Son Püriten» (1935), «Özgürlük, Toplum ve Hükûmet Üzerine Düşünceler» (1951).

SAROYAN, William (Amerikan yazarı) — 31.VIII.1908 de Kaliforniya'da Fresno'da doğdu. Anadolu'dan gelen göçmen bir ermeni ailesinin çocuğudur. Küçük yaşta geçimini sağlamak için çeşitli işlerde çalıştı. 1920 den beri gazetecilikle, yazarlıkla yaşamaktadır. «Aramdır Benim Adım» (1940), ile büyük ün kazandı. Kısa hikâyenin çağdaş ustalarındandır. Kendine vergi bir deyişi, psikolojik anları işleyişi, şiirle gerçeğin karışımından doğan bir atmosferi vardır. Romanlar, oyunlar da yazdı. Hikâyelerinin çoğu dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları:

«Uçan Trapezdeki Delikanlı» (1934), «Üç Kez Üç» (1939), «Hayatınızın Anları» (1939), «İnsanlık Komedyası» (1943), «Bisikletle Beverly Hills'e» (1952), «Anne Seni Seviyorum» (1956).

SARRAUTE, Nathalie (Fransız kadın romancısı) — 18.VII.1902 de Rusya'da İvanovo'da doğdu. Hukuk öğrenimini yaptı, Paris'te avukatlık etti. Robbe-Grillet ve Michel Butor'la birlikte «Yeni roman» akımının öncülerindendir. Konusuz romanlarıyla tanındı. Başlıca yapıtları: «Bir Yabancı'nın Portresi» (1949) «Kuşku Çağı» (1956), «Planetoryum» (1959), «Altın Meyveler» (1961).

SARTRE, Jean-Paul (Fransız romancı ve düşünürü) — 21.VI.1905 de Paris'de doğdu. Perigord'lu bir ailenin çocuğudur. A.Schweitzer'in akrabasıdır.IV. Henri, Louis le Grand liselerinde, Yüksek Öğretmen Okulunda öğrenim gördü. 1929 da Felsefe dalından mezun oldu. Havre'da, Berlin'de Fransız Enstitüsünde öğretmenlik yaptı. Heidegger ve Husserl'i inceledi. 1939 da hasta-bakıcı olarak orduya katıldı. Tutsak düştü. 1941 de serbest bırakılınca Paris'te liselerde öğretmenlik yaptı. 1943 de «Sinekler» oyunuyla adını duyurdu. Aynı yıl «Varlık ve Yokluk»u yayınlarak dikkati büsbütün üstüne çekti. 1945 den sonra Varoluşçuluk felsefesinin öncüsü olarak dünya ölçüsünde ün kazandı. «Les Temps Modernes» dergisini çıkardı. Üstüste yayınladığı romanlar, incelemeler, denemeler, oyunlar ile çağdaş dünyanın üzerinde en çok tartışılan bir yazarı oldu. Varoluşçuluğu o felsefe alanında bırakmamış, gündelik yaşama sokmak istemiştir. Felsefenin ikinci dünya savaşından sonraki yıkılmış insana, yardımcı olacağını, bir yaşama anlamı duyurabileceğini göstermiştir. Romanları, oyunları, deneme kitaplarının çoğu dilimize çevrilmiş, birçok oyunları tiyatrolarımızda oynanmıştır. Başlıca yapıtları: «Bulantı» (1938), «Duvar» (1939), «Özgürlüğün Yolları: Akıl çağı» (1945), «Geciktirmeler» (1945), «Ruh-ta Ölüm» (1949), «Varoluşçuluk bir Hümanizmadır» (1946), «Durumlar» (1947), «Oyunlar: Gizli Oturum, Sinekler v.b.» (1947), «Kirli Eller» (1948), «Tanrı ve Şeytan» (1951), «Diyalektik aklın eleştirisi» (1960).

SCHLUMBERGER, Jean (Fransız yazarı) — 26.V.1877 de Alzas'da doğdu. 1900 de «Nouvelle Revue Française» dergisinin yö-

neticilerinden biri oldu. Vieux Colombier tiyatrosunu yönetti. (1913), Gide, Valery, Claudel'la yakın dostluk etti. Klasik geleneği sürdüren kitaplar yazdı. Başlıca yapıtları: «Mutlu bir kişi» (1921), «On sekiz yaşın gözleri» (1928), «Dinsel Sınırların Üstünde» (1934), «Denemeler, Konuşmalar» (1937), «Tiyatro» (1943).

SCHNITZLER, Arthur (Avusturya yazarı) — 15.V.1862 de Viyana'da doğdu, 21.X.1931 de aynı yerde öldü. Tıp öğrenimi yaptı. Hastahanelerde hekim olarak çalıştı. Hikâyeleriyle adını duyurdu. «Genç Viyana» akımının önde gelen bir temsilcisi oldu. Psikolojik çözülme gücü yüksek oyunları, hikâyeleriyle tanındı. Başlıca yapıtları: «Anatole» (1893), «Küçük Aşklar» (1895) «Betrice'nin Yüzündeki Tül» (1900), «Matmazel Else» (1924), «Karanlıkta Kaçış» (1931).

SEFERIS, Yorgos (Yunan şairi) — 19.II.1900 de İzmir'de doğdu. Bir üniversite profesörünün oğludur. Atina'da hukuk öğrenimi yaptı. Dışişlerine girdi. Modern Yunan şiirinin tanınmış sanatçılarındandır. Sembolizmin etkisinde kaldı. Başlıca yapıtları: «Kichle» (1947), «Delfi» (1962), «Şiirler» (1962).

SEGHERS, Anna (Netti Radvanyi) — 19.XI.1900 da Mayence'da doğdu. Heidelberg'de sinoloji okudu, 1922 de filoloji doktoru oldu. Marxisme'in etkisinde kaldı, çağdaş sosyal gerçekçilik akımına katıldı. 1928 de armatörlere karşı isyan eden balıkçıların hikâyesini anlatan «St. Barbaralı Balıkçıların İsyanı» romanıyla tanındı. Nazi iktidarı yıllarında Meksika'da yaşadı. Savaş bitince Doğu Almanya'ya döndü. 1951 de Stalin Barış Ödülünü aldı. Başlıca yapıtları: «Yedinci Haç» (1942), «Ölümler Genç Kalır» (1949), «Çocuk» (1951), «Ekmek ve Tuz» (1958).

SENGHOR, Léopold Sédar (Senegal şairi) — 9.X.1906 da Joal'de doğdu. Dekar ve Paris'te öğrenim yaptı. Tours'da, Paris'te eski yunanca öğretmenliğinde bulundu. Politikaya atıldı. 1955 de E. Faure kabinesinde bakan yardımcısı, Debre kabinesinde müşavir bakan oldu. 1959 da Mali Federasyonu Meclis Başkanı, 1960 da Senegal devleti Cumhurbaşkanı seçildi. Afrika birliğinin öncülerinden biridir. Claudel'in etkisi ve Senegal folklorunun izleri şiirlerinde görülür. Afrika kıtasının yetiştirdiği şairlerin en önemlisi sayılır. Başlıca yapıtları: «Gölgenin Şarkısı» (1945), «Naett için Şarkılar» (1949), «Gece Şarkıları» (1961).

SHAW, George Bernard (İrlanda oyun yazarı) — 26.VII.1856 da Dublin'de doğdu, 2.XI.1950 de öldü. Tam bir öğrenim göremedi. On beşinde çalışmaya başladı. 1876 da Londra'ya geldi. Marx'ı okuduktan sonra sosyalist oldu, Fabien Derneğine katıldı. 1885 den sonra gazete ve oyun yazarlığıyla malî durumunu düzeltti. «Kahraman ve Asker» (1894), dünya ölçüsünde ün kazandı. Yeni Zelanda'ya, Afrika'ya, Sovyet Rusya'ya geziler yaptı. 1925 de Nobel edebiyat ödülünü alması ulusal bir olay sayıldı. Karısını, yakın dostlarını kaybetmesiyle büsbütün yalnız kaldı. Fakat yeniliklerle, yeni akımlarla ilgisini kaybetmedi. Durmadan çalıştı, oyunlar yazdı. Yazdığı elli yedi oyununda boş inançlarla, toplumdaki gericilikle, tutuculukla savaştı. İnce yergi, güçlü bir mantık üzerine kurulmuş yapıtları dünya sahnelerinde büyük yankılar yarattı. Ayrıca romanlar, tiyatro eleştirmeleri, denemeler de yazdı. Oyunlarında gündelik dili kullandı, edebiyatçı deyişlerine özenmedi. Bütün yapıtlarında kapitalist düzeni yerdı, iğneledi, onu yıkıp yerine aydın bir toplumculuk düzeninin kurulmasını özledi. Belli başlı bütün oyunları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «İnsan ve Üstüninsan» (1903), «Pygmalion» (1912), «Cesar ve Kleopatra» (1912), «Androkles ve Aslan» (1913), «Kırık Kalpliler Evi» (1919), «Methusalah'a dönüş» (1920), «Jandark» (1924).

SHUTE, Nevil (Nevil Shute Norway), (İngiliz romancı) — 17. I.1899 da Shrewsbury'de doğdu, 12.I.1960 da Melburn'da öldü. Oxford'da okudu. İki dünya savaşında da görev aldı. Savaş romanlarıyla tanındı. Başlıca yapıtları: «Pastoral» (1944), «Alice Gibi Bir Şehir» (1950), «Kumsalda» (1957), «Gökkuşağı ve Gül» (1958).

SIENKİYEVIÇ, Henrik (Polonya romancı) — 5.V.1846 da Wola' Orkzejska'da doğdu, 15.XI.1916 da İsviçre'de Vevey'de öldü. Varşova'da gazeteciliğe atıldı. Avrupa'da Amerika'da gezilere çıktı. «Yolculuk Mektupları» ile adını duyurdu. Polonya ulusunun tarihinden aldığı konuları başarıyla işledi. «Quo Vadis» (1894), ile dünya ölçüsünde ün kazandı. Polonya milliyetçiliğinin öncülerindendi. 1905 de Nobel edebiyat ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Selim Mirza» (1876), «Denizle Ateşle» (1884) «Tufan» (1886), «Toton Şövalyeleri» (1907),

SIKELIANOS, Angelos (Yunan şairi) — 23.II.1884 de Lökas'da doğdu, 19.VI.1951 de Atina'da öldü. Yunanistan'ın en güçlü şairidir. Başlıca yapıtları: «Sybilla» (1944), «İsa Roma'da» (1946).

SILLANPAA, Franz Eemil (Fin şair ve yazarı) — 16.IX.1888 de Hameenkyro'da doğdu. Helsinki'de Tabiiî bilimler öğrenimi yaptı. 1936 da Helsinki Üniversitesinde fahri doktor oldu. 1939 Nobel Ödülünü kazandı. Strinberg, Hamsun, Maeterlinck'in etkisinde edebiyata ilk adımlarını attı. Doğduğu bölgeye, aile çevresine bağlıdır, bütün kişileri tabiatla kucak kucağa yasarlar. Güçlü bir lirik gerçekcilikle dolu bölgesel romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Kutsal Açlık» (1919), «Yereyakın» (1923), «Kısacık Bir Hayat» (1931), «İnsanın Yolu» (1931).

SILONE, Ignazio (İtalyan romancısı) — 1.V.1900 de Pescina dei Marsi'de doğdu. Orta halli bir ailenin çocuğu olmasına rağmen bütün çocukluğu Abruzlarda yoksul köylüler arasında geçti. Toplum katlarını, sosyal haksızlıkları yakından gördü. Romanlarının konusunu canlı ortamdan aldı. 1921 de Komünist partisine girdi, 1927 de partiden çıkarıldı. Faşizmle savaştı. 1930 da İsviçre'ye kaçtı, savaş yıllarında Zürich'de yaşadı. Romanları İtalyan köylüsünün yoksulluğunu dünyaya duyurdu. Savaştan sonra İtalyaya döndü. Sosyalist partisi saflarında yeniden politikaya atıldı. «Fontamara» (1930) romanıyla Türkiye'de tanınmıştır. Başlıca yapıtları: «Ekmek ve Şarap» (1937), «Karin Altındaki Tohum» (1940), «Bir Avuç Dut» (1952), «Luc'un Sırrı» (1957).

SIMENON, Georges (Fransız romancısı) — 12.II.1903 de Liégé'de doğdu. Belçika asıllıdır. 1923 de Paris'e geldi. Üst üste yayınladığı polis romanlarıyla büyük ün kazandı. Komiser Maigret tipini yarattı. Maigret'nin serüvenleri beyaz perdeye de aktarıldı. Atmosfer romanları da yazdı. Küçük şehirlerde geçen gündelik olaylardan başarılı romanlar çıkardı. Gide gibi seçkin bir yazarın takdirini kazandı. Polisiye romanlarının sayısı 180 i bulur. Pek çok kitabı dilimize çevrilmiştir: Başlıca yapıtları: «Kanaldaki Ev» (1933), «Donadieu Vasiyetnamesi» (1937), «Yeşil Pancurlar» (1950), «İnsanın Romanı» (1959), «Tren» (1961).

SIMONOV, Konstantin (Sovyet yazarı) — 1915 de Petrograd'da doğdu. Riazan ve Saratov'da öğrenim yaptı. 1934 e kadar fabrikalarda çalıştı. 1939 da Finlandiya savaşına gazeteci olarak katıldı. Almanların istilâsı yıllarında Stalingrad'dan Berlin'e kadar savaşı yakından izledi. Yurtseverlikle dolu şiirleri büyük ün kazandı. Yurdunu ve komünizmi öven şiirler, romanlar, oyunlar yazdı. 1944 de Stalin ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Suvorov» (1939), «Ruslar» (1942), «Bizim Köyün Delikanlısı» (1943), «Yaşamak ve Ölmek» (1959).

SINCLAIR, Upton Beall (Amerikan yazarı) — 20.IX.1878 de Baltimore'da doğdu. Columbia üniversitesinde okudu. J. London'la arkadaşlığı sonucu sosyalist oldu. 1906 dan sonra sosyalist aday olarak birçok seçimlere katıldı. 1906 ve 1920 de Temsilciler Meclisine, 1922 de Senatoya, 1934 de Kaliforniya Valiliğine adaylığını koyduysa da seçilemedi. Toplumculuğun propagandasını yapan kitaplar, romanlar yazdı. «Cengel» (1906) romanıyla büyük ün kazandı. 1943 de Pulitzer Ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Endüstrinin bir Kaptanı» (1906), «Metropolis» (1908), «Adalet İçin Çılgılık» (1915), «Aşk ve Toplum» (1922), «Petrol» (1927), «No Pasaran» (1937), «Ejderhanın Dişleri» (1942).

SOLDATI, Mario (İtalyan romancısı) 17.XI.1906 da Torino'da doğdu. Torino ve Roma'da sanat tarihi ile felsefe öğrenimi yaptı. 1929 - 31 arasında Columbia Üniversitesinde öğretim görevlisi oldu. Klasik biçim içinde psikolojik çözümlemeler yapan romanlarıyla tanındı. Evlilik hayatını, aşk sorunlarını işledi. Film yöneticiliği de yaptı. Başlıca yapıtları: «Amerika, ilk aşkını» (1935), «Kapri Mektubu» (1954), «İtiraf» (1955).

SOUPAULT, Philippe (Fransız şairi) — 2.VIII.1897 de Chaville'de doğdu. I. Dünya Savaşında uzun aylar hastahane de yattı. Bu hastalık sırasında Lautreamont'u okuyarak şiir yazma tutkusunu duydu. Paris'de Apollinaire, Breton, Aragon'la dost oldu. 1917 de «Akvaryum» adlı şiir kitabını çıkardı. Dadaizm, Sürrealizm akımlarına katıldı. Amerika'yı, Rusya'yı gezdi (1929 - 30). Romanlar, denemeler de yazdı. Başlıca yapıtları: «Rüzgâr gülü» (1920), «Manyetik Alanlar» (Bretonla 1920), «Wang Wang» (1924), «Zenci» (1927), «Büyük Adam» (1929), «Şarkılar» (1949), Apollinaire, Debussy, Baudelaire, Lautreamont, Joyce üzerine inceleme kitapları yayınlamıştır.

SPENDER, Stephen (İngiliz şairi) — 28.II.1909 da Londra'da doğdu. Oxford'da Auden, Day Lewis'le tanıştı. 30 yıllarının genç şairlerindendir. Marxisme propagandası yapan şiirler yazdı. Komünist partisine girdi. Fakat sonra ayrıldı. 1939 - 41 de «Horizon» dergisinde, Unesco'da çalıştı. Rilke, Lorca, Schiller'in şiirlerini çevirdi. Çağdaş şiirin belli başlı şairlerinden biridir. Başlıca yapıtları: «Yirmi şiir» (1930), «Şiirler» (1933), «Bir yargıcın yargılanması» (1938), «İspanya için şiir» (1939), «Hayat ve Şair» (1942), «Yazıya Bağlanmak» (1958).

STEIN, Gertrude (Amerikan kadın yazarı) — 3.II.1874 de Allegeny'de doğdu, 27.VII.1946 da Paris'te öldü. Çocukluğu Viyana ve Paris'te gençliği Oakland ve San Fransisco'da geçti. W.James'in gözde öğrencilerindendi. 1903 de sekreteri Alice ile Paris'e yerleşti. Picasso, Matisse'le yakın arkadaşlık kurdu. Hemingway, «Dis Passo»un tanınmasına yardım etti. Başlıca yapıtları: «Üç Hayat» (1909), «Üç Perdede Üç Ermiş» (1933), «Herkesin Otobiyografisi» (1937), «Dünya Yuvarlaktır» (1939), «Paris, Fransa» (1940).

STEINBECK, John (Amerikan romancısı) — 27.II.1902 de Kaliforniya'da Salinas'ta doğdu. Stanford Üniversitesinde tabiat bilimleri okudu. Birçok işlere girip çıktı. 2. Dünya Savaşında muhabir olarak cepheleri dolaştı. 1930 yıllarının krizli yaşamını romanlarına konu olarak aldı. Kapitalist bir toplumdaki insanların ıstırabını, ekonomik krizlerini anlattı. Konuları iyi tanıdığı Kaliforniya'da geçer. Yoksul tarım işçilerinin sıkıntılarını, acılarını, özlemlerini başarıyla yazdı. «Gazap Üzümleri» (1939) ile dünya ölçüsünde ün kazandı. Hikâye ve romanları ile çağdaş Amerikan edebiyatının en güçlü yazarlarından biridir. Romanlarının pek çoğu dilimizde yayınlanmıştır. Başlıca yapıtları: «Altın Kadeh» (1929), «Cennetin Bahçesi» (1932), «Bilinmeyen bir Tanrıya» (1933), «Tortilla Flat» (1935), «Bitmeyen Kavgı» (1936), «Sardalya Sokağı» (1945), «İnci» (1947), «Eden'in Doğusunda» (1952), «Pippin IV. ün Kısa Saltanatı» (1956).

STRACHEY, Giles Lytton (İngiliz yazarı) — 1.III.1880 de Londra'da doğdu, 21.I.1932 de Berkshire'de öldü. Bir generalin oğluydu. Liverpool ve Cambridge'de okudu. «Spectator»e yazılar yazmaya başladı. Forster, Fry, Woolf'le «Bloomsbury Grubu-

nu» kurdu. Biografik romanlar, denemeler yazdı. Victoria çağının kişileri hakkında ilginç kitaplar bıraktı. Başlıca yapıtları: «Victoria çağının ünlüleri» (1918), «Kraliçe Victoria» (1921), «Elisabeth ve Essex» (1928), «Minyatür Portreler» (1931).

STRINDBERG, Johan August (İsveç yazarı) — 22.I.1849 da Stokholm'de doğdu, 14.V.1912 de aynı yerde öldü. Babası iyi bir ailedendi. Annesi ise hizmetçilik yapıyordu. «Hizmetçinin Oğlu» (1886 - 87) de kendi hayatını anlattı. 1867 de Upsala Üniversitesine girdi. Tıp öğrenimi yapmak istedi, fakat kendini edebiyata vermekte gecikmedi. 1869 da «Hellade'ın sonu» trajedisi ile İsveç Akademi Ödülünü kazandı. Upsala'dan öğrenimini yarıda bırakarak ayrıldı. 1880 de Paris'e geldi, İsviçre'ye yerleşti. Radikalizmden dinsizliğe döndü. Durmaksızın yer değiştirdi, ailesini de birlikte taşınmaya zorladı. Sosyal hayat, bir çarpışmadan başka birşey değildir, psikolojik gücü fazla olan üstün gelir, diyordu. Ailesinden ayrıldıktan sonra 1892 Eylülünde Berlin'e geldi. Genç bir gazeteciyle evlendiyse de kısa zamanda ayrıldı. Tekrar Paris'e döndü. 1897 de sinir krizleri geçirmeye başladı. Hastalığı sırasında din duygularına döndü. 1901 de bir aktristle evlendi, fakat bir yıl sonra ondan da ayrıldı. Hayatı, serüvenleri, dinsizliği yüzünden İsveç Akademisi ona Nobel Ödülünü veremedi. Kanserden öldü. Expressioniste tiyatronun en güçlü temsilcisidir. Dünyamız insanların endişeler içindeki dengesiz yaşamını yazdı. Birçok kitapları dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Kızıl Oda» (1887), «Matmazel Julie» (1888), «Jacop'un Savaşı» (1898), «Gustave Vasa» (1899), «Düş» (1902).

SUARES, Andre (Fransız yazarı) — 12.VI.1868 de Marsilya'da doğdu, 7.IX.1948 de Saint Maur'da öldü. Öğretmen okulunu bitirdi. Öğretmenlik yaptı. 1903 de Motyon ödülünü kazandı. Peguy'la tanıştı, onun Cahiers'lerinde yazılar yazdı. 1892 de yürüyerek İtalya'ya gitti. 1935 de Fransız Akademisinin büyük ödülünü, 1948 de de Edebiyatçılar Birliğinin büyük ödülünü aldı. Derin ve renkli bir şair - düşünürün yapıtlarını bıraktı. Başlıca yapıtları: «İşte İnsan» (1905), «Hayat üzerine» (1909 - 12), «Üç Adam: Pascal, Ibsen, Dostoyevski» (1913), «Goethe, Büyük Avrupalı» (1932), «Yaşayan Üç Büyük Adam» (1938), «Yapraklar» (1948).

SUDERMANN, Hermann (Alman yazarı) — 30.IX.1857 de Doğu Prusya'da doğdu, 21.XI.1928 de Berlin'de öldü. II.Wilhelm çağının en ünlü yazarlarından biri oldu. Bir eczanede çıraklık etti. Königsberg üniversitesinde felsefe ve tarih öğrenimini yaptı. Öğretmenlik, gazetecilik yaptı. «Şeref» (1889), oyunuyla «Schillerin Varisi» sayıldı. Hikâyelerinde de başarı gösterdi. Başlıca yapıtları: «Sodom'un Sonu» (1891), «Taşlar Arasında» (1905), «Bayan Sorge» (1886), «Johannes» (1898), «Dünya» (1915).

SUPERVIELLE, Jules (Fransız şairi) — 16.I.1884 de Montevideo'da doğdu, 17.V.1960 da Paris'te öldü. Urugvay'da Fransız bir ana-babanın çocuğu olarak doğdu. Çocukluğu orada geçti. 1894 de Paris'e öğrenim yapmaya geldi. Hayatı Urugvay'la Fransa arasında geçti. Savaş yıllarında hep Urugvay'da kaldı. 1955 de Fransız Akademisi'nin büyük ödülünü kazandı. Çocukluğunu geçirdiği «Pampa»lar, tanıdığı insanlar, tabiat ilk şiirlerinin başlıca tema'ları oldu. İlham gücü taptaze bir şiir yarattı. Çağdaş Fransız şiirinin kişiliği belirgin sanatçılarından biri oldu. Başlıca yapıtları: «Geçmişin Sisleri» (1900), «Şiirler» (1919), «Suçsuz Forsa» (1930), «Dünyanın Masalı» (1938), «Unutkan Bellek» (1949). Romanlar ve oyunlar da yayınlamıştır.

SYNGE, John Millington (İrlanda oyun yazarı) — 16.IV.1871 de Dublin'de doğdu, 24.III.1900 de aynı yerde öldü. Dublin'de öğrenimini yaptıktan sonra bir süre Almanya ve Paris'te yaşadı. Yeats ile tanıştıktan sonra İrlanda'ya döndü. Konularını İrlanda halkının hayatından alan oyunlar yazdı. Abbey tiyatrosunun müdürlüğünü yaptı. Genç yaşta ölmesine rağmen ardında değerli oyunlar bırakmıştır. Oyunlarını yüzde yüz sanat kaygısıyla yazdı, geleneklerin, törelerin insanın özgürlüğünü yok ettiğini, yalanların baskısından kurtulmayı öğütleyen oyunları büyük ilgi uyandırdı. Oyunları İngiliz dilinde yazılmış en üstün yapıtlar arasına girdi. Şiirler de yazdı. Başlıca yapıtları: «Dereye Vuran Gölge» (1903), «Denize Giden Atlılar» (1904), «Babayiğit» (1907), «Kalaycının Düğünü» (1908), «Acıların Kızı Deirdre» (1910).

ŞOLOHOV, Mihail Aleksandroviç (Sovyet romancısı) — 24.V. 1905 de Donetsk'de Krutşiloye'de doğdu. Don Kazaklarındandır. Kazakların 1914 savaşındaki ve ihtilâl sırasındaki serüvenlerini sekiz bölümlük «Durgun Don» da anlattı (1928 - 40). Gorki tarafından övüldü. Bu roman çıkar çıkmaz büyük ilgi uyandırdı, elli yabancı dile çevrildi, beş milyon sattı. Daha sonraki romanlarında, hikâyelerinde de kazakların hayatını, tarım işçilerinin reformlar karşısındaki tutumlarını anlattı. Sosyal gerçekçilik estetiğinin en güçlü yazarlarından biri olarak tanındı. Romanlarında yan tutmamaya çalıştı. Değişimin kıvraklığı, kitaplarının geniş okur yığını tarafından sevilmesini sağladı. Romanları dilimizde yayınlanmıştır. 1965 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Uyandırılmış Toprak» (1932), «Onlar vatan için çarpıştılar» (1944).

T

TAGOR, Rabindranat (Hint şairi) — 6.V.1861 de Kalküta'da doğdu, 7.VIII.1941 de Bengal'de Santiniketan'da öldü. Gençliğinde Panteist fikirlerle beslendi. Hukuk öğrenimi yaptı. Bir süre İngiltere'de yaşadı. 1901 de eşini ve iki çocuğunu kaybedince bir okul açtı. Burada akıl ve vücut sağlığının önemini belirten çalışmalar yaptı. Şiirlerle kendini tanıttı. Din konusunda, politika ve felsefe konularında kitaplar yazdı. Hikâyeler, romanlar yazdı. Şiirleri dünya dillerine çevrildi, 1913 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. Çağdaş Hint şiirinin en büyük şairidir. Yetişen kuşaklar üzerinde büyük etkisi oldu. Kitaplarının birçoğu dilimizde yayınlanmıştır. Başlıca yapıtları: «Bahçevan» (1914), «Çocuk» (1915), «Büyüyen Ay» (1923).

TAHA HÜSEYİN (Mısır yazarı) — 14.XI.1889 da Yukarı Mısır'da Maghagha'da doğdu. Bir çiftçi ailesinin oğluydu. Gözleri, küçük yaşta kör olmasına rağmen Kahire El Azhar Üniversitesini, sonra da, Sorbonne'u bitirdi. 1917 de «İbni Haldun'un Sosyal Felsefesi» ni yayınladı. Fransız dilinde yazdığı yazılarla Batı dünyasında adını duyurdu. Kahire Üniversitesinde Arap edebiyatı profesörü (1925), İskenderiye Üniversitesi Rektörü (1942), Eğitim Bakanı (1950) oldu. Çağdaş Mısır'ın yetiştirdiği en büyük hümanist yazardır. İslâm geleneğinden kopmadan eleştirme, roman, tarih alanlarında yapıtlar verdi. Başlıca yapıtları: «Peygamberin Hayatı Üzerine» (1933 - 46), «Günler» (1935), «Çarşamba Konuşmaları» (1926).

TARDIEU, Jean (Daniel Trevoux), (Fransız şairi) — 1.XI.1903 de Ain'de doğdu. Çocukluğu Lyon ve Paris'te geçti. Alman işgali

altındaki yıllarda direnme hareketine katıldı, bu günlerde yazdığı şiirlerle ün kazandı. Queaneau ve Prevert'in etkisinde kaldı. Başlıca yapıtları: «Yüzler» (1944), «Şiirler» (1944), «Mösyö Mösyö» (1951), «Oda tiyatrosu» (1955), «Uzay ve Flüt» (1958).

TATE, Allen (John Orley), (Amerikan şairi) — 19.XI.1899 da Kentucky'de doğdu. Vanderbilt Üniversitesinde okudu. 1928 - 30 arasında Paris'te yaşadı. Columbia ve Princeton üniversitelerinde ders verdi. Edebiyat eleştirmeleri ve şiirleriyle tanındı. Biyografik romanlar da yazdı. Başlıca yapıtları: «Mr. Pope» (1928), «Stonewall Jackson» (1928), «Jefferson Davis» (1929) «Akdenizli» (1936), «Kış Denizi» (1944), «Şiirler» (1920 - 44), «Modern Dünyada Edebiyatçı» (1955).

THARAUD, Jean (Charles Tharaud), (Fransız romancısı) — 9. V.1877 de Saint - Junien'de doğdu, 8.IV.1952 de Paris'te öldü. Saint Louis lisesinde okudu. Barrés'in sekreterliğini yaptı. Kardeşi Jerome ile birlikte romanlar yazdı. I. Dünya Savaşına katıldı. Savaştan sonra gezilere çıktı. 1946 da Fransız Akademisine seçildi.

TARAUD, Jerome (Ernest Tharaud), (Fransız Romancısı) — 18.III.1874 de Saint Junien'de doğdu, 28.I.1953 de öldü. Yüksek Öğretmen okulunu bitirdi. Budapeşte'de Fransızca öğretmenliği yaptı. Balkanları, Rusya'yı gezdi. Peguy'le yakın arkadaşlık kurdu. Fas'ta, Macaristan'da, İspanya'da röportajlar yaptı. 1938 de Fransız Akademisine seçildi. Kardeşiyle birlikte yazdıkları romanlar büyük ilgi topladı. İki kardeşin birlikte yazdıkları belli başlı yapıtlar: «Dingley, ünlü yazar» (1902), «Hizmet Eden Metres» (1911), «Arap Bayramı» (1912), «Tanrının Ülkesi» (1920), «Şam Yolu» (1923), «Sevgili Peguy'ümüz» (1926) «Altın Kuş» (1931), «Başboş Kısarak» (1933). «İslâmın Birinci günü» (1935 - 50), «Zalim İspanya» (1938).

THOMAS, Dylan Marlais (İngiliz şairi) — 27.X.1914 de Wales'de Swasea'da doğdu, 9.XI.1953 de New York'ta öldü. Swasea Grammer okulunda okudu. On dokuz yaşında ilk şiir kitabını yayınladı. Dergilerde yayınlanan şiirleri büyük ilgi gördü. İngilizlerin Rimbaud'su sayıldı. Radyoda, gazetelerde çalıştı. İngiliz dilini en iyi kullanan, öncü şairlerden biridir. Aşk, doğa

ve ölüm şiirlerinin başlıca tema'larıydı. Kısa hikâyeler, oyunlar, denemeler de yazdı. Genç yaşta ölümü ile çağdaş İngiliz şiiri büyük bir temsilcisini yitirmiştir. Başlıca yapıtları: «18 yaş şiirleri» (1934), «Yirmi beş şiir» (1946), «Soluk Aldığım Dünya» (1939), «Aşk Haritası» (1939), «Genç bir köpeğe benzeyen sanatçının portresi» (1940), «Doktor ve Şeytan» (1953), «Sabahın en erken saati» (1954).

THIBAUDET, Albert (Fransız eleştirmecisi) — 1874 de doğdu, 1936 da Paris'de öldü. Edebiyat öğrenimini yaptı. Çağdaş edebiyatın güçlü eleştirmecilerinden biridir. Eleştirinin ayrı bir edebiyat türü olduğuna inanırdı. Çağdaş yazarlar üzerine yaptığı çalışmalarla ün kazandı. Başlıca yapıtları: «St. Mallarmé'nin şiiri» (1912), «Flaubert» (1922), «Valery» (1924), «Stendhal» (1931), «Eleştirinin fizyolojisi» (1930), «Düşünceler» (1936), «1789 dan bu yana Fransız edebiyat tarihi» (1936).

THURBER, James (Amerikan yazarı) — 8.XII.1884 de Ohio'da doğdu, 2.XI.1961 de New York'da öldü. Ohio Üniversitesinde okudu. Gazetecilik yaptı. «New Yorker» de çıkan mizah hikâyeleriyle tanındı. Savaş, cinsel konular, psikolojik durumlar başlıca temalarıdır. Başlıca yapıtları: «Uçan Trapezdeki Orta Yaşlı Adam» (1935), «Son Çiçek» (1939), «Erkek, kadın ve köpek» (1943), «Thurber Karnavalı» (1945).

TİKONOV, Nikolay Semenoviç (Rus yazarı) — 3.II.1896 da doğdu. I. Dünya Savaşına katıldı. Sonra kızıl orduda savaştı. Milletvekili seçildi. Şiirler, romanlar yazdı. Konularını iç savaştan aldı. Başlıca yapıtları: «Braga» (1922), «Jurga» (1931), «Adı Kriov» (1941), «Pakistan hikâyeleri» (1950).

TOESCA, Maurice (Fransız romancısı) — 1904 de Charente'da doğdu. Henri IV Lisesinde Alain'in öğrencisi oldu. Edebiyat doktoru oldu. Hikâyeler, romanlar, denemeler yazdı. Kadın - erkek ilişkileri başlıca tema'sıdır. Başlıca yapıtları: «Kara Güneş» (1946), «Akrepler» (1947), «Mavi Maymun» (1948), «Aşk Deneyi» (1954), «Memurlar» (1959).

TOLSTOY, Leo Nikolayeviç (Rus romancısı) — 28.VIII.1828 de Yasnaya Polyana'da doğdu, 7.XI.1910 da Astapovo'da öldü. Büyük toprak sahibi zengin bir ailenin çocuğudur. Moskova'da

yarım yamalak okudu. Orduya girdi, Kafkasya'da Sivastopol'da savaştı. «Sivastopol Hikâyeleri» (1868) ile adını duyurdu. Subaylıktan ayrıldı, kendini edebiyata verdi. Avrupa'yı dolaştı. Dönüşte çiftliğinde cahil köylü çocukları için bir okul kurdu. 1862 de evlendi. Rusya'nın en ünlü bir yazarıyken birdenbire ruhî bir kriz geçirdi. Hayatın boşluğunu, ihtirasların gereksizliğini duydu. Çağın ahlâk çöküşünü yansıtan romanları büyük ilgi topladı. Tolstoyculuk bir çeşit felsefe halini aldı. Yetmiş üç yaşındayken genç Rus aydınlarının öncüsüydü. Bir gece evinden kaçtı, fakat Astapovo garında öldü. Hristiyanlığa yeni bir anlam vermek istemesi yüzünden kilise tarafından yerildi. Bir ahlâkçı olarak da geniş ün kazandı. Fakat herşeyden önce büyük bir roman yazarıdır. Çağını çizen romanları bütün dillere çevrildi. Gelmiş geçmiş roman yazarları arasında en önemlilerinden biridir. Rus edebiyatını etkilemiştir. Romanlarının hemen hepsi dilimize çevrilmiştir. Romanları birçok filmlere konu oldu. Başlıca yapıtları: «Kar Fırtınası» (1856), «İki Süvari» (1856), «Kazaklar» (1863), «Savaş ve Barış» (1856 - 69) «Anna Karanin» (1875), «Kroyçere Sonat» (1889), «Ölümden Sonra Dirilme» (1899), «Hacı Murat» (1901), Ayrıca birçok oyunlar da yazdı.

TOLSTOY, Aleksî Nikolayeviç (Rus yazarı) — 11.I.1883 de Nikolayevsk'de doğdu, 23.II.1945 de Moskova'da öldü. Sen Petersburg'da öğrenim yaptı. 1907 de ilk şiir kitabını yayınladı. 1911 den sonra oyun ve romanlar yayınladı. 1914 de savaşa muhabir olarak gitti. 1917 de beyaz Rusların yanında yer aldı. Yurdundan ayrıldı. Bir süre Paris'te yaşadı. 1923 de Moskova'ya döndü. 1937 de milletvekili seçildi, 1942 de Stalin ödülünü aldı. Başlıca yapıtları: «Nikita'nın Çocukluğu» (1920), «Aelita» (1922) «Mavi Şehirler» (1931), «Kara Altın» (1931), «Ekmek» (1935), «I. Petro» (1947), «Korkunç İvan» (1937).

TOULET, Jean Paul (Fransız yazarı) — 5.VI.1867 de Pau'da doğdu, 6.IX.1920 de Aşağı Pireneler'de öldü. Atalarının yaşadığı Maurice adaları onu etkiledi. Şiirler, masallar yazdı. 1892 de Paris'te Maurras ve Toulouse - Lautrec'le tanıştı. Birçok roman yayınladı. Başlıca yapıtları: «Tatlı Evlilikler» (1904), «Nane, Dostum» (1905), «Yeşilli Genç kız» (1920).

TRAKL, Georg (Avusturya şairi) — 3.II.1887 de Salzburg'da doğdu, 3.XI.1914 de Krakovi'de öldü. Hayatı serüvenler içinde geçti. «Lânetlenmiş» bir şair sayıldı: Alkole, esrara düşkünlüğü cinsel yaşayışı ile toplum dışına atıldı. Şiirleriyle dikkati çekti. Rimbaud, Verlaine'in etkisinde kaldı. Hayatın çirkin, korkunç yanlarını işledi. Başlıca yapıtları: «Şiirler» (1913), «Düşteki Sebatien» (1915).

TRIOLET, Elsa (Elsa Blick), (Fransız kadın romancısı) — 1903 de Moskova'da doğdu. Mayakovski'nin baldızıdır. İlk hikâyelerini Rusça yazdı. Aragon ile evlidir. 2. Dünya savaşında direnme hareketine katıldı. Komünist Partisine girdi. 1944 de Goncourt ödülünü kazandı. Romanlarında sosyal sorunları inceler. Denemeler de yazdı. Başlıca yapıtları: «İyi akşamlar Thérèse» (1938), «Mayakovski» (1939), «Beyaz At» (1943), «Avignon Aşıkları» (1943), «Yıkıntılar Müfettişi» (1948), «Naylon çağı» (1950).

TROYAT, Henri (Lev Tarassov), (Fransız romancısı) — I.XI.1911 de Moskova'da doğdu. İhtilâl sırasında yedi yaşındayken Paris'e geldi. Öğrenimini Fransa'da yaptı. Çarlık Rusya'sına bağlılığını birçok romanında belirtmiştir. Romanlarıyla kendini tanıttı. 1937 de «Örümcek» ile Goncourt ödülünü kazandı. 1958 de Fransız Akademisine seçildi. Başlıca yapıtları: «Dostoyevski» (1940), «Boğa Burcu» (1945), «Puşkin» (1946), «Dünya Döndükçe» (1947 - 50), «Yaşlı Kar» (1952), «Ekin ve Hasat» (1956 - 59).

TVARDOVSKİ, Aleksandr Trifonoviç (Sovyet şairi) — 1910 da Smolensk'de doğdu. Pedagoji enstitüsünde okudu. Moskova'da edebiyat tarihi öğrenimi yaptı. «Strana Muraviya» (1936) ile şair olarak tanındı. Şiirleri, hikâyeleriyle yaşayan Sovyet yazarlarının en değerlilerindendir. Başlıca yapıtları: «Vasili Terkin» (1941 - 45). Bir kaç şiir kitabı yayınlandı.

TWAIN, Mark (Samuel Langhorne Clemens), (Amerikan romancısı) — 30.XI.1835 de Florida'da doğdu. 21.IV.1910 Connecticut'de Redding'de öldü. Doğarken de ölürken de Halley kuyruklu yıldızı dünyanın yakınından geçti. Bu yüzden kendisinin «başka evrenlerden bu dünyaya gelmiş esrarlı bir yaratık» olduğunu

söylüyordu. Öğrenim görmedi. Çeşitli işlerde çalıştı. On iki yıl müretteplik yaptı, nehir gemilerinde kaptan olarak çalıştı. Altın aradı. Gazeteci oldu. 1865 de takma adla «Calaveras'ın Ünlü Sıçrayan Kurbağası» öyküsünü yayınladı. Mizah hikâyeleriyle geniş ün kazandı. Güzel konuştuğu için de şehir şehir dolaşıp konferanslar veriyordu. Avrupa'da, Pasifik'te yolculuklara çıktı. Kitapları ona çok kazanç sağladıysa da yanlış işlere para yatırdığı için hepsini batırdı. Karısını, çocuklarını kaybedince, mizah gücünü de yitirdi, kendi iç dünyasına eğildi. Edebi değeri üzerinde çok tartışılmıştır. Amerikan edebiyatının kişiliği en güçlü bir romancısı sayılır. Mizahçı olarak da dünya ölçüsünde kendini kabul ettirmiştir. Birçok romanları dilimize çevrildi. Başlıca yapıtları: «Tom Sawyer'in Serüvenleri» (1876), «Huckleberry Finn'in Serüvenleri» (1885), «Kral Arthur'un Sarayında bir Yankee» (1889), «İnsan Nedir?» (1906), «Esrarengiz Yabancı» (1916).

TZARA, Tristan (Romen asıllı Fransız şairi) — 4.IV.1886 da Romanya'da Moineşti'de doğdu. Zürih'de 1916 da birkaç arkadaşıyla Dada akımını yarattı. 1922 de Gerçeküstücülük akımını kuranlarla beraber değildi, ama sanatıyla onların yanındaydı. 1929 da Gerçeküstücü ihtilâle o da katıldı. Şiirin bir eylemi olduğuna inanıyor, şiirin insanın yararına bir güç olduğunu söylüyordu. Başlıca yapıtları: «25 şiir» (1918), «Bizim Kuşlar» (1923), «Dada'nın Yedi Manifesti» (1924), «Bulut Mendil» (1925) «Kurtlar Nerde Su İçer» (1932), «Kaçış» (1947), «Yalnız Konuşmak» (1955).

U

UNAMUNO, Miguel de (İspanyol yazarı) — 29.IX.1864 de Bilbao’da doğdu, 31.XII.1936 da Salamanca’da öldü. Madrid’te felsefe öğrenimi yaptı. 1891 de Salamanca Üniversitesinde Yunanca profesörü oldu. 1924 de Paris’e yerleşti. Bir süre sonra yeniden Salamanca’ya döndü, üniversite rektörlüğüne seçildi. Çağın gerilimli havasını veren romanlar yazdı. Birçok sorunları ortaya çıkardı. Sosyal hayat, İspanya ve kültür tarihi konularındaki yapıtlarıyla dünya ölçüsünde ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Don Kişot ve Şanşo’nun Hayatı» (1905), «Hayattaki Trajik Duygu» (1913), «Sis» (1914), «Teresa» (1923), «Öbürü» (1932).

UNDSET, Sigrid (Norveç kadın yazarı) — 20.V.1882 de Danimarka’da Kallundborg’da doğdu, 10.VI.1949 da Norveç’te Lillehammer’de öldü. Babasının ölümüyle hayata atıldı. Öğrenim göremedi. Oslo hayatına ve yaşadığı çevreye ait hikâyeler yazdı. Ressam Svarstad ile aşkını anlatan «Jenny» (1911), romanı onu tanıttı. «Olav Audunssoen» romanıyla 1928 Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. İkinci Dünya Savaşında Amerika’ya gitti, Norveç direnme hareketini öven yazılar yazdı. Romanları arasında değer ayrımı büyüktür. Başlıca yapıtları: «İlkbahar» (1914), «Uslu Bakireler» (1918), «On bir yıl» (1934), «Sert Çalı» (1932).

UNGARETTİ, Giuseppe (İtalyan şairi) — 10.XI.1888 de Mısır’da İskenderiye’de doğdu. 1912 - 14 arasında Sorbonne’da okudu. Apollinaire ve Picasso ile arkadaşlık kurdu. 1914 te İtalya’ya döndü. Önce Fütürist şiir akımına katıldı, şatafatlı şiir dilini bıraktı. I. Dünya savaşının izlenimleri şiirlerinde görülür. Kitapları İtalya’da büyük yankı uyandırdı. 2. Dünya Savaşından sonra Yeni Romantizme karşı koydu. Sağlam bir şiir tekniğiyle

insanlığa temel gerçekleri duyurdu. Çağdaş İtalyan şairleri arasında etkisini en uzun sürdürenidir. COMES başkanıdır. Başlıca yapıtları: «Savaş» (1919), «Zamanın Duygusu» (1933), «Sairler» (1943), «Acı» (1947).

ÜNRUH, Fritz von (Alman yazarı) — 10.V.1885 de Coblence'de doğdu. Bir generalin oğludur. Subaylık mesleğini seçti. Askerlik hayatına ait oyunlar yazdı. İlk dünya savaşının vahşeti karşısında aşırı bir barışçı oldu. Karanlık bir sembolizmle oyunlar, romanlar yazdı. Hitler çağında Amerika'ya sığındı. Başlıca yapıtları: «Subaylar» (1912), «Prusya Prensi Louis - Ferdinand» (1913), «Verdun» (1916), «Bir Aile» (1917).

UPDIKE, John (Amerikan yazarı) — 18.III.1932 de Pensilvania'da Shilington'da doğdu. «New Yorker»de çıkan kısa hikâyeleri ile tanındı. Başlıca yapıtları: «Aynı kapı» (1959), «Akşamleynin Bayramı» (1959), «Rabbit Run» (1960).

USTINOV, Peter Alexander (İngiliz oyun ve senaryo yazarı) — 16.IV.1921 de Londra'da doğdu. Bir Rus göçmenin oğludur. Westminster okulunda öğrenim yaptı. 1942 - 46 da asker oldu. Savaştan sonra Londra'da artist ve yönetici olarak çalıştı. Filmlerde rol aldı. Oyunlarıyla kendini tanıttı. Başlıca yapıtları: «Pişmanlıklar Evi» (1943), «İyi Niyetler Trajedisi» (1944), «Trençkotlu Adam» (1949), «Dört Albayın Aşkı» (1951), «Boş Sandalye» (1954), «Romanov ve Juliet» (1958), «Foto Finit» (1961).

V

VACARESCU, Elene (Romen kadın yazarı) — 1866 da Bükreş'de doğdu. 1947 de Paris'te öldü. Hem Fransızca, hem Romence yazdı. Paris'e yerleşti. Romanlar, masallar, şiirler yazarak adını duyurdu. Başlıca yapıtları: «Işıklar ve Alevler» (1903), «Amor Vincit» (1909), «Akşamın Altısında» (1929).

VAILLAND, Roger (Fransız yazarı) — 16.X.1907 de Acy-en-Multi-en'de doğdu. Reims'de ve Öğretmen okulunda öğrenim gördü. 1927 de gazeteciliğe atıldı. Savaş muhabirliği yaptı. Romanları ile ün kazandı. Oyunlar, denemeler de yazdı. Başlıca yapıtları: «Garip Oyun» (1945), «Yalnız bir genç adam» (1942), «32.000 frank» (1955), «Kanun» (1957), «Bayram» (1960).

VALERY, Ambroise Paul Toussaint Jules (Fransız şairi ve yazarı) — 30.X.1871 de Sète'de doğdu, 20.VII.1945 de Paris'de öldü. Montpellier okulunda okudu, hukuk öğrenimi yaptı. 1899 da ilk şiiri «Düş»ü Marsilya'da bir dergide yayınladı. P. Louis'le Gide'le tanıştı. Mallarmé'nin evinde yapılan toplantılara devam etti. «Leonard de Vinci'nin yöntemine giriş» (1894), «Bay Teste ile Akşamlar» (1896) gibi kitaplar yayınladı. Birdenbire şiir yazmayı bıraktı. Kendini matematik üzerine çalışmalara verdi. Üç yıl Savunma Bakanlığında çalıştı, 1900 den sonra Havas ajansında görev aldı. Arkadaşlarının ısrarlarına rağmen yıllarca şiir yayınlamadı. 1917 de «Genç Parque» çıkınca şair olarak ünü genişledi. Bundan sonra yeniden edebiyata döndü, şiir ve deneme kitaplarını üst üste yayınladı. 1927 de Fransız Akademisine seçildi. Uzun yıllar College de France'de profe-

sörlük yaptı. Öldüğü zaman, De Gaulle «Ulusal Yas» ilân etti. Yirminci yüzyılda Fransa'nın yetiştirdiği en güçlü «zekâ» sayılır. Denemeleriyle ve şiirleriyle çağdaş edebiyatın önde gelen bir kişisidir. Başlıca yapıtları: «Eski şiirler albümü» (1920), «Eupalinos» (1923), «Variete» (1924), «Sanat üzerine yazılar» (1931), «Şiir Sanatına giriş» (1938), «Bugünkü Dünyaya Bakışlar» (1940), «Faust'um» (1945).

VALLEJO, César (Peru şairi) — 1893 de Santiago de Chuco'da doğdu, 15.IV.1938 de Paris'te öldü. İspanya iç savaşına katıldı. Paris'te Rusya'da yaşadı. Gerçeküstücülüğün etkisinde kaldı. Lâtin Amerika'nın en güçlü şairlerinden sayılır. Başlıca yapıtları: «Trilce» (1921), «1931 de Rusya» (1931), «İnsanca Şiirler» (1939), «Hikâyeler» (1948).

VASZARY, Gabor (Macar romancısı) — 7.VI.1897 de Budapeşte'de doğdu. Gazetecilik, ressamlık yaptı. Duygulu, hüzünlü, küçük insanın yaşamını yansıtan romanlarıyla ün kazandı. Macar gündelik yaşamı, aşklar romanlarının başlıca konusudur. Paris'e göçtü. Başlıca yapıtları: «Yavrum» (1934), «Paris'te İkimiz» (1937), «Yaz İntermezzosu» (1954), «Evlen Benimle Sevgilim» (1956).

VENESİS, Elias (Elias Mellos), (Yunan romancısı) — 4.III.1904 de Anadolu'da Ayvalık'da doğdu. Çocukluğu Anadolu'da ve Lesbos'da geçti. Midilli'de ve Atina'da çalıştı. Bankalarda görev aldı. Serüvenli çocukluk ve gençlik anıları romanlarına konu oldu. Başlıca yapıtları: «Aelya Toprağı» (1949), «Exodos» (1950) «Argonotlar» (1962).

VERCORS (Jean Bruller), (Fransız yazarı) — 26.II.1902 de Paris'te doğdu. Basımevcilik, ressamlık yaptı. 1942 de gizlice basılan «Denizin Susuşu» ile Petain'e karşı Fransız ulusunu direnmeye çağırdı. Bu küçük romanı birdenbire büyük ün kazandı. Başka romanlar, deneme kitapları da yazdı. Başlıca yapıtları: «Cehennem» (1935), «Yıldızlara Yürüyüş» (1945), «Zamanın Kumu» (1945), «Gecenin Silâhları» (1946), «Bozulmuş Hayvanlar» (1952), «Kızgınlıklar» (1956), «Bu kıyıda» (1959), «Sylva» (1961).

VERHAEREN, Emile Adolphe Gustave (Belçika şairi) — 21.V.1855 de Anvers'de doğdu, 27.XI.1916 da Rouen'de öldü. Hukuk öğrenimi yaparak Brüksel'de avukat oldu. 1883 de «Flamanlar» adlı kitabıyla ilk şiirlerini yayınladı. Eleştirmeci olmak istiyordu. 1886 da bir kriz geçirdi, canına kıymaya kalkıştı. Din inancını yitirdi, kendini garip korkulara kaptırdı. Nevrastenik bir ruhu yansıtan şiirler yazdı. Modern karışıklığı çizen «Villes Tentaculaires» (1895) ile en üstün yapıtını verdi. Sosyalizmde aradığı inancı buldu. Ömrünün sonlarına doğru bütün Avrupa'nın tanıdığı bir şair haline geldi. Başlıca yapıtları: «Akşamlar» (1887), «Bozgunlar» (1888), «Gecenin Meşalesi» (1890), «Yolumda Görünenler» (1891), «Duru Saatler» (1896 - 1911).

VIALAR, Paul (Fransız romancısı) — 23.IX.1898 de Saint - Denis'de doğdu. Romanlarıyla tanınmıştır. «Edebiyatçılar Birliği» Başkanlığını yaptı. «Ölüm bir başlangıçtır» adlı «nehir - romanı»yle ün kazandı. Başlıca yapıtları: «İnsanlar» (1930), «Deniz Gülü» (1939), «Vahşiler Balosu» (1945), «Bir Gölge» (1946), «İnsan Avı» (1952).

VIAN, Boris Paul (Fransız yazarı) — 10.III.1920 de Ville d'Avray'de doğdu. 1942 - 47 de mühendis olarak çalıştı. Caz müziği eleştirmeleriyle edebiyata girdi. Öncü bir yazar sayılır. Oyunlar, romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Mezarlarınıza tüküreceğin» (1946), «Günlerin Köpüğü» (1947), «Karıncalar» (1949), «Kızıl Ot» (1950).

VIELE - GRIFFIN, Francis (Fransız şairi) — 25.V.1864 de Virginia'da Norfolk'da doğdu, 12.XI.1937 de Bergerac'da öldü. Soylu bir ailedendi. Sembolist akıma katıldı. Serbest nazımın öncülerinden oldu. Başlıca yapıtları: «Sevinçler» (1888), «Kutsal Aşk» (1903), «Daha Uzağa» (1906), «Ulysse'in Bilgeliği» (1925).

VILDRAC, Charles (Charles Messenger), (Fransız yazarı) — 23.XI.1882 de Paris'te doğdu, 1906 - 7 arasında Duhamel'le birlikte Abbaye grubunu kurdu. R. Rolland'la dost oldu. Şiir yazarak edebiyata girdi, fakat oyunları ile ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Aşk kitabı» (1910), «Şiir tekniği üzerine notlar» (1911), «Umut-suz kişinin şarkısı» (1920), «Tenacity Vapuru» (1920), «Madam «Beliard» (1925), «Pembe Ada» (1925), «Üç Ay Hapis» (1942), «Çocukluk» (1945).

VILMORIN, Louise Léveque de (Fransız kadın romancı) — 4.IV. 1902 de Verrieres sur Buisson'da doğdu. Romanlarıyla tanındı. Başlıca yapıtları: «Sütunlu yatak» (1941), «Erica'nın Dönüşü» (1948), «Julietta» (1951), «Güzel Aşklar» (1954), «Bir Takside Kalan Mektup» (1958), «Madam de...» (1954).

VITTORINI, Elio (İtalyan romancısı) — 23.VII.1908 de Siraküza' da doğdu. Kendi kendini yetiştirdi. 1930 da gazeteciliğe atıldı. Amerikan edebiyatının etkisinde kaldı. İtalyan «yeni gerçekciliği» nin öncülerinden sayılır. «Sicilya Konuşmaları» (1941) ile ilk önemli yapıtını yayınladı. Sicilya'da yaşayan insanların yoksulluğunu güçlü bir gözlemcilikle verdi. Gerçekciliğe yeni bir estetik getirdi. Başlıca yapıtları: «İnsanlar ve Başkaları» (1945), «Simplon Frejus'ye Göz Kırpar» (1947), «Messina'lı Kadınlar» (1949).

VIVANTİ, Annie (İtalyan kadın romancı) — 2.II.1868 de Londra' da doğdu, 20.XI.1942 de Torino'da öldü. Annesi de yazardı. 1908 de bir İngilizle evlendi. İsviçre'de, İngiltere'de, Amerika'da yaşadı. 1890 da «Lirica'yı yayınladı. Romanlarıyla kendini tanıttı. «Yırtıcılar» romanı dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Kafe konser sanatçısı Marion» (1890), «Yırtıcılar» (1910) «Vae Victis» (1917), «Günah Çıkarma» (1927).

VORONCA, Ilarie (Eduard Marcus), (Romen şairi) — 28.XII. 1903 de Braila'da doğdu, 1946 da Bükreş'de öldü. Bükreş ve Paris'te öğrenim yaptı. Fransa'ya göç etti. «Nouvelles Littéraires» ve «Cahiers du Sud» dergilerinde yazılar yazdı. Sembolizm geleneğini sürdürdü. Başlıca yapıtları: «Colomba» (1927), «Balo-ya Çağrı» (1931), «Ulysse Şehirde» (1933), «Sevinç İnsanlar İçindir» (1936), «Bu Dünyanın Güzelliği» (1940), «Tanıklar» (1942).

VRIES, Theun de (Theunis Uilke), (Hollanda yazarı) — 26.IV. 1907 de Friesland'da doğdu. Gazetecilik, özel sekreterlik, kitaplık memurluğu yaptı. Canlı bir hava taşıyan romanlarıyla tanındı. Dünyanın birçok ülkelerine yolculuk etti. Balzac, Tolstoy, Mann etkisi altında kalmıştır. Başlıca yapıtları: «Rembrandt» (1931), «Vox Humana» (1951), «Pan insanlar arasında» (1957), «Kızıl Saçlı Kız» (1960), «Şubat» (1962).

W

WAIN, John (İngiliz yazarı) — 14.III.1925 de doğdu. Newcastle yüksek okulunu bitirdi. Oxford'da okudu. İngiliz edebiyatı doçenti oldu. 1947 den beri eleştirmeler, şiirler, romanlar yazarak kendini tanıttı. Başlıca yapıtları: «Ânı yaşamak» (1955), «İlk Denemeler» (1957).

WALLACE, Edgar (İngiliz romancısı) — 1.IV.1875 de Greenwich' de doğdu. 10.II.1932 de Holivut'da öldü. Yoksul bir çocukluk geçirdi, öğrenim göremedi. 18 yaşında asker oldu, güney Afrika'ya gitti. Daily Mail'de çalıştı. Dedektif romanları ile büyük ün kazandı. 170 sayısını bulan romanları dünya dillerine çevrilmiş, pek çok filme konu olmuştur. Romanlarının çoğu dilimizde yayınlanmıştır. Başlıca yapıtları: «Korku Meleği» (1922) «Gecede Yüzler» (1925), «Üç Doğru Adam» (1926).

WARREN, Robert Penn (Amerikan şair ve yazarı) — 24.IV.1905 de Kentucky'de Gutrie'de doğdu. Yale'de, Oxford'da öğrenim gördü. Metafizik konuları işledi. Romanlarıyla da geleneksel güney atmosferini yansıttı. «Kralın Adamları» ile 1947 de Pulitzer Ödülünü kazandı. Başlıca yapıtları: «Gecenin Atlısı» (1939), «Aynı tema'da on bir şiir» (1942), «Gökyüzünün Kapısında» (1943), «Seçme Şiirler» (1944), «Faulkner ve onun güneyi» (1951).

WASSERMANN, Jakop (Alman romancısı) — 10.III.1873 de Fürth' de doğdu, 1.I.1934 de Steimark'da öldü. Münih'te «Simplizissimus» gazetesinde çalıştı. Schnitzler; Mann'la dostluk etti. Psikolojik derinliklere inen romanlarıyla tanındı. Dostoyevski'nin

etkisi görülür. Yüzyıl Alman romancılarının önde gelenlerindendir. Başlıca yapıtları: «Zindorf'lu Yahudi» (1897), «İskender Babil'de» (1905), «Altın Ayna» (1911), «Kırk yaşındaki adam» (1913), «Dostum Hofmannsthal» (1930), «Joseph Klatovens'in Üçüncü Hayatı» (1934), «Olivia» (1937).

WAUGH, Evelyn Arthur (İngiliz yazarı) — 28.X.1903 de Hampstead'de doğdu. Babası da tanınmış bir yazardı. Oxford'da öğrenim gördü. Ressamlık, öğretmenlik, gazetecilik yaptı. Habeşistan savaşında «Daily Mail»in muhabiri olarak Afrika'da röportajlar yaptı. 2. Dünya Savaşında da görevle Tito'nun yanına gönderildi. 1930 da katolik oldu. Çağdaş toplumdaki düzensizlikleri gösteren yergi romanları yazdı. Başlıca yapıtları: «Rosetti» (1928), «Kara Şeytanlık» (1932), «Bir Avuç Toz» (1934), «Bredeshead'e dönüş» (1944).

WEBB, Mary Gladys (İngiliz kadın romancı) — 25.III.1881 de Leighton'da doğdu, 8.X.1927 de Sussex'de öldü. Kelt geleneklerine bağlı ailesinin etkisinde kaldı. Şiirlerle kendini tanıttı. 1920 de profesör olan eşiyle birlikte Londra'da yerleşti. Romanlarında kişiler, konular canlı değilse de, tabiatı ve insan duyarlılığını çizmekte, büyük yetenek göstermiştir. Başlıca yapıtları: «Sevinç kaynağı» (1917), «Altın Ok» (1917), «Dişi Tilki» (1917), «Yedi Kişiye bir sır» (1922).

WEDEKİND, Frank (Alman yazarı) — 24.VII.1864 de Hanover'de doğdu, 9.III.1918 de Münih'te öldü. Babasının zoruyla Hukuk öğrenimi yaptıysa da tiyatroya olan sevgisi yüzünden bir sirke katıldı. İlk oyunu «Baharın Uyanışı» (1891) de ailenin baskısı yüzünden canına kıyan bir çocuğu anlattı. Beş yıl avare bir hayat ardında Londra, Paris ve Zurih'de dolaştı. Bohem hayatının yoksulluğunu çekti. 1896 da mizah dergisi «Simplizissimus»un müdürü oldu. 1898 de Münih tiyatrosunun dramaturglüğüne çağrıldı. Bir şiiri yüzünden hapse mahkûm oldu. Oyunlarında bazı rolleri kendisi oynuyordu. Dram biçimlerinde yenilik yaptı. Expressionisme'in öncüsü sayılır. Başlıca yapıtları: «Pandora'nın Kutusu» (1902), «Nikolo» (1901 - 1907), «Ölüm ve Şeytan» (1906), «Vetterstein'in Şatosu» (1910).

WELLS, Herbert George (İngiliz yazarı) — 21.IX.1866 da Bromley'de doğdu, 13.VIII.1946 da Londra'da öldü. Yoksulluk içinde bir çocukluk geçirdi. Kendi kendini yetiştirdi, 1888 de Krallık Bi-

lim Kolejini bitirdi. Bir kumaşçının yanında çalıştı. 1895 de çıkan «Zamanı Keşfetme Makinesi» ile adını duyurdu. Yazdığı bilimsel romanlar «Görünmeyen Adam» (1897) ile «Science-fiction»un öncüsü oldu. Toplumculuğu savunan yapıtları büyük ilgi topladı. Teknik ilerlemeyle üretimin artacağına, insanların böylece mutluluğa kavuşacaklarına inanıyordu. Tarih kitapları, denemeler, sosyal incelemeler de yayınladı. Modern uygarlığın övgücüsü olarak ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Doktor Moreau'nun Adası» (1896), «Dünyalar Savaşı» (1898), «Ayda ilk İnsanlar» (1901), «Çağdaş Roman» (1911), «Bir Evlilik» (1912), «Kısa Dünya Tarihi» (1922), «Hayat Bilimi» (1929). «İnsanın Hak'ı» (1940).

WERFEL, Franz (Avusturya yazarı) — 20.IX.1890 da Prag'da doğdu, 26.VIII.1945 de Beverly Hills'de öldü. Alman Musevileri arasında büyüdü. Öğrenci iken «Dünyanın Dostu» (1911) adlı kitabını yayınladı. Dramlar da yazdı. 1938 de Avusturya'dan ayrıldı, Fransa'ya yerleşti. 1940 dan sonra Amerika'da yaşadı ve orada öldü. Romanlarıyla dünyaca ün kazanan musevi yazarlardandır. Başlıca yapıtları: «Bir Başkası» (1915), «Juarez ve Maximilien» (1925), «Musa Dağında Kırk Gün» (1933), «Bernadette'in Şarkısı» (1941), «Henüz Doğmamış İnsanların Yıldızı» (1946).

WHARTON, Edith (Amerikan kadın romancı) — 23.I.1862 de New York'da doğdu, 11.II.1937 de Saint-Brice-la-Forêt'de öldü. Soylu, zengin bir ailedendir. Ressam olmak için bu çevreden kendini ayırmasını bildi. Çürümüş bir toplumun yergisini yapan romanlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Bu dünyanın Mutlu Kişileri arasında» (1905), «Memleketin Adeti» (1913), «Suçsuzluk Çağında» (1920), «Çocuk» (1928).

WIECHERT, Ernst Emil (Alman yazarı) — 18.V.1887 de Doğu Prusya'da Kleinort'da doğdu, 24.VII.1950 de Zürih'te öldü. Königsberg'de öğrenim yaptı. 1911 de profesör oldu. 1914 de savaşa teğmen olarak katıldı. Verdun'de yaralandı. Yurduna döndü. 1930 dan sonra öğretimden ayrıldı, kendini edebiyata verdi. «Kurt» (1924), «Ormanlar ve İnsanlar» (1936) romanlarıyla tanınmıştı. Münih'te öğrencilerle yaptığı bir konuşma yüzünden birkaç ay Buchenwald'de tutuklandı. Savaştan sonra İs-

viçre'ye çekildi. Romanlarında tabiat büyük yer tutar, ona göre tabiat gerçeğin kendisidir. İnsanoğlu tabiata yaklaştıkça mutlu olacaktır. Başlıca yapıtları: «Hortlak» (1934), «Orman» (1935), «Basit Hayat» (1939), «Jeromine Çocukları» (1945).

WILDER, Thornton Niven (Amerikan oyun ve roman yazarı) — 17.IV.1897 de Madison'da doğdu. Babası konsolostu, çocukluğu Hong Kong ve Şanghay'da geçti. Yale'de ve Roma'da öğrenim gördü. Chicago'da profesörlük yaptı. 1942-45 de Akdeniz'de Amerikan Hava gücünde savaştı, 1927, 1938, 1942 de üç kez Pulitzer Ödülünü kazandı. 1927 de «San Luis Rey» köprüsü ile edebiyat dünyasında tanınmıştı. Başka romanlarıyla çağdaş edebiyatın önde gelen bir yazarı oldu. «Bizim Şehir» (1938) adlı oyunu dünyaca başarı kazandı. Bu oyun Türkiye'de birçok kez oynanmıştır. Başlıca yapıtları: «Andros'lu Kadın» (1930), «Gökyüzüne Doğru» (1934), «Dişimizin Zarı» (1942).

WILLIAMS, Tennessee (Thomas Lanier Williams), (Amerikan oyun yazarı) — 26.III.1914 de Columbus'de doğdu. Iowa Üniversitesinde okudu. 1930 da kısa hikâyelerini yayınladı. Oyunlarında güney illerindeki sosyal sınıfların çöküşünü, ahlâk anlayışının değişmesini işledi. Güçlü bir sembolizm taşıyan karamsar oyunları ile büyük ün kazandı. Beyaz perdeye de aktarılan «İhtiras Tramvayı» (1947), «Kızgın Damdaki Kedi» (1955) ile dünyaca tanındı. Birçok oyunları dilimize çevrilmiş, sahnelerimizde oynanmıştır. Başlıca yapıtları: «Meleklerin Döğüşü» (1945), «Sirca Kümes» (1945), «Yaz ve Duman» (1948), «Mrs. Stone'un Roma'daki İlk yazı» (1950), «Geçen Yaz, Birdenbire» (1958), «Gençliğin Tatlı Kuşları» (1959), «İguana Gecesi» (1962).

WILSON, Angus (İngiliz romancısı) — 11.VIII.1913 de Sussex'de doğdu. Oxford'da okudu. British Museum'de kitaplık memuru oldu. Savaşın sonra edebiyata atıldı. Yergici, karamsar romanlar yazdı. Roman tekniğini başarılı kullanmasıyle dikkati çekti. Günümüz romancıları arasında en değerlilerinden sayılır. Başlıca yapıtları: «Emile Zola» (1952), «Mrs. Eliot'un orta yaşı» (1958), «Zoo'daki İhtiyar Adam» (1961).

WILLIAMS, William Carlos (Amerikan şairi) — 17.IX.1883 de Rutherford'da doğdu. Pennsylvania Üniversitesinde Tıp öğ-

renimi yaparak hekim oldu. New Jersey'de yaşamaktadır. Büyük şehir izlenimlerinin şiirini yazdı. Romanlar, denemeler de yazdı. Başlıca yapıtları: «Kora Cehennemde» (1920), «Ekşi Üzümler» (1921), «Büyük Amerikan Romanı» (1923), «Pagany'ye Yolculuk» (1928), «Adem, Havva ve Şehir» (1936), «Kırık Kemer» (1941), «Çöl Musikisi» (1954).

WOLFE, Thomas (Thomas Clayton), (Amerikan romancısı) — 3.X.1900 da Güney Carolina'da Asheville'de doğdu, 15.IX.1938 de Baltimore'da öldü. Kuzey Karolina ve Harward Üniversitelerinde öğrenim gördü. 1924 - 29 arasında New York Üniversitesinde doçentlik yaptı, Avrupa'ya bir iki kez geldi. Romanlarının konularını kendi hayatından almıştır. Gece gündüz romanlarına çalışıyordu. «Nehrin Kaynağında» (1929) romanı ile tanındı. Coşkun bir güçle romanlarına hayatın her yönünü, her duygusunu koymak istiyordu. Kendini, taşkın bir nehre benzetiyordu. Bu dev çabaya sağlığı dayanamadı, 38 yaşında ardından birkaç cilt roman bırakarak öldü. Büyük romanları ölümünden sonra basıldı. Amerikan edebiyatının doruklarından biri sayıldı. Başlıca yapıtları: «Ölümden Sabaha» (1935), «Bir Romanın Hikâyesi» (1936), «Bir Daha Evine Dönemeyeceksin» (1940).

WOOLF, Virginia (İngiliz kadın romancı) — 25.I.1882 de Londra'da doğdu, Sussex'de Lewes'de canına kıyarak öldü. Bir yazarın kızıydı. Sağlığı elvermediğinden öğrenim görmedi. Babası ona Platon, Spinoza, Montaigne'i okuttu. 1912 de evlendi. «Hogarth Yayınları»nı kurdu. Eleştirmeler yazıyor, romanlarına çalışıyordu. İlk romanları «Deniz Gezintisi» (1915), «Gece ve Gündüz» (1919) de yepyeni havasıyla edebiyat dünyasının dik katini çekti. 1927 den sonra alışılmış roman tekniğini bıraktı. Hayatın gerçeğini arayan romanlar yazdı. Bergson'un zaman kuramının, Proust ve Joyce'un etkisindeydi. Kişinin içi durmadan değişirken bir dış gerçek olabilir miydi? Değişik bir anlam, yeni bir teknik taşıyan romanlarıyla çağdaş İngiliz edebiyatının en güçlü sanatçılarından biri sayıldı. Bir iki romanı dilimize çevrilmiştir. Başlıca yapıtları: «Jacop'un Odası» (1922) «Deniz Fenerine Gezi» (1927), «Orlando» (1928), «Özel Oda» (1929), «Dalgalar» (1933), «Bir Yazarın Güncesi» (1953).

WOOK, Hernan (Amerikan romancısı) — 27.V.1915 de New York ta doğdu. Rus soyundandır. Columbia Üniversitesinde okudu. Savaşa deniz subayı olarak katıldı. «Caine İsyanı» (1951) romanı ile ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Aurora Dawn» (1947), «Marjorie Morningstar» (1955), «İşte Benim Tanrım Bu» (1959).

WRIGHT, Richard (Amerikalı zenci romancı) — 4.IX.1908 de Mississippi'de Natchez'de doğdu, 29.XI.1960 da Paris'te öldü. Küçük yaşta hayata atıldı, Menfis ve Şikago'da çeşitli işlerde çalıştı. 1930 dan sonra yazılarını yayınlamaya başladıysa da ancak 1938 de «Tom Amcanın Çocukları» ile kendini tanıtabildi. Aşağı tutulan, hor görülen zenci ırkının çilesini anlatan romanlar yazdı. Savaştan sonra Paris'e yerleşti. «Temps Modernes» dergisi yazı kuruluna katıldı. Çağdaş Amerikan romanının önde gelen yazarlarından. Başlıca yapıtları: «Memleketin bir çocuğu» (1940), «On iki milyon ses» (1941), «Black Boy» (1945), «Uzun Düş» (1958), «Sekiz Adam» (1961).

Y

YEATS, William Butler (İrlanda şair ve oyun yazarı) — 13.VI. 1865 de Dublin'de doğdu, 28.I.1939 da Fransa'da Roquebrune'de öldü. Sanat sevgisini ressam babasından, İrlanda geleneğine, toprağına bağlılığı annesinden aldı. Londra'da çocukluğunu geçirdikten sonra Dublin'e geldi. Güzel Sanatlar okulunda okudu. Tekrar Londra'ya döndü, edebiyat çevrelerine girdi. 1899 da Lady Gregory ve ilk eşi Maud Gonne'un yardımıyla Abbey Tiyatrosuna kurdu. Burada ilk oyunları sahneye koydu. «Kontes Catherine» (1892), «Denizde Gölgeler» (1911), büyük ün kazandı. İkinci eşinin medyum olması onu mistik tema'ları işlemeye iteledi. Doğaüstü konular üzerinde çalıştı. Oyunların «şiir» olarak yazılmasından yanaydı. 1923 de Nobel Edebiyat Ödülünü kazandı. 1922 - 28 arasında Hür İrlanda Meclisinde senatörlük yaptı. Oyunları tekniğı, derin şiiri, üstün sembollerle yüzyıl tiyatrosunun vazgeçilmez yapıtları oldu. Çağdaş tiyatronun büyük yazarlarından sayılır. Başlıca yapıtları, «Kalpteki arzusun toprağı» (1894), «Catherine Houlihan'da» (1902), «İyilik ve Kötülük Fikri» (1903), «Yedi Şiir ve bir parça» (1922) «Kule» (1928), «Bütün Şiirleri» (1934).

ZAMFIRESCU, Duiliu (Romen yazarı) — 30.X.1958 de Fokşani'de doğdu, 3.VI.1922 de Varatec manastırında öldü. Bükreş'te Hukuk öğrenimi yaptı, avukat oldu. Gazetecilikte çalıştı. Dışişlerine girdi. Roma, Atina, İstanbul'da görevli olarak bulundu. Senatör, Bakan oldu. Romen Akademisine seçildi. Tolstoy'un etkisinde kaldı. Romanlar, şiirler, oyunlar yazdı. Başlıca yapıtları: «Hikâyeler» (1888), «Şiirler» (1889), «Şiirler» (1934).

ZAVATTINI, Cesare (İtalyan yazarı) — 20.IX.1902 de Luzzara'da doğdu. Kısa hikâyeleri ve film senaryoları ile tanındı. Yeni gerçekçilik akımının öncülerinden oldu. «Bisiklet Hırsızı» filminin hikâyesiyle ün kazandı. Başlıca yapıtları: «Şeytanın Sesi» (1942) «Yalancı» (1943), «Sinema Defteri» (1956).

ZILAHY, Lajos (Macar romancısı) — 27.III.1891 de Nagyszlon-ta'da doğdu. Protestan bir ailenin çocuğudur. Budapeşte'de Hukuk öğrenimi yaptı. 1947 de yurdundan ayrıldı. Amerika'ya yerleşti. Gerçekçi ve psikolojik tahlilleri güçlü romanlar, oyunlar yazdı. Başlıca yapıtları: «İki Esir» (1927), «Leona» (1930), «Altın Köprü» (1936), «Ormanın Derinliği» (1959).

ZOLA, Emile (Fransız romancısı) — 12.IV.1840 da Paris'te doğdu, 29.XI.1902 de öldü. Bir İtalyan mühendisinin oğluydu. Cezanne'la okul arkadaşlığı etti. 18 yaşında Paris'e geldi. Bakalorya sınavını veremeyince kendine iş aradı. Hachette kitap evine girdi. Yirmi dört yaşında «Ninon'a Masallar» ı (1864) yayınladı. Romantizmden koparak natüralist romanlar yazmaya başladı. «Thérèse Raquin» (1867) ile kendini tanıttı. Claude Bernard'ın

kalıtım kuramına uyarak birçok romanlarında bunu ispat etmeye çalıştı. Yorulmaz bir çabayla romanlar yazdı. «Rougon Macquart» dizisi ile çağının en çok beğenilen romancısı haline geldi. 1894 de Dreyfus davasına karıştı. Cumhurbaşkanına yazdığı «Suçlandırıyorum» yazısı üzerine mahkemeye verildi, bir yıl hapse mahkûm oldu. İngiltere'ye gitti. Dreyfus'un suçsuzluğu anlaşıncı o da bu mücadeleden başarıyla çıkmış oldu. Bu olaydaki davranışıyle büyük bir romancı olduğu kadar, güçlü bir savaşçı olduğunu da gösterdi. Gazdan zehirlenerek öldü. 1908 de külleri Pantheon'a taşındı. Yirminci yüzyıl başında ölmesine rağmen romanlarının etkisi yirminci yüzyılda sürdü. Natüralist romanın en güçlü örneklerini vermiştir. Dünya dillerine çevrilen bu romanların pek çoğu dilimizde de yayınlanmıştır. Başlıca yapıtları: «Meyhane» (1877), «Medan Akşamları» (1879), «Nana» (1880), «Germinal» (1885), «Eser» (1886), «Rüya» (1888), «İnsan Denen İfrit» (1890), «Doktor Pascal» (1893).

ZOŞÇENKO, Mihail Mihailoviç (Rus yazarı) — 10.VIII.1895 de Poltava'da doğdu, 22.VII.1958 de Leningrad'da öldü. Öğrenimden sonra Kızıl orduda subay oldu. 1921 de «Serapion Kardeşler» grubuyla edebiyata girdi. Gogol'un etkisinde kaldı. Kısa mizah hikâyeleriyle dünya ölçüsünde ün kazandı. Idanov tarafından yasaklandığı için birkaç yıl kitapları basılamadı. Hikâyeciliğin ustalarındandır. Pek çok hikâyesi dilimize çevrilmiştir.

ZUCKMAYER, Carl (Alman oyun yazarı) — 27.XII.1896 da Rhein'de Nackenheim'da doğdu. I. Dünya Savaşına teğmen olarak katıldı. Rejisör yardımcılığı yaptı. Kiel, Münih, Berlin tiyatrolarında dramaturglük yaptı. 1938 de İsviçre'ye sığındı. 1938 - 39 da Cenevre gölü kıyısında Chardonne'da yaşadı. 1939 Güzünde Holivut'a gitti. Şimdi Almanya'dadır. 2. Dünya Savaşından sonra oyunlarıyle büyük ün kazandı. Romanlar, denemeler de yazdı. Başlıca yapıtları: «Katharina Knie» (1929), «Bir Aşk Hikâyesi» (1934), «Avusturya'da bir yaz» (1937), «Şeytanın Generali» (1946), «Şiirler» (1916 - 48), «Herbet Engelmann» (1952), «Soğuk Işık» (1955).

ZWEIG, Stefan (Avusturya romancısı) — 28.XI.1881 de Viyana’da doğdu. 23.II.1942 de Brezilya’da Petropolis’te öldü. Zengin bir sanayicinin oğluydu. Germanistik, tarih ve psikoloji öğrenimi yaptı. Gezilere çıkarak, yabancı ülkeleri tanıdı. Çevirilerle edebiyat dünyasına girdi. Hofmannsthal etkisinde şiirler yazdı. «Gümüş İp» (1900). Tiyatroyla ilgilendi «Deniz kıyısındaki ev» (1907), gibi oyunlarla tanındı. 1914 de R. Rolland’la birlikte savaşa cephe aldı. Freud ilkelerinin etkisinde hikâyeler, romanlar yazarak dünyaca ün kazandı. Tatlı anlatışı, psikolojik ayrıntılara girişi, roman tekniğindeki ustalıkla yapıtlarını büyük okur yığınınına sevdirdi. Tarihî romanlar, denemeler de yayınladı. 1940 da Britanya uyruğuna geçti. 1941 de Brezilya’ya gitti. Umutsuz bir kriz sonucunda eşiyle birlikte canına kıydı. Çağdaş romanın ayrı kişiliği olan yazarlarından. Pek çok kitapları dilimize çevrildi. Başlıca yapıtları: «Amok» (1922), «Bir Kadının Yirmi Dört Saati» (1934), «Tehlikeli Merhamet» (1939), «Dünün Dünyası» (1942). Fouche, Marie Antoinette, Maria Stuart, Macellan, Balzac için biyografik romanlar yazmıştır.

ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYAÇILARININ DİLİMİZE ÇEVİRİLMİŞ BELLİ BAŞLI ESERLERİ

AGNON, S.J. — Sözlü ve Tılsım

ALAIN — Edebiyat Üzerine

ALAIN - FOURNIER — Adsız Köşk

ADRİNÇ, İvo — Drina Köprüsü, Uğursuz Avlu.

ANOUILH Jean — Vahşi Kız, Toreadorlar Valsi, Antigone

ANNUNZIO, Gargiel — İhtiras Çocuğu

APOLLINAIRE, Guillaume — Şiirlerinden Seçmeler

ARAGON, Louis — Seçme yazılar

ASTURIAS, Miguel — Guatamala Efsaneleri, Bay Başkan

AYME, Marcel — Duvar geçen, Öksüz Surat

BALDWIN, James — Giovanni'nin Odası

BEAUVOIR, Simon de — Kadın nedir, Başkalarının Kanı

BECKETT, Samuel — Godot'yu beklerken

BERGSON, Henri — Yaratıcı Tekâmül, Gülmek

BILLY, André — Balzac'ın Hayatı, Diderot'nun Hayatı

BLASCO IBANEZ — Kanlı Meydan

BÖLL, Henrich — Ve o bir şey demedi, Ademoğlu Neredeydir

BORCHERT, Wolfgang — Kapıların Dışında

BORDEAUX, Henri — Kar İzleri Örttü

BRECHT, Bertold — Sezuanın iyi insanı, Cesaret Ana, Kafkas
Tebeşir Dairesi.

BROMFIELD, Louis — Yağmurlar Geline

BUCK, Pearl — Sarı Esirler, Ana, Doğu Rüzgârı, Batı Rüzgârı,
Canavar Tohumu.

BUTOR, Michel — Yönelişler

CALDWEL, Erskine — Tütün Yolu, Allaha Adanan Toprak, Ba-
yırdağı Ev, Temmuz Vakası, Toprak Hasreti

CAMUS, Albert — Veba, Yabancı, Düşüş

CENDRARS, Blaise — Şiirler

- COCTEAU, Jean — İki Başlı Kartal
COLETTE — Dişi Kedi, Cicim, Avare Kadın
CONRAD, Joseph — Nostromo
ÇAPEK, Karel — Yaşadığımız Devir, Kaybolan Bacak
ÇEHOV, Anton — Hikâyeler (beş cilt), Martı, Vişne Bahçesi, Üç
Kız Kardeş, Vanya Dayı, Maske.
- DANINOS, Pierre — Tanrı Babanın Defteri
DEVAL, Jacques — Bu akşam Semerkant'ta
DORGELES, Roland — Ya Gerçek Olsaydı, Güzel Kadın Meyha-
nesi.
DOS PASSOS, John — Önemli Adam
DOYLE, Conan — Şarlok Holmes'ler
DUHAMEL, Georges — Yaralılar, Gece Yarısı İtirafı, İki Adam,
İş Adamı, Havr Noteri
DU MAURIER, Daphne — Rebeka, Janayka Hanı
DURAS, Marguerite — Hiroşima Sevgilim, Bütün Gün Ağaçlarda,
Moderato Cantabile
DÜRRENMAT, — Şüphe
- EHRENBURG, İlya — Paris'in Düşüşü
ELIOT, T.S. — Kokteyl Parti, Şiirler
ELUARD, Paul — Şiirler
- FALLADA, Hans — Küçük Adam Ne Oldu Sana?
FARREL, James — Çocukluk Hayalleri
FAULKNER, William — Duman, Kutsal Sığınak, Doşegimde
Ölürken
FITZGERALD, Scot — Geceler Güzeldir
FRANCE, Anatole — Kızıl Zambak, Penguenler Adası, Allahlar
Susamışlardı, Sylvestre Bonnard'ın cinayeti, Komik Hikâye
- GALSWORTHY, John — Forseyte'ların Destanı.
GARCIA LORCA, Federico — Bernarda Alba'nın Evi, Kanlı Dü-
ğün, Yerma
GENET, Jean — Hizmetçiler
GERALDY, Paul — Sen ve Ben
GIDE, Andre — İmmoralist, Dar Kapı, Vatikanın Zindanları,
Dünya Nimetleri, Seçme Yazılar, Pastoral Senfoni, Cory-
don.

GİONO, Jean — Tepe, Büyük Sürü

GIRAUDOUX Jean — Bella, Bellac Apolonu, Chaillot'daki Deli

GOES, Albrecht — Tedirgin Gece

GORKİ, Maksim — Benim Üniversitelerim, Ekmeğimi Kazanırken, Çocukluk, Soyтары, Ana.

GREEN, Julien — Yeryüzünde Bir Yolcu.

GREENE, Graham — Üçüncü Adam.

GUARESCHI, Giovanni — Don Camillo.

HABECK, Fritz — Geceyarısı bir gemi.

HAMSUN, Knut — Victoria, Pan, Dünya Nimeti, Göçebe, Açlık.

HAŞEK, Yaroslav — Aslan Asker Şvayk, Aşk Aşk Sen Herşeye Kadirsin.

HEMINGWAY, Ernest — Çanlar Kimin İçin Çalışıyor, İhtiyar Balıkçı, Silâhlara Veda, Kilimancaro'nun Karları.

HİLTON, James — Allahaismarladık Mr. Chipss, Yitik Ufuklar.

HUXLEY, Aldous — Yeni Dünya, Nice Yazarlardan Sonra.

IONESCO, Eugene — Gergedanlar.

ISTRATI, Panait — Kira Kiralina, Kodin, Akdeniz, Baraganın Dikenleri, Sünger Avcıları, Angel Dayı

JACOP, Max — Genç bir şaire mektuplar

JONES, James — Buradan Ebediyete kadar.

JOYCE, James — Genç bir adam olarak sanatçının portresi.

KAFKA, Franz — Şato, Değişim, Milenaya Mektuplar, Dâvâ.

KESSEL, Joseph — Gündüz Safası, Kanatlılar, Gölgeler Ordusu

KİPLİNG, Rudyard — Cengel Kitabı, Kimi.

KNİTTEL, John — Via Mala

KOESTLER, Joseph — Güpegündüz Karanlık.

LAURETTE, Jacques de — Vehim

LAGERKVIST, Par — Barabbas

LAGERLÖF, Selma — Gösta Berling, Morbacka, Kudüs.

LARBAUD, Valery — Kolej Yılları

LARDNER, Ring — Bir Dert ki.

LAWRENCE D.H. — Lady Chatterley'in Aşkı, Oğullar ve Sevgililer, Ölmüş Adam.

LAXNESS, Haldor — Salka Valka

LENORMAND, Henri — Tutunamayanlar.

LONDON, Jack — Demir Ökçe, Martin Eden, Ormanın Çağırışı,
Ateş Yakmak

LOTİ, Pierre — Bir Sipahinin Romanı, Aziyade, Bezgin Kadınlar

LOUYS, Pierre — Afrodite, Kadın ve Kuklası.

MAETERLINCK, Maurice — Mavi Kuş, Evin İçi

MALAPARTE, Curzio — Kan, Hükümet Darbesi Tekniği, Can
Pazarı

MALRAUX, Andre — İnsanlığın Hali, Büyük Yol

MANN, Thomas — Değişen Kafalar, Tonio Kröger, Venedik'te
Ölüm

MAUGHAM, Somerset — Kutsal Alev; Tehlikeli Dönemeç; Crosby
Davası, Büyülü Adalar

MAURIAC, François — Zehir; Gecenin Sonu, Engerek Düğümü,
Ateşten Nehir

MAUROİS, Andre — İklimler, Aile Çemberi

MILLER, Arthur — Satıcının Ölümü, Cadı Kazanı

MOLNAR, Ferenc — Liliom

MONTHÉRIANT, Henri de — Genç Kızlar, Bekârlar, Kadınlara
Acıyın, Cüzzamlılar, Kum Gülü

MORAVIA, Alberto — Romalı Kadın, Evlilik; Kayıtsızlar

NABOKOV, Vladimir — Lolita

O'HENRY — Yeşil Oda, Son Yaprak

O'NEILL — Anna Christie, Araya Giren Garip Oyun: Altın, İp, Yağ

ORWELL, George — 1984, Hayvan Çiftliği

PASTERNAK, Boris — Doktor Jivago

PIRANDELLO, Luigi — Hikâyeler, Müteveffa Mathieas Pascal,
Altı Kişi Yazarını Arıyor

PROUST, Marcel — Swan'ların Semtinden (iki cilt)

RADIGUET, Raymond — İçimizdeki Şeytan

REMARQUE, Rainer Maria — Batı Cephesinde bir şey yok, Zafer
Abidesi, İnsanları Seveceksin, Dönüş Yolu.

RILKE, Rainer Maria — Genç Bir Şaire Mektuplar, Malte La-
uritz Brigge'nin Notları

ROLAND, Romain — Gün Doğarken, Sabah

ROTH, Joseph — Eyüp

RUSSEL, Bertrand — Çeşitli çevirileri çıkmıştır.

SAGAN, Françoise — Acı Tebessüm, Brahms'ı Sever Misiniz, Günaydın Hüzün

SAİNT EXUPERY, Antoine — Gece Uçuşu, İnsanların Toprağı, Savaş Pilotu

SAROYAN, William — İnsanlık Komedi, Cesur Delikanlı, Yoksul İnsanlar.

SARTRE, Jean Paul — Gizli Oturum, Sinekler, Bulantı, Kırık Eller, Dostoyevski.

SHAW George Bernard — İnsan ve Üstün İnsan, Milyoner Kadın

SHUTE, Nevil — Kumsalda

SILLANPAA, Emil — Mukaddes Sefalet

SIMENON, George — Kanaldaki Ev, Kaçak

SINCLAİR, Upton — Altın Zincir

STEİNBECK, George — Bizim Mahalle, Gazap Üzümleri, Sardalya Sokağı.

STRİNDBERG, Auguste — Çeşitli çevirileri yayınlanmıştır.

ŞOLOHOV, Mihail — Durgun Don, Uyandırılmış Toprak

TAGOR, Rabindranath — Bahçıvan, Büyüyen Ay

TOLSTOY Leo — Harp ve Sulh, Ölümünden Sonra Dirilme, Kroycere Sorat, Anna Karenin

TWAİN, Mark — Çeşitli çevirileri yayınlanmıştır.

UNAMUNO, Miguel — Sis, Yaman Adam.

WELSS, H.G. — Kısa Dünya Tarihi.

AK VE SALTANAT

SEVDA SEZER

Tarihi aşk romanı

Bağdat ve Tebriz saraylarında geçen heyecanlı, büyük bir aşkın hikâyesi. Tarihi bir intikamın ve çok güzel bir kadının macerası, İhanlılar devrinin içyüzü... 350 sayfa, nefis bir cilt ve 4 renkli bir şömüz içinde...

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

GENEL DAĞITIM :

Kemal KARATEKİN, Ankara cad. No. 51, Sirkeci - İstanbul

**Her evde
her kadının
sahip olması
gereken eser
Resimli**

Kadın

ANSİKLOPEDİSİ

Nasıl gençleşilir güzelleşilir? Dior'un pratik giyim kılavuzu, Yüz ve vücut bakımı makyaj sanatı Kadının sağlık problemleri. Çocuk bakımı İlk yardım kılavuzu: Ev dekorasyonu Evinizin mutfak ve çeşitli yemek listeleri.

410 Sayfa. Fiyatı 10 LİRA.

Genel Dağıtım: Kemal Karatekin

Ankara Caddesi 44 İstanbul

Bütün kitapçılarda bulunur

KİTAPÇILIK TİCARET Ltd. Şrti.

AKŞAM KİTAP KULÜBÜ Serisi

1 — Siyasî Tarih	23 — 20 Çağdaş Ressam
2 — Çağımız	24 — Uyanan Afrika
3 — Evlilik Sanatı	25 — Atatürk ve İnönü
4 — Evinizin Doktoru	26 — Bilinmeyen Yönleriyle Atatürk
5 — Fransız İhtilali	27 — Herkes İçin Psikoloji
6 — Çağdaş Tiyatro	28 — Üçüncü Dünya
7 — Kadının Cinsel Problemleri	29 — Milletlerarası Petrol Politikası
8 — Yemek Reçeteleri	30 — Faşizm
9 — Çin İhtilali	31 — İstanbul Camileri
10 — Çağdaş Sinema	32 — Ramazan Fıkraları
11 — Çocuk Bakımı	33 — Yaşlılık
12 — Modern Görgü	34 — Macar İhtilali
13 — Sömürge İmparatorluklarının Çöküşü	35 — Kapitalizm
14 — İlk Yardım	36 — Salon oyunları
15 — Amerikan İhtilali	37 — İspiritizma
16 — Müzik Rehberi	38 — Dr. Schweitzer'in hayatı
17 — Rus İhtilali	39 — Küba ihtilali
18 — Cinsel Sapıklıklar	40 — Öğretici ve eğitici testler
19 — Çağdaş Felsefe	41 — Anarşizm
20 — Alkolizm	42 — 43 — Çağdaş Edebiyatçı-
lar Sözlüğü
21 — Sosyalizm	44 — Avrupa Uygarlığı Tarihi
22 — Evimizin Kütüphanesi	

Evinizdeki kitaplık köşesini her yaşa ve her konuya hitap eden çeşitleriyle karşılayacak olan bu serinin yayınlanmış ilk 44 kitabı yukarıda sıralanmıştır. Bu kitapları ve yeni yayınlanacak olanları almak isteyenler İstanbul, Ankara, İzmir, Adana ve Mersin bürolarımıza veya

Posta Kutusu 975 — SİRKECİ, İSTANBUL

adresine müracaat etmelidirler.

FİYATI: 10 Lira